

EUROPA-AZIË-AUSTRALIË AUG 1977-DEC 1978

VOORSPEL

Is het onvrede met het dagelijks bestaan? Ik weet het niet. Het is een soort onrust, een ongedurigheid. Liggend op je rug in een weiland kijk je hoe de wolken voortdrijven naar de verte en achter de horizon verdwijnen.

De verte. Voor mij is er magie in dat woord. De onbekende verte.

Ja, je kunt ook met een vliegtuig je geboorteplaats ver achter je laten, maar dat bedoel ik niet!

In de herfst van 1973, tegen het einde van een langdurige studie, begon er langzaam iets te destilleren; iets dat in groot contrast stond tot het toenmalige bestaan: zitten studeren op een kleine zolderkamer in Utrecht, waarbij de onrust je soms wanhopig maakte en je verlangend naar de vrije meeuwen keek die boven het kanaal zweefden.

Het gebeurde in de Steeg, in het huis van mijn oud-zoldergenoot Jan van Kruysbergen, op 21 oktober 1973; aarzelend pratend boven een glas wijn kristalliseerde een plan uit: in mei 1977, als Jan z'n studie afhad, zouden we op de fiets door Europa en Azië trekken.

Die nacht ging ik naar bed met een gevoel van wild enthousiasme; een plan stond vast en de droom zou niet meer kapot kunnen!

Dat idee van de fiets als vervoermiddel, daar had ik voornamelijk de hand in.

De fiets was m'n grote vriend. Eindeloze afstanden legde ik erop af; het kon zo gek niet zijn of ik vervoerde het achter op de "baalfiets" (een zwarte echt-Hollandse stamper).

Maar in november na een tijdje werken op het Boekenhuis in Culemborg, kwam de eerste uitvoering van de reisfiets: een Locomotief "Sprinter", m'n eerste fiets met derailleur. Hier zou ik in 1974 mijn eerste proeftocht mee houden.

Ondertussen werd de studie in hoog tempo afgewerkt; 6 ½ dag per week studeren was normaal. 24 april 1974 deed ik m'n laatste tentamen.

De droom had in die tijd een deuk gekregen: het zag er naar uit dat ik de fietstocht alleen zou moeten doen.

Het leek zeer waarschijnlijk dat Jan het door persoonlijke omstandigheden zou moeten laten afweten.

Voor mij stond het echter vast: eenzaam en alleen misschien, maar gaan zou ik!

September 1974 : de eerste fietstocht

De oefening voor het grote gebeuren!

De goden waren me aanvankelijk slecht gezind: stromende regen tijdens de eerste etappe van Woerden via Noorden naar Utrecht. Na 4 km stond ik gelaten naast de Teylingenweg in de Kanis, starend naar de loodgrijze hemel en op m'n gemak drijfnat wordend. Naast me stond de zwaarbepakte fiets op z'n kop; onder veel getier trachtte ik in de stromende regen een lekke band te plakken. Telkens als ik m'n hoofd boog, drupte het water op de plaats van het lek, die ik net tevoren had drooggemaakt.

Wel, niet getreurd; drijfnat, maar vol goede moed kwam ik op m'n kamer in Utrecht aan. M'n hospita keek me meewarig aan en vond dat ik maar moest opgeven. Neenee, voort ging het; m'n animo was te groot en een heerlijke maaltijd die avond bij de familie Tromp in Nijmegen was de beloning.

De volgende dag het onbekende in: Duitsland.

Vele beelden zijn me nog bijgebleven, ook nu, 5 jaar na die reis: de berken die door het zandsteen groeien op de Dorenther klippen op een mistige morgen in het Westelijke Teutoburgerwald; schrijven op een pleintje in Tecklenburg; die camping in Kohlstadt, waar ik voor het eerst een wereldreiziger in optima forma ontmoette: de 28-jarige Japanner Takafumi Ogasawara; hier op een fiets (geleend van een vriend in Dortmund), maar in feite al 4 jaar de wereld rondrijdend op een eenwieler. Dat kon ik maar moeilijk geloven, en hij liet daarom zijn plakboek vol met polaroid- foto's zien.

Werkelijk minieme bagage had hij bij zich. Alles moest tenslotte in een kleine rugzak. (Nu, na m'n eigen reis, geloof ik niet dat ik zo'n reis zou kunnen maken met zo weinig bagage. Maar hij vulde z'n tijd vooral met

kletsen, bierdrinken en katapultschieten).

Later op de middag kwam een Duitse fietstoerist aanhobbelen, terug van een rit naar Zweden. Die avond hadden we een enthousiaste gedachtenuitwisseling in "ein Deutsche Stube"!

Weemoedig zie ik ze de volgende dag weggaan, ieder op weg ik weet niet waarheen.

Op naar Karlshafen via de rattevangersstad Hameln. Buizerds zweven traag hoog in de lucht; m'n verrekijker is dicht bij de hand, maar m'n kleine camera is hopeloos ongeschikt.

—Een stille tocht in de mistige morgen door het Reichswald; daarna kwam de onverbiddelijke stijging naar het Harzgebirge.

Opvallend is het dat vooral de zware bergritten je de eenvoudige genoegens zoals een snee brood of 'n kop koffie zo sterk doen waarderen..

- De tijd bij Meta en Heino in Bookholzberg. Hun verbazing dat ik op de fiets kom... De moeilijke conversatie met Heino, want we zijn in feite wezensvreemd.

Ik herinner me ook nog een latere dag, toen ik van Bremen weer op weg was naar Nederland. Continu fietste ik langs een eentonige weg door de regen; maar het plotseling zien van een stuk blauwe lucht in de verte bracht me tot grote vreugde.

—De stad Osterode, in het begin van de Harz, had een kerktoren met een merkwaardig groen dak.

'n Eenzame, koude nacht op de camping Prahjust, maar oh, die sterrenhemel! Onwillekeurig zoek ik dan altijd de Andromedanevel op; de bewuste aanblik van dit onvoorstelbaar verre vlekje brengt me tot verbijstering. Tijdens de fietstocht werd m'n enthousiasme voor het waarnemen van de sterrenhemel weer bijzonder levend; uren bracht ik 's avonds in mijn tent door; bij kaarslicht een boek over sterrenfotografie doorkijkend, of plannen makend voor de kijkers die ik zou bouwen.

30 sept.: Terug in Nederland. Mijn enthousiasme leefde nog, voldoende voor het maken van een houten, uitvouwbare sterrenwacht, samen met broer Heinz. De erfenis van vader maakte de aankoop van een Celestron 125 mm telescoop met toebehoren mogelijk en dit werd het hoofdinstrument van mijn sterrenwacht in Noorden, op het terrein van zwager Cor Leliveld.

—De droom van de grote fietstocht leefde voort; het fietsen zelf trouwens ook! Elke dag op en neer naar m'n werk in Utrecht, 3 maanden lang. Maar in juli 1975 kon ik de verleiding om 'n brommer te kopen niet langer weerstaan. Elke dag dat langdurige fietsen (2x1,5 uur) kwam steeds meer in conflict met m'n andere plannen. De zomer ging voorbij, 'n zomer van het water: kanotochten op de Nieuwkoopse Plassen en op de Mazurische Meren in Oost-Polen, waar ik met John Koster en Maarten Tromp heengegaan was. Toen, op een zondag eind september kwam Jan me opzoeken in mijn huisje in Noorden. Aarzelend kwam het idee eruit: de fiets zie ik niet zitten, zei ie, maar wat dacht je van diezelfde tocht op een motor?

Daar stond ik even van te kijken. Maar, om eerlijk te zijn: ik voelde ook 'n grote vreugde. Zo'n grote reis het onbekende in, alleen, leek me ergens enigszins deprimerend. En met Jan kon ik goed opschieten.

Dus.....

De motorrijlessen waren een ramp: ik scheen in het geheel geen talent te hebben voor het deelnemen aan het snelverkeer in een stad. Ik moest me ook nog aan een aantal regels houden en die vergat ik om de beurt. Zelf thuis oefenen leek me beter: samen met Bert van Mourik ging ik naar Gouda om een ouwe Triumph T6 (650 cc) te kopen. De eigenaar maakte er een proefrit mee in een stille straat in Gouda. Het leek wel of alle duivels uit de hel waren losgebrosen (er zaten race-uitlaten op!) en ik vroeg me af wat ik nou toch begonnen was!

En niemand was er ook happig op om dit apparaat te verzekeren, totdat hij door 'n garage gekeurd zou zijn. En dat werd 'n lachertje!

De Triumph was oud en hij vertoonde talloze kwaaltjes (die voornamelijk door Bert opgelost werden).

—**Februari 1976:** verlekkerd keek ik naar de blauwe BMW R75/5, die ik bij Motorhuis Vianen op de Vossegat-

selaan in Utrecht aantrof. 33.000 km gelopen; voor f4250 werd hij de mijne. Maar geen rijbewijs. Ik reed maar wat rond in Woerden (en omstreken) met oefenvergunningen maar zo kon het niet blijven doorgaan. In oktober 1975 had ik het examen aangevraagd, maar de rijsschoolhouder bleek het gewoon niet doorgegeven te hebben (hoewel hij het tegendeel beweerde).

In ieder geval bleek ik de klos te zijn; m'n examen zou uiteindelijk op 10 juli plaatsvinden, en op 7 juli ging ik naar Canada om 'n bezoek aan Ron en Lidy Kok te brengen.

K !!

Laatste wanhopige poging om bij het CBR vervroeging te krijgen mislukte, voornamelijk door de onbereikbaarheid van m'n rijsschoolhouder.

Never say die.

De 2e dag in Vancouver, B.C. : na wat rondvragen was het me snel duidelijk: hier moest het lukken!

Het plaatsje Haney, 10 km ten oosten van Port Coquitlam, zal me altijd gelukkige herinneringen geven. De schriftelijke + mondelinge theorietest was niet moeilijk: ik maakte wel wat fouten, maar met de man die de test afnam kon je tenminste praten!

Toch zag ik er nog hele hussen zakken. De moraal: hoe makkelijk je een test ook maakt, de bereidwilligheid van de mensen om zich in te spannen neemt nog sneller af!

De praktische test was een lachertje: snel optrekken en snel stoppen; om paaltjes laveren, en tot slot nog gewoon 'n rondje. De kandidaten ('n stuk of 15) werden in hoog tempo afgewerkt. Ik leende m'n gehuurde motor (een Yamaha 100) nog aan een Canadees uit.

24 juli: met Ron op weg naar de Rocky Mountains. Kamperen naast 'n bergmeer aan de voet van de machtige Mt. Robson. 'n Ijskoude gletsjerrivier raast langs ons heen en 's nachts kraakt de berg-gletsjer onheilspellend. De vallei is op veel plaatsen bedekt met een vlamvend kleed van de plant Indian Paintbrush.

De volgende dag gaan we met ijsbijl en crampons de Robson-gletsjer op: het rijk van ijs en steen. Mt. Robson ziet er voor mijn gevoel onneembaar uit. Hij is niet (of zeer weinig) hoger dan de slapende vulkaan Erciyas Dagi in Turkije, maar de grote afstand waarover Robson met sneeuw bedekt is en de duidelijk zichtbare jagende wolken maken 'n beklimming onheilspellend gevaarlijk. Maar wij kijken ook net tegen de steile kant aan!

—Terug in Nederland: m'n Canadees rijbewijs (kosten \$2) snel omgeruild tegen 'n Nederlands exemplaar. In de gauwigheid pikte de Nederlandse regering nog f25 aan kosten mee. Schuift U maar weer!

20 augustus 1976: de eerste reisvergadering met Jan. Onder het genot van een goede sigaar ging m'n plan om van het roken af te komen na welgeteld 7 weken de mist in. De motoren waren er. Jan besteedde kapitalen aan geld en tijd voor de revisie van zijn R 50 (uit 1968). Boven op zolder bij Eric en Ronald in het huis aan de Nassaustraat in Utrecht werd er driftig aangesleuteld. En ik was (redelijk) geïnteresseerde toeschouwer.

—Winter 1976/1977. Stom werk op de vetfabriek in Zwijndrecht. Maar veel tijd voor mezelf, waardoor ik aan het sterrenkunde-plakboek kon werken en Spaans kon leren. Dat heeft me daar overeind gehouden.

1977: Het jaar was aangebroken!

De motor werd voor de reis in orde gemaakt: rek en koffers verschenen op papier en later, met hulp van Bert en 'n bedrijf in Barwoutswaarder, in vaste vorm. Jan maakte samen met Piet Oostendorp in Tiel 'n soortgelijk rek op z'n motor. Koffer vond hij op 'n dump (Van Os in Benschop) in de vorm van oude voedselkisten van het leger!

Mijn koffers waren juweeltjes van roestvrij staal en aluminium; talloze arbeidsuren zijn in de constructie ervan gestoken.

Ondertussen was m'n motor ook nog van 'n Glaserkuip voorzien, teneinde de koude winden op de steppen van Azië een beetje van m'n lijf te houden.

April: een laatste grote revisie van de motor bij Van Donselaar in Hilversum; ik heb er nieuwe dempers en een nieuwe distributieketting op laten zetten.

—De reisvergaderingen kwamen steeds frequenter; en Jan moest zijn studie nog afmaken!

—'n Uitgebreid prikkenprogramma bij de GGD in Utrecht; een persoonlijk gesprek met 2 dames van de ANWB

in Den Haag; schrijven naar scheepvaartmaatschappijen (hoeveel kost het vervoer van 'n motor van Sydney naar Buenos Aires?).

—Eind mei was m'n motor uitgerust, en een proefrit zou leuk zijn! De eerste was op de Veenweg in Noorden op een zondagavond. Het leek me totaal onbegrijpelijk dat ik met zo'n gevaarte zo'n grote reis zou kunnen maken. Het was gewoon een juggernaut en je had Hercules nodig om hem te besturen!

Enfin, toch maar geprobeerd.

—We zouden met z'n drieën 'n rit maken: Bert, Jan en ik. Helaas kon Jan wegens studieproblemen niet mee. Op 6 juni gingen we op weg: richting Wuppertal voor onze eerste stop bij Dieter Kruschedt ('n collega raket-enthousiast).

De proefrit (naar Barcelona en terug) is 'n groot succes geworden... Zoevend over de mooie Franse heuvelwegen, klimmend door de geweldige Pyreneeën; koffiedrinken aan een Spaanse kustweg, onderwijl dromerig kijkend naar de schone blauwe Middellandse Zee...

Maar ik vond het wel een rotstreek van het noodlot dat de kostbare 2 weken vakantie van Bert nou perse "opgeluisterd" moesten worden met een loodgrijze hemel en een zeer langdurige douche. Voor ons Hollanders was het positieve punt nog dat deze douche gratis was. Maar ze kunnen ook overdrijven!

Alleen aan het strand van Badalona aan de Costa Brava vonden we wat warmte en zee. Desondanks vonden de toeristen het nog te koud, want wij hadden het strand praktisch voor ons zelf!

Op de terugweg kreeg Bert moeilijkheden met de aandrijving van zijn R 50: kreunend kwam de motor tot stilstand op een verlaten weg 100 km ten zuiden van Clermont-Ferrand. Met zijn motor op sleeptouw reed ik naar de dichtstbijzijnde redelijk grote plaats (was het St. Flour?), alwaar een vriendelijke Fransman, die een kleine motor-fietsenhandel dreef, werkruimte en gereedschap ter beschikking stelde.

Ik haalde het benodigde onderdeel in Clermont-Ferrand (de Fransman van deze zaak had die zaak in CF gelukkig ingelicht!!). Na 'n middag sleutelen was het euvel verholpen en gingen we op weg naar Clermont Ferrand, waar de regen ons zo genadeloos verraste dat we direct naar de kant van een drukke straat moesten (het was spitsuur) om in het motorpak te stappen. Een primitieve camping in Royat, waar wij de enige tenttoeristen waren. Welgedane caravanreizigers spreken ons enigszins medelijdend toe: huuu, wat oncomfortabel toch.. Beleefd zeggen we ja en amen (voor 'n oplettend lezertje hoef ik verder niks te zeggen).

—De Puy de Dome stond als een enorme molshoop in de ochtendmist. De weg, versierd met wielrennersnamen in krijt, ging spiralend om de berg naar de top, waar uiteraard het verwachte café/restaurant met souvenirwinkels stond.

De laatste etappe ging van Montargue (100 km ten zuiden van Parijs) naar huis. Onderweg werden we vergezeld door 'n Nederlander die z'n bagage zo knullig op de motor had gebonden dat hij onder het rijden voortdurend moest controleren, zijn motor volgde daarbij 'n soort golfbeweging. Ik zag zijn slaapzak eraf vallen: misschien was het intuïtie, maar op het laatste moment keek hij en zijn hand schoot als 'n duveltje uit een doosje te voorschijn en onder 'n nieuwe grote zwieper van de motor redde hij zijn slaapzak.

En ondertussen viel de regen onophoudelijk.

Juli 1977 — De laatste voorbereidingen.

Het laatste papierwerk: 3 maal naar 't ANWB-hoofdkantoor in Den Haag, waar het benodigde Carnet de Passage in orde gemaakt moest worden.

Lange tijd hebben we in zalige onwetendheid van dit carnet geleefd. Tot de dag dat ik er over las in het boekje "Reistips Azië" van het echtpaar Broeckx-Vaassen. Er stond iets in over een document dat nodig was voor India en dat 150 % van de waarde van het motorvoertuig kostte (als bankgarantie, wel te verstaan). We konden het niet echt geloven.

Maar het eerste gesprek met de ANWB (in maart) had ons anders geleerd!

En in juli werd het een ijzeren zekerheid, toen de (anders best leuke) ANWB-meisjes Jacqueline en Annelies ons begonnen voor te rekenen dat de bankgarantie 300% van de dagwaarde van de motor zou worden.

DAWK!

Nog even later werd het zelfs 400%, maar toen waren we al murw en lieten het gelaten over ons heen gaan. In een absurde depressieve droom hoopte ik zelfs dat het 1000% zou worden.

Maar gelatenheid maakte al snel plaats voor gerechtvaardigde woede en we begonnen tegenvuur te geven! Na 3 kwartier gekakel op “hoog nivo” hoorden we dat we met 300% konden volstaan. Intussen hadden we wel de dagwaarde van onze motoren zo laag mogelijk opgegeven: respectievelijk f2500 en f1500 voor de R 75/5 en de R50. (Later hoorden we van andere reizigers, dat ze veel goedkoper aan hun carnet gekomen waren: nl. voor bedragen tussen 100 en 200%. Wat hebben ze ons dus gedaan? Juist!).

Dit “carnet de passage” is uitgevonden om te verhinderen dat (West-) Europeanen hun voertuig in bepaalde landen (India, Nepal) verkopen zonder dat ze de invoerrechten (zo’n 200%) betalen. Nu ben je het geld van de bankgarantie kwijt als je je voertuig bijvoorbeeld in India verkoopt (of als het gestolen wordt!) en het uitvoerstempel in het carnet ontbreekt.

—Jan deed z’n doktoraal examen eind juni, wat aanleiding gaf tot de zoveelste zuippartij.

‘n Laatste bezoek aan Frans en Gerda in Ottersum, die onze negatieven zouden ontwikkelen. Vele afscheidsbezoeken, sommige met ‘n weemoed die je enigszins deprimeert. De raketclub had ik al een paar maanden daarvoor verlaten, eigenlijk niet goed wetend wat te zeggen. Later zou ik die activiteiten behoorlijk missen.

De avond voor het vertrek in Noorden

Vertrek van de Steeg in Utrecht

15 augustus 1977: De Grote dag is gekomen!

Afscheid van mijn kat Sjefke, die in het huisje in Noorden achterbleef en door de burens (Ted en Lia Leliveld) verzorgd zou worden.

Afscheid van de familie Leliveld, waar ik toch een leuke tijd gehad heb. Op naar de Steeg in Utrecht, waar ik Jan zou ontmoeten en waar we afscheid zouden nemen van onze Utrechtse vrienden. Roel Visser had zelfs een spandoek gemaakt waarmee hij zwaaiend over de Jutfaseweg kwam aanfietsen!

12.00 Nu gaat het toch echt gebeuren.

'n Volkomen onwezenlijk gevoel overvalt me, de stem van de verte klinkt nu luid in mijn binnenste. Je durft zoiets niet aan de anderen te vertellen, of je kunt het niet. Er zit 'n rem op je tong. Maar in hoofd en hart hoef je op zo'n moment geen rem aan te trekken.

Harro rijdt een stukje mee

Regen in het Wuppertal

In een café in Frankrijk, in de vroege morgen, horen we over de dood van Elvis Presley..

Vrij kamperen in de Bourgogne

UTRECHT -- CÔTE -D'AZUR

Maandag 22 augustus 1977

Op een pak gevitamineerde glucose, dat ik in Duitsland gekocht heb, las ik dat de prestatiecurve van de mens een piek heeft in de ochtenduren en een inzinking heeft in de middag. Ik voel me hier persoonlijk aangesproken: hoe heerlijk is het 's morgens, als de wereld zo nieuw en fris is

Ardeche

en welk een matheid overvalt me in de middaguren, na een paar honderd km. motorrijden. Zelfs de indrukwekkende Ardeche-canyon zei me gistermiddag (op het einde van de rit) erg weinig. Ik geloof dat moeheid en drukte een desastreuze invloed hebben op mijn "spirit" en mijn ontvankelijkheid voor de omgeving. Want op dit moment (11.15 's ochtends), terwijl ik alleen op een berghelling naast de weg zit, voel ik me weer vol levenslust. Het tekenen gaat leuk en de geweldige rotswanden die om me heen omhoogtorenen, hebben nu wel een speciale invloed op mijn gevoel.

De reis is nu een week oud. Wat kan ik er allemaal over vertellen?

Het verlies van mijn sterrenkijker (in Oss aan Harro Hendriks meegegeven omdat de overbelastheid van de motor bij een val tot een verbogen achterframebuis leidde) heb ik in het begin maar moeilijk kunnen verkroppen.

Pyreneen

Een hete augustusdag in de Provence

Het maanden lang prakkizeren over de reiskijker en het eveneens maandenlang ploeteren aan het astroplakboek leken voor niets. Maar aan de andere kant betekende het ook een verlichting. Het meenemen van die hele sterrenkijkerbeweging betekent in feite het meenemen van mijn eigen wereld op de reis en dat was nou net niet de bedoeling. In Wuppertal heb ik een 9x63 verrekijker gekocht (als vervanger van de C-5). In het begin dacht ik dat dit maar een schamele troost zou zijn.

Ergens in Zuid-Frankrijk

Het pakte echter anders uit. Gisteravond heb ik op de camping aan de Ardeche-rivier (ca. 5 km voor Vallon Pont d'Arc) op mijn rug naar de sterrenhemel gekeken. Het blijkt dat dit een prachtige manier is om de sterrenbeelden beter te leren kennen en om na de vermoeienissen van de dag weer tot rust te komen.

Onze rommel op de camping van Menton (Z-Fr)

—Een van de doelen die ik me gesteld had voor deze reis was een uitgebreide kennis van de natuur. Na 1 week al geloof ik dat dit een onmogelijke opgave is en het falen hierin geeft me een onbestemd gevoel van moedeloosheid.

Tot vandaag leek de reis erg veel op de proefrit: voortdurend jakkeren, eten en slapen met als resultaat een leeg gevoel omdat het aan geestelijke bevrediging ontbroken heeft. Maar zulke (rust)dagen als vandaag zijn een verademing. Nu is het voor mij mogelijk om scheppend bezig te zijn (een belangrijke behoefte) door te gaan tekenen en schilderen.

Het is opvallend hoe Jan en ik in deze zaken verschillen. Hij kon zich volledig uitleven in contacten met mensen, zij het medereizigers of de bevolking, maar dat kon mij meestal maar matig boeien. Ik heb zelf een aantal "solitaire interesses" ontwikkeld in mijn kindertijd; tijdens de reis voelde ik me vaak lullig als ik eraan bezig was: een deel van mezelf (voornamelijk datgene wat door sociale druk gevormd is) vond dat dat asociaal was, want je moest gezellig zijn! Deze strijd in mijn binnenste zorgde ervoor dat ik veel minder tekeningen en schilderijen gemaakt heb tijdens de reis dan ik eigenlijk van plan was. En daar heb ik nu eigenlijk grondig spijt van. De illusies die ik trouwens ten aanzien van de reis had! Het verliezen van de meesten daarvan is misschien wel de belangrijkste oorzaak geweest van mijn vaak beroerde humeur. Maar daarover later, nu eerst weer de kwestie van sociaal zijn.

Een deel van de mens verlangt naar de warmte van menselijk contact; maar ik ben niet alleen 'n baby die door mammië geknuffeld moet worden. Uitsluitend contact met de mensenwereld is voor mij te plat. God in de kerk heb ik niet nodig, evenmin Allah of een andere "Grote Broer". Het grootse zie ik in het hooggebergte en de sterrenwereld: ik voel een directe communicatie tussen mijn geest en het mysterieuze en tijdeloze. Op zulke momenten kan ik niet met andere mensen communiceren, dan gaat er gewoon iets kapot.

Onwerelds, hoorde ik iemand zeggen?

Alles waar de menselijke geest zich mee bezighoudt, komt tot leven. Ook al kunnen we het niet met onze handen beetpakken.

En dan tekenen en schilderen. In de ideale vorm een vloeiend samenspel tussen ogen geest en handen. Een bezigheid die me vaak een bijzonder gevoel van vreugde geeft. Het is mijn ervaring dat de meeste mensen

afknappen op solitaire bezigheden. Ik heb eens gelezen dat je minachting krijgt voor alles waar er teveel van is. Een overvloed aan menselijk contact, zoals in een stad of in een propvol huis is fnuikend voor mijn achting voor mijn medemens. Gezamenlijk aan een of ander project bezig zijn, dat vind ik wel een positief punt. Nu in april 1979, kan ik zeggen dat van alle gebeurtenissen tijdens de reis de beklimming van de Erciyas Dagi waarschijnlijk wel de meest fijne ervaring in menselijk samenzijn voor mij is geweest.

Maar nu eerst weer de gebeurtenissen van de eerste week van de reis.

Harro reed een eind (tot Oss) met ons mee. De eerste dag kwamen we als gevolg van mijn pech niet ver. Eigenlijk zijn we de hele verdere middag bezig geweest om iemand te zoeken die de framebuis van mijn motor wilde repareren. In Nijmegen had niemand daar zin in, maar uiteindelijk heeft een broer van Jan (Gert), die in Oss woont, de zaak gefikst. Er werden ook 2 verstevigingsstrippen aan de voorste verticale buizen van het achterframe gelast.

De tweede dag zijn we naar Wuppertal gereden, waar we buitengewoon gastvrij werden ontvangen door Jürgen, Dieter en Annchen. Ze wonen daar in een soort boerderij die tevens als werkplaats voor de Duitse amateur-raketvereniging DGLR (afd. Wuppertal) dient. Dieter is leraar aardrijkskunde in spe en hij is technisch ook erg handig. En daar heeft hij geweldig de ruimte! (Later ontving ik (in Calcutta) een behoorlijk depressieve brief van hem, waarin hij zijn gebondenheid aan die “enorme bende” sterk betreunde en ons onze vrijheid benijdde).

Het Rijndal was gehuld in een trieste mist, de dag na het bezoek aan Dieter. Maar het Moezeldal vergoedde veel.

Frankrijk haalden we niet in een dag; de eerste kampeerplaats werd Bernkastel-Kues in de Hunsrück. Het werd daar echt een gezellig avondje, met een Nederlandse bromfietstoerist en een paar Duitse motorrijders. Bier en wijn vloeiden welig en de Duitsers klaagden over de afstandelijkheid van de Franse meisjes!

—We hebben in Frankrijk 2 x vrij gekampeerd, ergens aan een beekje. Wat is dat toch heerlijk; een rustige plek bij het water. Kalm de maaltijd bereiden, een grote mok koffie, rode wijn en onderwijl wat keuvelen of mijmerend de avond in staren. Of 's nachts in je tent liggen luisteren naar het geruis van het beekje.

Ik herinner me nog dat plaatsje aan de rand van een dorp, ongeveer 12 km ten zuiden van Fontaine-Francaise. Achter de bomengroep waar wij stonden, liep een zandweg naar en door een schijnbaar eindeloos veld. Het was er doodstil; er was geen kunstlicht te zien, maar de zandweg was buitengewoon helder in het door wolken getemperde maanlicht. Opvallend dat zulke beelden je zo helder voor de geest blijven.

—Frankrijk was veel armoediger dan Duitsland (West-), maar op de een of andere manier vond ik het veel leefbaarder. Misschien ligt het aan het kalme “savoir vivre” van de Fransen (de plattelanders, wel te verstaan!) en hun taal klinkt prettig in de oren (hoewel ik het zelf moeilijk heb met de uitspraak!).

De overladenheid van de Ardeche wekte irritaties op (en deed ons naar de rust van Oost-Europa verlangen) maar we kwamen natuurlijk wel in een ongelukkige tijd aan, namelijk de vakantietijd van de Fransen!

24 augustus : aankomst in Andorra. Voortsuizend langs eindeloze rijen auto's, die gedwee achter de krampachtig tegen de berg opkruipende vrachtwagens blijven hangen. Op zulke tijden dank je de hemel dat je op een motor zit! De stad Andorra la Vella nou, het leek weer net Utrecht tijdens een propvol spitsuur; alleen zagen de politie agenten er wat kleurrijker uit. Er zit voor mijn gevoel iets geweldig plats in die puinzooi van teveel auto's. Alleen later in Teheran was het zo absurd dat het komisch werd!

In ieder geval was de omgeving van Andorra niet plat: het stadje lijkt weggestopt te zijn in een kloof tussen de bergreuzen van de Pyreneeën. Dat de inwoners geen claustrofobie krijgen is mij een raadsel; de bergwanden beginnen al praktisch in hun achtertuin op te rijzen!

Ik herinner me nog de Pas de la Case, de 2407 m hoge bergpas die de vrachtwagens bij hun gevecht met de Pyreneeën moesten overwinnen. In begin juni konden Bert en ik nog op die pas sneeuwballen; nu had de sneeuw zich als een poederig waas terug getrokken op de hoge pieken.

—De vroege ochtend van 25 augustus: in de koele stilte zie ik Venus, Jupiter en Mars boven de oostelijke horizon schitteren.

Camping in Andorra

Tijd om op te stappen, we gaan op weg naar Barcelona, voor een bezoek aan Jan en Marion. Via de fascinerende bergweg tussen Seo de Urgel en Puigcerda met zijn talloze gaten in het wegdek en de geweldige afgronden.

Langzaam ebben de Pyreneeën weg en we komen op de brede snelweg naar Barcelona.

Ramblas in Barcelona

—De tijd bij Jan en Marion, en niet te vergeten de kleine Patrick, is toch wel een fijne tijd geweest. Een oase van rust na die krankzinnige rit door de Spaanse Pyreneeën. Toen we de flat binnenstapten op de Calle dr Ferran, voelde ik me eerst eigenlijk een varken in een paleis. De erg luxueus opgezette flat had zelfs 2 flatbedienden, die daar 7 dagen in de week 10 uur per dag deuren opendeden, de boel schoon maakten en de tuin en het zwembad bijhielden. En wij kwamen daar binnen in ons stoffige motorpak!

Barcelona: eigenlijk een Amerikaans opgezette wereldstad. Het oude gedeelte, de Barrio Gotico, valt in het niet bij het moderne, rechthoekig opgezette nieuwe gedeelte; typerend is dat alle straathoeken zijn afgesneden.

De wandeling op de Ramblas (de “levensrivier” van Barcelona, zoals mijn broer het noemt), op zondag 28 augustus, zullen we niet licht vergeten! Opdringerige schoenpoetsers die eerst ‘n sigaret vragen en dan de kans schoon zien om je schoenen te poetsen (uiteraard niet voor niets). Een ervan had Jan te grazen en sloeg hem zelfs ijzers onder de schoenen! Die vent eiste toen 100 peseta’s, maar we gaven geen krimp. Met als resultaat dat hij meteen de ijzers weer onder de schoenen vandaan rukte.

Een heel leuke grap haalden meisjes met anjers uit. Ze stopten er een in m’n jaszak en vroegen 1 peseta. Nou ben ik ook de gierigste niet en ik viste 5 P uit m’n portemonnee. Neenee, dat was niet goed, 1 P moest het zijn en haar hand begon in de portemonnee te graaien. Daar snapte ik niets van, want ik dacht dat 5 toch meer was dan 1 en ze zou me toch dankbaar moeten zijn! Tenslotte deed ik vloekend de platvink dicht, waarop ze de anjer weer inpikte en nijdig aftaaid.

M’n broer vertelde dat dit “beroepsgraaiers” zijn. Ze helpen argeloze toeristen het geld uitzoeken. Meer hoef ik niet te zeggen!

Visverkoop in Barcelona

Barcelona

—Maandag 29 augustus

Schuine steenlagen in Zuid-Frankrijk

Maandag 29 augustus 1977

Omdat ik een (redelijk grote) sterrekijker echt miste, had ik mijn zuster Annelies vanuit Barcelona opgebeld en gevraagd of ze m'n 14x100 verrekijker poste restante naar Nice wilde sturen. En daar gingen we nu heen. Het eerste traject, van Barcelona naar Narbonne: storm en (te) veel auto's. Het leek wel of de Golf van Biskaje

speciaal voor ons een storm langs de Pyreneeën naar de Middellandse Zee had gestuurd. Hevige rukwinden dreigden ons van de weg te blazen of voor een auto te werpen. Dat was even link!

Er was een ongeluk gebeurd en dat leidde meteen tot een enorme file, waar wij gezwind langs stoven. Toen we aan het einde van de file even bij 'n bak koffie uitbliezen, knalden er meteen weer 4 Fransen op elkaar. Hatsee! Dan moeten ze maar niet zo hard rijden. Ze scheuren over de bergwegen of hun leven ervan afhangt!

31 augustus 1977: we rijden over de N202 door de uitlopers van de Franse Alpen Apt-Digne-Barrme-Entrevaux ; daarna via Nice naar Menton, teneinde een camping te vinden. Om 21.30 vonden we eindelijk een plaatsje, nadat we ons eerst de pleuris hadden geërgerd, omdat we in die luxueuze puinhoop geen camping (of niet gauw genoeg) konden vinden.

Maar het uitzicht op de Middellandse Zee was schitterend! De blauwe zee ontmoette in de verte de felblauwe hemelkoepel, via een mistig overgangsgebied. Het geheel maakte op mij 'n diepe indruk.

De sterrenhemel wordt ook aardig; ik zie Andromeda in het Noorden boven de bomen uitkomen. De moeheid en de frustraties van de rit door Nice en over de bochtige kustweg zijn nu helemaal verdwenen (na een lekkere bak koffie en een broodmaaltijd). Nu nog een pijp en sterke drank (nou ja: een fles wijn).

—Laat ik gisteren niet vergeten: vrij kamperen bij een riviertje in de Provence, ca 15 km ten oosten van Apt. Heerlijk! Ik vond het een zeer vermoeiende dag, hoewel we maar 270 km gereden hebben

Maar 270 km! Dit bestaan is nogal zwaar. Tussen opstaan en weggaan kun je bijvoorbeeld 2 á 2,5 uur rekenen. Alles weer op de motor pakken, tent afbreken, etc. etc. Zuiver door vermoeidheid hebben we ieder de motor een paar keer laten omvallen. Maar ik heb gemerkt dat vermoeidheid je geest niet per se hoeft op te vreten, zeker niet als er iets gebeurt dat je boeit. Een paar km voor Apt zagen we 'n paar merkwaardige rotsformaties, typisch het werk van winderosie.

—De bergen in de Provence zijn helemaal niet zo hoog (vaak minder dan 2000 m), maar door hun vorm bijzonder indrukwekkend. Het lijkt wel of de aardkorst hier omgekeerd in elkaar gedrukt en opgestuwd is. De plooiingen zijn op sommige plekken zeer duidelijk zichtbaar. Die enorme plakken rots laten veel duidelijker dan de hoge Pyreneeëntoppen zien hoe indrukwekkend de bewegingen in de aardkorst zijn.

—**Donderdag 1 september;** wachten aan de Cote d'Azur; elke dag naar Nice om te zien of de kijker al gearriveerd is.

Over dit mondaine oord aan de Middellandse Zee wil ik verder geen woorden vuilmaken. Er is een gezin met een dikke takshond gearriveerd, die onmiddellijk de halve camping tot eigen terrein verklaarde. Hij greep Jan bijna bij z'n kladden, maar stond mij (zij het schoorvoetend) fysiek contact toe.

—**Vrijdag 2 september**

Weer een dag van milde verveling aan de Gote d'Azur. De kijker is nog niet gekomen. Gisteravond heb ik me onledig gehouden met vreten, zuipen en roken, samen met Jan en een Nederlands stel. Eigenlijk vond ik er niks aan; ik heb praktisch geen behoefte aan gezelschap. Het idee dat ik vandaag het roken en het zuipen heb opgegeven om in goede conditie voor de Himalaya te zijn en een flinke wandeling hebben me weer wat levenslust gegeven.

Als ik zo die drukdoenerige gezinnen om me heen zie, denk ik, mijn God, dat nooit! Ik heb er sterke behoefte aan om vaak alleen te zijn.

Nu, aan het eind van de middag, zit ik weer uit verveling een stuk stokbrood te kauwen. Ik heb het gevoel (al veel langer dan vandaag) dat ik deze reis alleen zinvol zal vinden als ik er veel van opsteek. De dingen die ik in m'n gedachten had, zijn:

-leren mineralen te herkennen

- leren tekenen

- boek maken van waarnemingen aan de sterrenhemel met behulp van de grote veldkijker.

Camping Menton (Z-Fr)

Kalm blijven in het frustrerende verkeer is ook wel belangrijk, dunkt me. Eigenlijk vind ik alleen de vroege ochtend prachtig, ook wat het rijden betreft. Later op de middag vind ik het eigenlijk alleen nog maar vervelend. Zo zie je maar, het onderkennen van je eigen levensritme is eigenlijk toch een heel belangrijke zaak. Ik gaf veel te vaak toe aan mijn typische namiddagdepressies.

Avond in Menton

—**Woensdag, 7 september**

12.45 Een brandende zon boven de camping.

Eindelijk weer eens vroeg opgestaan (6.15); toch wel veel fijner dan dat lange doorsnurken. Weer vergeefs naar Nice geweest voor de kijker. Ik heb broer Jan in Barcelona gebeld. De brief van Ron Kok was 1 dag na ons vertrek bij hem aangekomen. Weer een uiting van de wet van de maximale pech!

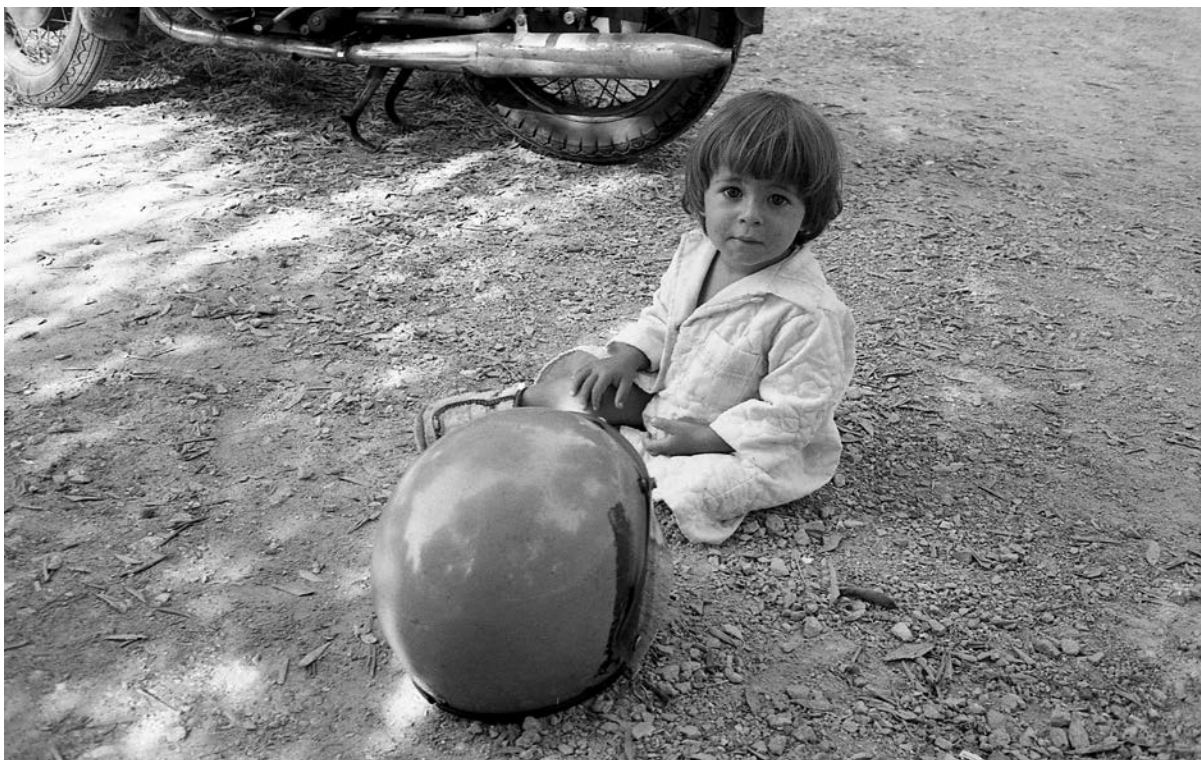
Vanmiddag ga ik wat aan de motor rommelen en in Menton kijken of de standaard verstevigd kan worden. Jan is al de hele tijd aan zijn motor aan het mieren. De zuigerringen zitten vast en moeten schoongemaakt worden.

Naast ons staan een paar Engelse jongens, die blijkbaar niet weten dat wij Engels verstaan, of anders zich niet bekommeren om het afbreken van het image van Engelsen. Ze voegen elkaar luidkeels de grootste vloeken toe.

Conversatie met de Fransen naast ons gaat moeizaam; je moet je volledig concentreren.

Ik maak me zorgen over de standaard van de motor; heb het gevoel dat hij elk moment kan bezwijken onder het enorme gewicht, vooral als ik hem van de standaard rij.

Ik ga diverse bedrijven af in Menton; uiteindelijk lukt het (voor 10 Franc) bij een zaakje op een bergweg. Het is altijd het zelfde liedje: door veel te vragen (hoe gebrekkig je de taal ook beheerst) en niet op te geven kom je er praktisch altijd uit.

—**Donderdag 8 september**

14.15 De kijker is weer niet aangekomen. Vanochtend heb ik Annelies gebeld; Sjors Fransen is kwaad dat ik nog geen kaart gestuurd heb. Dat zal ik eens gauw doen en wat voor een!

Vanmiddag: aan de motor werken en in het boek van Minnaert kijken hoe het met de kleurenmenging zit. Jan heeft de 3 delen "Natuurkunde van het Vrije veld" bij zich; ik lees er veel meer in dan hij!

16.30 Ik zit een beetje in de tent te zitten. Ik kan beter een werkprogramma maken voor elke dag, zodat ik tenminste fris en vrolijk (?) door kan gaan.

21.15 Nu weer even over het sterrenkijken.

Het komt bij me over als een bezigheid die ik niet per se als een soort “gedwongen wetenschappelijk onderzoek” moet beschouwen. Dit klinkt even krom, maar ik bedoel dat het speuren langs de sterrenhemel (op zoek meestal naar Messierobjecten en dubbelsterren) een typisch leuke of rustgevende bezigheid is. Het verlangen naar creativiteit kan m.i. hier niet direct bevredigd worden. Dat moet dan gebeuren bij kijkerbouw of astrofotografie (en eventueel wetenschappelijk onderzoek).

Nice

Vrijdag 9 september

7.15 We hebben vanmorgen vroeg de zonsopgang gefotografeerd. In de veldkijker is de zon net een kokende rode bal. Terwijl we over de fotoapparatuur gebogen staan, komt uit het huis achter ons een teckel. Hij begint ons nijdig toe te blaffen. Nu komt een vrouw naar buiten en ze verdwijnen achter een kromming in het pad bij de palmbomen. Een paar minuten later komt de taks terug en laat opnieuw zijn afkeuring blijken. Totaal uit het veld geslagen verlaten we de uitkijkpost. Maar we waren gelukkig al klaar met de opnamen.

En vandaag ben ik weer voor de kat z'n krent naar Nice geweest. Dit keer heb ik de zaak echter tot de bodem uitgezocht. Eerst naar Gare Nice Thiers, vervolgens naar het station waar de internationale treinen binnenkomen. De douanebeambten zeiden dat de normale reisduur voor zo'n pak als het mijne 1 maand was. Kijk, op zo iets had ik helemaal niet gerekend; want anders hadden we dat al direct uitgezocht. In ieder geval dacht ik het niet zonder kijker te kunnen stellen; daarom heb ik in Nice een 20X80 verrekijker plus statief gekocht; en niet te vergeten de enorme aluminium koffer voor achter op de motor. Hij was erg duur (400 Franc), maar hij heeft zijn bruikbaarheid zeker bewezen.

—Na een zeer moeizame conversatie bij de douane kon ik er redelijk zeker van zijn dat de kijker bij aankomst weer geretourneerd zou worden. En dat is ook gebeurd.

COTE d'AZUR — - ISTANBUL

Zaterdag 10 september

18.30 Op een grasveld naast een zijweg van de route Parma-Mantova.

De Povlakte is dicht bevolkt, dat is duidelijk. Na wat stuntelige, maar leuke conversatie met een Italiaans boerengezin hebben we een grasveld onder een paar populieren uitgezocht: “Poppo terrano propertorio di govierno”, of zoiets! Italië: een geur van zwavel bij binnenkomst. Dat lag niet alleen aan de zwavelbergen op de industrieterreinen naast de Autostrada, maar ook aan de gedachte (en het verlangen ?) naar de vuurspuwende bergen diep in het Zuiden. Maar ik ben bang dat we de eerste werkende vulkaan pas in Indonesië zullen zien.

De haast heeft ons bevangen, oktober in Nepal, dat is het streven!

Die Autostrada: m'n petje af voor de wegenbouwers hier! Het is een opeenvolging van viaducten en tunnels (tot 2 km lang!). Ik vind die viaducten gewoon fantastisch, reusachtige en toch ranke kunstwerken van beton, grijs, monotoon, maar imponerend door hun functie.

Die aluminium koffer die ik in Menton gekocht heb komt toch wel goed van pas. Alleen zit ik nu met zo'n 10 kg extra gewicht! Ik heb nog niets weggesmeten. Dat moet in Joegoslavië toch eens gebeuren.

—We hadden gedacht vandaag Italië door te komen. Haha! We hadden geen kaart gekocht, met als resultaat dat we in Genua al in de knoop raakten.

Genua: grauwe flats, een grauwe havenbuurt. Die echte volkse achterafbuurten, met overal wasgoed uit de ramen hangend.

—De Apennijnen houden netjes de wolkendragende westenwind tegen. Nu we achter de bergen in de Povlakte zitten, is het weer behoorlijk heet!

's Avonds probeer ik direct de grote kijker uit: de bolvormige sterrenhopen M 13 en M 92 in Hercules; daarna de planetaire nevel M 27 in Vulpecula. Deze lijkt even groot als M 13, maar is veel vager.

Zondag 11 september

04.00 De dag begint fantastisch: de sterrenhemel is adembenemend. Ik vond hem veel indrukwekkender dan de avond daarvoor (om 22.30).

De R 50 heeft een lekkende rubber manchet. We verhelpen het voorlopig met een plakkertje van de bandenplakset.

Het is zondag en Italië is streng katholiek en we hebben geen lires. Ziedaar een probleem. We komen in een dorp en lopen zo maar een kroeg binnen: "niente lire !" - Wel, na veel wederzijds onbegrijpelijk gepraat komen we uiteindelijk op het station van Parma terecht. Hier gaat het wisselen zonder problemen.

In de avond arriveren we op een stenige camping in Triest. De Chianti is goedkoop en lekker.

Maandag 12 september

Triest - Opicina - Postojna - Pivka Jama (camping)

Geen moeilijkheden bij de grens, alleen maar verbaasde blikken op onze bagage.

Joegoslavië: een lieflijk groen landschap, weiden, pijnbossen, heuvels, af en toe een grote lichtgrijze mop. We zijn in het Karstgebied, het rijk van de druipsteengrotten.

Karstgebied bij Postojna

Nacht op de camping

Op de camping: een bordje met “Belvédère” en opeens: een peilloze afgrond, verscholen tussen de groene dennen. Daar in de diepte ligt de ingang van Pivka Jama. Grotten maken altijd een sinistere indruk op me ; net of er iets onheilspellends en onbekends in de koele duisternis ligt verscholen.

Overall waren soldaten; een ervan sprong de weg op met een bordje om mij het doorrijden te beletten, er moest een (leger)vrachtwagen door. Daarna liet hij me weer met een schaapachtige grijs door.

—Ik herinner me nog de hal van het hoofdkantoor van de ANWB in Den Haag. In het centrum van de ronde hal bevond zich een standbeeld in een fontein. In de muur van deze fontein stond een spreuk gegraveerd, die ik op dit moment vergeten ben. Maar de gevoelens die die spreuk bij me oproep, die ben ik zeker niet vergeten. Waarom deed die spreuk me altijd denken aan koele eenzame wateren, met een mistig silhouet van land in de verte? Of een vonkenschietende zon in een koele blauwe lucht?

De 5000 km tot nu toe bestonden voor een niet onaanzienlijk deel uit drukke steden met files: chroom, glas en beton. Montpellier, Barcelona, Genua, Parma, Triest: een pot nat. Maar ik denk dat je dat op de koop toe moet nemen.

— 17.30 : Net terug van een tocht door Pivka Jama.

Fantastisch, onbegrijpelijk, indrukwekkend. Dat zijn de indrukken die overblijven. Het water moet er wel miljoenen jaren over gedaan hebben om dit te maken. Ik geloof dat speleologie een zeer spannende bezigheid moet zijn: kruipen in diepe duisternis en in ieder geval geen last van toeristen!

Woensdag 14 september

05.45—07.30 Wandeling in het woud bij Postojna.

Heerlijke ochtendkoelte; banen licht van de opkomende zon door de sparrebossen.

Winterkoninkjes, een roodborst. Overal steenhopen en door het groen brekende lichtgrijze rotspartijen. De kleur doet denken aan die van knekels.

Het was veel fijner dan het bezoek aan de kolossale druipsteengrotten van Postojna. Temidden van een horde van enkele honderden toeristen begaven we ons in een treintje dat ons zo'n 5 km ver de grotten in voerde. De hoofdgrot was 23 km lang.... De grote groep werd opgesplitst in een aantal kleinere. Je moest daarvoor naar een bord lopen waarop je favouriete taal stond aangegeven. Wij kozen Engels en werden vergast op een vrouwspersoon als gids, die maar een heel klein beetje vertelde, en nog wel op toon alsof ze haar laatste oortje versnoept had.

De betovering van de grotten werd verder geheel teniet gedaan door de aanwezigheid van de grote massa kwakende toeristen. Ik ben er van overtuigd dat je de wonderen der natuur in stilte moet beleven. Zo voel ik het tenminste.

Grot in Karstgebied

Donderdag 15 september

We kamperen tussen Split en Dubrovnik aan de Adriatische kust. Onderweg hebben we heerlijk gezwommen in de kristalheldere zee. Voor het eerst heb ik de onderwaterflora met behulp van een duikbril en een snorkel kunnen bestuderen: je vouwt je knieën tegen je buik, houdt je handen tegen je scheenbeenen en met je gezicht omlaag drijf je voort, alsmar starend naar het fantastische leven onder water.

De bergen aan de kust zijn bijzonder ruig. Bijna pal aan de zee rijst een geweldige grijze muur op. Gisteren zagen de eilanden voor de kust er in het tegenlicht van de schitterende zon als blauwige spookverschijningen uit. Voor het eerst in m'n leven heb ik m'n eigen sterrenbeeld Sagittarius eens goed kunnen bestuderen. Werkelijk fantastisch om dit met de 20x80 verrekijker te bekijken! De Lagune nevel (M 8) , M 16 en M 22 zijn zeer opvallend.

's Nachts breekt de storm los. Nauwelijks geslapen, uit angst dat de tent wegwaait. Ik ben er 5 keer uitgeweest om de haringen weer vast te zetten.

Zaterdag 17 september 17.15

We hebben zowaar een stukje weiland gevonden! Na dagen lang tobben met die aluminium haringen in de rotsgrond hebben we nu een fijn kampeerplekje bij een riviertje tussen Ivangrad en Andrijevica gevonden. We zijn in een niet-toeristische streek aangeland, wat we al merkten in Titograd. Ontzettend veel belangstelling van kleine jongens (soms ook wel van ouderen). Tot Dubrovnik hadden we daar weinig van gemerkt. Die rotslandschappen van Montenegro en Macedonië vind ik toch wel erg imponerend. Geweldige lagen afzettingsgesteente, die prachtig naar voren komen op de plaatsen waar de weg de rotsen doorsnijdt.

Weg in Joegoslavië

's Middags zitten we op een plekje langs de weg uitgebreid te smullen. Om de ronding van de weg komen een paar zwaarbeladen mensen aan, een man, een vrouw en een kind. De vader wijst met een schreeuw in onze richting en het kind stevent in gezwinde pas op ons af en mompelt zielig: dinare, dinare

Dit hebben we al verscheidene malen meegemaakt in het zuiden van Joegoslavië; het begin van een andere wereld. Wij kopen ons schuldgevoel af met een paar dinar en een snee brood.

Uitgezonderd het enorme aantal toeristen heeft Joegoslavië toch wel een gunstige indruk op me gemaakt. Veel vriendelijke mensen, die vaak ook erg behulpzaam zijn. In Titograd kochten we 30 grote spijkers (die als haringen moesten dienen) en de verkoper wees ons een wasbak om onze handen te wassen. Die waren een beetje vuil geworden van de spijkers (alsof ze al niet vies waren door het friemelen aan de motor!)

19.30 Het is al pikkedonker; het eten is op en we zitten aan de koffie. Duisternis alom; blaffende honden, vreemd gezang, het lijkt wel Gregoriaanse kerkzang.

Kinderen komen bedelen langs een stoffige weg. Zelf moeten ze langs de weg sjouwen met hun ouders

Onderweg naar Titograd zijn we langs en door (dwz. over een dam) een groot meer met aangrenzend moeras gereden. Een onwerkelijk landschap ,in vergelijking met datgene wat we totnutoe gezien hebben: riet, gras, wilgen, waterlelies, ooievaars, daaromheen een grijze bergketen. Aan de (onzichtbare) zuidzijde van het meer Albanië: symbool van onbereikbaarheid? Het meer heet Shkoder.

Zuid-Joegoslavië

En dan de mensen die hier langs de weg voortsjokken: gebogen onder een grote zak met hun hele hebben en houwen; een ongelooflijk getaand gezicht dat je alleen door een continu verblijf in de felle zon kunt krijgen. Er kwam zo'n oud (?) vrouwtje langs toen we aan het smullen waren. Ze mompelde wat maar bedelde niet. Kilometers verder reden we haar weer voorbij; eindeloos voortsjokkend, op weg waarheen? De mieren langs de weg. Ik heb ze bezig gezien; velen sjouwen met een of ander voorwerp. Toen ik er een in de gaten hield, bleek hij alleen maar rondjes te rennen; daarna liet hij het ding weer liggen. Waarvoor doen ze het?

Jan in Macedonië

Maandag 19 september

Op een camping in Skopje.

Het regent. Weer eens iets totaal anders dan de brandende zon die we al een week op onze hoofden gevoeld hebben.

Die rit van gisteren, dat was het wel! Na Ivangrad hebben we de slechte weg naar Pec genomen. Een en al stof en stenen! We konden meestal niet sneller gaan dan zo'n 30 á 40 km per uur. Maar bij zo'n rit leef je pas in het nu! Weg met alle verveling van de brede asfaltwegen. Nu voel je je pas actief bij het rijden betrokken. En dan dat landschap! De laatste 10 km leek het wel of de rotsmassieven naast de weg naar de hemel reikten. Onmogelijk om dit op een foto weer te geven. Je mist dan dat onbeschrijflijke gevoel dat je overvalt als je echt in de kloven bent.

En dan die zuiptent, zo'n 20 km voor Pec. Daar stonden een paar Macedoniërs (of Montenegrijnen?) op de bus te wachten. Een ervan, een oude man met een getaand gezicht, een wit petje en een magnifieke witte snor, heeft me wel het meest aangesproken. Het moet vooral aan z'n gezichtsuitdrukking gelegen hebben. 2 keer reed de bus voorbij, dat ontlokte gemor aan de aanwezigen, maar hij keerde zich beide keren langzaam om en keek ons met zo'n wereldwijze blik aan en had daarbij zulke glimmende pretoogjes onder die toegeknepen oogleden, dat we beide keren in lachen uitbarstten! Voor hem liep het zo'n vaart niet; hij kende de wereld. In Pec werden we zo ongeveer beschouwd als een wereldwonder. We werden direct omgeven door tientallen

jochies toen we de motor neerzetten. Nu zagen we er ook wel enigszins bereisd uit. Helemaal onder het stof; de motoren dito. Vooral m'n vetjas was helemaal grijs geworden. En dan had ik nog zo'n mooie leren hoed, die ik in Barcelona gekocht had. Hij zat onder de spin op de motor, maar toen we terugkwamen van even weggeweest, zat hij er niet meer! Verwilderde blikken in de richting van de grijnzende menigte brachten hem niet terug. ..

Even rust in Macedonië

Kapper in Griekenland

Langs die stofweg zagen we pas goed hoe arm sommige mensen leven; hutjes, gemaakt van takken en stro, moeten als huis dienen. Op een bepaalde plek stopten we even. Direct kwam een schare kinderen uit zo'n hut de helling oprennen en keek ons met grote ogen aan. Nadat Jan ze 'n paar T-shirts had gegeven, wilden ze meteen m'n leren hoed en m'n balpen. Nou, 'n balpen konden ze krijgen, maar m'n hoed wilde ik nog wel houden (optimist!!)

Dinsdag 20 september

Laat in de avond, over een stille weg, passeren we de Griekse grens en gaan op weg naar Thessaloniki. Ten zuiden van de stad komen we op de camping Agia Trias terecht. De volgende dag, in de stad: voor het eerst komen we in moeilijkheden bij het zoeken naar het hoofdpstkantoor. Tot nu toe was het woord daarvoor altijd iets met "post" erin. Niet dit keer: "Tahidromio", dankuwel, alstublieft.

Brieven van vrienden en bekenden ontvangen, als je ver van huis bent, dat geeft altijd een erg fijn gevoel. Zo ook dit keer; er waren brieven van Myra Reinten en Ton Thiele.

In deze stad vonden we de laatste, goed voorziene BMW-motorendealer tot Sydney. Jan heeft er een nieuwe manchet voor de R 50 kunnen kopen.

Woensdag 21 september: 23.30

We zijn aan het eind van de middag op een stil hooiland bij Kilkie neergestreken. Bij het zoeken van kampeerplekjes in de vrije natuur wordt altijd schichtig in het rond gekeken of dat niemand het ziet en bezwaar zou kunnen maken. En op een heuvel in de verte zien we een silhouet; iemand die ons in de gaten houdt.

De moord ermee; we staan en daarmee uit. Om half zeven komt een kudde koeien langs de tenten. We hebben een moeizame communicatie met de vriendelijke herder, die ons waarschuwt dat er waarschijnlijk regen zal komen.

Voor het eerst in m'n leven heb ik Retzina geproefd. Nou, dat smaakt best!

Met de 20x80 de halve maan (EK) tussen de wolken waargenomen. Fantastisch! Vooral die donkere wolken zien er dreigend en angstwekkend uit. Veel foto's genomen met 300 en 600 mm telelens.

Donderdag 22 september: Een camping bij Kavala aan de Egeïsche Zee.

Noord-Griekenland (Macedonië): dor, droog, praktisch geen kip te zien.

We hebben 'n beroerde weg genomen van Kilkie naar Lavahas. Jan is 'n keer getuimeld. In het felle tegenlicht van de laagstaande zon zag ik vaag 'n wild gespartel van armen, benen en een motor. Gelukkig geen schade. Helaas, het noodlot kan wreed zijn. We reden door het kurkdroge "steppegebied", richting Drama, toen we 2 agenten bezig zagen om een grasbrand uit te slaan. Jan wilde helpen, maar toen hij tegen een van die agenten aan het schreeuwen was, rolde zijn motor zomaar de helling af. Scherm in gruzelementen, fototas ontzet, eetbord versplinterd. Verder gelukkig niets. Het lot straft goede voornemens soms wel wreed af! Overal in de omtrek kon je de rookpluimen van brandende grasvelden waarnemen.

—De hitte is nu af en toe bar en boos. 's Middags kunnen we beter niet teveel doen, want je moet soms alle zeilen bijzetten om je humeur te bewaren. 's Ochtends is het fantastisch, en 's avonds is het ook best uit te houden.

Gisteren is er nog iets meer gebeurd: allereerst de kennismaking met de zeer hoge benzineprijs in Griekenland! f 1.36 per liter voor normaal en f1.60 voor super. Bij aankoop van meer dan 5 liter kon je 40 % reductie

krijgen.

In Thessaloniki was ook nog 'n brief van Ron en Lidy, die broer Jan vanuit Barcelona had opgestuurd. De post-beambte, die de stapel brieven doorwerkte, zag mijn naam gewoon over het hoofd! Gelukkig lette ik zelf goed op en kon de brieven er uit pikken.

Hier in Noord-Griekenland komen we net zoveel Nederlands- en Duitssprekende Grieken tegen als Engelsprekende! Commentaar van een Griek, toen we zeiden dat we naar Turkije gingen: "Turkie niks nie goed nie!"

In Sere hebben we een deel van onze overbodige spullen naar Nederland gestuurd. Omdat we ook films wilden terugsturen, hebben we het zaakje maar naar Frans Jacobs gestuurd. Nou, zo eenvoudig ging het niet. Het pak, dat ik zo zorgvuldig dichtgemaakt had met veel plakband en touw, u raadt het al, ik kon het weer helemaal openmaken. De inhoud werd helemaal onderzocht; elk filmdoosje werd opengemaakt, waarschijnlijk om te zien of er drugs inzaten! Uiteindelijk kon ik het weer tot een pak maken, 260 drachmen betalen en aftaaien. Hier in Sere heb ik Annelies gebeld. Die vertelde dat er in Turkije en Iran een flinke cholera-epidemie heerst. In Drama hebben we om 6 uur nog even de opkomende avondfitheid verprugeld met een grote fles bier; daarna op weg naar Kavala.

Vrijdag 23 september 21.00 Kavala

We hebben de hele dag aan de motoren gerommeld. Ik heb de vulplug van de cardanas lens gedraaid. Morgen een bedrijf zoeken dat een helicoil kan indraaien. Opvallend is dat hier, naast de tent, riet groeit van 3 meter hoog! Dat had ik niet verwacht in zo'n kurkdroog gebied.

Zaterdag 24 september

We hebben een bedrijfje gevonden. In plaats van een helicoil wordt het gewoon nieuwe schroefdraad. Voor 200 drachmen is het gepiept.

— Intussen is een grote bus gearriveerd, waar echter maar 4 reizigers inzitten. Ze rijden naar West-Azië om tapijten te kopen en die weer in Europa te verhandelen. Avonds hebben we een feest op de camping. Er wordt flink oplos gedronken (wat dacht je anders!); er wordt gitaar gespeeld (niet door mij, hoewel ik het op 'n avond als deze best zou willen kunnen) en gebabbeld. Het gezelschapsleven wekt soms toch onverwacht positieve gevoelens in me op. Het gekke is dat ik me dat normaliter niet kan voorstellen en dat ik het vaak de volgende dag weer vergeten ben.

Zondag 25 september Turkije; 6 km na de grens op een Mocamp (Ipsala)

Niet te geloven! Net Holland; een stukje drassige wei; veel muggen!

We hebben de tent opgezet in een enorme regenbui. Praktisch de hele weg van Kavala naar hier hebben we regen op onze kop gehad. Misschien was het dezelfde bui die ons in Frankrijk ook al achterna zat. Het had in Macedonië zeer lange tijd niet geregend.

Geen gemier bij de grens. Wel lustig er op los stempelende Turken. Rond de grenskantoren bevond zich een grote puinhoop van zeker wel honderd autowrakken.

Het kost namelijk veel geld als je het wrak in Turkije laat staan; dus het wordt net over de grens gesleept en daar uitgeschreven.

De eerste "grote ontmoeting": 2 Engelse motortoeristen, Tim Fryer en Olivier Matthews: "It looks like you are going the same way as we do". Inderdaad, we zijn allemaal op weg naar Australië. Zij hebben de boottrips van Madras naar Penang en van Singapore naar Freemantle al gekocht (voor 17 dec.a.s.). Kosten: £ 430 per persoon + motor. Dat valt me eigenlijk nog mee. Jan en ik hebben nog geen definitieve plannen.

Die Mocamps zijn eigenlijk nog heel redelijk: schone WC's en douches; zelfs een gebouwtje met kookgelegenheid en tafels en stoelen!

We hebben 's avonds een enthousiast gesprek. Collega-reizigers ontmoeten is vaak bijzonder stimulerend voor je enthousiasme.

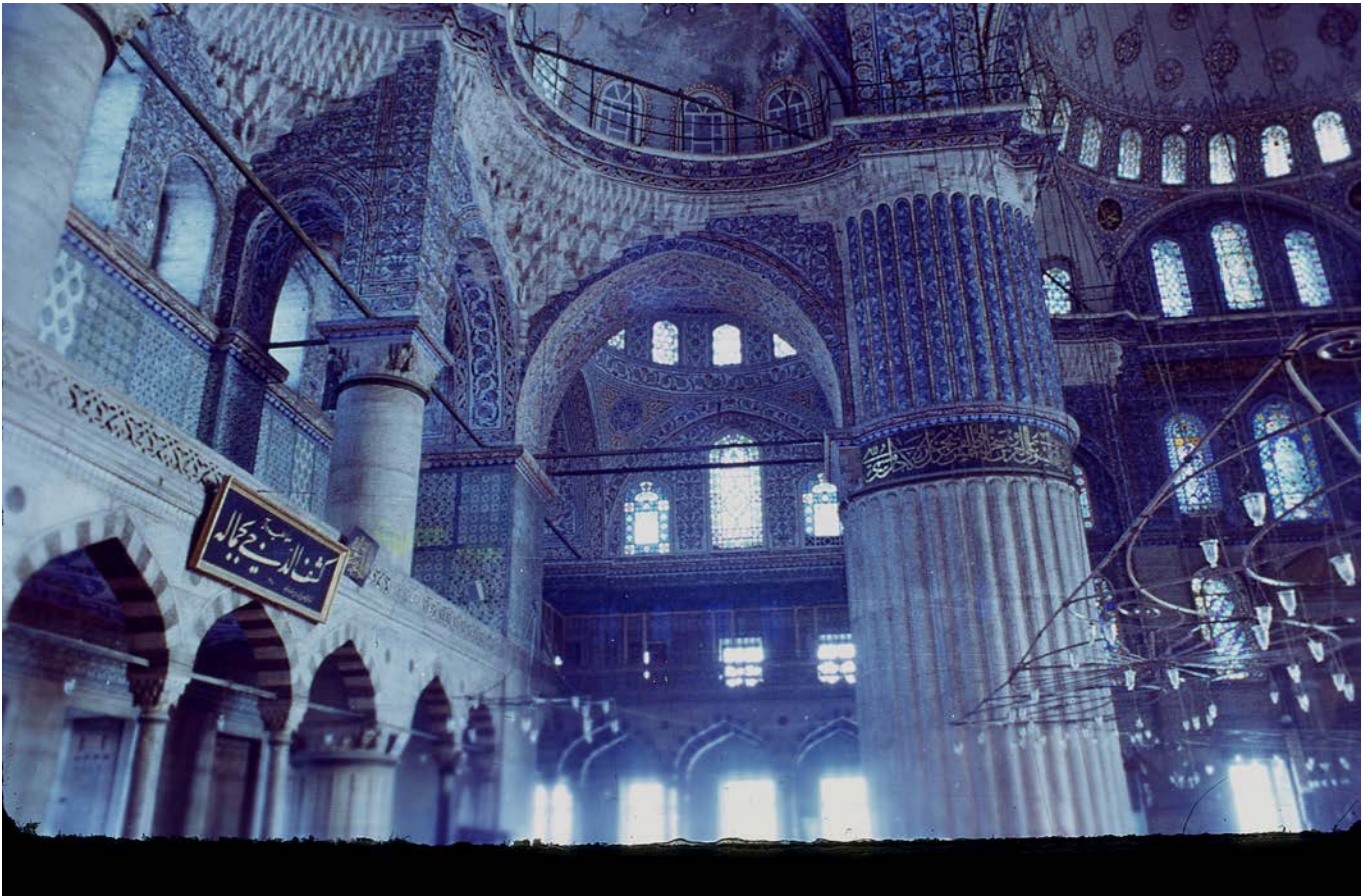
De motoren van Frans, Olivier, Tim en Jan in West-Turkije

Tim Fryer op de camping bij Istanbul

Istanbul

Blauwe Moskee Istanbul

Straatverkoper in Istanbul

Maandag 26 september

7.00 Jagende wolken; steenkoud; echt Hollands herfstweer!

16.00 We staan op het BP-Mocamp, even voor Istanbul.

De rit door Thracie: 250 km keiharde zijwind van de Balkan. Zelfs met trui en motorpak had ik het nog steenkoud. In Tekirdag hebben we nog even koffie gedronken.

De Turken aan de tafeltjes om ons heen zijn erg vriendelijk en bieden ons "chai" en (dure) Amerikaanse sigaretten aan.

Tim en Olivier hebben veel meer losse zaken op hun motor dan wij. Ik ben benieuwd hoeveel ze zullen kwijtra-ken!

Ik ben nog vergeten te vertellen waar ze zich op voortbewegen: Ollie heeft een Honda 400 Four; Tim rijdt op een tweewielige vrachtwagen: de Honda Gold Wing (later, in Australië, omgedoopt tot "Lead Bum"!).

Woensdag 28 september 17.30 De tweede dag in Istanbul

Gisteren wat 'n puinhoop! Ik ben er op uit geweest in de stad om een 4x18 band te krijgen voor de motor, omdat ik vrees dat de achterband wel versleten zal zijn als we in India aankomen. Voor de Nitto gold min of meer een garantie van 20.000 km maar ik denk dat dat voor een lege motor is!

Istanbul: een en al toeterende auto's. Dat was m'n indruk van gisteren. Eindeloze rijen door elkaar kruisende oude Amerikaanse bakken, die er niet voor schromen om de vluchtheuvel tussen de beide rijbanen over te steken (dat deden Jan en ik trouwens ook, toen een meer normale doorgang al te lang op zich liet wachten!).

Bazar in Istanbul

Aya Sofia

Na zo'n half uur ploeteren vind ik de eerste BMW-dealer; in Istanbul-Noord. Een mooie ontvangthal; een stel kerels met nette pakken aan; maar geen onderdelen! De tweede dealer was verder in het Noorden, in de wijk Levant. Een reusachtige garage vol auto's en in een van de hoeken, als het ware weggestopt, 3 oude BMW's. De bedrijfsleider sprak vloeiend Duits en verwees me naar de wijk Taksim: daar rondgekuierd en gevraagd: naks.

Volgende adres: Sirkese (of zoiets), aan de zuidelijke oever van de Gouden Hoorn. Een buitengewoon propvolle buurt, vol met bakkeleiende groepjes mannen. In de café's heb ik trouwens ook alleen maar mannen gezien; vaak waren ze bezig met een soort dominospel, bestaande uit wit-groene stenen.

(Tussen haakjes, nu ik hier op het Mocamp zo om me heen kijk: ik vind dat de Turkse honden ontzettende slijmjurkkoppen hebben. Ollie zei : "They look beaten". Verder heb ik in Turkije nog geen taks gezien, een veeg teken!).

In Sirkese waren ontzettend veel zaakjes vol met auto-en motoronderdelen, maar geen 4x18 banden. 3.5x18 was ruimschoots verkrijgbaar.

Om 2 uur 's middags, na zo'n 5 uur in die heksenketel rondgereden en rondgelopen te hebben, ben ik teruggegaan naar de camping. We besloten toch maar de 3,5x18 banden te kopen en gingen opnieuw naar Istanbul. Echter, eerst 5 kwartier in de rij staan voor benzine, want er is op het ogenblik grote benzineschaarste in Turkije. Twee weken geleden is de benzineprijs verdubbeld (!) en iedereen is aan het hamsteren geslagen. Het blijkt dat slechts enkele oliemaatschappijen hun pompen bevoorraden. De prijs was nu 6 lira per liter (super); dit is ongeveer 84 cent.

(In april of mei 1979 las ik in de krant dat de prijs ondertussen nog eens verdubbeld is. Dat is wel even wat anders dan die 1 of 2 % prijsstijging per keer in Nederland!).

In Istanbul

Tijdens het wachten op benzine “vermaakten” we ons door middel van een moeizame conversatie met een paar Turken die ook in de rij stonden. Ik moet bekennen dat dit soort “eenvoudige” en moeizame conversatie me niet erg ligt: hoe hard rijdt de motor, hoe duur is dit in Nederland, enz. enz. Je moet hier echt talent voor hebben, geloof ik. Aan de andere kant is het natuurlijk wel zodat je op die manier tot een betere verstandhouding met andere volken komt. Het moet ergens beginnen en je moet je maar door de frustraties heenbijten. In Java was het trouwens nog veel moeilijker toen ik met die 2 mannen naar Gunung Semeru ging. Toen beperkte onze gemeenschappelijk woordenschat zich tot 3 of 4 woorden!

—Eenmaal in Istanbul aangekomen heb ik de zaak verder aan Jan overgelaten en ben ziek (koppijn, kotsneigingen) naar de camping teruggedreden en in m’n slaapzak gedoken. Dat was dus een shitindruk van Istanbul!

Vandaag: een heerlijke dag, totaal anders!

Ik ben met de bus op en neer naar Istanbul gegaan. Nog nooit heb ik in zo’n volle bus gezeten. Als haringen in ’n ton, maar dan bijna letterlijk!

De reis (ca 15 km) kostte maar 2,5 lira, dus daarover kun je niet zeuren. Tussen haakjes, wat de voetgangers in Amsterdam doen, is hier de gewoonste zaak van de wereld voor de automobilisten. Ik bestond het gisteren om een keer voor een rood licht te wachten; prompt werd ik vooruit getoeterd! Op sommige plaatsen staat een (meestal zwaar besnorde) politieman wat te fluiten en te zwaaien, waarom weet ik niet, misschien om de chaos nog wat te vergroten.

De Blauwe Moskee; op het plein dat er voor ligt: allemaal jochies die je van alles proberen aan te smeren. Na veel afdingen heb ik 2 series dia’s gekocht (natuurlijk van de Blauwe Moskee) voor 85 lira.

Binnen: inderdaad, prachtig blauw; geweldige zuilen (zo’n 5 meter in doorsnede) die de enorme koepel moeten dragen.

Toen ik de Aya Sofia binnenging, kwam ik direct onder de indruk van de onbeschrijflijke atmosfeer van het gebouw. Het leek of je in een poel van duisternis en ouderdom terecht kwam.

In de bazar van Istanbul

De enorme, ronde schilden met de voor mij onbegrijpelijke Arabische lettertekens droegen aan de vreemde atmosfeer bij.

— Ik heb ca 3 uur in een park zitten tekenen (eerst de obelisk, daarna de Blauwe Moskee); dit was werkelijk een belevenis: allerlei mensen kwamen langs om commentaar te geven of om me iets aan te smeren.

Een man begon zelfs de ramen van de moskee te tellen en daarna het aantal op mijn tekening!

Er kwam een jongen met thee voorbij. Heerlijk warm! Ik was m'n trui vergeten en zat zo'n beetje te bevriezen. Trouwens, de meest sublieme verachting t.a.v. mijn tekening kreeg ik van een vogel; die kakte precies op mijn

kop!

Het was al met al 'n heerlijke tijd in het park. Het tekenen begint me steeds beter te bevallen. Op een gegeven moment kreeg ik gezelschap van een schoenpoetser; hij vroeg om een sigaret, maar sloeg mijn Turkse wandelend af (die zijn inderdaad niet de lekkerste). Daarop ging hij naast me zitten, greep m'n been en begon m'n sandalen te poetsen. Hij vroeg 5 lira, ik bood 4, maar toen hij klaar was met poetsen, wou hij 20 lira hebben! (met het bekende verhaal over veel kinderen en zo). Maar ik hield m'n poot stijf en bleef bij 5 lira. Hij werd echter helemaal niet kwaad, pakte de 5 lira, schudde m'n hand en ging weg. Zo zie je maar, je moet gewoon wennen aan dat spel. Normaal ben ik veel te achterdochtig en ben bang om ruzie te krijgen met zo'n vent.

Verder heb ik wat rondgelopen rond de Pudding Shop en in de Grand Bazaar. Gewoon 'n fantastische ervaring; er liggen rijkdommen aan goud en juwelen uitgestald. Je ziet mensen die met enorme lasten op hun rug rondhobbelen; handelaars die je aanschieten voor dit of voor dat. Ik moet hier later nog eens terugkomen om wat te kopen! Voor de lui die me 'n leren jas of een ander omvangrijk geval probeerden aan te smeren, had ik 'n heel goed antwoord: gewoon de waarheid. Ik was met 'n motor onderweg naar Australië. Hier hadden ze niet van terug: "Oh, I see!" was het antwoord steevast.

Er moet in die Grand Bazaar voor 'n geweldig vermogen liggen, bij 'n juwelierskraam zag ik vele prijzen in de 5 cijfers!

21.30 Samen met Jan, Tim en Ollie aan de wijn. Fijne sfeer. We praten over Istanbul en de verdere route door Turkije. Goreme moet er zeker bij zijn. Vergeten zijn de koppijn en de rotstemming van gisteren.

Verder in Istanbul: overal jongens met Marlboro sigaretten; kraampjes met koekkransen, fruit, "chai" enz. Ik vind het oude gedeelte (op de landtong Eminönü) van Istanbul echt geweldig; totaal anders dan het chroom, glas en beton van bijv. de wijk Taksim. Het bruist gewoon van menselijk leven. Wat 'n schrijnend verschil met een Australische suburb, het domein van Edna Average!

De Pudding shop: "The gateway to Asia"; inderdaad, hier begint de andere wereld echt. Op de etalageruiten van de vele reisburootjes staan de verlokkelijke namen: Istanbul - Teheran - Kabul - Delhi - Kathmandu.

Bazar in Istanbul

Donderdag 29 september — de derde dag in Istanbul.

Voor de kat z'n joekel achter een studentenkaart aangezeten. In de louche reisburootjes naast de Puddingshop zou zo'n ding wel te krijgen zijn. Inderdaad, voor 550 TL. Dat heb ik niet gedaan. Een tweede zei dat het illegaal was en weer een ander wilde hem alleen samen met een trip naar Delhi of zoiets verkopen. Jammer dan!

— Nog even lekker gegeten in de Pudding Shop, daarna naar het Topkapi Museum, om me te vergapen aan de onbeschrijflijke kostbaarheden die de Sultans in 300 jaar bij elkaar geschraapt hebben. Ik wist niet dat er zulke grote smaragden gevonden zijn. Er was er een bij van 3 kg!

En dan die versierde wapens! De tijd die het gekost heeft, de ongelooflijke liefde voor het vak; de vaardigheid. Als kind van deze haastige tijd vind ik het haast onbegrijpelijk dat mensen de dingen, die ik gezien heb, kunnen en willen maken.

Straat in Istanbul

Vrijdag 30 september

We vertrekken met zijn vieren, richting Ankara.

Afscheid van Istanbul; over de magnifieke Bosporusbrug (met een schitterend uitzicht op de stad. In de verte zie ik de wijken Eminonu en Sirkeci, waar we zoveel goede herinneringen aan hebben.

En dan de E-5: de weg Istanbul-Ankara; stervensdruk; wrakken van vrachtwagens langs de weg; lui die als idioten inhalen.

Om 14.45 zijn Jan en ik een kroegje ingedoken om de brief aan Frans Jacobs te schrijven. Tim en Ollie rijden door; we zien ze later wel weer.

“ Beste Frans”

In een café langs de weg Istanbul-Ankara, gestoord door een stel Turkse bengels; ze kunnen geen Nederlands lezen; gelukkig maar, want een ervan zit met z'n snufferd op mijn papier.

Ik voel me shit (kan nu niet eens het papier meer zien, want m'n buurman houdt een grote pin-up plaat voor m'n neus; er rijzen andere gevoelens op, die ik weer moet onderdrukken!); ik ben snipverkouden (de eerste dag op de reis); het verkeer is afschuwelijk druk; auto's, asfalt, benzinegeur, olierook, het lijkt wel of de hele wereld er mee vol is. Ik verlang (in deze toestand) naar een Beerenburg bij een haardvuur in een gezellige, veilige, Hollandse huiskamer, ver van opeens opdoemende tegenliggers en peilloze afgronden, hevige wind, suizende regen. Hier is niets lieflijks, alleen maar grauwe wolken en jagende auto's! En elke keer weer het aanwijzen van het hele kleine stukje op de kaart van Azië, dat we nu weer kunnen afleggen.

Dit is de diepgang, maar ik weet dat in dit bestaan, dat we vrijwillig gekozen hebben, ook de topervaringen komen (en gebeurd zijn, zoals in het van leven gistende oude gedeelte van Istanbul of temidden van de reusachtige, opgefrommelde en door elkaar geschudde rotsmassa's van Macedonië).

Ik weet niet waar jij nu zit te schrijven, Frans, waarschijnlijk in je fijne huis in het kalme Noord-Limburg. Jij en de vele anderen in Nederland lijken zo vreselijk ver weg, in ruimte en in tijd. Het aantal reisherinneringen is nu al onnoemelijk groot. Een draaimolen van gezichten, landschappen en steden en jullie zijn nog veel verder weg als ik beseft, dat we aan het begin staan van het onbekende Azië. De Engelse motorrijders, waar we nu al een paar dagen mee optrekken, zijn vooruit gereden. We zullen ze in Bolu, of in Goreme, of misschien in India, weer zien. De verbondenheid die ik met ze voel, is nu al flink gegroeid, sinds die eerste keer dat ze op ons kwamen toelopen aan de Turkse grens.

— De bengels laten ons nu met rust. Tegenover mij aan de tafel zit Jan te schrijven. Ik voel haast met zekerheid, dat de als het ware losvaste verbintenis die wij hebben, de reis sterk vergemakkelijkt. Geen emotionele toestanden; we zijn lotgenoten. In een avontuur dat totaal anders is dan je het je thuis in de leunstoel bij een glaasje en de kleurenbak kunt voorstellen. Verrassingen aan de lopende band; ik voel alle conventies langzaam wegglijden in deze reusachtige wereld, die zo klein leek tijdens de vliegreis naar Vancouver en tijdens het grasduinen in de sterrenwereld. Beleefdheid, standing, het verzorgen van een nauwe persoonlijke relatie; ik ken ze niet meer. Wat moet ik in Nederland allemaal in vredesnaam weer leren, als ik er ooit terugkom? Ik geloof dat als ik helemaal alleen zou reizen, dat ik dan in ieder geval totaal ontheemd zou raken.

Ik snotter er verdorie als een gek op los; ik verlang ernaar van deze drukke kloteweg af te komen, beter te worden en op m'n gemak te gaan zitten tekenen, in het fantastische tufsteenlandschap van Goreme of aan de voet van de machtige Ararat.

Ik vind tekenen een fantastische bezigheid, zoals toen in het park van de Blauwe Moskee, waar ik zoveel contact had; jongetjes die chai aanbieden, of weet ik wat, en mensen die de ramen van de moskee in het origineel en op mijn tekening gaan tellen, en uiteindelijk de sublieme uiting van verachting van een vogel die op mijn kop scheet toen de tekening klaar was.

Frans, ik hou er mee op, want ik voel de drang om me in het onbekende te gooien.

Adieu

21.30 We hebben een camping gevonden bij Bolu en we hebben in de keuken een geweldig feestmaal aangericht (we hebben toch het rijk alleen) noedels, vele soorten groenten, een omelet, brood, thee, druiven. Alle vijf de gaspitten zijn in gebruik.

Toen we met z'n vieren in een discussie over onze toekomst en de weerslag van het langdurig reizen op carrière en trouw mogelijkheden verwikkeld waren, verscheen op het grasveld voor de keuken een reusachtig geval: een bus met een enorme aanhanger. In de bus zaten 39 Duitsers, de aanhangwagen diende als slaap- en eetgelegenheid.

Frans, Olivier, Tim en Jan

Het geheel heette: "Das rollende Hotel"! Ik heb die dingen trouwens meer gezien tijdens onze reis. We spraken een paar reizigers. Niet te geloven, ze gaan in 30 dagen naar Bombay! Opstaan om half zes, om zeven uur vertrekken en doorrijden tot 9 uur 's avonds. Istanbul werd in een halve dag gedaan; de mensen werden als een kudde vee van de ene moskee naar de andere gedreven. Precies dat soort reizen dat ik totaal niet zie zitten!

21.50

We zitten in de lounge van het hotel naast de camping; luie stoelen, een haardvuur onder een geweldige koperbeslagen mantel. We schrijven brieven of werken het dagboek bij. Dit soort dingen had ik niet verwacht op onze tamelijk ruwe zwerftocht.

Gelukkig maakte de rit over de hoogvlakte van Anatolië veel goed. Eindeloos lijkend zachtglooiend berglandschap; kleuren geel, paars; hier en daar groen, waarschijnlijk als gevolg van kopererts. Je ziet er heel weinig bomen, wat voor mijn gevoel de vreemde aanblik van het landschap juist versterkt.

Vorbij Nevsehir zien we de eerst vreemde vormen van het tufsteenlandschap. In de verte doemt de donkere kegel van de 3900 meter hoge dode vulkaan Erciyas Dagi op. Als we op de camping zijn, zien we even zijn sneeuwwitte top afsteken tegen een stukje blauwe lucht.

— We praten 's avonds wat met een paar lui van de Bedford truck. Een meisje benijdt ons, omdat wij zo vrij zijn. Achter in die truck zit je met z'n vijftwintigen op elkaar gepakt. Een oefening in samen zijn. Duidelijk niks voor F. van Schaik.

Tim is zoek; Ollie is nog op het Mocamp van Ankara achtergebleven om aan zijn motor te werken. Morgen zien we elkaar misschien in deze buurt.

Vandaag heb ik me erg beroerd gevoeld; snipverkouden, keelpijn en hoofdpijn.

Maandag 4 oktober 7.30

Gisteren is alles weer bij elkaar gekomen op de Cimenli camping (de naam van deze camping). Tim bleek de zaterdagochtend op het station van Ankara doorgebracht te hebben. Dat bleek het gevolg te zijn van een afspraak tussen Tim en Ollie; als ze elkaar in een stad kwijt zouden raken, dan was het station de afgesproken ontmoetingsplaats. Wel, Ollie was daar typisch niet heen gegaan en ik weet verder niet of er nog heisa door dit misverstand is ontstaan. Dat kwam later in Oost-Turkije, toen ze uit elkaar gingen.

Ik heb de hele dag in de Goremevallei doorgebracht. Ben gewoon tussen de tufsteenklompen doorgelopen; niemand te zien; alleen gefluit van vogels en in de verte het kraaien van een haan. Deze wereld, in het centrum van Cappadocië, doet werkelijk uiterst vreemd aan. Een paar miljoen jaar geleden is er een geweldige hoeveelheid tufsteen door enige vulkanen (waaronder de Erciyas) in het rond gestrooid. Dit zachte materiaal is door regen en wind tot talloze kegels afgesleten.

's Middags ben ik in een kerkje geweest dat de (vervolgde) Christenen zo'n 1000 jaar geleden in een tufsteenkegel hadden uitgehouwen. Er schijnt in dit gebied ook nog een ondergrondse stad te zijn... Trouwens, in Urgup zelf wonen nog steeds mensen in hollen in de rotswand die naast het stadje oprijst.

— 's Avonds werd de hemel praktisch helemaal helder. In het oosten is de vulkaan zeer opvallend. En uitda-

gend. Ja, en toen kwam Ollie met het idee om hem te beklimmen. Hij was via Kayseri naar Urgup gereden en had daarbij de berg “gerond”. En wie een beetje gevoelig is voor dit soort dingen, die voelt al snel de uitdaging!

En waarom zou je tot de Himalaya wachten als er zich hier al zulke schitterende gelegenheden voordoen? Ergens fascineren vulkanen me enorm; het zijn toonbeelden van latente kracht.

— Het is een stralende dag! Geen wolkje te bekennen. Jan en ik gaan op weg naar Develi (een dorp ten ZW van de berg) om een hotelletje te zoeken en om te bekijken of we de Erciyas kunnen beklimmen.

Dorp in Cappadocië

Jan voor de Erciyes Dagı, de uitgedoofde vulkaan van ca 3900 meter hoogte. Deze heeft lang geleden het tufsteenlandschap gemaakt.

Het tufsteenlandschap met de Erciyes Dagı in Cappadocië (foto Olivier Matthews)

Cappadocië

Vrijdag 7 oktober 11.45.

Op dit moment, terwijl we liggen hij te komen in hotel "Turan" in Kayseri, kan ik me nauwelijks voorstellen wat we doorstaan hebben op de Erciyas Dagi. Een mens vergeet zo snel en zo gemakkelijk. Op een punt is die tocht buitengewoon leerzaam geweest; je leert gewone dingen bijzonder waarderen: elke druppel water was een godsgeschenk; een kop warme thee 's avonds, in de koude duisternis op 2000 meter hoogte, smaakte heerlijker dan de duurste drank in het kalme gewone leven.

Alle gepieker over verleden of toekomst verdwijnt; er blijft alleen de rechtstreekse confrontatie met de natuur over; je denkt alleen aan de volgende stap omhoog; de verre toekomst lag niet meer dan een paar uur verder, namelijk niet verder dan de dorstlessende sneeuw op de top van de berg.

Maar eerst zal ik de gebeurtenissen sinds maandag beschrijven.

Maandag 3 oktober

Develi — duidelijk geen toeristisch ingestelde plaats. Toen we in het centrum stilhielden was het meteen weer prijs! Een enorme meute kwam om ons heen staan, en al snel kwamen Engelssprekende Turken op ons af.

Onze eerste vraag was: is er een route naar de Erciyas Dagi? We maakten kennis met een leraar Engels die het een en ander voor ons uitviste. We hebben uitgebreid met hem gepraat in een restaurant, waar hij de maaltijd (een soort pizza, met kleine stukjes vlees en groente) voor ons betaalde. Dat nam niet weg dat de eigenaar van het restaurant later probeerde ons nog een keer te laten betalen!

Naast ons zaten een paar Turken een enorme tros druiven te eten. Door de ramen van het restaurant zagen we een massa starende gezichten.

De leraar vertelde ons het een en ander over de fascistische tendens in Turkije. Hij behoorde zelf tot een revolutionaire groepering en tegenover ons durfde hij zich wel uit te spreken. Zo zijn we wat meer te weten gekomen over de 1 mei rellen in Istanbul. In de wijk Taksim heeft de politie met automatische geweren vanaf de flats op de menigte geschoten. Er vielen 40 doden.

Start van de tocht naar Erciyas in Develi

Een paar van zijn leerlingen wezen ons het (enige) hotel. Dit was voor mij de eerste kennismaking met een Turks hotel. Allemachtig, wat een belevenis! Eerst het afpakken van de motor: onder overweldigende belangstelling moesten we ons een weg banen naar de deur van het hotel. De hotelbaas bleek knots te zijn: hij kende het Duitse woord “gut” en hij vergezelde elke Turkse zin met “gut gut gut”! Toen we eenmaal in de kamer neergezegen waren, kwam hij om de 2 minuten langs en kakelde er op los. Tweemaal moesten we de motoren verplaatsen, de tweede keer zelfs naar de hal van het hotel! De hoge stoeprand werd met behulp van een paar houtblokken genomen; die hadden we even van een grote stapel in een zijstraatje geleend; uiteraard zorgde dat ook weer voor de nodige verwickelingen!

— Die hotelbaas zal ik niet licht vergeten. Hij en z’n broer kwamen om de haverklap in onze kamer binnenvallen, en toen we donderdag Develi verlieten, klonk het “gut gut gut” ons nog lange tijd in de oren! Ze waren er trouwens niet kapot van dat wij (uit achterdocht!) de enige sleutel van de kamer meegenomen hadden naar de berg.

’s Middags: de verkenningstocht naar de Erciyas Dagi. Op weg van Grene naar Develi hadden we al een schitterend uitzicht op deze vulkaan gekregen. Oprijzend als een gigantische kegel, de hellingen bezet met zijkraters, was hij zeer imponerend. De voet moet wel een doorsnede van zo’n 40 km hebben! We reden ten zuiden van de berg over een grote vlakte naar Develi. De hoogvlakte zelf ligt op ca 1000 meter hoogte.

— 10 km hobbelpad naar de voet van een van de nabijgelegen bergen (vanaf nu aangeduid als de groene berg). We probeerden met de motor een eindje omhoog te komen over een soort geitepad, maar liepen al snel vast. Een “proefbeklimming” van een kleine berg (die toch nog een paar honderd meter hoog bleek te zijn) gaf ons een eerste indicatie van de inspanningen die ons nog te wachten stonden!

We daalden het bergje weer af en liepen door de struiken langs een paar rotsen. Opeens een hevig geblaas! Een paar meter verderop kroop ‘n slang, ongeveer armdik met een vuilwit lijf en daarover een zwarte zigzaglijn, door de struiken. We hadden met onze stomme kop natuurlijk wel moeten beseffen dat dit een ideaal terrein voor slangen zou zijn! We dachten er echter te makkelijk over, evenals over de beklimming van de vulkaan zelf.

Tim, Olivier, Sue en Graham tijdens een rustpauze op de Erciyes

Dinsdag 4 oktober : de grote dag.

Een paar vrienden van Ollie, Sue en Graham (die Tim toevallig in Urgup was tegengekomen) hebben besloten om een latere trein naar Teheran te nemen en zijn daarna met veel moeite over Kayseri naar Develi gekomen. Ze reizen met het openbaar vervoer en dat is in deze contreien niet altijd even geweldig.

Onder overweldigende belangstelling zijn we om 12.30 met z'n zessen, met rugzak en al, op de motoren geklommen en over de hobbelige stofweg naar de voet van de vulkaan gereden. Op die stoffige wegen heb ik voor het eerst de zogenaamde “dustdevils” gezien, kleine wervelwinden die langzaam over het landschap “reizen” en van kleur veranderden toen ik ze de grenslijn van de grijze weg en de bruine akker zag passeren. Het is erg warm, de rieten hoed die ik gekocht heb, komt nu (en op de berg, waar geen bomen zijn) buitengewoon van pas!

—De volgende aantekeningen zijn uit het notitieboekje, dat ik meegenomen heb op de berg. Ze zijn niet uitgebreid; dat kon ook niet anders: ik was te uitgeput om te schrijven of mijn vingers waren stijf van de kou.

4 okt. 13.00 Start van de tocht.

14.45 Verschrikkelijk zwaar. We zijn op driekwart van de groene berg. Stap voor stap, meer niet.

16.00 Door een diepe sleuf in het lavaveld (vol steenbrokken) richting rode berg.

16.50 We stoppen voor de nacht. Na het passeren van de zijkant van de groene berg hadden we uitzicht op een geweldig lavaveld met diepe geulen.

We zijn over de bodem van de eerste geul gelopen en daarna weer omhoog gegaan. Ons bivak ligt niet ver van het punt waar de voet van de rode berg de groene berg raakt. Meestal loopt het erg zwaar: los grint, distels, stekelstruiken. Dit is veel erger dan de tocht naar Mt. Robson in de Rocky Mountains; geen water (we hebben ieder 1 liter meegenomen, wat duidelijk veel te weinig is voor 3 dagen), behalve in enkele vieze kleine poelen op de bodem van de eerste geul. En geen schaduw!

18.45 We hebben gegeten en een heerlijke bak thee gedronken. Het water moesten we weer honderd meter

lager uit een vieze poel halen; we hebben het door een trui gefilterd en daarna langdurig gekookt op een houtvuur dat we uit dode takken maakten.

Tim met blij gezicht op de helling van de Erciyes

Jan op de Erciyes

Het is zeer koud; uit het Westen komt een enorm wolkendek opzetten.

We gaan slapen, hopend op geluk. Hadden we maar een fles cognac! Ollie, Sue en Graham liggen in een tent.

Tim, Jan en ik moeten ons bedruipen met de slaapzak en daarover heen een zeiltje.

In de nacht valt er sneeuw! (Natuurlijk: op 2000 meter hoogte!)

Bar koud, de wind draait en blaast de sneeuw precies in de slaapzak. Shit! De slaapzak wordt nat, het zeil (een reddingdeken van flinterdun mylar÷aluminium) is te klein; ik ben er urenlang al tierend mee aan het vechten, de verwensingen schallen over de woeste berg. Geheel gekleed geslapen, ondanks dat heb ik het nog koud, en voortdurend rol ik van de slaapmat af op het grint.

Frans sprokkelt hout voor het broodnodige kampvuur op het eind van de eerste dag

De vroege morgen van de toppoging van de Erciyes

Jan in zijn slaapzak. Het was bitter koud...

De vroege morgen

Na het ontbijt. Het humeur is al beter! Van links naar rechts: Olivier, Jan, Sue, Tim en Graham

5.00 Prachtige sterrennacht. De maan (in het laatste kwartier), Jupiter, Mars en Saturnus schitteren boven mijn hoofd. Lange tijd staar ik in de diepten van het heelal.

5.30 Venus schittert over de rand van de groene berg.

Vooraf de aanblik van Venus in de vroege morgen maakt een diepe indruk op me: een heldere briljant in het koele blauw.

6.00 Opgestaan. De anderen slapen nog. Afgedaald naar de bodem van de eerste geul om hout te halen voor een vuur. Doodmoe weer bovengekomen met een flinke bos hout.

7.00 De anderen staan op.

7.30 De thermometer wijst -3°C aan. De zon is nog achter de groene berg verscholen.

Maar de hogere delen van de Erciyas zijn al rood gekleurd.

We zetten thee; de afgekoelde thee bevriest in de kopjes. De jam is bevroren; de chocoladepasta is stijf. Het vuur geeft broodnodige warmte.

Er ontwikkelt zich een strijd tussen de zon en een opnieuw opkomend wolkendek.

8.00 De zon rijst boven de groene berg.

8.30 De temperatuur is nu -1°C ; we besluiten om de rode berg te beklommen. De iets hogere hoofdpijk (3916 m) lijkt te ver weg. Er gaat één rugzak met eten mee, die we beurtelings zullen dragen.

9.10 Vertrek.

Zwoegend op de puinhelling van de Erciyes, ergens tussen 2000 en 3800 meter

Jan op de helling van de Erciyes

11.20 We zijn ongeveer op 3/4 van de afstand tussen de tent en de top van de rode berg. Het is 10⁰ in de schaduw met een koele wind. We zien neer op een reusachtig wolkendek dat nu al onze tent (een rode stip in de verte) bereikt heeft.

Een fantastisch gezicht. Heerlijk, die eenzaamheid en de stilte hoog in de bergen. We lopen meestal erg verspreid; ieder probeert de helling op een bepaalde plaats te nemen.

De helling van de rode berg is een grote steenlawine, variërend van los grind tot grote brokken. Het lopen is een verschrikking; praktisch bij elke stap zak je weg. Ik zie witte vogels met zwarte vleugelpunten (zo groot als een spreeuw). De sneeuw aan de Noordzijde van de stenen is verdampt. Hier at ik steeds van om de brandende dorst te lessen.

12.40 Nu nog maar een paar honderd meter. Tim en Ollie zitten ergens in de diepte; Jan, Sue en Graham aan de andere kant van een grote geul in de bergwand. Moe, moe en mog eens moe!

Het wolkendek trekt zich langzaam terug. De rugzak heb ik nu laten staan; ik ga met de waterkan verder op weg naar de top. Even later zie ik de anderen niet meer. Ik hoor wel steeds geroep.

14.00 Op de top! Eindelijk! Hier is sneeuw aan de Noordzijde. Naar het Westen rijst de hoofdtop 1 of 200 meter hoger. Aan de Noordzijde is de rode berg erg steil met op de helling enorme rotspieken. Ik ga de jerrycan vol sneeuw doen, een paar foto's nemen en dan terug. Mijn handen bevroren door het gegraaf in de sneeuw; maar die ongemakkelijkheid valt weg tegen de indrukwekkendheid van het uitzicht. In de verte meen ik het vreemde landschap van Goreme te zien. Ik verzamel wat stukjes vulkanisch glas, dat als een groene glazuur op sommige stenen zit gebakken. Ik vreet sneeuw want m'n mond voelt aan als schuurpapier. Nogal pijnlijk voor de tanden. 40 minuten op de top doorgebracht. Ik hou de jerrycan tussen m'n benen om de sneeuw te ontdooien. Lukt nauwelijks.

14.40 Terugtocht. Gevaarlijk! Ik veroorzaak bij de afdaling kleine steenlawines.

17.30 We zijn weer bij de tent.

Onderweg, op de kilometerslange steenlawine die zich uitstrekt van de top tot voorbij het begin van het lava-

veld, hebben we verscheidene torens van stenen gezien. Onder een ervan zagen we een bot. Waarschijnlijk zijn dit graven van mensen die door de steenlawine zijn verrast.

(Wat zijn we hier door de berg afgeknepen. Nu besef je pas de waarde van eenvoudige genoegens zoals water, thee en koffie).

18.00 Op weg naar de bodem van de eerste geul (Jan, Ollie en ik) om hout en water te halen. We zeven het water uit de poel door een muts van Ollie en smijten een aantal chloortabletten in de gevulde jerrycan. Als je dorst hebt, wil je wel!

19.30 Doodmoe weer bovengekomen bij de tent. Onderweg vele malen moeten rusten.

20.00 Kampvuur; 4 bakken thee; oud brood. Koud!!

's Nachts nauwelijks geslapen. Schitterend gezicht op de Melkweg; vooral de Schutter is imponerend. We hebben de 9x63 verrekijker bij ons. Ik kom toch nauwelijks tot sterrenkijken in verband met de kou. Ik zou het geloof ik wel met enthousiasme kunnen doen als ik om de zoveel tijd in een warm hok kon duiken.

Donderdag 6 oktober.

6.00 Opgestaan; koud!

? .10 Vertrek

9.15 Weer bij de motoren. Ze hebben m'n spin gejat.

11.30 In Develi gevreten en gezopen (anders kan ik het niet noemen; 1 bier, 1 cola, 2 jus d'orange; 3 thee).

Moe. Het dorstgevoel blijft maar aanhouden.

Sue en Graham gaan naar Kayseri, om vandaar de trein naar Teheran te halen. Die trip kost maar £3 (eerste klas!).

Sneeuw voor de dorst halen op de subtop van de Erciyes

Vrijdag 7 oktober. 15.00

De hele dag in hotel Turan in Kayseri. Al onze vuile kleren in de badkuip gewassen! De kamer is een geweldige troep. Nog steeds voel ik me beroerd. Ik ga brieven schrijven.

Voel me weer 'n verveelde ouwe vent. Komt dat nou door de verkoudheid en de hoofdpijn? Eigenlijk heb ik weer heimwee naar de berg. Daar was het doel duidelijk. Ik moet proberen die geweldige ervaring niet te vergeten.

Sue en Graham

De grote terugtocht naar ons bivak

Zaterdag 8 oktober

21.30 Wat een dag! Vandaag Kayseri - Erzincan 450 km. De rit door het Anatolische hoogland was grandioos. Eindeloos golvend middelgebergte met ongelooflijke variëteiten in kleur: wit, bruin, geel, rood, groen (van het kopererts!).

Zeer slechte weg zo'n 120 km voor Erzincan. Hier op m'n snufferd gevallen in de berm. Op een gegeven moment rondde ik een heuvel en de laagstaande zon explodeerde in m'n gezicht; ik raakte dan ook volkomen stuurloos. Maar gelukkig was alleen maar de toeter beschadigd.

In deze eenzaamheid zag ik nog een geweldige roofvogel rondzweven. Hij had vingervleugels; ik denk dat het een steenarend was (naschrift: het was een steppebuizerd).

's Avonds kwamen we bij een benzinepomp een paar andere motorzwerfers tegen, eveneens op weg naar Australië. Alistair Pearce uit Londen op een Kawasaki 900, compleet met stereocassetterecorder en radio! Bruce Hawkesford (een Tasmaniër) en Tiina MacKenzie uit Nieuw-Zeeland (maar beiden tot voor kort wonend in Londen) op een Suzuki 750.

Bruce wist voor ons nog een mogelijkheid tot werken in Australië, nl. Mt. Tom Price, een mijn 300 mijl ten Noorden van Freemantle.

De camping in Erzincan was niet veel zaaks, gewoon een stoppelveld.

Lavapieken op de helling van de Erciyes

Zondag 9 oktober.

Erzincan — Erzurum 1 goede weg.

Hier heb ik de strijd moeten opgeven. De hoofdpijn (als gevolg van de hoofdverkoudheid die ik op de Erciyas heb opgelopen) werd ondraaglijk. Eerst een tijd in de kant van de weg gelegen, daarna met Jan naar Erzurum gereden. Tent opgezet, daarna op zoek naar een dokter. We kwamen uiteindelijk in een gebouw, waar een paar lui in witte jas rondliepen, plus een hele rits mensen die op hun beurt wachtten. Ik vroeg aan een aanwezige politieman waar ik een dokter kon vinden en kreeg toen direkt voorrang, tot ergernis van de wachtende Turken. Ik moest op een bank liggen; een uiterst saggerijnige zuster (die ik gelukkig toch niet kon verstaan) nam mijn bloeddruk op, de dokter begon met een stethoscoop te rommelen en na een zeer moeizame conversatie kwam hij met de diagnose: hoofdverkoudheid. Met een recept voor 8 pillen per dag kon ik weer gaan. — 's Avonds op de camping weer geklaverjast met Piet en Truke, die hier intussen gearriveerd bleken te zijn.

In Oost-Turkije

Dinsdag 11 oktober Erzurum 1950 meter hoogte.

We moeten hier blijven tot ik van die hoofdverkoudheid verlost ben. De hele dag lig ik zo'n beetje in de tent denkend aan de hoofdpijn. Ik heb continu een theedoek om mijn hoofd (Piet: "Je ziet er uit als een echte Hollandse boer!"). Het is hier erg koud. Na 6 uur 's avonds en voor 9 uur morgens kun je weinig uitvoeren. Af en toe maken we ons zorgen over de sneeuw. Op een tweewieler wordt het dan riskant!

Ik moet nu nonderju 9 pillen per dag slikken! 2 Tetracycline (een antibioticum), 3 vitamine E, 3 hoofdpijntabletten en 1 malaria.

Woensdag 12 oktober.

Ik zie 2 grote roofvogels boven de camping zweven. Direkt word ik wakker uit mijn lethargie. Het zijn waarschijnlijk steenarenden. Ik maak een paar foto's met de 300 mm telelens + 2x converter. (Naschrift: het zijn steppebuizerds)

Frans uitgeschakeld door zware hoofdpijnen

Donderdag 13 oktober

23.00 In mijn tent op de grens Turkije — Iran.

We hebben toch maar onze biezen gepakt. De weg was van Erzurum tot even voor Horasan goed, daarna veranderde het asfalt in zand en grint. We hebben ieder een paar keer op onze snuit gelegen, zeer tot vermaak van de Turkse wegwerkers. Maar ze bleven ons aanmoedigen vanuit hun soms werkelijk kolossale voertuigen. Na Dogubayazit aan de voet van de Ararat, wordt de weg weer veel beter.

Ja, Ararat; hoe lang heb ik daar niet naar uitgekeken? En hij heeft me niet teleurgesteld. Die pijn die ik voelde, omdat ik hem niet kon beklimmen. Door de kijker zie ik de enorme afmetingen van zijn beijdsde kop en dan schrik ik een beetje. Heb nog geen enkele ervaring met bergbeklimmen in ijs en sneeuw; dat zal wel de oorzaak van mijn huivering zijn. Jammer, we gaan weer verder. Op zijn oostelijke flank staat een prachtige kegel van zo'n 4000 meter hoogte.

We kwamen langzaam het dorp Agri binnen. Talloze mensen op straat en op de terrasjes voor de theehuizen; alleen, het zijn allemaal mannen! We dringen steeds dieper de Islamitische wereld binnen; een wereld waarin de vrouw praktisch weggeborgen is. Toen we het dorp weer verlieten zagen we de vrouwen op de velden werken, af en toe rondsjuwend met een zware last op hun rug.

Oost-Turkije

De grens: wij willen ons Carnet laten afstempelen; 10 ambtenaren staan op hun gemak te babbelen en laten ons wachten. Zijn we nu echt in Azië?

We kregen goed de schurft aan die lui. En dan die politiemannen met hun irriterende gelaatsuitdrukking, hun belachelijke petten en hun revolvers. We hielden ons zoveel mogelijk gedeisd, want je weet nooit met dat soort lui.

Ze hebben ontdekt dat als uiterste geldigheidsdatum in Jans' carnet 7 juli 1977 in plaats van 7 juli 1978 staat aangegeven. O, rampspoed!

Na 2 uur zijn we klaar. Ze hebben de motor met bepakking met rust gelaten. Als je een vrachtwagen rijdt, dan ben je volgens mij pas goed in de aap gelogeed. De rij voor de grens heeft gewoon onvoorstelbare afmetingen! En in die 2 uur dat wij hebben moeten wachten heb ik ze geen snars zien opschieten.

De witte kop van Ararat is duidelijk zichtbaar vanaf de grens.

Jan bij de Ararat

Vrijdag 14 oktober

We kamperen bij de grens met Iran.

Naast onze tent wonen een stel lui in een houten keetje. Ze verkopen chai en venten met limonade. We moeten 10 TL betalen, teveel natuurlijk, maar ja.

9.10 Nog steeds die enorme rij vrachtwagens voor de grens. We proberen de motoren te verzekeren; misschien wel nodig in verband met het rottige verkeer in Teheran!

Zaterdag 15 oktober 9.00

Tabriz, op de camping. Deze is goedkoop, maar toch vrij lux uitgevoerd.

De hele nacht heb ik het geschreeuw van bonte kraaien aangehoord. Die zijn hier bijzonder talrijk. Zowaar heb ik ook nog 2 ordinaire spreeuwen gezien.

Naast de camping ligt een grote vijver, met in het midden iets dat me aan de Taj Mahal doet denken (zonder torens dan).

Ook op deze camping staan de Duitsers die we al in Erzurum gezien hadden. Een van hen had zijn autoramen zeer uitgebreid beschermd met metaalgaas en rasterwerk. Helaas, het noodlot kan hard zijn: een door een tegenligger veroorzaakte opgespatte steen had kans gezien om via een onmogelijke (?) hoek de voorruit te treffen. Resultaat: gruzelementen!

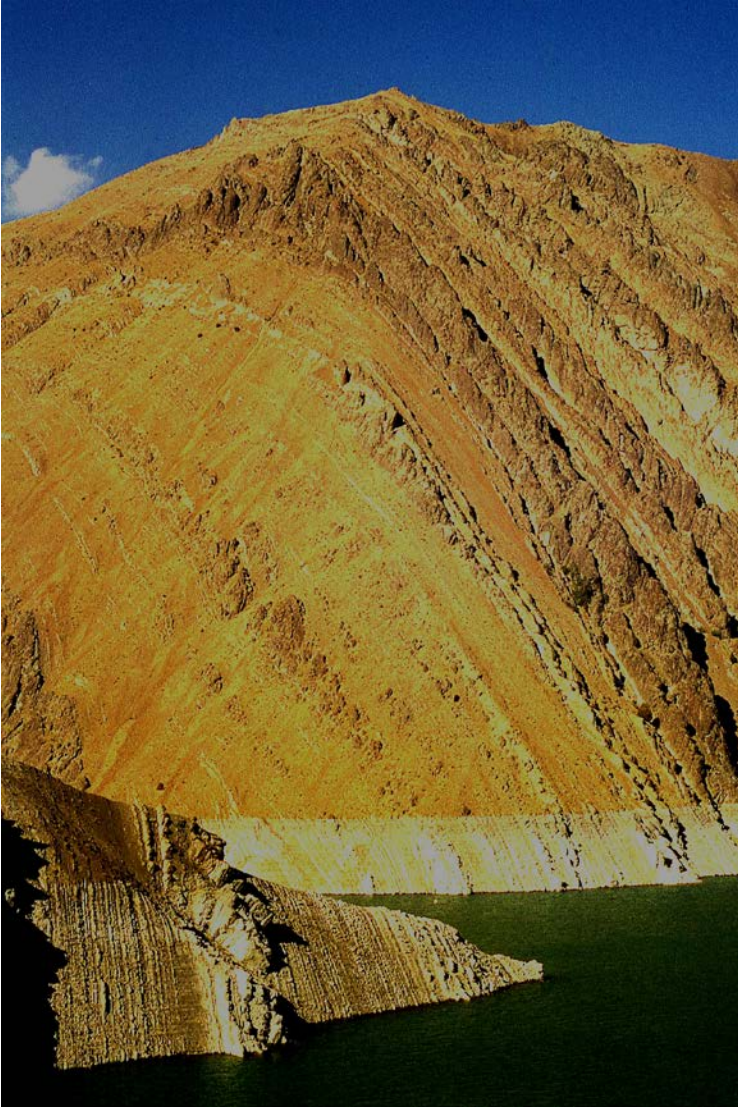
17.30 Ik heb vandaag een paar boodschappen gedaan in Tabriz. Het verkeer leverde eigenlijk niet de verwachte problemen op; we waren al "voorgebakken" door Istanbul. Een flinke dosis brutaliteit was ook hier de oplossing!

Met mijn vetjas, helm en grote gestalte blijf ik ook hier niet onopgemerkt. Problemen om iets te krijgen zijn er eigenlijk niet; desnoods ga ik tekenen (toen ik kaarsen wilde hebben!).

Ik had een spijkerbroek nodig; die kostte me verdorie 80 gulden! Ik heb aan die vent laten merken dat ik dat toch wel erg veel vond.

Op het postkantoor: brieven van de fam. Leliveld en van Meti. Ik heb ook 3 brieven voor Tim Fryer opgepikt. Waar zou die nu uithangen?

Typische gesteentelagen in NW-Iran

En eindelijk is er weer koffie! Wat hebben we daar naar gesnakt, zeg! We hebben meteen een paar flinke bus-
sen Nescafe aangeschaft.

Maandag 17 oktober; de derde dag in Tabriz

21.30

Vanavond heb ik de maansikkel bekeken met de 20x80 verrekijker. Het aardlicht was heel goed te zien; zelfs op het donkere gedeelte kon ik zwak formaties onderscheiden.

Heb nog even nagedacht over de betekenis van het sterrenkijken voor mij. Het blijft een beschouwende bezigheid, die op het moment zelf veel vreugde geeft. Ik geloof niet dat ik er verder veel over moet nadenken dwz. niet proberen om er perse resultaten mee te boeken. M'n creatieve behoeften kan ik er nu niet mee vervullen. Dat kan in Nederland weer met behulp van astrofotografie, kijkerbouw en tekeningen van maan en planeten.

Het bekijken van maan en planeten vind ik trouwens het meest vreugdevol bij het sterrenkijken (de "leken" die ik heb meegemaakt, trouwens ook), in dat licht bezien kan ik me het beste werpen op een sterrenkijker die het meest geschikt is voor dat soort zaken.

Nederzetting in NW-Iran

Dinsdag 18 oktober

16.20 De hoofdverkoudheid is nog bepaald niet over; dit is de voornaamste reden dat we in Tabriz blijven rondhangen.

Ik heb vanmorgen een dokter bezocht. En ja hoor, opnieuw een VIP-behandeling! Maar o wee! Nu moet ik ca 20 tabletten per dag slikken en die dokter gaf me gelijk de raad om warmere streken op te zoeken. Het is hier wel niet zo koud als in Erzurum, maar 's avonds koelt het toch flink af.

We hebben een paar prachtige Perzische mutsen opgescharreld. Had ik die maar op de Erciyas Dagi gehad! Jan en ik besluiten op deze dag eigenlijk om wel naar Australië te gaan, maar daarna niet verder naar Amerika. We vrezen dat de reislust op een gegeven moment (tijdelijk) uitgedoofd zal worden en in dat licht bezien lijkt het ons beter de tocht door Amerika op een later tijdstip te beginnen. Deze gedachtengang is zeer profetisch geweest!

Avond in Tabriz

Het verkeer in Tabriz en het boodschappen doen; nou, kijk, als er in Azië naar mijn gevoel een ding echt belangrijk is, dan is dat wel kalm blijven! Berusting tonen als het tegenzit, maar toch met kalm doorzettingsvermogen je doelen nastreven.

Heuvels in NW-Iran

Vanmiddag een paar brieven geschreven. Ik word dat eigenlijk steeds meer zat.

Het maken van tekeningen zie ik veel meer zitten; maar ook niet teveel op een dag.

Een hele goede, waarop ik echt mijn best doe, geeft veel meer bevrediging dan een paar slordige.

Jan neemt het oponthoud (zowel hier als in Erzurum) erg gemakkelijk op. Hij is inderdaad een zeer prettig mens om mee te reizen.

's Avonds lezen we in de snorkerige boekjes die we van het Perzische toeristenburo gehad hebben. Ze praten over de "white revolution" en de "revolution of the Sjah and the people". Wel, een revolutie hebben ze inderdaad gekregen (1978), maar die was bepaald niet wit.

Postkantoor in Teheran

Woensdag 19 oktober

Als ik later terugkom in Nederland en ik vind een baan in het onderwijs welke “levenshouding” zou ik dan aan de leerlingen willen meegeven?

Bijvoorbeeld: dat het leuk is (meer bevredigend) om met hart en ziel aan iets te werken, waardoor je het ook echt goed doet; dat interesse voor de natuur een belangrijke bron van levensvreugde kan zijn; hetzelfde geldt voor creatief bezig zijn.

Vrijdag 21 oktober

Eindelijk zijn we weer eens flink opgeschoten! Tabriz - Takestan 435 km.

Het landschap vind ik erg veel op dat van Anatolië lijken: eindeloos golvende heuvels in de kleuren geel en bruin, hier en daar ook groene afgravingen. Maar zo halverwege op weg naar Takestan kwamen opeens geweldige rotsmassieven.

En ook weer tunnels, nonderju. Een ervan had een heerlijke verrassing in zijn duistere binnenste: een diepe, overdwarse greppel. Je hart slaat van schrik een paar tellen over!

In Zandjan hebben we weer van een grote belangstelling kunnen genieten. Kijk je die lui een kwartier lang aan, nou, ze staren gewoon een kwartier lang terug!

— Langs de lange, eenzame weg zie je soms dorpen, bestaande uit bruine lemen huizen met grote hopen hooi op het dak. Werkelijk een totaal andere aanblik dan de steden.

Toen we Takestan naderden, zagen we in de verte een gigantisch wolkendek, hierin kliefd en toe bliksem-schichten als hemelse zwaarden naar de aarde. Het werd weer eens prijs: regen. Op de camping, die bij onze aankomst al een groot modderveld was geworden, hebben we daarom maar een tent gehuurd.

De volgende morgen zien we geamuseerd toe hoe een paar medereizigers in een busje wanhopig proberen het modderveld te verlaten. Ter geruststelling van de lezer die niet op leedvermaak is gesteld: we helpen mee om de wagen eruit te krijgen.

Maandag 24 oktober Teheran

In mijn dagboek heb ik 3 bladzijden lang alleen maar grote schimpscheuten aan het adres van deze stad neergeschreven. Die zal ik hier maar achterwege laten, maar de meer beredeneerde indrukken wil ik toch wel even weergeven.

De tocht van Takestan naar Teheran verliep vrij normaal. Nou ja, normaal. Ik ging een keer kaas kopen in een winkel; was daar alleen (op de winkelier na), er komen 6 lui binnen. Ze kopen niks, nee, het enige wat ze doen is: mij aangapen!

De binnenkomst in Teheran: tot het moment dat we aankomen bij het monument ter gelegenheid van het 2500-jarig bestaan van het Perzische rijk, niks aan de hand. Toen: de afslag naar Saveh-road!

Uit de verte zag ik het al: een wirwar van auto's, niet alleen op de weg, ook de 10 meter brede berm werden zeer druk gebruikt! En aangezien die berm vol kuilen zaten, kreeg het geheel het volgende aanzien: een centrale stroom driftig toeterende auto's (waaronder een reusachtig aantal vrachtwagens) geflankeerd door 2 hotsende, kriskras door elkaar rijdende zijstromen!

—De overweldigende indruk die Teheran op me gemaakt heeft, ligt vrijwel uitsluitend aan zijn chaotische verkeer. We hebben een groot deel van de stad met de motor bezocht; steeds opnieuw moesten we een confrontatie aangaan met zijn meest absurde straat: Savah Road! En wel om de eenvoudige reden dat daar de camping was. Die eerste dag: ik, in mijn naïviteit, dacht dat ook bij grote drukte de automobilisten wel zouden uitkijken bij het inhalen. Ik werd op hardhandige wijze op de feiten gedrukt, toen ik kermend onder de motor lag, nadat een inhalende tegenligger me van de sokken had gereden. Terwijl ik lag zag ik naast me de enorme wielen van een vrachtwagen, waarvan de chauffeur zijn woede luid toeterend liet merken, want ik bestond het om hem zomaar een hele minuut in de weg te liggen!

Gelukkig had ik weinig schade: een losgesprongen koffersluiting, een kapotte klemband en een zeer been; de auto van die Iranes had een enorme deuk, hij probeerde natuurlijk mij te laten betalen, maar met behulp van een stel onvervalste Hollandse vloeken heb ik dat uit zijn hoofd gezet!

— De volgende dagen, 's avonds: onbeschrijflijke puinhoop op Saveh Road! Anderhalf uur hebben we daar gepend doorgebracht; ongeduldige chauffeurs van enorme vrachtauto's, die rechts door de berm sturen, maar als ze een keer een linkersijweg in willen slaan, er niet voor schromen om alvast op de linkerberm te gaan rijden en pal om de bocht te duiken, waarbij ze de (natuurlijk) op die zijweg naderende stroom auto's de schrik van hun leven bezorgen!

Teheran: 5 miljoen inwoners, eindeloze straten, hele wijken met winkels die soortgelijke artikelen verkopen, hier is werkelijk alles te krijgen. Alleen niet de bougies die Jan nodig had, wel wiellagers. Die vonden we in een steeg die vol winkels stond, waarvan de schappen werkelijk uitpuilden van de lagers.

De avenues: eindeloze stromen auto's, met motoren en bromfietsen die daartussendoor wriemelen. Grijnzende agenten, die wat staan te zwaaien op de kruispunten, hun aanwijzingen, daar hebben de automobilisten lak aan. Dat weten de agenten ook, dus toen ze ons een keer zagen staan wachten voor een rood licht (we hadden beter moeten weten, wie wacht er in Teheran nu voor een rood licht!?) lieten ze het verkeer het verkeer en gingen op hun gemak onze motoren bekijken.

En dan die avond op Saveh Road. In het ziedende verkeer zagen we een herder die zijn kudde schapen dwars over de weg dreef, zomaar tussen de rijdende auto's door! Ongelooflijk, ik zou nog niet eens gewoon hebben durven oversteken! Het is duidelijk: de voetgangers van Teheran moeten een enorme brutaliteit en een zekere doodsverachting bezitten.

Maandag 24 oktober (nog steeds) ; 22.00

Op een camping aan de Kaspische Zee, ca 25 km ten Oosten van Chalus (richting Babol). Hebben vandaag een prachtige rit door het Elburz-ebertge gehad. Dit vrij kleine, maar zeer hoge gebergte culmineert in de 5600 meter hoge Demavend, die als een ontzaglijk besneeuwd rotsblok net naast Teheran ligt.

Het was in een woord geweldig! Dezelfde ravijnen en op hun kant gezette aardlagen als in Macedonië, maar hier is het allemaal een beetje forser uitgevallen. De hoogste pas liep door een tunnel van ca 2 km lengte; er

was maar plaats voor een verkeersstroom en die ging met een reuzevaart erdoor. Hier en daar lagen plassen water. Zelfs bij deze enorme dikte (er stak nog een grote rotsmassa boven de tunnel uit) is het gesteente nog voldoende poreus om water tot aan de tunnel toe door te laten.

Bij de parkeerplaatsen langs de weg zag ik opvallend veel lichtgroen gesteente. Wat kan dat geweest zijn? Hier, in het Elburz gebergte, zou een waarschuwbord tegen vallend gesteente wel op zijn plaats zijn geweest. Weer een bewijs van de onverschilligheid der Perzen, dat dit bord nu moest ontbreken. Misschien zou het ook geen zin hebben, want hoe moet je je daar tegen beschermen? Op een gegeven ogenblik stopte Jan op een parkeerplaat naast een ontzaglijke afgrond (naar mijn gevoel zo'n 1000 meter diep), omdat net voor hem een steen was neergekeild. Ik stond ook stil en zag toen boven me de struiken hevig bewegen. Even later kwam een steen van ca 50 kg over de overhangende rotsen zeilen en spatte uiteen op de weg. Je zal er zo een maar op je kop krijgen.

Op die bergwegen is ongeduld het grootste gevaar. Ik zat achter een Landrover die een serie auto's ging inhalen, tot hij opeens afremde en scherp naar rechts afsloeg. De bus, die er opeens kwam aanstuiven, was een complete verrassing. Ik schampte er langs en bezorgde hem over de hele lengte een serie krassen. Mijn rek werd nog een beetje verder ontzet, zodat de achterste verticale stang nu voortdurend op een framebuis van de motor stootte.

Enfin, we stopten allebei; de hele bus stroomde leeg; er was wat gekakel (ik kletste terug in het Hollands); er werd een bekend gebaar gemaakt (1000 ryal) maar na nog enige tijd zinloze conversatie lachte de chauffeur wat en we gingen ieder onze weg. Hier in Azië nemen ze het blijkbaar niet zo nauw met blikshade!

Dinsdag 25 oktober

Gorgan.

Vandaag hebben we onze weg in oostelijke richting vervolgd.

We kamperen in een duister bos, naast een wildstromend riviertje. Als we klaar zijn met het avondeten lopen we naar een nabijgelegen dancing. Het bier is ijskoud, de sfeer ook, maar misschien kan ik de Perzische leefwereld niet aanvoelen.

Er zijn geen opschriften in het Engels, we zien Perzen in nette pakken en met dure auto's. Dit zal het uitgaansoord voor de rijke Perzen zijn.

Woensdag 26 oktober

Zo'n 250 km ten Oosten van Gorgan hebben we voor deze dag moeten stoppen; de R50 heeft problemen met de ontsteking. En weer regent het. Verdomd als het niet waar is. Elke zee, waarbij we in de buurt komen, trakteert ons op een portie regen! Dus ook de Kaspische zee.

We kamperen op een stenig terrein achter het benzinestation. Daarnaast is het huis van de eigenaar, waar we met een bak thee rond de kachel wat op verhaal komen. Af en toe komen hele typische mensen binnen.

's Nachts komen de bewoners van het huis regelmatig achterlangs. Natuurlijk struikelen ze steeds over de lange scheerlijnen van mijn tent.

Donderdag 27 oktober

21.00

Na een rit van meer dan 400 km zijn we in Mashhad, de meest oostelijk gelegen grote stad van Perzië, gearriveerd.

Regen, wind; het is gewoon ijskoud. Deze voorstelling hadden we ons niet gemaakt van Azië. We zitten al weer op 1000 meter hoogte. Twee dagen geleden is hier een pak sneeuw gevallen; de resten daarvan zijn hier en daar nog zichtbaar. Met een beetje geluk zwijnen we net tussen de sneeuwbuien door en komen op tijd in India, voordat het in Midden-Azië goed raak wordt met de winter.

De laatste 200 km voor Mashhad: praktisch lineaalrecht gaat de weg door het eenzame golvende landschap. Geen dorpen, alleen hier en daar een paar lemen hutten. Je ziet wel veel kuddes schapen, herders en schapehonden.

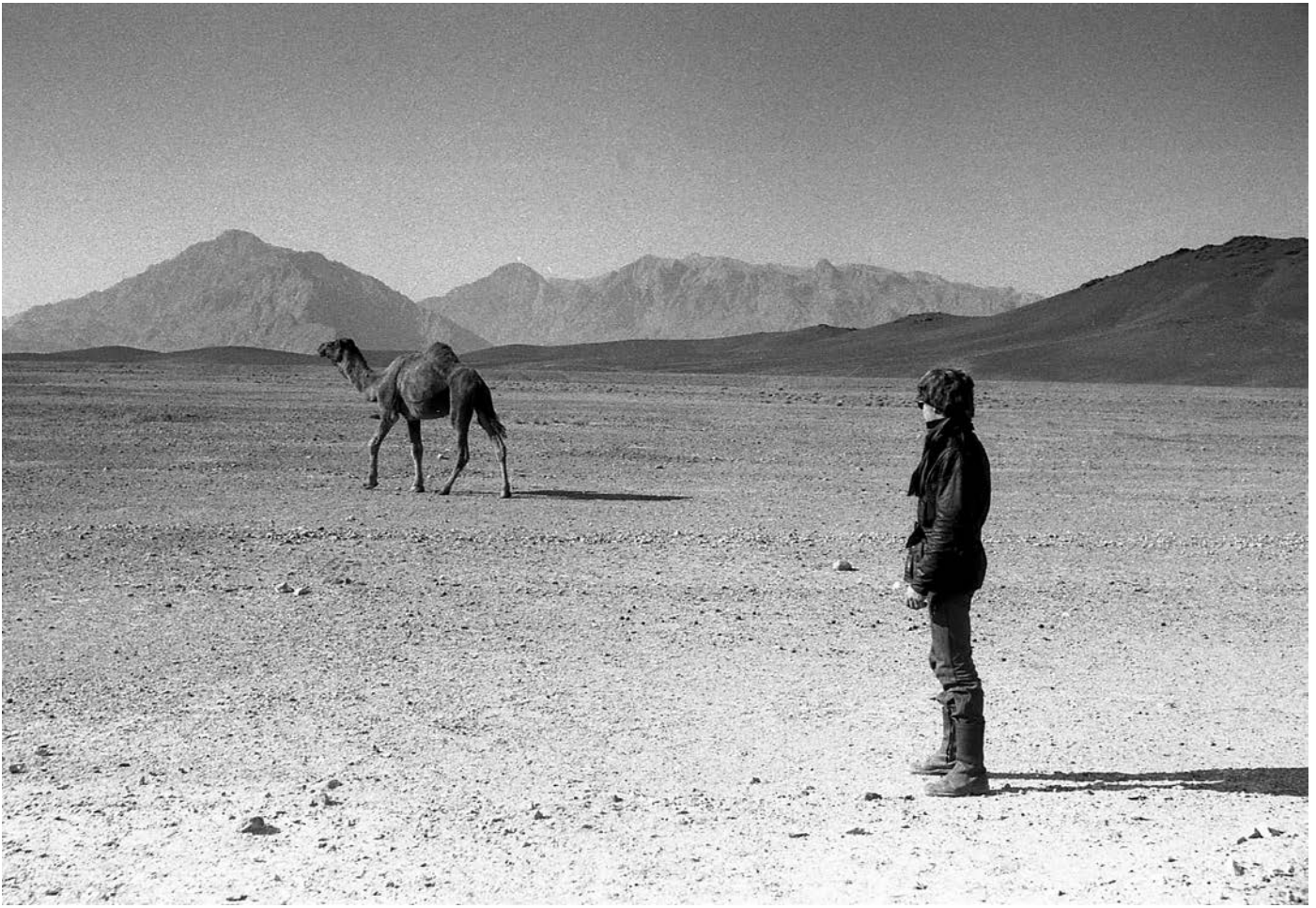
De camping is uitstekend. We hebben een grote tent gehuurd voor 300 Ryal; we houden het een beetje warm met behulp van de twee benzinebranders. Maar we moeten toch nog onze truien en vetpakken aanhouden! De motoren en de vetpakken zitten dik onder de modder. Het is tijd voor een aantal wasbeurten.

Zondag 30 oktober

We zijn alweer 3 dagen in Mashhad. Er zijn wat moeilijkheden met mijn motor. Een van de lagers van het achterwiel had speling in het huis; we hebben het gelijmd met een soort metaallijm, waarvoor we ons anderhalve dag lang de schurft hebben gelopen om het te krijgen. Toevallig zagen we opeens tubes Araldit in een etalage! En een tapijtverkopers hier! Overal lopen jongens rond die toeristen in een winkel proberen te lokken. Wij zijn er dus ook ingelopen en hebben ons gedurende anderhalf uur van alles en nog wat laten uitleggen over tapijten. Maar het is ongelooflijk wat een werk er soms in die tapijten zit! Ze maakten onderscheid tussen “tribal carpets” en “city carpets”. Eerstgenoemde zijn gemaakt door stammen in Toerkestan, Toerkmenistan en het Kaukasusgebied. 1 miljoen knopen per vierkante meter, schitterende dessins, plantaardige kleurstoffen, zo’n tapijt is soms het werk van een half jaar!

De prijzen varieerden van 200 tot 1000 dollar, je kon ze per schip naar huis laten sturen, dat regelde de verkoper allemaal.

— Toen ik een keer gehurkt naar de motor zat te kijken, was een wesp zo vrij om me in mijn strot te steken. Dat gebeurde een paar dagen geleden, ik kon direct twee dagen naar bed en kreeg diarree en hoofdpijn als toegift. Gelukkig had ik een troost: een kat hield me verschillende nachten gezelschap in mijn bed!

Jan en dromedaris in West-Afghanistan

Ruines bij Fararod

Dinsdag 1 november: Afghanistan

18.30

In het hotel Farahrod; ca 200 km na Herat (op de weg naar Kandahar).

Wat is dit een eenzaam land! De bijna lege weg slingert zich over een eindeloze droge vlakte met bruingrijze graspollen. Maar om ons heen zien we ongelooflijk ruige bergketens, die erg veel op de Zwarte Bergen uit de Bommelerheide lijken.

In Herat zagen we voor het eerst die merkwaardige 3-wielige scootertaxi's, die vaak op een prachtige manier versierd zijn. Ook de vrachtauto's zijn vaak ware kunstwerken.

Donderdag 3 november Kandahar

23.30

En nu vind ik me daar aan het sterrenkijken met 3 Afghanen. Wat is het toch eigenlijk jammer dat ik geen sterkere vergrotingen op m'n kijker heb! Voor publieke waarnemingsavonden zou de C-5 of een Questar ideaal zijn.

De bus van Herat naar Kabul

In Australië moet ik toch eens uitkijken naar een Questar, wanneer het met het werken meezit.

Leegte in West-Afghanistan

Fararod

In 10 minuten tijd heb ik 3 meteoren waargenomen, waaronder een behoorlijk heldere. Het was opvallend dat alle lome lizigheid van de dag verdween op het moment dat ik ging sterrenkijken. Alleen heb ik tijdens het laten zien van hemelobjecten aan leken nog steeds het frustrerende gevoel dat het toch geen zin heeft en dat ik het niet kan overbrengen omdat het veel te abstract is. Ik zou mijn best eens moeten doen om een duidelijke, enthousiaste voordracht in elkaar te zetten op zo'n manier dat het duidelijk overkomt. Jan heeft zijn paspoort in hotel Farahrod laten liggen en heeft dus een extra ritje van 750 km moeten maken!

Vrachtauto in West-Afghanistan

Vrijdag 4 november

Weer een eind rondgelopen in Kandahar.

Wat ik nu gezien heb, heeft me buitengewoon overtuigd vegetarier gemaakt! Stalletjes met geitekoppen, terwijl die kooplui op hun gemak aan die koppen zaten te pulken. Ze boden mij ook een stukje aan. Gadverdamme! En je gleed op straat zowat uit in het bloed. En dan nog die kleine eethuisjes die hun borden gewoon in de goot wassen!! Maar verder was het wel leuk. Thee op een zitbank in een ouderwets theehuisje; tegenover ons 3 Afghanen die ons voor de jacht wilden uitnodigen!

Al die winkeltjes zijn zowat dag en nacht open en het is me niet helemaal duidelijk waar die lui nu slapen! Vandaag heb ik 'n paar stenen gekocht: lapis lazuli, een paar kwartssoorten en een zwarte steen die ik niet heb kunnen thuisbrengen.

In West-Afghanistan

Landschap in West-Afghanistan

Na hevig afdingen bracht ik de prijs terug tot de helft van de vraagprijs. Best mogelijk dat dat nog ruimschoots te veel is, maar vooruit maar. Je moet er in Azië echt de tijd voor nemen om iets te kopen, want langdurig afdingen hoort er gewoon bij.

Dinsdag 8 november

12.00 Wat een heerlijke dag in Kabul!

Prachtig weer, uitstekende stemming, vol met plannen. Na 3 dagen “Kabul Trots” zijn m’n ingewanden weer normaal.

Die avonden in Sysis waar we met Ollie, Tim en Al pannekoeken gegeten hebben zal ik niet licht vergeten. Er zit toch iets geweldigs in het samen plannen maken. Al en Ollie zijn op weg naar Nepal, Tim moet wachten op nieuwe koppelingsschijven uit Engeland en Jan en ik hebben een week oponthoud door dat stomme visum voor India. Maar “We’ll meet again”! Is het niet in Delhi, dan wel in Kathmandu (“along the trek, maybe”) of in Madras, Colombo of Perth. Al opperde het idee om uiteindelijk met 6 motoren in Sydney aan te komen!

Bruce en Tiina staan ook met hun tent op het grasveld van het “Friends Hotel”.

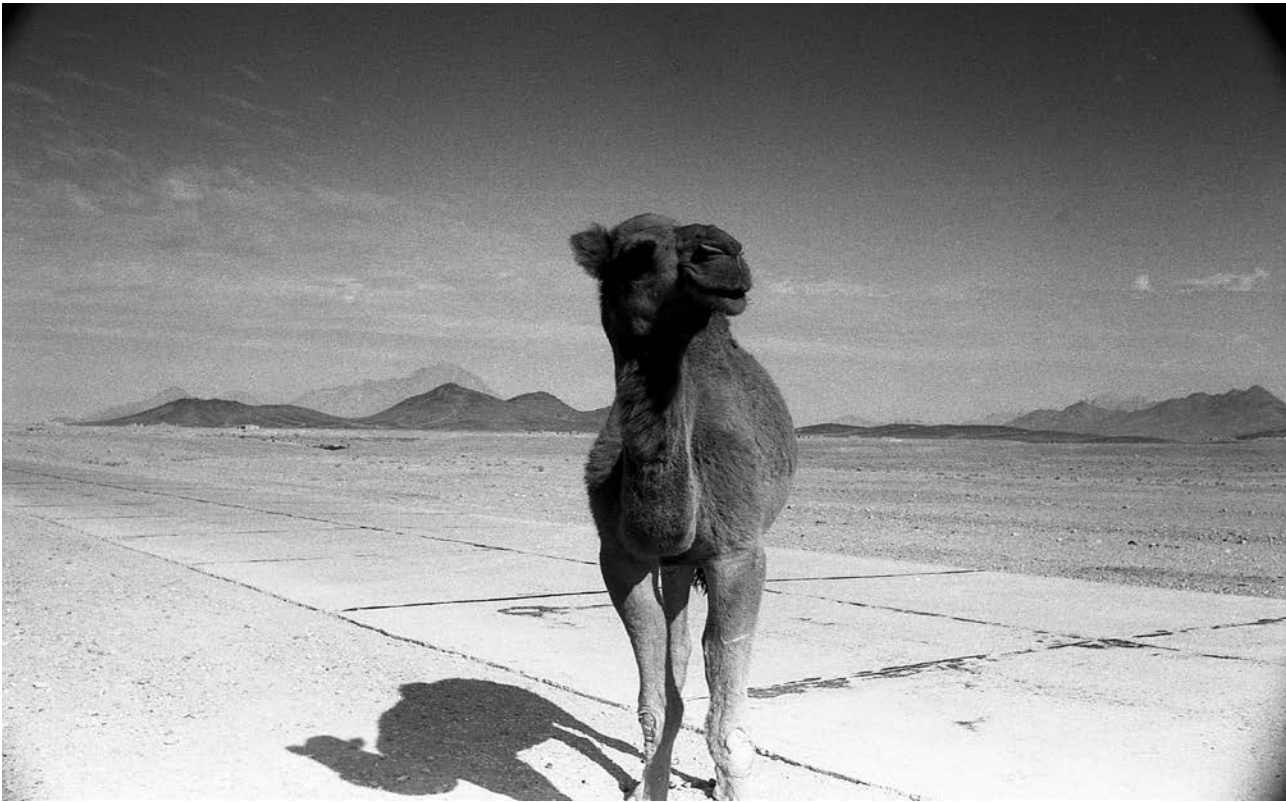
Kabul: gewoon Kandahar in het kwadraat; maar oneindig veel meer toeristen!

Fahrarod tussen Herat en Kandahar

Tim en Ollie hebben samen met 4 Landrovers de centrale route langs Jam en Chaghcharan genomen. Het schijnt een ongelooflijk enerverende tocht geweest te zijn en Jan en ik hebben met jaloezie het verhaal aangehoord. Tim kwam onderweg vast te zitten met een afgesleten koppeling. De Gold Wing was gewoon niet zo geschikt voor dat avontuur, hij moest voortdurend met slippende koppeling rijden op plaatsen waar de 400 F dat niet hoefde te doen. De motor werd uit elkaar gehaald, daarna eerst met de Landrovers vervoerd en later op een Afghaanse vrachtwagen. Toen waren er nog wat moeilijkheden met de eigenaar van die vrachtwagen. Die wilde ook een slaatje slaan uit Tims vermeende overvloed en toen die niet zo bereid bleek, werd de chauffeur van de vrachtwagen opeens in de gevangenis gestopt. Wel, het kwam er op neer dat Tim weer de buidel tevoorschijn moest halen. Het hele grapje (vervoer motor, vliegreis naar Kabul, onderdelen uit Engeland laten komen) gaat hem zo'n £200 kosten. Had je nog peultjes. En dan komt er ook nog bij dat die knakkers in Londen hem 2 keer de verkeerde koppelingsplaten opstuurden!

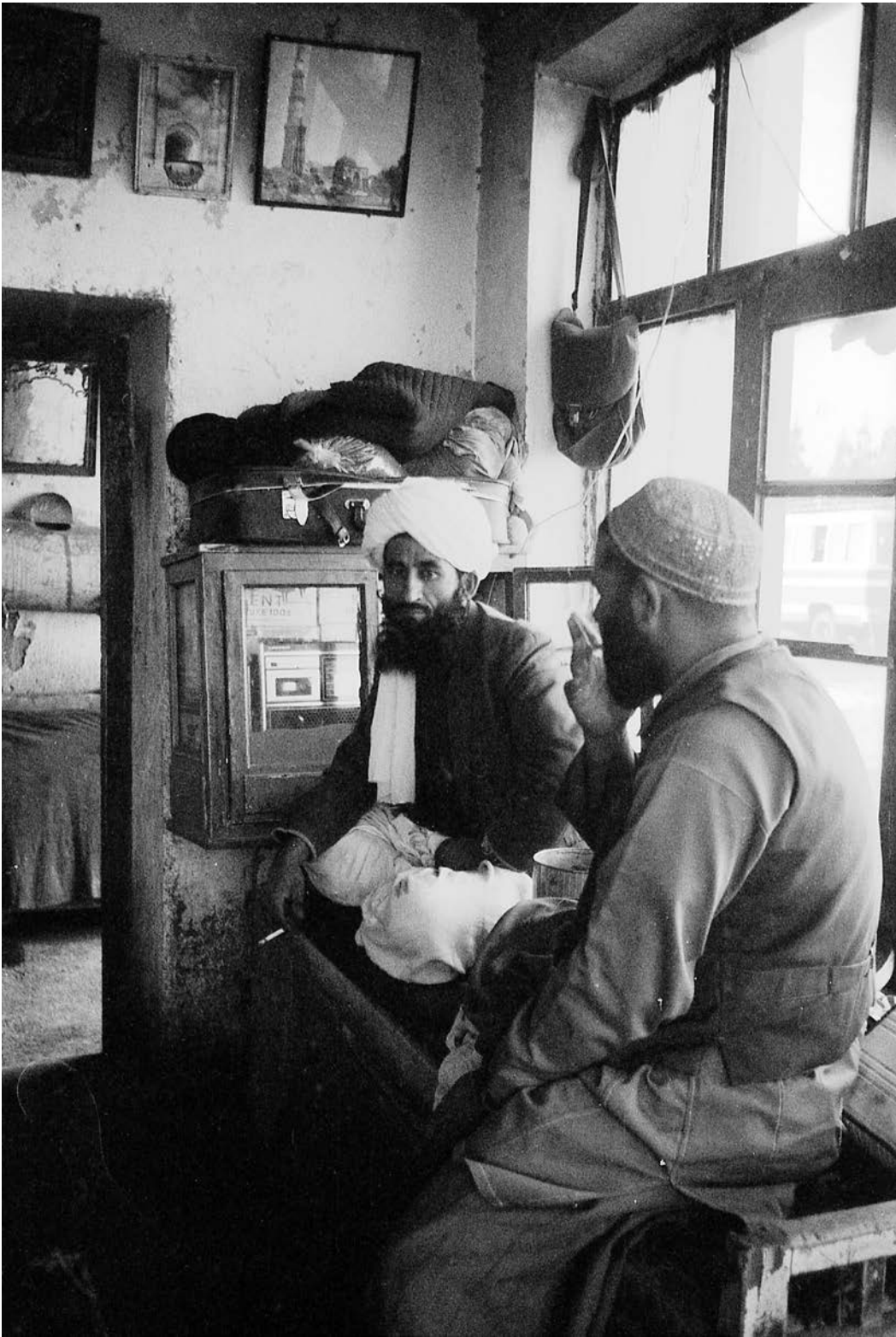
21.50

Onze hotelbaas (Sharif); een kerel van 28 jaar met een grote zwarte baard (hij ziet er uit als 45) is zoëven op onze kamer geweest. Giechelend, rokend, drinkend, zijn gedachtenwereld is dan moeilijk te volgen. Zijn hulp is weggelopen. Nou, dat kan ik me best voorstellen, want het jochie moest van 6 uur 's ochtends tot 10 uur 's avonds werken. Talloze malen is Sharif komen ouwehoeren, hij had zelf ook een motor, een oude 250 cc BMW. En die deed het niet te best, dus Jan kon weer aan het werk.

Woensdag 9 november

18.00

Kabul, daar wil ik nog eens terugkomen. Dat rondbanjeren door de straten, eindeloze rijen winkeltjes met prachtig handwerk, de avonden in Sygis en Steakhouse. Dat alles zal ik niet licht vergeten.

Kabul

Jan in Bamyan

Morgen gaan we naar het wereldwonder Band-i-Amir.

Band-i-Amir 11 november 11.00 Nederlandse tijd

14.30 plaatselijke tijd

“Beste Frans en Gerda,

Ik zie een paar verdwaalde sneeuwvlokken voor me door de ruimte vliegen, schijnbaar oprijzend uit het staalblauwe meer diep onder me. Ik voel het, dit is de plek die mijn reis de moeite waard maakt.

Je weet dat ik natuurliefhebber ben; in Nederland bestaat de natuur uit vogelgezang, lieflijke weilanden en bossen. Maar hier in deze ontzaglijke wildernis van (in de verte, net voor de torenhoge rode rotswand aan de overkant van het meer, zie ik een zwarte kraai zweven, hoe benijd ik hem!) steen, sneeuw en sneeuwwolken, voel ik me als mens in de verdediging gedrongen.

Op weg naar Bamyán

De kou dringt door mijn motorpak heen, maar ik voel me gelukkig. Barst maar met die motorpech, die me in de komende dagen flink wat geld en moeite zal kosten. Band-i-Amir, een van de wereldwonderen, diep in het hart van Afghanistan op 3000 meter hoogte. De rillingen die ik voel zijn niet alleen van de kou! Het gesnuif en gebibber van Jan, die een eind verderop zit, komen me haast irritant voor, hier, in dit rijk der stilte. Ik zie de meren voor me uitslingeren, als een parelsnoer tussen de vreemde kloofwanden. Sneeuw glinstert op de toppen en ik voel dat een nacht op deze plaats me als een heel klein mensje in zijn ijzige greep zal houden. Voor me, boven de kloofwand, zie ik witte wolken in het heldere blauw drijven. Blauw, mijn lievelingskleur, de kleur van de oneindigheid, die ik vannacht ook gezien heb, toen ik in mijn slaapzak lag te bibberen in het Hindu Kush gebergte.

Op weg naar Band-e-Amir

Ik draai even 'n sjekkie (Samson, ook te koop in Kabul!) om m'n neus te warmen. De Zon, die machtige levensschenker, verwarmt nu mijn gezicht en neemt iets van de koele grandeur weg. Verderop zie ik een Afghaan die in onze richting komt aankakken. Wat doet hij nonderju hier!?

Jullie, Frans en Gerda, benijd ik nu in je warme huis. Dit is geen plaats voor een menselijk lichaam, dit is een rijk voor geesten! “

Maandag 14 november Bamyan

De afgelopen dagen: de rit door de Hindu Kush via de zuidelijke route naar Bamyan; de 2,5 dag in Band-i-Amir. De zuidelijke route naar Bamyan: eens, maar nooit weer! Over 140 km slingerend bergpad, over een pas van 3260 meter (de Unaj-pas) en een pas van 3780 meter (de Hajigak-pas). Tweemaal op mijn bek gevallen. Dit is de slechtste weg die we tot nu toe gehad hebben.

We haalden Bamyan niet in een dag en hebben op een weilandje langs de weg in de Bamyan-vallei overnacht. Om ons heen de dreigende rotspieken van de Hindu Kush. Boven me heb ik de schitterende sterrenhemel gezien, praktisch geen enkele ster flonkerde! Dit is te danken aan de grote hoogte.

Band-e-Amir

In de buurt van Bamyān

Bijna de hele nacht heb ik naar dit immense schouwspel gekeken; de Leoniden (waaronder een vuurbol!) droegen ook hun steentje bij aan dit hemelse vuurwerk. Door de 9x63 kon ik de samenstand van Mars en M44 in de Kreeft bewonderen.

Band-i-Amir: een verlaten plateau met geweldige roodbruine kliffen; daartussen in de diepte stralend blauwe meren, de witte oevers snel wegzinkend in de blauwgroene diepte. Van boven af kun je de roodbruine vissen heel duidelijk in het kristalheldere water zien zwemmen.

Een overstortplaats tussen de meren: mineraalafzettingen in vele kleuren, een moerasachtig gebied met vele struiken, prachtig gekleurde vogeltjes (oranje-zwart- wit).

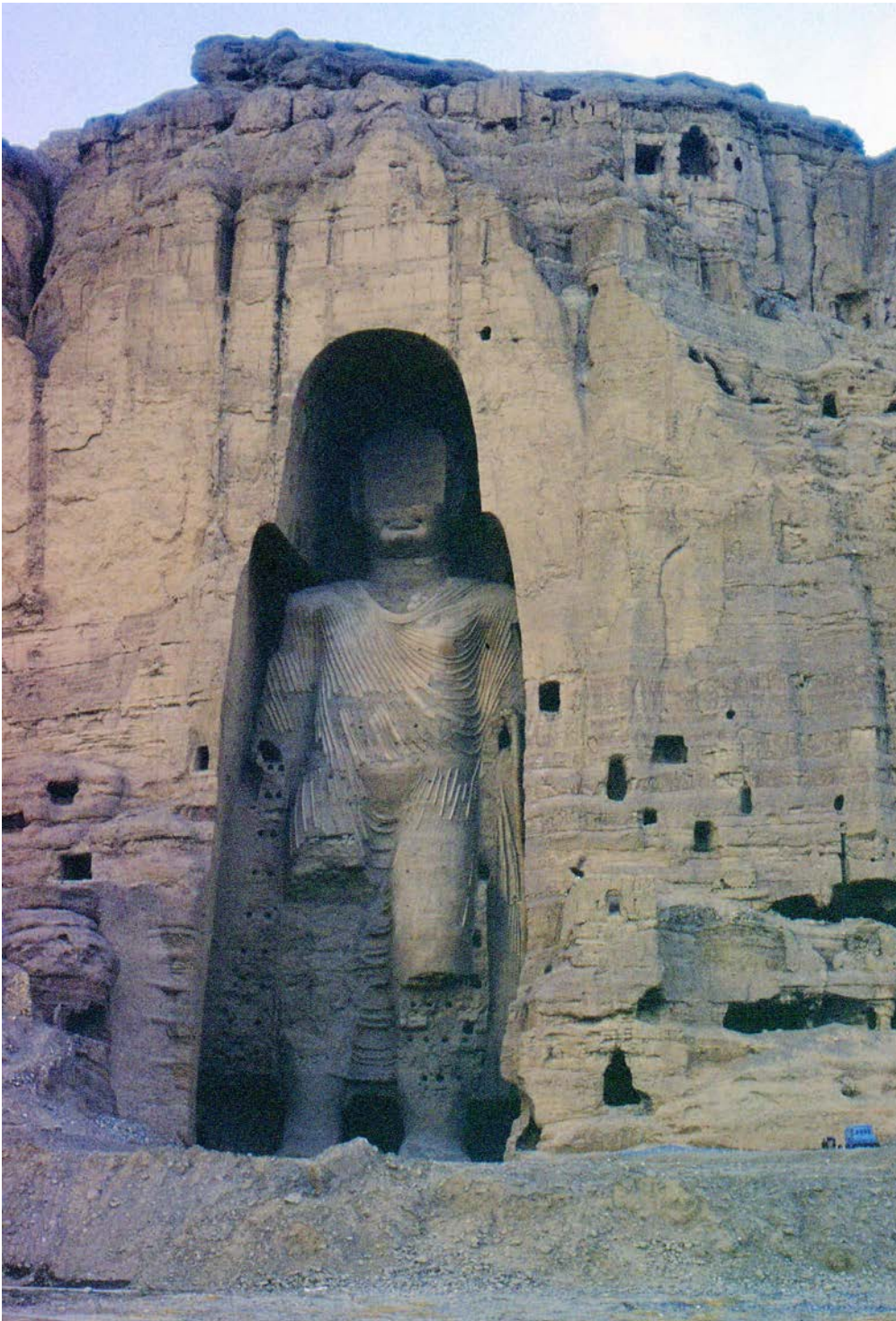
13 november

Ik kruip omhoog over de puinhellingen naar de voet van de hoogste klif. Uit de zon is het koel, ik draag de jas van mijn motorpak. De Afghaanse danser wuift me vriendelijk uit.

Hoger en hoger kom ik, tot aan een richel waarachter een diepe afgrond gaapt. Naar rechts, naar de voet van de rode klif. Ik ruk wat verdroogde planten uit de grond voor Ron, zoek geboeid tussen de stenen. Een deel van de rode klif is ingestort. Op de breukvlakken zie ik holten met kwarts kristallen. En ik vind zelfs een fossiele schelp! Dit hele gebied heeft vroeger onder water gelegen.

Bamiyan vallei met Boeddhabeelden in nissen

De Grote Boeddha van Bamiyan (boven)

Slapen

Langs de weg naar Band-e-Amir

We slapen in een klein primitief hotel vlak bij een van de meren. Het eten is heerlijk, helaas moet ik me sterk matigen in verband met de opnieuw toegeslagen Kabul Trots! 's Nachts stommel ik verscheidene malen uit ons kleine zijkamertje via de "hal", waar talloze mensen slapen, naar de ijskoude buitenlucht, waar zich het "toilet" bevindt. Om kort te gaan: elke keer dat ik de ple bezoek, wordt de hele meute in de hal onvrijwillig wakker.

's Avonds treedt een Afghaanse danser op. We worden verbijsterd door zijn energie. Het is gewoon niet te geloven dat een mens dat kan opbrengen!

— De meren zijn honderden meters diep en ze lopen ook nog ver onder het eigenlijke plateau door.

Aan de voet van de hoogste klif, die ik dus bereikte na een zeer vermoeiende klim, had ik een geweldig uitzicht op het Band-e-Amir plateau en de 5000 meter hoge sneeuwtoppen van de Koh-i-Baba in het Zuiden.

's Zomers leggen de vaste bewoners van deze streek voorraden voedsel en brandstof aan, want in de winter zijn ze hier volledig geïsoleerd door de sneeuw! Wij waren al een beetje aan de late kant, we zagen verschillende personeelsleden van het hotel met de bus naar Kabul vertrekken.

De weg naar Band-e-Amir

De weg naar Band-e-Amir

De weg naar Band-e-Amir

Band-e-Amir

Band-e-Amir

Avond in herberg van Band-e-Amir met dansende derwisj

Band-e-Amir

Band-e-Amir

Ik geloof, dat als ze een vierbaans snelweg naar Band-e-Amir zouden aanleggen (met geld van Amerika of Rusland, die hebben praktisch het hele wegennet aangelegd!) dat het dan snel zou zijn afgelopen met de serene rust en schoonheid van dit gebied. Wat krijgen we dan? Mount Colablik!

Zaterdag 19 november

Einde van de lome rustige dagen in Kabul.

We waren via de noordelijke route uit Bamyan teruggekeerd. Dit keer weinig problemen hoewel de weg, door zijn continue overdwarse ribbels, je lijf flink door elkaar schudde.

Ondanks de regen zijn we toch maar vertrokken. Het is de laatste dagen gewoon niet opgehouden.

De kloof van de Kabul rivier: werkelijk schitterend, aardlagen die zich in alle richtingen kronkelen, torenhoge rotswanden. Het deed me denken aan een tekening van Anton Pieck, die van een spookkasteel op een hoge rots, omringd door een ziedend water.

Jalalabad, na zo'n 140 km. We zetten onze tent neer op het grasveld voor het Springhar hotel.

O ja, ik was het bijna vergeten. Hier heb ik een prachtige gouden (werkelijk?) ring met lapis lazuli steen gekocht. Het ging mij vooral om het betoverende blauw van de steen. Dit vreemde mineraal wordt in een van de onherbergzame gebieden van Noordoost-Afghanistan gevonden.

Band-e-Amir

Als ik hier terug kom, wil ik een soortgelijke ring, maar dan met een malachiet steen kopen. Dit geheimzinnige groene mineraal wordt hier ook gevonden.

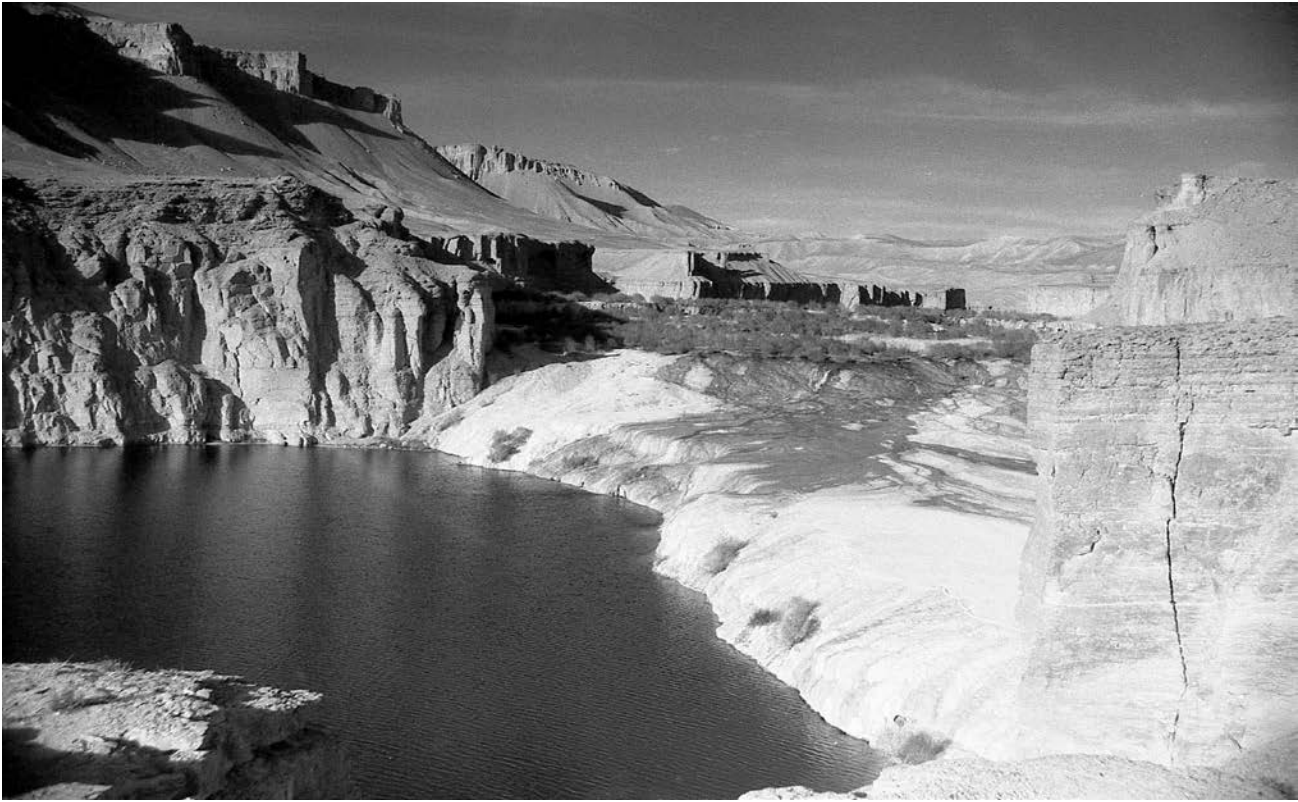
Ben gisteren wel een half uur bezig geweest met het kopen van die steen. Weer het bekende spel, dit keer ben ik zelfs naar buiten gelopen, waarna de winkelier me achterna kwam en me weer naar zijn hol sleurde. We werden het eens voor 2000 afs .

Band-e-Amir

Band-e-Amir

Olivier en Jan in restaurant in Kabul

Afscheid van Tim, die voor de tweede maal de verkeerde koppelingsplaten toegestuurd kreeg. Ongelooflijk, wat een pech. Misschien zegt hij de boot af en zien we elkaar in Kathmandu!
Voorbij zijn de etentjes in het Steakhouse, misschien wordt het nu weer sappelen!
En wie waren we in Band-i-Amir weer toevallig tegengekomen?? Natuurlijk! Piet en Truke. En direct werden de kaarten tevoorschijn gehaald.

De weg naar Jalalabad

De weg van Kabul naar Jalalabad

PAKISTAN — — — INDIA

Woensdag 23 november Gilgit-Pakistan

17.45

We zitten op een koude hotelkamer in het plaatsje Gilgit, ergens in het Karakorumgebergte. Geen cola, wel brood met slechte Hollandse boter, ook veel pinda's.

Boven het bed gloeit een kale peer.

De omgeving doet me nu weinig. Zou ik al murw van het reizen zijn?

De vlucht met het kleine vliegtuig van Rawalpindi naar Gilit (slechts 10 dollar!) was alleszins de moeite waard. Eerst zien we nog de diep onder ons liggende donkere heuvels. In de verte een keten van sneeuwpieken. Het vliegtuig stijgt en stijgt, maar de bergreuzen stijgen sneller. Onafzienbare besneeuwde ketens, schijnbaar onmogelijk om door te trekken. Kort voor het einde van de vlucht zien we rechts de reusachtige piek van Nanga Parbat, 8126 meter hoog! We vliegen door een kloof, op een hoogte van zo'n 6000 meter, maar de bergen rijzen steeds maar boven ons uit.

Karakorum, Himalaya en Hindu Kush, de geweldige littekens van de botsing van India met Azië. De berggebieden van Centraal-Azië zijn voor mij haast het symbool van onbereikbaarheid. Op de landkaart zie je de geweldig hoge passen.

(Nu ik dit typ (juli 1979) voel ik steeds weer het verlangen om daar nog eens terug te keren met een telescoop, om daar prachtige opnamen van de sterrenhemel te maken)

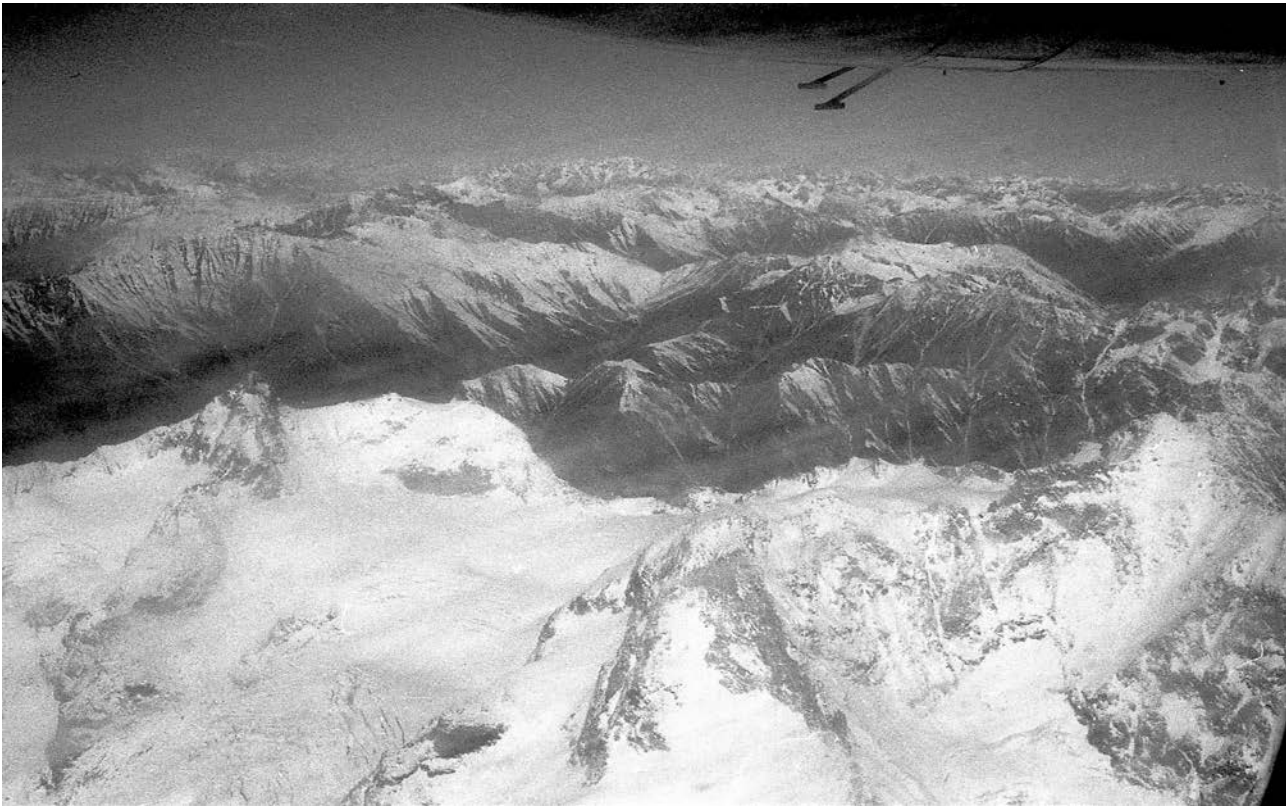
Rawalpindi 21 november

Wie hebben we daar? De eenzame fietser, Graig Starr Holden uit Pasadena, Californië. Een kalme, zachtsprekende Amerikaan van 34, bezig aan een wereldreis. Vandaag was het notabene zijn verjaardag! We hebben tot 12 uur 's nachts zitten kletsen in de jeugdherberg in Rawalpindi. Met weemoed zag ik hem de volgende dag wegfietsen. (Naschrift: in 1979 heb ik hem in Californie bezocht: ik bleek daar toch niet bestand tegen zijn eindeloze geouwehoer...)

In datzelfde Rawalpindi, in de London Book Store, koop ik het boek "Observational Astronomy for Amateurs" van Sidgwick. In een gelukkige stemming loop ik naar buiten en zie daar iets wat ik niet voor mogelijk gehouden had: over het trottoir beweegt zich een man wiens benen verkeerd om staan. Op handen en voeten beweegt hij zich voort, af en toe een hand ophoudend voor een aalmoes.

Vrijdag 25 november Lahore

We zijn apart van Rawalpindi naar Lahore gereden. Wat dat betekent zal ik nu even uitleggen. Het overkwam ons in Joegoslavië en Turkije wel eens dat mensen nieuwsgierig naar ons waren. Wel, dat was nog helemaal niets vergeleken met wat ons in Pakistan en India te wachten stond. De nieuwsgierigheid van die mensen daar is

gewoon onvoorstelbaar. Ik ging onderweg ergens een broodje eten met een flesje cola erbij. Zat op een stoeltje een eindje van die eettent af en wat dacht je? Een grote menigte kwam om me heen gapen. Ze stonden zowat op m'n tenen. En maar staren, staren en nog eens staren. De motor, die zo'n 20 meter verderop stond kreeg ook een menigte om zich heen.

Tim en Jan

Na zulke ervaringen ga ik in Lahore vol verlangen op zoek naar boeken over astronomie en optica. Dat is voor mij de grote vreugde, de compensatie voor de vreselijke drukte en het irriterende verkeer. Ik blijf dus nog altijd dezelfde!

We ontmoeten in de YMCA de Nieuwzeelander Norman Gable. Ook hij had flink last gehad van de Kabul Trots. Heb ik nou niks anders over hem te vertellen? O ja, hij vertelde nog dat we in Delhi, bij de Nieuwzeelandse ambassade, een working holiday voor NZ moesten aanvragen. Dat zou best gaan, zei hij. (Naschrift: dat werd gewoon een grote koude douche).

De Indiase grens: ik kon het motornummer niet op het motorblok ontdekken. Toen hebben we het er maar zelf opgekrast. De grensbeambte, die grote haast had, merkte tot z'n verbazing op dat we het er zelf opgekrast hadden. Inderdaad, zeiden we. En daar bleef het bij!

We hoorden ook het verhaal van een paar Duitsers met een auto. Ze waren aan de grens teruggewezen omdat hun carnet de Indiërs niet aanstond. Bij de ADAG was het niet nodig om een grote garantiesom voor het carnet te storten en dat was de Indiërs ter ore gekomen. Niet getreurd, de Duitsers gingen terug naar Lahore en lieten daar voor pakweg 7 piek een stempel vervaardigen. Dit was in staat om overtuigend ADAC —2500 mark op het carnet te zetten!

Zaterdag 26 november INDIA

Het is voorlopig erg meegevallen! Wel wat geklier bij de grens, maar zelfs daar hadden we nog geluk. We hebben iemand omgekocht voor 8 dollar omdat onze cholera prikken verlopen waren.

Na aankomst in het Tourist Guest House in Amritsar (ook al goed voor 1 miljoen inwoners) heeft Giit (de hotelbediende) ons op zijn riksja rondgefietst. Ik had wel medelijden met hem, want het trapte bepaald niet licht!

We zagen de Gouden Tempel van de Sikhs: mensen zijn in staat om onbeschrijflijke moeite te doen als ze ergens enthousiast voor zijn. Anders kan ik het niet zeggen. We kregen een heel verhaal over Krishna, Brama, Shiva en Kali, dat ik maar erg moeilijk heb kunnen volgen.

Amritsar bij avond: een kaleidoscoop van kleurige winkeltjes, een bruiloft met versierde olifanten, schallend gezang, muziek. De gids heeft ons er in geluid voor 40 Rupees. Dat komt omdat we de prijs niet van te voren afgesproken hadden. "You saw my job!" en "God gave me this job!" waren zijn excuses voor de hoge prijs. Ergens heeft hij geen ongelijk.

De stad was onbeschrijflijk druk: enorme aantallen fietsers en ook nog die rondsukkelende koeien.

Zondag 4 december New Delhi

23.00

Ik sta verbaasd over de wisseling van m'n gevoelens tijdens deze reis. Ik ging weg met een gevoel van opluchting: weg van dat geleuter over je zou dit moeten zijn en je zou dat moeten; nestje stichten en platvloers kleinsteds gezwam.

De reactie kwam, een vermoeiend leven, geen intellectuele bevrediging of het kunnen uitleven van je creatieve verlangens; ik wou dat ik weer thuis was. Maar ik zie wel in dat ik daar weer een aardige kans loop om in dezelfde inertie te raken als in begin '77. Echter, de remedie weet ik.

Amritsar: Gouden tempel van de Sikhs

Camping New Delhi

Dinsdag 6 december

20.00

Delhi is eigenlijk nog ongelooflijker dan Teheran.

Dat merkte ik toen ik met de motor vastzat in Old Delhi. Bussen, scooters, motoren, die stomme scootertaxi's

(ze komen onmerkbaar langssnorren), trikes, fietsen, ossewagens, koeien, voetgangers, het is een gistende massa. En die ongelooflijke en irriterende nieuwsgierigheid!

Het park in Kashmere Gate, net naast de camping, is een verademing. Op m'n gemak zit ik op een stenen bank, de geweldige gieren zitten in een boom te loeren, die een eindje verderop staat; of ze zweven peilloos hoog in de lucht, de vertederende eekhoorntjes rennen en klauteren rond, af en toe lurkend aan een straaltje water dat uit een in de grond gestoken buis komt. Ik zie de merelachtige vogels, dan weer andere vogels met een zwarte kuif, die net naast me neerstrijken. De laagstaande zon zet het grasveld rechts naast me in een gouden gloed.

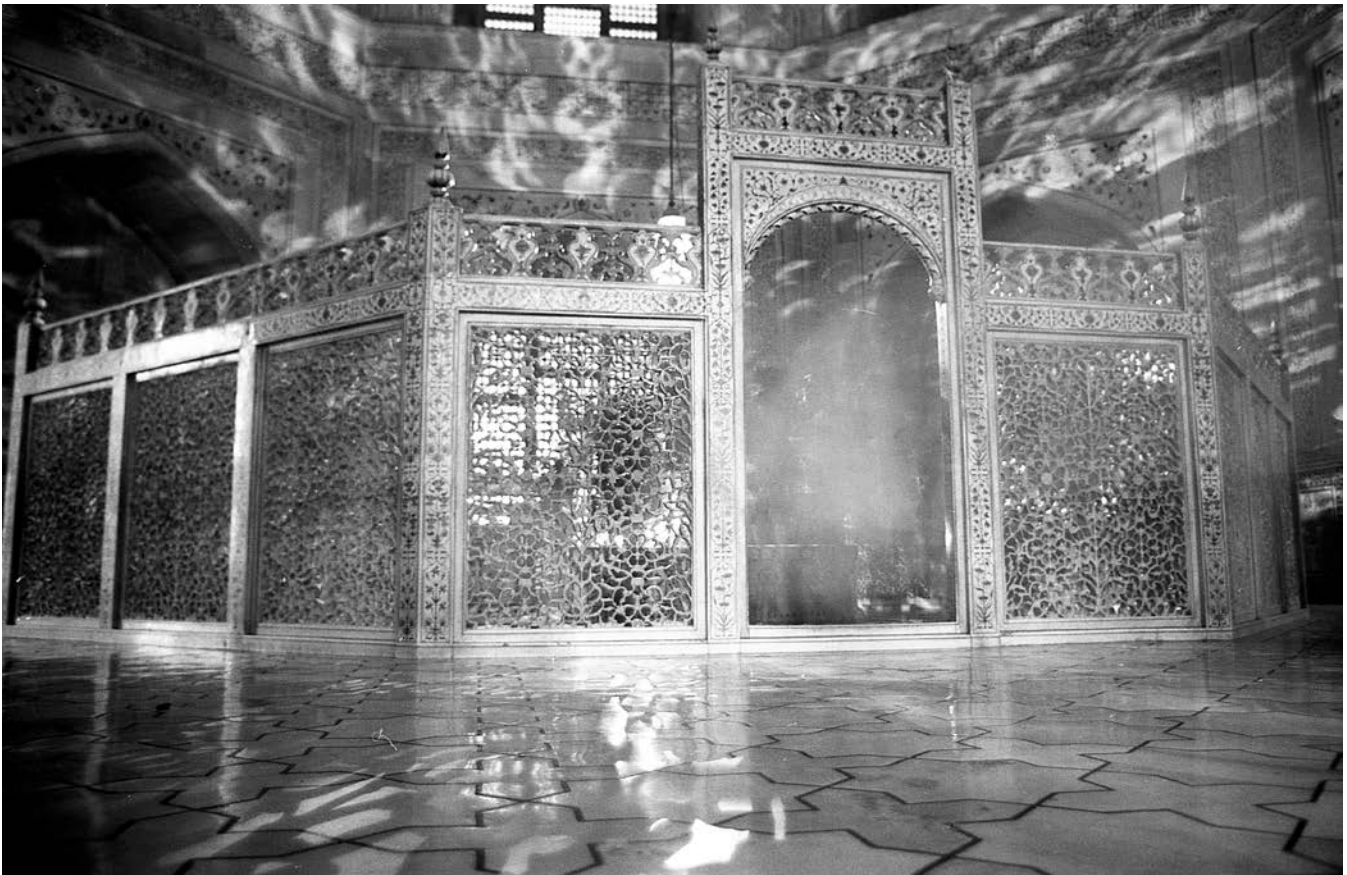

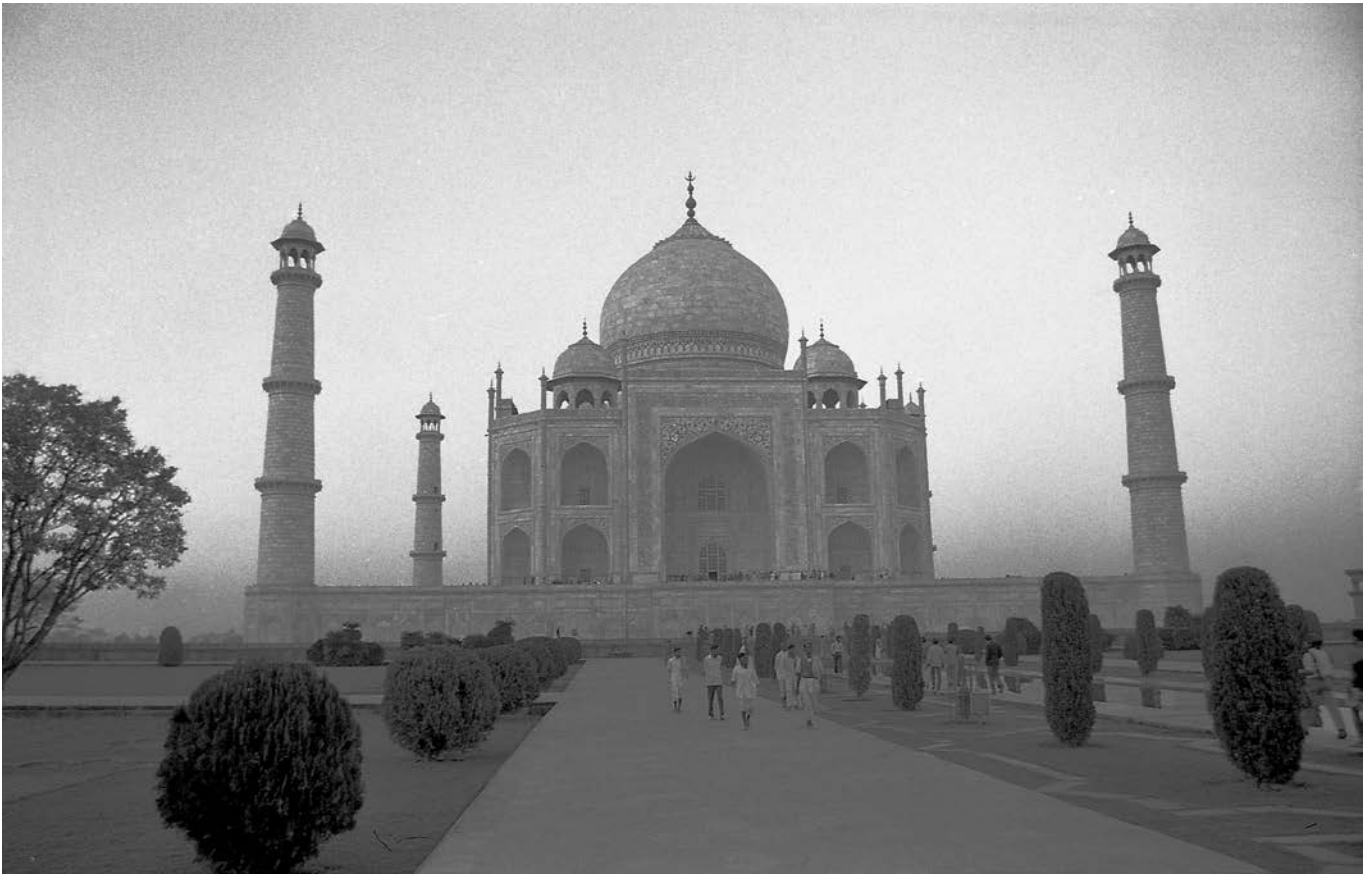
In een park in New Delhi

Als ik me opvallend gedraag, door midden in een grasveld te gaan zitten en met de verrekijker naar de gieren te gaan kijken, dan komt een groep jonge Indiërs om me heen zitten, ze staren me dan constant aan en vragen de gebruikelijke vragen. Dan die geweldige interesse voor de BMW, een vreemde eend in de bijt die gevuld is met Enfields en Jawa's. Voor hen een onbereikbare luxe. Hoeveel pk?! Dat is de meest gestelde vraag. Maar dan bedoelen ze niet het vermogen van de motor, maar de cilinderinhoud in deciliter!

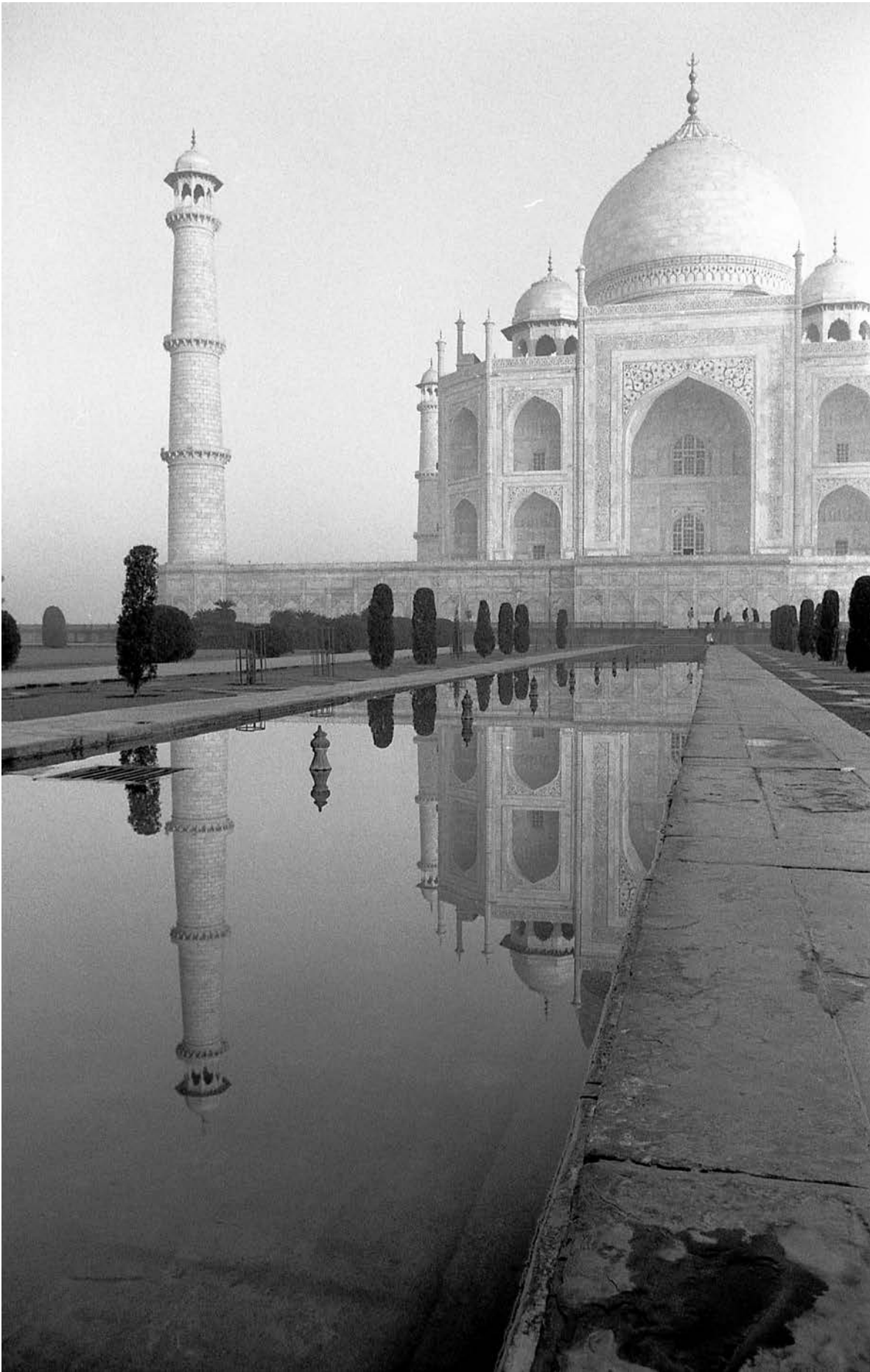

Taj Mahal

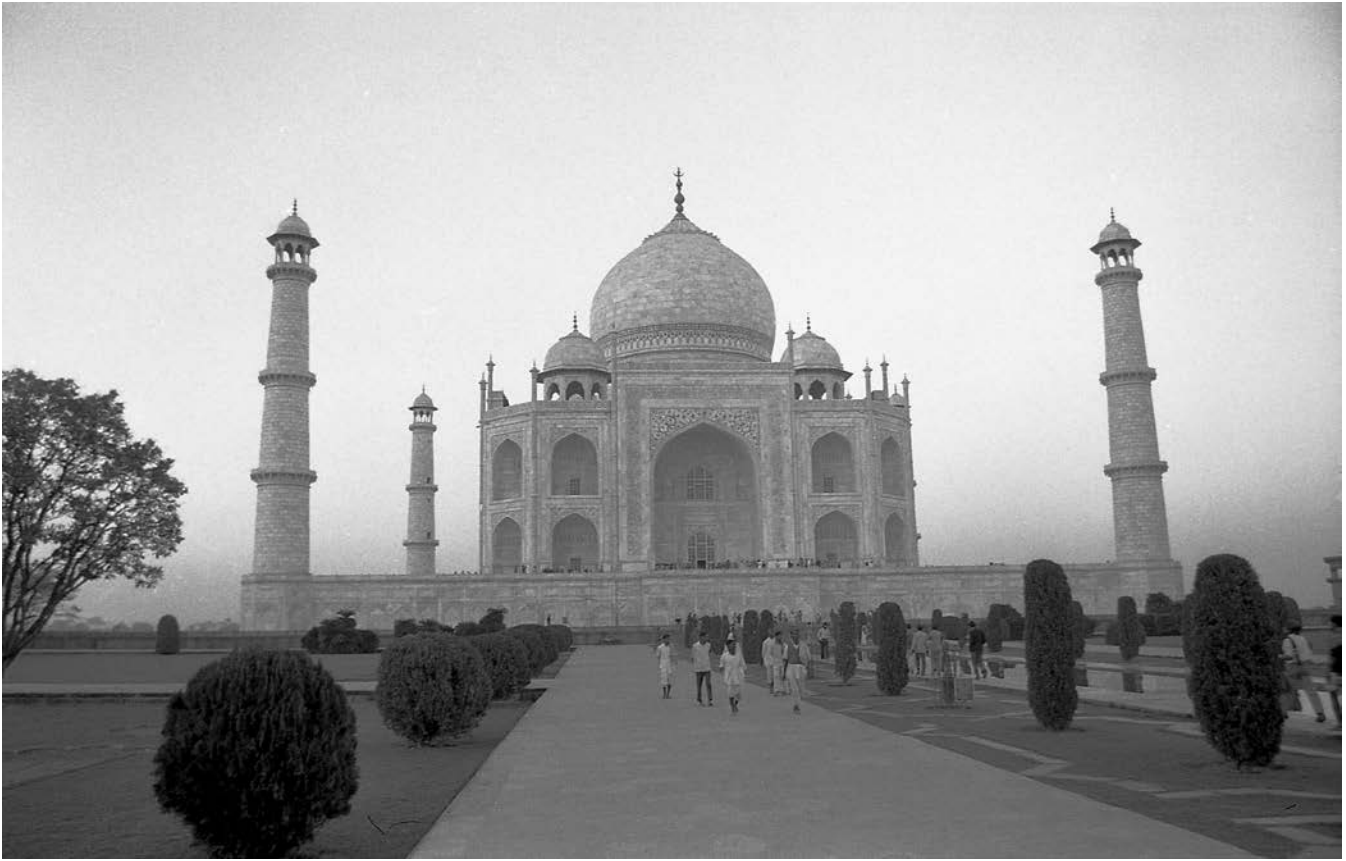

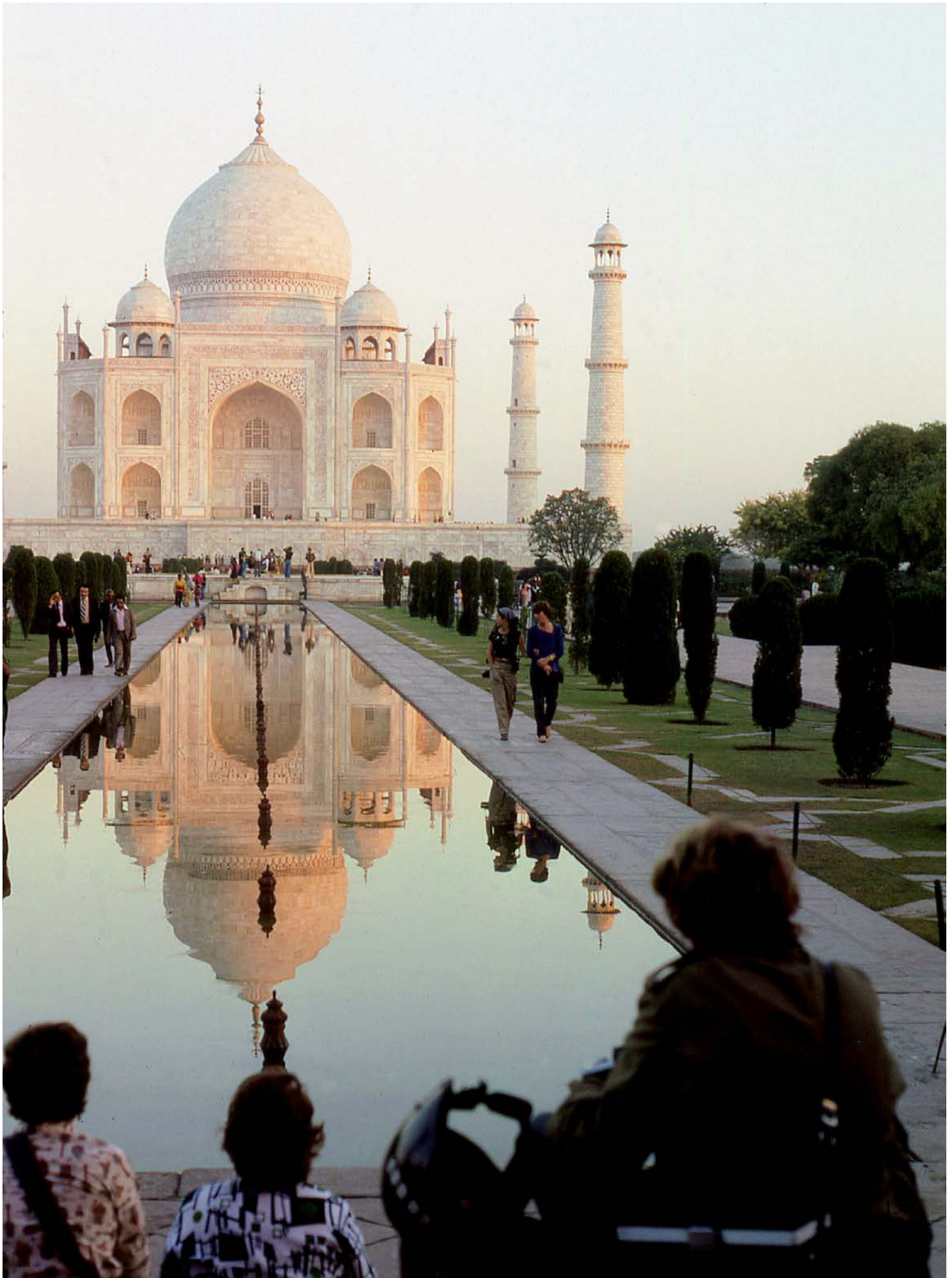

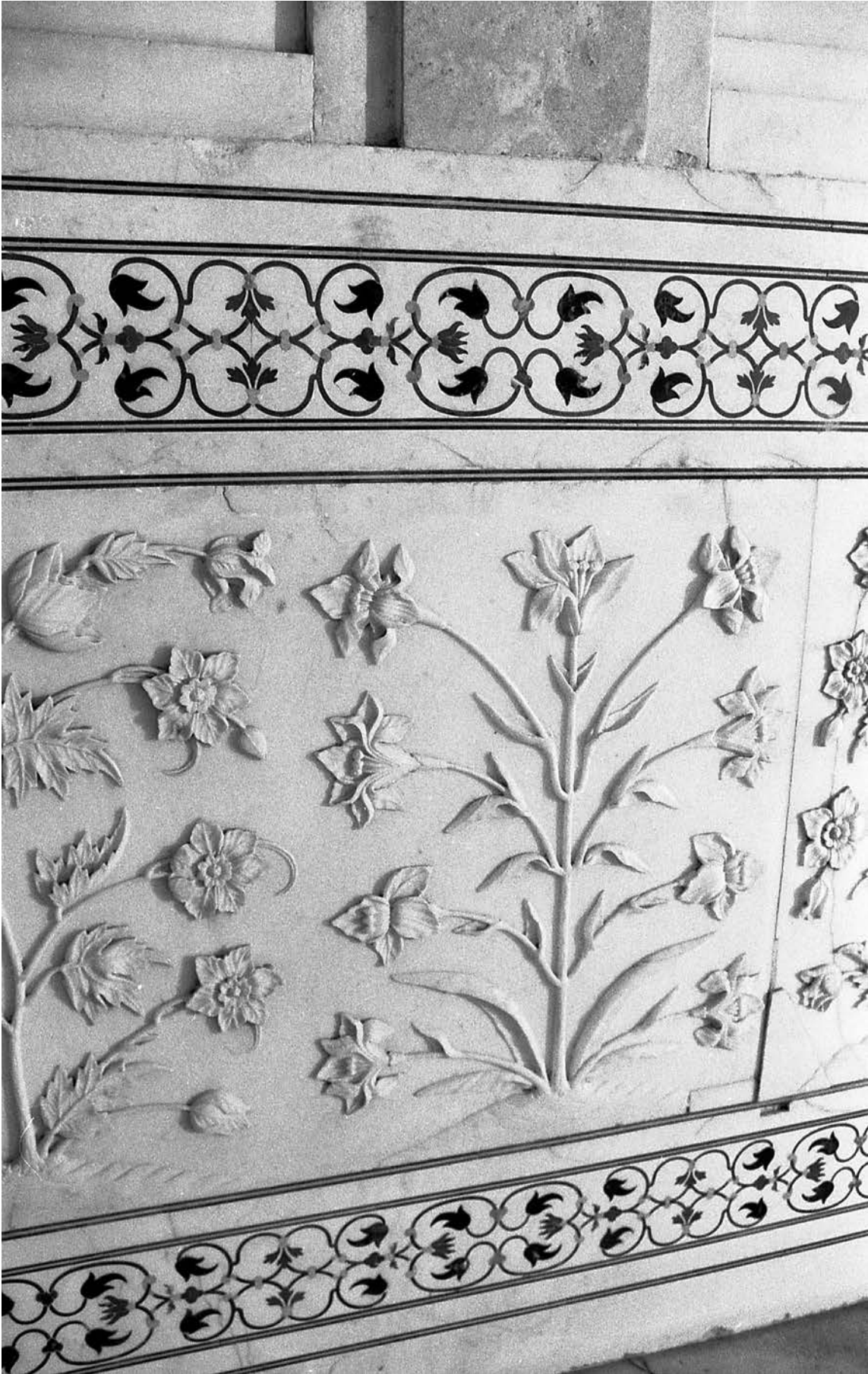

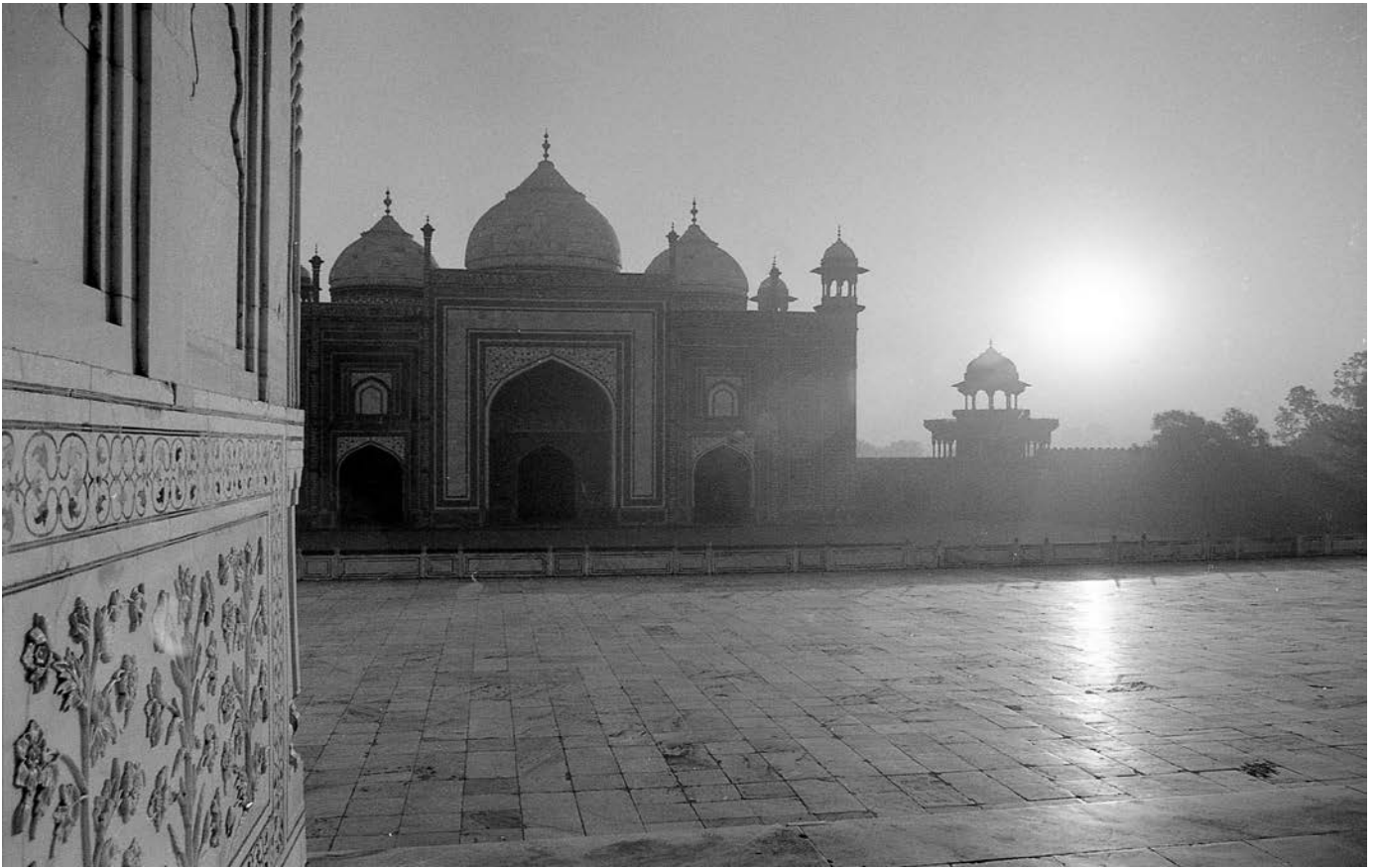

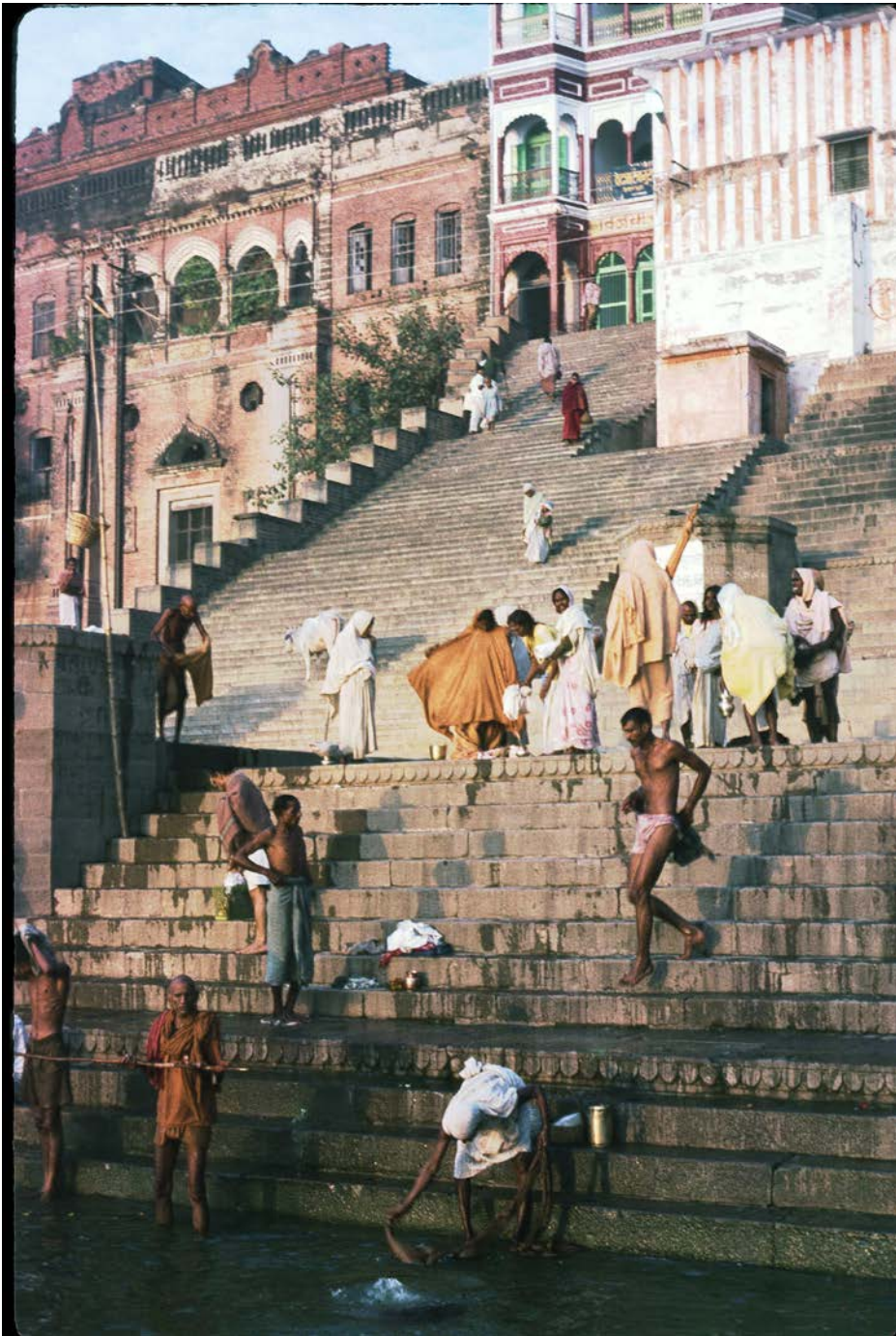

Varanasi (foto Olivier Matthews)

De “red tape”, jaja, ook daarvan krijgen we ons deel. Zoals die keer toen we kaartjes kochten voor het vliegtuig naar Bangkok: 2 uur werk op de bank, talloze employees die allemaal een klein steentje bijdragen. Zo bestrijden ze de werkloosheid in India. Maar Jan, Al en ik zaten ons rot te ergeren!

Ergens in India (Foto Olivier Matthews)

Op de camping zijn al een week lang 2 mannen, waarvan de een blind is en de ander hem constant begeleidt. Hoe blij ben ik dat ik nog kan zien, en wat een kansen heb ik in vergelijking met de meeste mensen in India! De brieven die ik uit Nederland krijg; er spreekt jaloezie uit en een zekere ergernis over hun sleurleven in Nederland, waar de routine helemaal ingebakken zit.

Ik geloof dat ik het routineleven in Nederland niet meer zomaar kan aannemen, met zijn constante verlangen naar verzetjes, het eindeloze gekeuvel met steeds dezelfde mensen, zonder de hoop op een grote onderneming. De leegheid die me op deze reis af en toe overvalt is te wijten aan gebrek aan ontplooiing van creatieve verlangens. Ik ben niet zo betrokken bij de motor, heb geen mogelijkheid tot sterrenkijken en astrofotografie en kan evenmin met raketten spelen. Dit zijn de dingen die ik in Nederland wel kan doen. Nu heb ik die dingen in Nederland het laatste jaar enorm verwaarloosd, door gebrek aan zelfvertrouwen en inzet, allemaal voortvloeiend uit depressiviteit. Op de een of andere manier heb ik me toen laten wijsmaken dat relaties boven ontplooiing van eigen interesses staan.

Jaja, een mens kan er soms makkelijk instinken. Maar zo'n reis naar India kan je de ogen doen openen!

In de hoek van de camping is het een grote motorrijdersbende: Jan en ik, Alistair, de Duitser Michael von Pupka op een R 90/6, 4 Schotten op Moto Guzzi's en de Noor Telje op een Yamaha 750. Ollie is naar Nepal en Tim is nog ergens achter ons. De motor van Al heeft grote moeilijkheden, maar een Indiase monteur met grote liefde voor het vak heeft hem gratis uit de nood geholpen.

Zondag 11 december ca 60 km voor Kanpur

De ontzettende nieuwsgierigheid maakt me hels. Ik moet oppassen, anders krijg ik een zenuwzinking. De wegen in de steden en dorpen zijn ongelooflijk propvol. Er spreken steeds minder mensen Engels.
22.00

Vanavond heb ik eindelijk weer eens kunnen genieten van een schitterende sterrenhemel. Jupiter en zijn manen, de Orionnevel, M 31, de dubbele sterrenhoop in Perseus noem maar op. Het doet me weer helemaal opleven na de onbeschrijflijke drukte van India bij dag.

Foto Olivier Matthews: de Ganges

Dinsdag 13 december 22.00

We liggen te lezen in een hotelletje, genaamd Swiss Lodge, in een stadje op de grens van India en Nepal. Ik geloof dat het Sonauli heet.

Buiten klinkt voortdurend hondengeblaf en gerochel van mensen. In Nederland hoor je het bijna niet, maar in India is dat rochelen en het schrapen van de keel een zeer veel voorkomende gewoonte.

Ook deze dag was inspannend, smalle wegen, die wel van asfalt gemaakt zijn, natuurlijk propvol. Vooral het laatste stuk tot aan de grens zat vol ossekarren.

In Faizabad, waar zich zowaar een Tourist Bungalow bevond, kwamen we een Nederlandse student culturele antropologie tegen. Hij verricht een onderzoek naar de activiteiten van priesters, die in de streek rond Lucknow de pelgrims opvangen en begeleiden. Hij bekende dat het leven hier toch niet alles was. Weinig hulp van de universiteit van Lucknow (voornamelijk door de bureaucratie, rottige hotelletjes, slecht eten). Het daaruit voortvloeiende verlangen naar af en toe een beetje luxe leidde tot grotere onkosten dan voorzien was. Hij was hier 's zomers ook geweest: 45°, dank u wel, alstublieft! Geef mijn kostje maar aan Fikkie!

Ook vandaag weer: alom overweldigende belangstelling. Dit leidt snel tot irritatie en het vervelende is, dat je dan bijv. de grootste moeite hebt om een jonge Indiër die overduidelijk blij is om met ons te kunnen praten, niet af te zeiken.

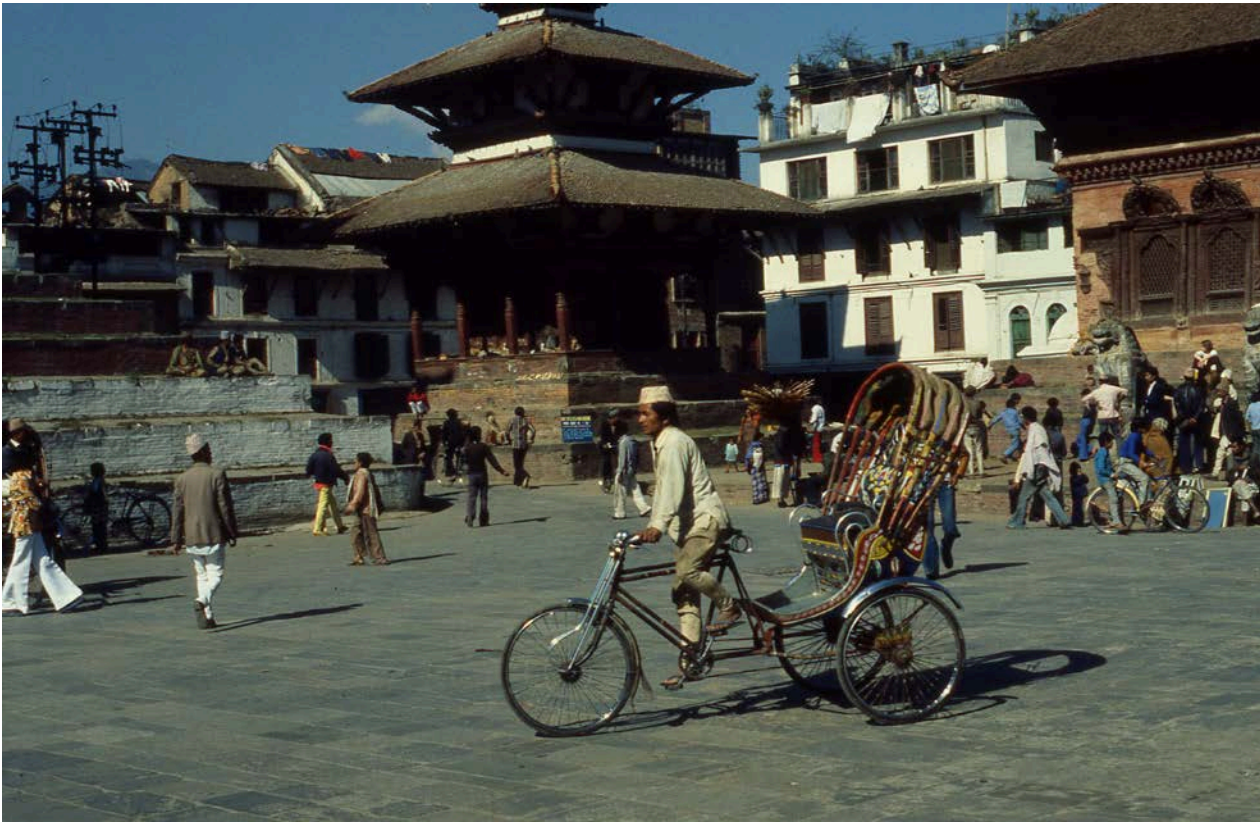
NEPAL -

Woensdag 14 december Pokhara

Ik vond het aankomen in Nepal een leuk verjaardagsgeschenk. Koele wouden, en oh! de broodnodige rust! We zitten in een van de vele kleine "hotels" bij het meer van Pokhara. De Nepalezen zijn erg vriendelijk en het eten is heerlijk. Maar we gaan verder richting Kathmandu, daar wordt beslist over de trektocht. Want daarvoor ben ik tenslotte in Nepal! Jan helaas niet...

Kathmandu

Kathmandu

Donderdag 15 december

Op deze koele morgen **1** de eerste aanblik van de vlijmscherpe piek van Macchupucchare, de “Fishtail Mountain”. Ik geloof dat ik op slag in vuur en vlam raakte voor de Himalaya!

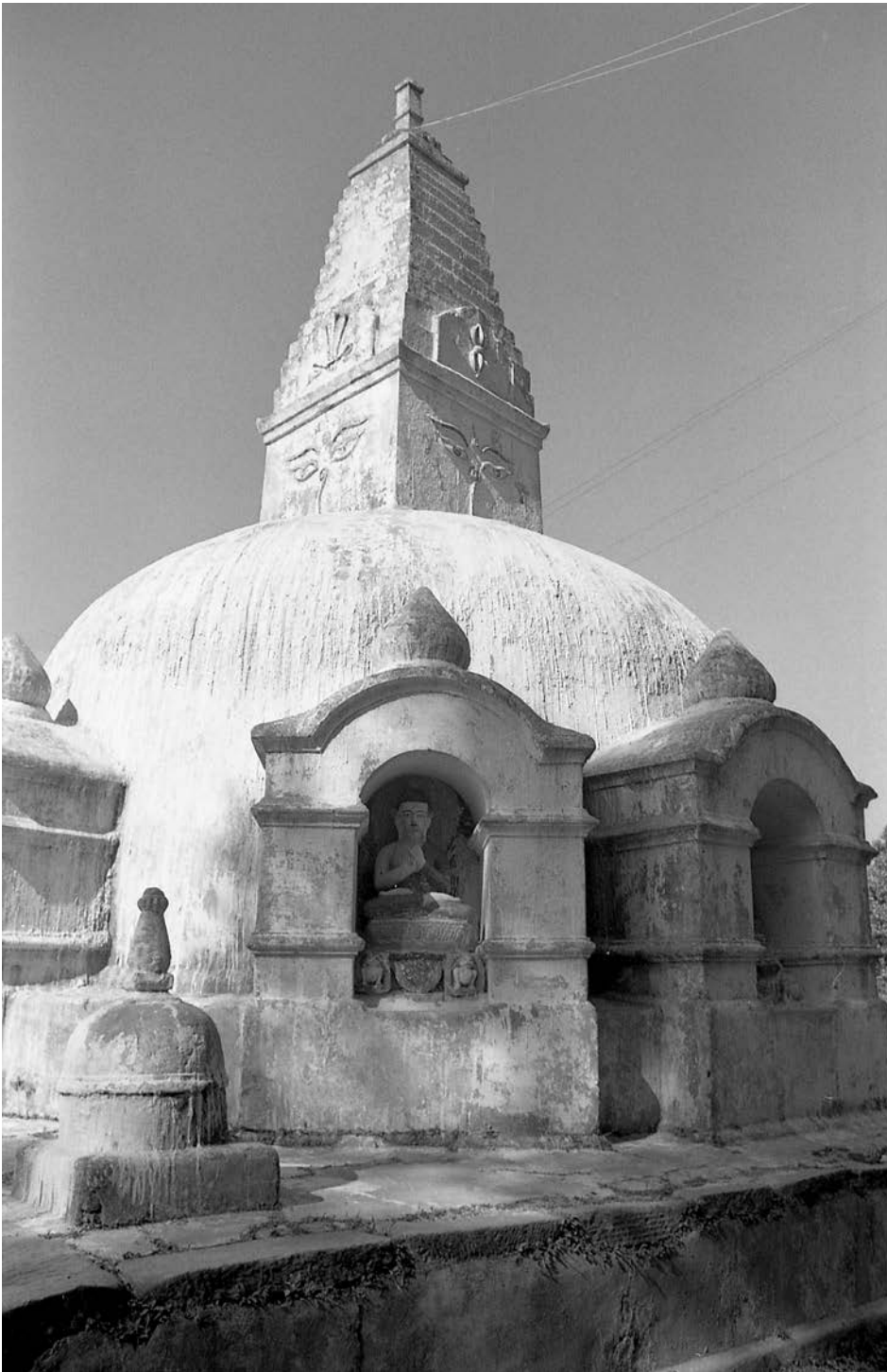
Dinsdag 20 december Kathmandu

En nu, na 5 dagen Kathmandu, is het bijna zover! Ik heb mijn “Trekking Permit” binnen en ga morgen naar Pokhara om de Jomosom trek te ondernemen. Ik brand van verlangen om de zijtrip naar de Dhaulagiri Icefall te maken. Maar moet uitkijken voor de kou.

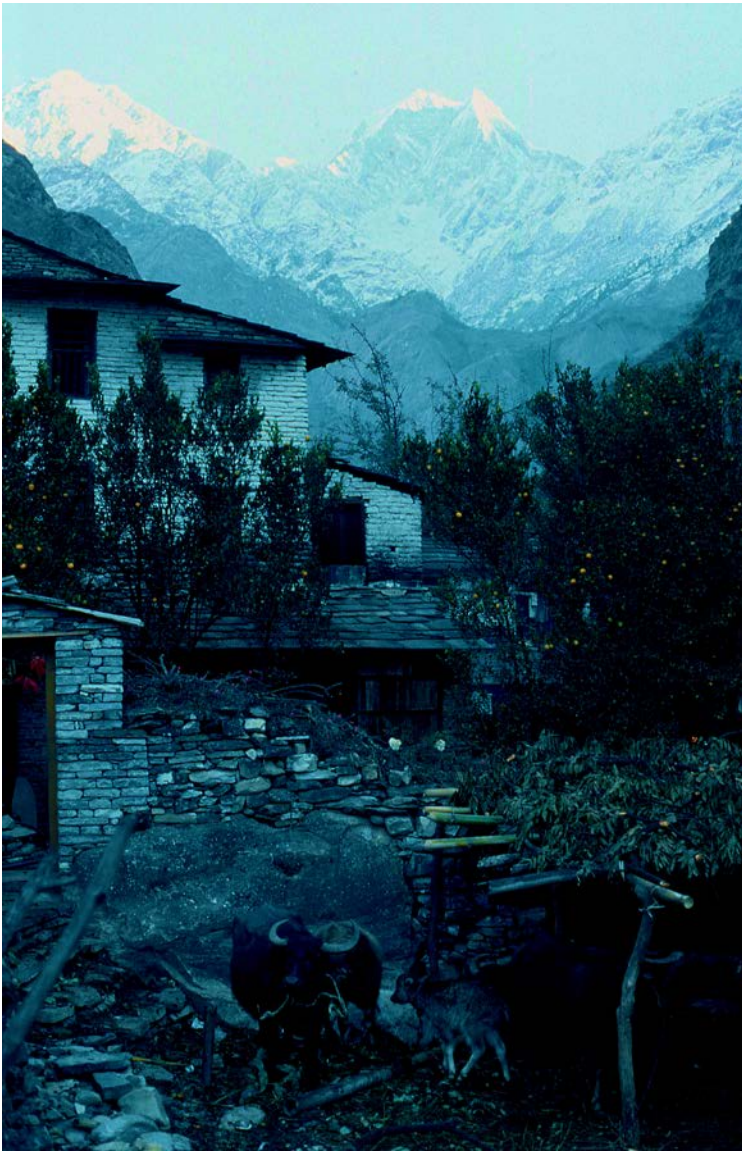
Kathmandu: bah! Stoffig, vies, vol rochelende en schijtende mensen (in de drooggevallen rivier, waar ook vele varkens huizen; een passend gezelschap!).

De invloed van het Boeddhisme is hier duidelijk te merken aan de vele pagodeachtige tempels.

Op zondag heb ik een oefentrektochtje gemaakt met volledige bepakking in de heuvels ten westen van Kathmandu. Overal slingeren de paden zich tussen de akkers en de dorpjes, je ziet lachende mensen en spelende kinderen. Naast een groeve zijn een paar mensen bezig grote stenen fijn te slaan tot gruis voor de wegen.

Ondanks de drukte vond ik het wel fijn om daar te lopen. Niet dat de biele gestaar zoals in India. Het is opvallend dat de grote lichamelijke moeheid die optreedt bij het bergwandelen praktisch geen invloed heeft op mijn goede stemming. Dit staat in schrille tegenstelling tot mijn stemming na een dag motorrijden. Ik heb eindelijk weer eens een paar dagen gefietst! Heerlijk, was dat fijne gevoel bijna helemaal vergeten.

Nederzetting ten westen van Pokhara

's Avonds in "Durbar square": schimmige figuren: "Buy hash? Opium? Marihuana? Wij schreeuwen: HASH? NO, WE DON'T WANT HASH!! Dat helpt enorm.

Ik heb de autobiografie van Edmund Hillary gelezen. Die was niet moeilijk te vinden, de boekhandels staan propvol met boeken over Himalaya, Everest, enz. Weer wordt een diep verlangen in me wakker en opnieuw rijzen Misti, Cotopaxi en Chimborazo voor mijn geestesoog op. Verdraaid, een regelmatig bestaan in Nederland, met ontsnapping in drank en gezelligheid, nee, daar kan ik niet tevreden mee zijn. Ik heb niet de hoop op iets fantastisch laten varen, Armand!

Ik vervloek mijn gerook en algehele inertie en brandt van verlangen naar de trektocht.

Heb weer 5 brieven ontvangen! Meti, Wino/Diny, John, Maarten, Jan van Nes (met een NERO-verslag!). John laat duidelijk zijn enthousiasme voor Nepal blijken. Maarten vindt het knap dat we al zo ver gekomen zijn en vult de brief verder op met schunnige moppen.

Donderdag 22 december Pokhara

21.00

Ben weer in "Trekkers Retreat".

Hoe nu!?

Onweer, een hagelbui met stenen van 1 tot 3 cm! De hotelbaas vertelde dat er op de hoogste pas halverwege de Jomosom-trek een pak sneeuw kan (moet?) liggen. Het maanlicht op het hagelstenenveld zorgt voor een sprookjesachtige sfeer. Ik krijg herinneringen aan oudejaarsavonden in de sneeuw.

Geanimeerd gesproken met een paar collega-trekkers. Het Australische stel van Band-i-Amir is hier ook. Hoe kan het ook anders. Je komt elkaar overal tegen. En nu de trek.

Vrijdag 23 december

7.00 Helder weer. Dhaulagiri en Macchupuocharre torenen omhoog in het Noordwesten. Ik brand van verlangen om te gaan.

8.45 Eindelijk vertrokken. Direct al 'n taxi. Volgepropt met 9 Nepalezen en mijn persoon op weg naar het "Shining Hospital".

9.10 Bij het "Shining Hospital". De linkerband van de rugzak trekt. Moet hem iets laten vieren.

9.50 Ik zie een kleine blauwgrijze vogel met een bruinrode staart, ongeveer zo groot als een mus.

10.15 In het Tibetaans vluchtelingenkamp aangekomen. Het gaat nog steeds goed. Nu op weg naar Hyangya en Suikhet.

11.10 Ramp o ramp! Mijn waterjerrycan is kapotgevallen. Ik had hem voor 8 Rupees van de baas van Trekkers Retreat gekocht. Het was een dunplastic geval.

11.50 Op de rijstvelden van Suikhet ga ik eerst mijn voeten, schoenen en broek wassen. Heb namelijk kans gezien om in de modder weg te zakken. Ook heb ik geprobeerd om de veldfles met Tesa-band te plakken. Maar hij blijft lekken. Het gaat wel als je hem horizontaal houdt.

Toch wel lastig, op deze manier. De ene hand is bezet door de jerrycan, in de andere hand draag ik de nylon zak met boeken, schrift en kaart.

Het is prachtig weer. Dhaulagiri en Mach. zijn echter niet zichtbaar. Rechts staan hoge heuvels, hier en daar met loofbomen bezet.

12.30 In Suikhet

Ik werd direct al in m'n kraag gegrepen. Voor me staat een maaltijd van rijst met dahl, het traditionele trek-
kersvoedsel. Ik kan een veldfles kopen voor 50 Rupees, een andere voor 20 R. Ze zijn allebei zo lek als een giet-
ter.

12.50 Ik heb m'n eerste rijst met dahl maaltijd op. Er zaten enige hete groene schijfjes bij. Het geheel kostte 5 R. Het smaakte niet slecht, als je maar honger hebt. Tegenover me ploft net een Engelsprekend paar met enorme rugzakken neer. Die meid heeft benen als boomstammen, die kan de Mt. Everest wel aan!

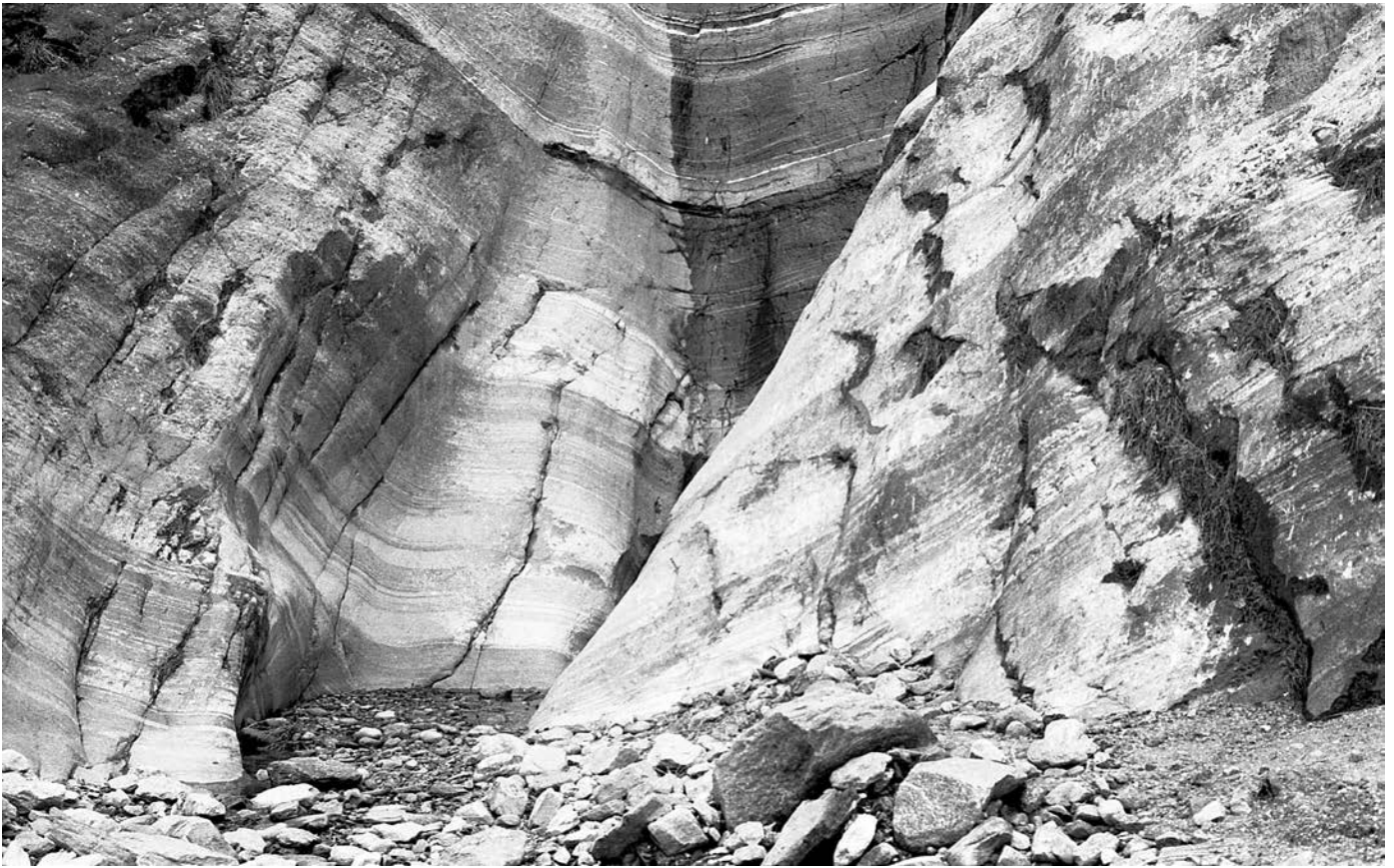
13.45 Omhoog, het bos in.

14.00 Het is heerlijk koel in het bos. We stijgen flink. Ik rust even uit. Er komt 'n Nepalees naar beneden, met in z'n mand een schrijfmachine. Namaste! Links omhoog naar Naudande.

14.30 Even voor Naudande zit ik stil. Een oude Nepalees komt voorbij en maakt even een praatje. Hij is 58 en in de W.O. in Zwitserland geweest. Verdraaid, met z'n 58ste kan hij nog steeds goed de bergen opkomen! In het Noorden komen Dhaulagiri en Macchupucchare steeds verder boven de heuvelkam uitrijzen.

15.00 In de Mahendra Lodge in Naudanda. De slaapzaal: bed tegen bed, zeker 15 stuks.

Buiten heb ik me gewassen in een teil. De zeep keilt op de zanderige klei. GVD

Twee meisjes van 'n jaar of 10 komen er aan en beginnen me te bestuderen.

Een laat per ongeluk de waterton leeglopen.

— het was al met al een redelijk geslaagde dag. Grote stukken waren vlak; alleen het laatste stuk moest ik op de tanden bijten. Zo'n 400 meter stijgen aan een stuk door. En dan die oude Nepalese vrouw! Doodkalm maar onverbiddelijk doorstappend, ik steeds weer hard vooruitlopend, maar daarna weer neervallend voor de broodnodige rust. We kwamen gelijk boven.

Toen ik een vent de "trap" op zag komen, terwijl hij een andere vent op zijn rug droeg, werd ik even niet goed en begon direct aan een fles rum.

De hotelbaas rookt. Ik heb behoefte aan een sigaret. Maar deze twee weken moeten de ommekeer betekenen.

15.35 Een paar sloffen zouden niet kwaad zijn. Zit nu met m'n kousevoeten op de stenen vloer, blij dat ik die klossen uit kan doen.

16.00 Er zijn nu al 10 trekkers in dit hotelletje aangeland.

Dat gaat goed zo! De grote fles bier voor me is bijna op. Het zit allemaal in m'n benen.

16.20 Ik begin weer te roken. Daar heb je het al! Enerzijds behoefte aan nicotine, anderzijds een beloning voor het feit dat ik nu tot resultaten ga komen. Morgen moet het gebeuren.

17.00 Ik heb het behoorlijk koud. Zonder donsjack zou het nog veel erger zijn. Dat jack heb ik ergens in Kathmandu gehoord. Je kunt in sommige winkels een complete bergsportuitrusting huren.

De 2 bergreuzen zijn in de wolken verdwenen.

18.30 Aan tafel, en weer rijst met dahl en groenten (uiteraard). Nou ja, dat dahl (= linzen) is een goede eiwitbron.

2 Franse stelletjes zitten te kletsen. De Australiërs, die ik ook in Pokhara gezien heb, vertellen interessante dingen. In Darwin kun je met ongeschoold werk 200 dollar per week verdienen. Alleen is een appartement erg duur (40 dollar per week) en het is er zeer heet. Op het ogenblik heerst de natte moesson.

Hutje langs de Jomosom route

Zaterdag 24 december

Ben al om 4.30 wakker geworden. De Japanner naast me heeft een zeer onrustige nacht gehad. Hij heeft me tenminste een paar keer gestompt. Om 6.30 ben ik opgestaan. Binnen is het pikdonker, buiten wordt het licht. Dhaulagiri en Mach. blinken in het zonlicht.

Boven blijven ze maar snurken. Alleen het Australische echtpaar is er om 6.45 uit. Buiten valt de kou best mee. We krijgen porridge als ontbijt.

Na 5 minuten lopen komt er al een pet met een geweer op me af en vraagt om mijn trekking permit.

Omhoog, richting Kahre; links ligt de Pokhara-vallei in de nevels. De zon blinkt in het meer.

9.15 Klimmen, klimmen en nog eens klimmen. De stemming zakt wel iets, maar wordt weer snel beter na een korte rust. Ik heb al 2 zakdoeken volgesnotterd. Ik was ze uit in een beek. M'n camera is vol zweetdruppels. Ik heb flinke honger.

10.55 Chandokar. Moe. De pijn in m'n wreef wordt hinderlijk. Ik ben flink bezweet, onder de overkapping van het huis, in de schaduw is het koud. Daarom sta ik nu in de zon te schrijven. Dit soort vermoeiende activiteiten doet me er steeds weer aan denken hoe heerlijk het is om op m'n gemak sterren te kijken of aan astrofotografie te doen. Dat is altijd zo na langdurige flinke inspanningen!

Onderweg heb ik honderden rupsen (bruin, ca 3 cm lang) het pad zien oversteken: kop aan staart, in eindeloze files.

11.15 Een paar oude mensen komen langs en staren me aan over de rand van de tafel. Ik laat ze een tijd in de lens van de camera turen: hierin weerspiegelen zich lucht en wolken.

12.45 Ben al een eind gevorderd op de afdaling naar Birethrante. Het is meer dan bar! Ik kom veel zwoegende Nepalezen tegen, uiteraard in tegengestelde richting.

Er zweven grote roofvogels (donkergrijs met wit) in het dal. Het wolkendek hangt niet meer dan 500 meter boven mijn hoofd. Onderweg proberen Nepalezen me steeds tasjes te verkopen, die met mooie stenen versierd zijn.

13.15 Birethrante

In een lodge naast een wildstromende rivier. Drink een zwarte koffie.

Waarom heb ik nu heimwee naar Canada, naar die trektocht met Ron Kok naar Mt. Robson?

Ik ben me hier een beetje aan het haasten omdat ik het lullig zou vinden als de Japanners me zouden inhalen. Dat is nonderju toch wel te grijs! Ik ben helemaal aangetast door de prestatieaanspanning. Als ik veel eerder aankom dan de Japanners dan heeft mijn ego weer een kick gekregen!

13.30 Daar zijn de Japanners! Ze blijven hier, om morgen richting Annapurna Sanctuary te gaan.

16.45 Na een zeer moeizame klim ben ik in Hille aangekomen. Het is hier veel primitiever dan in Naudanda.

18.30 Intussen heb ik me al gewassen bij een waterstraal. Twee vrouwen vullen ondertussen hun koperen drinkwaterpot.

In het "hotel" maakt de gastvrouw rijst met dahl klaar. De twee Duitse trekkers krijgen eerst wat, daarna de 5 Nepalezen. Het zijn geweldige porties, geserveerd op blikken busdeksels. Ze werken het met hun rechterhand

naar binnen. Ik krijg niks want ik ben vergeten om eten te bestellen. Daarom neem ik maar wat crackers met kaas. Die vind ik ook veel lekkerder!

De pijn in mijn wreef is minder; m'n schouders zijn erg pijnlijk maar dit rotte gevoel neemt gelukkig wel af. Dat komt natuurlijk door de rum!

Die Nepalese rum is niet zo lekker, maar wel goedkoop en vormt een geschikt slaapmiddel.

Zondag 25 december Kerstmis!

Gisteravond heb ik de rum flink aangesproken. Pijn in m'n rechtersvoet. Op de tweede en derde teen (gerekend vanaf de kleine) zitten nu wonden. Hansaplast eromheen gedaan en nu 2 paar sokken aandoen.

8.10 Na een lading porridge vertrokken.

Het pad kruist de rivier en gaat daarna steil omhoog. Ik heb een aantal bloemen in een plastic zak gedaan voor Ron. Ik zoek ze later wel uit aan de hand van een boek.

8.30 Rust.

8.50 Uitgeput.

Dit soort werk is toch ook niet alles! Het pad stijgt blijkbaar achter elkaar door tot 2000 meter.

Tempel in Kathmandu

Onderweg vaak stoppen, kijken en onderzoeken, dat is toch veel leuker dan de blinde race naar de top!

9.20 Weer afgepeigerd.

Het is hier niet druk.

Wat lijkt me het knutselen en sterrenkijken nu toch heerlijk. Ik geloof dat ik de gedachtengang van Pieter Meesters en zijn inzet voor zijn hobby nu volledig kan begrijpen. De serene schoonheid van de sterrenhemel tegenover het langdurig ploeteren tijdens het alledaagse werk. De meesten van ons hebben niet zo'n achting en liefde voor hun hobby als Meesters had (in verband met het ontbreken van bovengenoemde tegenstelling?), daarom bereiken ze er niet zoveel in.

9.50 Het pad blijft maar stijgen. Het komt me nu als volslagen liederlijk belachelijk voor dat ik gebrek aan zelfvertrouwen kan hebben tov. mensen als je dit meemaakt hier in de Himalaya.

10.00 Ulleri! Hoe is het mogelijk!

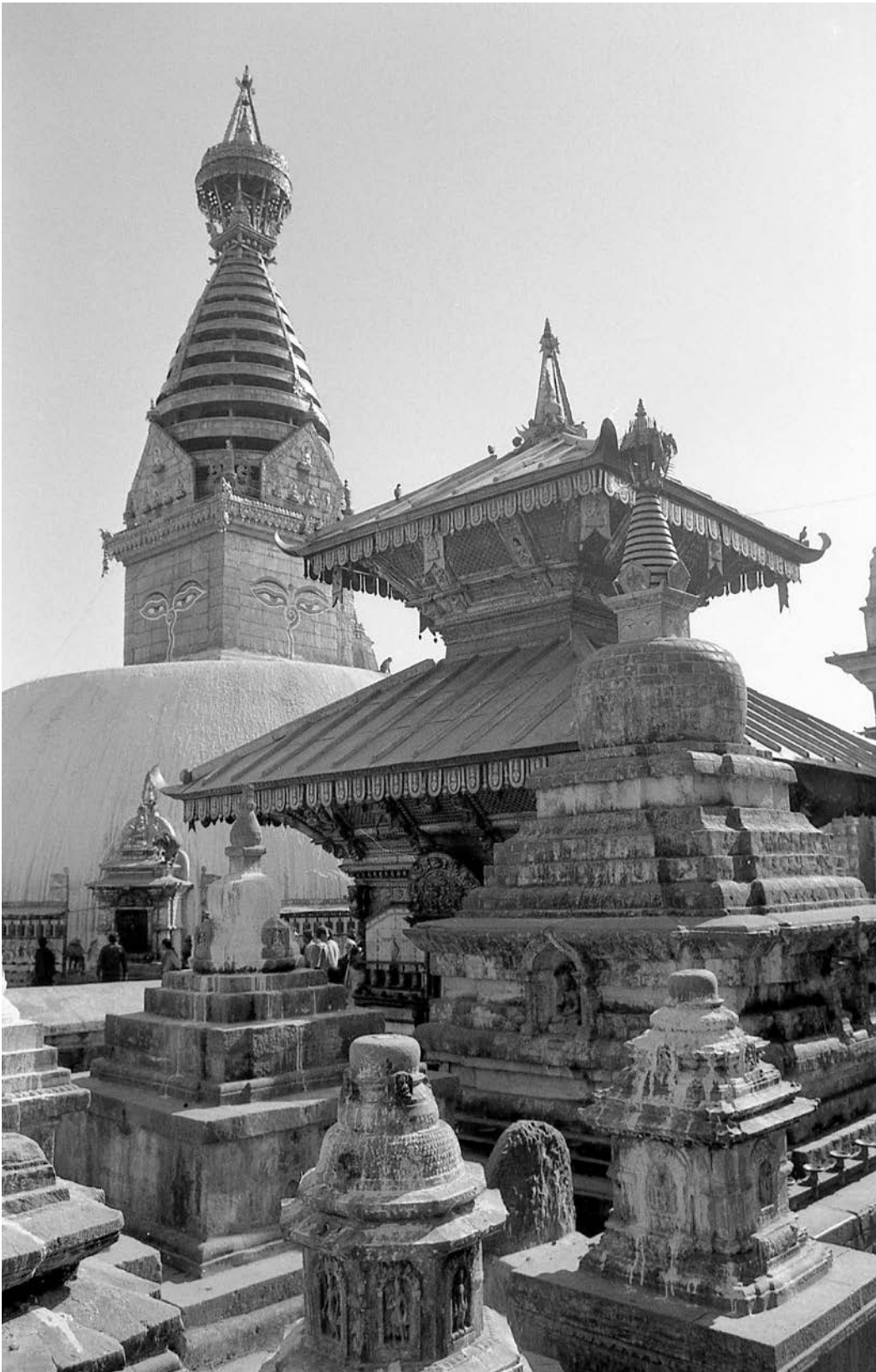
Direct 'n zoi kleren te drogen leggen. Alles is nat , T-shirts, zakdoek, overhemd, spijkerjas.

Ik blijf maar doorsnotteren. Een ramp! Als ik het donsjack niet had, dan was ik aardig in de aap gelogeed geweest!

Het Engelse stel heeft me ingehaald. Het blijkt dat ze geweldige haast hebben.

In 3 dagen willen ze zo ver mogelijk komen. Mij niet gezien.

In dit hotel kun je veel meer krijgen dan in Kille; bijv. een flinke pannekoek.

Annapurna—zuid doemt tussen twee lage bergpieken op.
12.00 Ik loop door een koel bos. Er groeit een struik met witte bloemen die gewoon goddelijk ruiken.
Het Engelse stel loopt net voor me.

13.45 Heb me teruggetrokken bij een meertje. Kaas + biscuit; daarna kleren uitspoelen. Even 'n tijd rusten. De moord ermee! Gorapani is nog 'n uur weg.

14.10 Vertrek.

15.35 Eindelijk in Gorapani (2835 meter) aangekomen. God zij dank!

Een of andere Jan Hen vertelde me 'n kwartier geleden dat het nog minstens 3 kwartier lopen naar Gorapani was. Toen stortte ik zowat helemaal in mekaar.

Nu ik in een vrij luxueus hotel ben aangeland (met een uitgebreid menu) voel ik me erg opgelucht. Zowaar tafels en stoelen, een goed bed en een warme kamer. Zo meteen een bad (buiten, dat wel), met behulp van een emmer heet water. Het is Kerstmis, ik ga het er nu eens van nemen!

Dit zware werk bevalt me toch niet erg. Misschien (waarschijnlijk) heb ik te weinig conditie. Maar zulk zwaar werk wil ik eigenlijk alleen zonder morren voor een bepaald doel doen, wat me zinvol lijkt.

16.10 Ik heb net een doughnut + koffie op. Bij het vuur (dat zijn rook zomaar de kamer instuurt!) zit een Frans stelletje dat tot Tatopani is geweest.

16.40 Ik heb me net even lekker gewassen in het badhok. Een grote emmer heet water doet wonderen. De stemming is weer uitstekend. 'n Uur geleden viel ik hier zowat halfdood neer. Maar na een dag niksdoen voel ik me altijd lullig. Invloed van het Calvinisme?

17.15 De lampen die hier voor de verlichting zorgen bestaan uit lege koffiepotten gevuld met olie. Door het deksel steekt een pit. Deze brandt op een zeer walmende manier.

Maandag 26 december

7.00 Het sneeuwt! Een witte Kerst!

Buiten ziet het er sprookjesachtig uit. De heuvels en de bomen temidden van de jagende sneeuw. Ik ga naar de rivier om me een beetje op te frissen. Alles doet zo'n beetje pijn, als ik weer naar boven ga. Toch zijn die 2 paar sokken een uitkomst. Ik krijg geen blaren meer.

10.30 Afdaling in de sneeuw. Later wordt het regen. In Sikha is heerlijk gebakken cornbread met bonen en thee! Het Australische stel (ik dacht dat het Engelsen waren) is hier ook. Het blijft maar regenen.

14.40 Tatopani — Dhaulagiri lodge.

Tatopani betekent "warm water"; uit de kloofwand net naast de rivier ontspringen een paar warm water bronnen. Een aantal trekkers gaan daar baden.

Ik ben er al een half uur. Het regent als een gek. Alles is nat. Ik moet het nu bezuren voor het feit dat ik vergeten ben om mijn rugzak af te dekken. Ik droog m'n trui en de sokken boven het kookvuur. Rook bijt in m'n ogen. De Nepalezen lachen. Ik zit in een kring Nepalezen rond het vuur, van voren heet, van achteren koud. 'n Beroerde dag vandaag. Wel niet zwaar, maar alles zo vies. Ik herinner me een Zwitser (40 á 50 jaar?) die als een kievit (met een zware rugzak!) over het pad voortging.

18.00 Er hangt een benzinelamp boven m'n kop. Ik heb m'n broek 'n beetje drooggekregen terwijl ik bij het vuur zat.

De gelagkamer is vol trekkers. We wachten op eten. De rum maakt dat ik me beter ga voelen. Die rum heb ik verdorie gewoon nodig!

Behalve schrijven heb ik verder niets te doen. Zwoegen, rusten en dan nadenken. Geen actie waar m'n ziel inzit. Dat komt nog.

19.00 Het eten is op. Ik heb een leuke conversatie met mijn collega-trekkers.

Dinsdag 27 december

9.00 Heerlijk geslapen. Het is zwaar bewolkt. M'n knieën en voeten doen pijn. Ik blijf hier nog een dag. De meeste anderen krassen weer op. Een Zwitser vertelde dat er in Lete een pak sneeuw ligt.

16.00 Ze verkopen bruinbrood en kaas in het winkeltje tegenover het Namaste-hotel. Dat moet ik onthouden voor de terugweg!

19.40 Natafelen met de Amerikaan en de Zwitser. Grappen over en weer. Lete schijnt de grens te zijn. Velen gaan morgen terug over Beni om de Gorapaniberg te vermijden.

Woensdag 28 december

7.30 Het weer ziet er niet te florissant uit maar nu moet het er toch maar van komen. Tussen de wolken zie ik ook plekje blauw. Dus richting Lete. De rekening bedraagt 70 Rupees. Toch wel 'n beetje te gek!

8.30 Vertrokken.

10.15 Dana. Het miezert, overal wolken.

14.30 In Ghasa aangekomen. Nog steeds overal wolken. Ik blijf vandaag hier. Morgen zie ik wel of ik verder ga. Een tochtje heen en weer naar Lete lijkt me wel leuk.

17.45 Na het eten. Het Australische en het Zwitserse stel zijn hier ook. Nog steeds veel last van m'n knieën.

19.30 Ik ga slapen. Het hele slaaphok staat vol rook. In de huiskamer stoken de Nepalezen 'n fors vuur. Ventilatie: wat is dat?!

Donderdag 29 december

11.50 Tot Lete gegaan en daarna weer terug. Zware bewolking en lichte sneeuwval. 'n Glimp van kolossale bergmassieven in het Noorden, vaag tussen de wolken. De diepste kloof ter wereld begint hier. Ik had constant het gevoel dat ik m'n tijd zat te verknoeien. Daarom ben ik maar teruggegaan. Vandaag hoop ik weer in Tatopani aan te komen.

17.00 Daar zijn we weer, in Tatopani. Meteen 'n lading kaas, brood en rum gekocht.

19.30 Naast m'n kamertje zit een of ander rund voortdurend te loeien.

Op weg naar de gelagkamer zie ik eerst een laaghangende balk en daarna een hoge drempel over het hoofd. Nadat ik het trapje afgetuimeld ben rol ik achterstevoren bij een paar andere trekkers de kamer binnen, de dichte deur met grote kracht opensmijgend. Deze gebeurtenis zorgt de hele avond voor hilariteit onder de

trekkers.

Ik zal de rum eens flink aanspreken om in slaap te komen.

Machupuchare (R)

Vrijdag 30 december

8.30 Op weg naar Beni.

Lange, fijne wandeling door de kloof. Wanneer het begint te stijgen baal ik als een stier en heb grote moeite om mijn humeur niet te verliezen.

17.30 Beni.

Ik werd het aardig zat.

In de rivier heb ik reusachtige keien gezien, die uit een conglomeraat van afgeslepen stenen bestaan. Er zit als het ware metselspecie tussen. Ik logeer bij een familie en heb net de rijst+dahl maaltijd met hen gedeeld. Het ging er weer druk aan toe; veel discussies(?!). Na afloop kon de hond de borden (grote metalen busdeksels) uitlikken.

Zaterdag 31 december Oudejaarsdag! Wat doe ik hier?!

8.15 Richting Khanyaghat — Kusma

Kusma Ik logeer weer bij een familie. Het eten kwam vrij laat, dus heb ik m'n honger eerst wat gestild met een soort meelballen. Om 6 uur was de rijst met dahl dan eindelijk klaar. Onder het eten hoorde ik een hevig geknor. Wat bleek? Voor de ingang van het huis stonden 2 varkens te wachten! Ik ging weer naar boven en kwam een kwartier later terug om 'n blik ananasschijven open te laten maken. En ja hoor! De varkens waren in de keuken bezig om de vaat te doen!

Zondag 1 januari 1978

7.30 De maan (in zijn laatste kwartier) staat boven een koel ochtendlandschap. Ik ontbijt in een lodge die een paar honderd meter verderop ligt.

Dit wordt de laatste dag van de trektocht. En wat een dag! Zelden ben ik zo afgepeigerd geweest. Ik was namelijk zo stom om de tocht naar Naudanda samen met 2 Nepalezen te willen doen. Dat wil zeggen, zij plakten voortdurend aan mij en zeiden dat ik bij hen moest blijven omdat ik anders Naudanda erg moeilijk voor donker zou vinden.

Wel, zij leven hier en hadden bovendien minieme bagage, dus je begrijpt dat ik (met een rugzak van meer dan 20 kg) aardig aan het afzien was. Nou ja, op een gegeven ogenblik zagen ze in dat de situatie toch hopeloos was en lieten me alleen voortworstelen. M'n knieën konden bijna niet meer en voetje voor voetje daalde ik de laatste grote helling af.

Het was toch donker toen ik eindelijk in Naudanda aankwam. Ik had het geluk om onderweg in een karavaan Nepalezen terecht te komen. Zo kwam ik toch zonder moeite op de plaats van bestemming.

Daar aangekomen kon ik direct in de bus naar Pokhara springen. Die ging direct weg en reed in woeste vaart langs (in de duisternis) angstaanjagende afgronden naar het vliegveld van Pokhara. Het laatste deel heb ik gelopen.

Het was gewoon heerlijk om aan een tafel in Trekkers Retreat neer te zitten en alleen maar te eten, te drinken en te rusten.

Een paar dagen later komt Jan ook naar Pokhara. We blijven een paar dagen en gaan dan weer naar Kathmandu. Daar ontmoeten we Craig Holden, Tim, Bruce en Tiina. Nog een paar gezellige dagen in Kathmandu en dan vertrekken Tim, Jan en ik op de motor naar Calcutta.

Met angst en beven gaan we over de 2700 meter hoge pas halverwege Kathmandu en Raxaul. Er liggen plakken ijs op de weg en het sneeuwt. Maar we halen de grens zonder kleerscheuren. Daar bluf ik een paar beambten af en "vergeet" mijn 300 mm telelens op te geven. Die heb ik later in Calcutta verkocht.

Dinsdag 10 januari Muzaffarpur

De motorreis is voor mij afgelopen. Voorlopig althans. Op ca 80 km voor deze stad, op een zeer slecht stuk weg, begaven de schokdempers het. Dwz. ze veren nu te ver door, waardoor er in de kruiskoppeling iets gaat aanlopen.

Heel voorzichtig gaat het daarna verder naar Muzaffarpur, waar we op een grasveld naast een grote bungalow kunnen kamperen. Direct naar het station: morgen gaat er een trein naar Calcutta. Het station is ongelooflijk propvol; overal staan, zitten en liggen mensen. Er moeten er velen zijn die hier permanent wonen!

Langs de route in Nepal

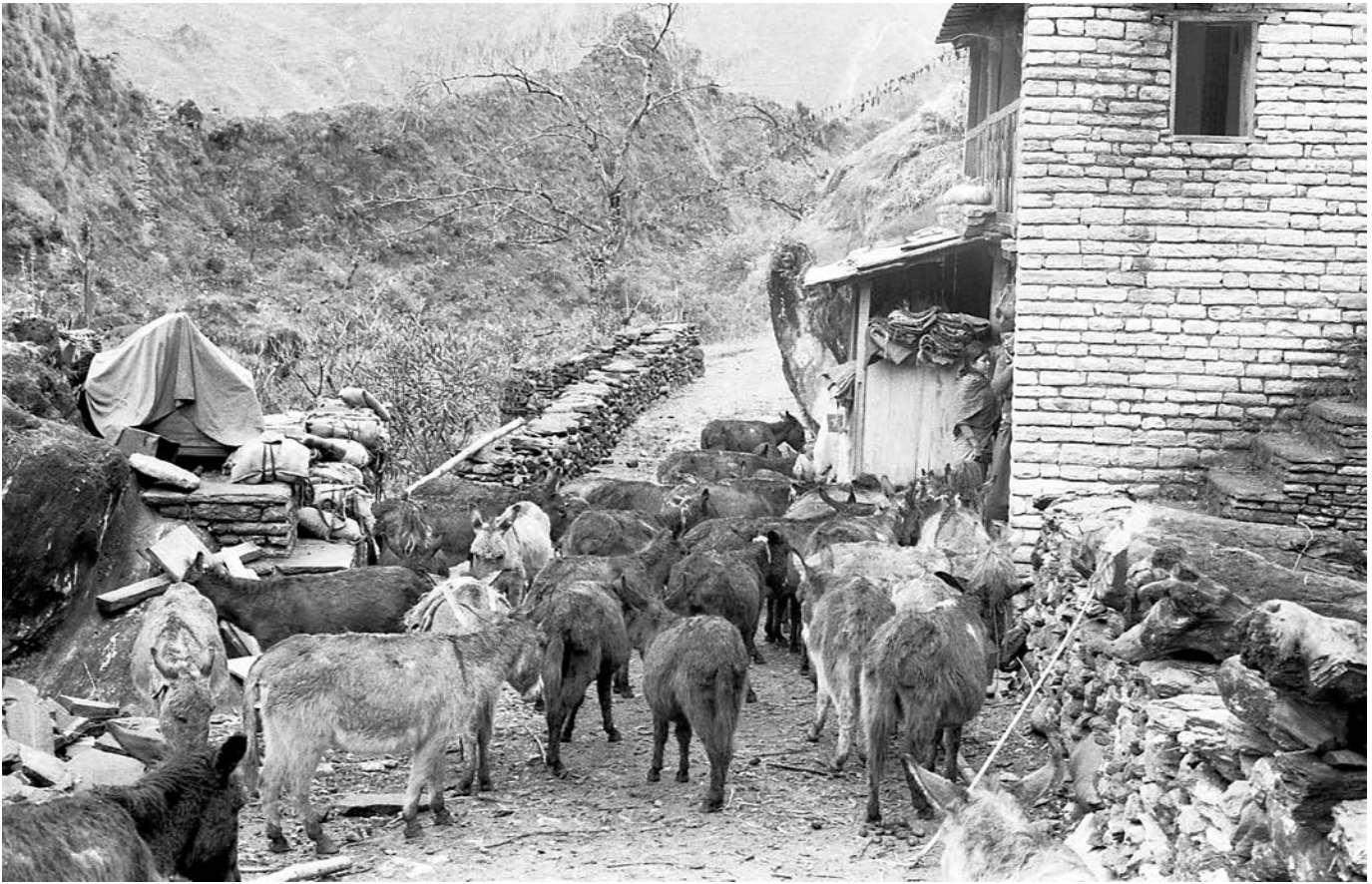
Paadje op de route in Nepal

Op het grasveld hebben we natuurlijk weer kolossale belangstelling. Godzijdank krassen ze op als de schemering begint en we krijgen een rustige avond. Ik heb met de 20x80 dubbelsterren waargenomen. Kreeg er weer echt zin in!

Op het hek naast de dakbungalow kon ik in het schemerduister een kleine, gedrongen vogel zien: een steenuil! M33 is niet veel, zelfs niet met de 20x80. De oppervlaktehelderheid is toch wel veel minder dan die van M 31. Tim zit of eigenlijk ligt, onder zijn muskietennet eindeloos lang in zijn dagboek te schrijven. Hij heeft voor ons ook muskietennetten opgescharreld in de stad, ze kostten maar 27 Rupees.

Woensdag 11 januari

Om half zeven kom ik uit m'n tent. Boven de muren die het grote grasveld omringen zie ik al een groot aantal koppen in onze richting kijken en het duurt niet lang of de eerste mensen lopen het grasveld op. Ze kijken eerst even naar mijn zeer onvriendelijke gezicht, maar scharen zich daarna rond de slapende figuren van Jan en Tim. Als ze wakker worden zie ik al snel een uitdrukking van berusting op hun gezicht verschijnen.

Ezelkaravaan in Nepal

We eten even en gaan dan inpakken, een karwei dat zoals gewoonlijk een hele tijd duurt. De menigte groeit aan tot vele tientallen, het enige wat ze doen is je aanstaren. Dat begint aardig op onze zenuwen te werken en we gaan er een sport van maken om regelmatig zogenaamd per ongeluk op hun tenen te gaan staan. Ze worden niet eens kwaad, ze schuifelen wat heen en weer en beginnen te giechelen. Maar o wee!

Ik was om 9 uur even naar het station gegaan om het vervoer van m'n motor te regelen en toen ik weer bij de bungalow terugkwam was er grote consternatie. Tims schoudertas, waarin z'n papieren, films, geld en dagboek zaten, was gejat! Normaal had hij die altijd om, maar toen hij z'n motor wilde aantrappen had hij hem eventjes achter zich neergezet. Aha! Eindelijk een mogelijkheid tot wraak voor die tenentrappertij moet iemand in de menigte gedacht hebben.

Begrijpelijkerwijs was Tim volkomen in zak en as. Wanhoop en woede wisselden elkaar snel af. Uiteindelijk kwam de politie, die op z'n doolie gemak het een en ander opschreef. Het zag er somber uit. Hoe kun je nou een dief vangen in een stad van meer dan 1 miljoen inwoners! En bovendien kon hij makkelijk de bus naar een andere plaats gepakt hebben. Als laatste redmiddel bieden we een forse beloning aan: 300 rupees. Dat moet een heel maandloon geweest zijn!

En wat dacht je wat!? Na 2 uur kwam de agent, geflankeerd door een grote menigte, weer het grasveld oplopen. Met in zijn handen de tas! Alleen de (goedkope) camera was er uit gestolen. Hij had de tas ergens in een goot in de stad gevonden (of verkenners van hem hadden dat gedaan). Dolgelukkig nam hij de beloning in ontvangst.

Het moment van afscheid was gekomen: Tim en Jan gingen op de motor verder naar Calcutta. Ze brachten me naar het station, waar we tot onze verbazing ook Bruce en Tiina aantroffen. Tiina was nog steeds een beetje ziek en daarom hadden zij, wat de motorreis betreft, ook maar de pijp aan Maarten gegeven. Gezamenlijk werkten we de zwaarbepakte motoren in een van de bagagewagens. Het was maar goed dat de Indiërs kwamen meehelpen want de vloer van de wagon lag een stuk hoger dan het perron.

14.30 Ik zit in de eerste klascoupé even bij tekomen voordat de trein vertrekt. De Indier tegenover me zit me voortdurend aan te staren. Uit het raam zie ik geweldige stoomlocomotieven. Om de een of andere reden vind ik dat een van de meest imponerende machines die er bestaan. Ligt dat aan hun dreigende duistere uiterlijk, hun gesis, hun enorme wielen en de ratelende drijfstangen?

De prijs van de trip valt mee: 105 rupees voor mij, 90 voor de motor en nog 10 rupees bakschisch. Later komen er een paar brahmanen in de coupe die me met kille blik opnemen. Ik retourneer een tijdlang de kille blik. Daarna pak ik mijn biezen en ga in de coupé bij Bruce en Tiina zitten. Maar helaas, ondanks mijn pogingen tot omkoping blijft de conducteur onverbiddelijk: ik moet terug naar mijn eigen coupé, naar de akelige brahmanen. Dit gebeuren herhaalt zich 2 keer. Na een redelijk avondmaal klappen we om 23 uur de banken om en gaan slapen. Dat lukt nog heel best: je moet niet vergeten dat we maar met 4 man in de coupé zijn. In de 2e en 3e klas zal het allemaal niet zo makkelijk zijn!

Jan ergens in Oost-India

Alleen, als je bovenin slaapt, moet je wel uitkijken waar je je spullen laat. Ik had van alles en nog wat bij mijn hoofd uitgestald en dat kon ik de volgende morgen weer allemaal op de vloer van de coupé gaan oprapen. Mijn benedenbuurman zal best een en ander op zijn kop hebben gekregen.

Om 6 uur 's morgens reden we de buitenwijken van Howrah, het grote westelijke stadsdeel van Calcutta, binnen. Ik zocht Bruce en Tiina op en toen de trein in het station van Hopwrah gestopt was, renden we direct naar de bagagewagen met de motoren.

Helaas! Hoewel we niet de illusie hadden daar als eersten aan te komen bracht de aanblik van het binnenste van die wagon ons toch tot verbijstering! Hij was helemaal propvol Indiërs. OK, gezien onze ervaringen van de afgelopen maand in dit land, hadden we dat tot de zeer reële mogelijkheden gerekend. Maar er stonden ook nog een reusachtig aantal porceleinen potten met witte verf in. Die hadden ze bij het inladen nou niet allemaal even stevig verankerd en het resultaat was dus een groot aantal gebroken potten. Werkelijk alles zat onder de witte verf, de motoren dus ook! Toen de Indiërs ons zagen gapen, begonnen ze direct beschuldigend naar de motoren te wijzen. Die wilden ze eruit hebben. Nou, wij ook, dus met vereende krachten sjorden we de besmeurde gedochten naar buiten. Een van de Indiërs wou mijn motor optillen aan het plastic spatbord. Knak! En na afloop stond er een hele rij met opgeheven hand klaar. Zuchtend trokken we de platvink tevorschijn...

Het is nog vroeg in de morgen. Voorzichtig banen we ons een weg door deze reuzestad. Ergens bij een kruispunt staan we even stil om onze primitieve kaart te bestuderen. We hoeven nog geen minuut te wachten of er begint zich een menigte om ons heen te verzamelen. Tiina krijgt de zenuwen en gilt: "Lets move on or we'll get another bloody crowd!!"

Het toeristenbureau zegt dat we bij St. Pauls Cathedral terecht kunnen. Dat is in het modernere gedeelte van Calcutta, ver van het afgrijselijke Howrah. We rijden de tuin van de kathedraal binnen en zien al een paar auto's van westerse toeristen. Eerst moeten we ons melden bij het "toezicht": in een houten keetje zitten twee verschraalde oude dametjes die ons verbijsterd aanstaren en uiteindelijk maar zeer schoorvoetend toestaan dat we op het grasveld gaan kamperen. Ze zitten er over in dat we bestolen zullen worden en vragen of we onze kostbare spullen bij de autotoeristen in bewaring willen geven.

Ik heb tot mijn vreugde gezien dat er naast de kathedraal een groot planetarium staat! Er zijn zo'n 3 voorstellingen: een in het Hindi, een in het Bengali en een in het Engels. Opnieuw wordt de sterrenhemel mijn toevluchtsoord: zittend in een stoel en kijkend naar de op de koepel geprojecteerde sterrenrijkdom. Had ik me meer moeten interesseren voor het gistende leven van de mensen in Calcutta? Wel, er komt een tijd waarop een mens zou moeten ophouden met zeuren over wat hij zou moeten zijn, maar daarentegen accepteert wat hij is.

Jan ergens in Oost-India

Na de eerste voorstelling loop ik het bedieningskamertje binnen. De twee Indiërs staan direct op en bieden hun stoel aan, hoewel ik bepaald geen net pak met stropdas aanheb. Ik vraag hen waar je in Calcutta boeken over astronomie kunt kopen. Ze zeggen dat er een Oxford bookshop in Park street is.

In Calcutta zijn talloze Engelse namen en ten westen van de kathedraal staat het pompeuze Victoria monument.

Op 14 januari komen Jan en Tim ook aanschuiven en de volgende dag gaan we ons serieus wijden aan het probleem van de verzending van de motor naar Sydney.

Ik heb die 4 dagen papierwerk in de haven niet bijgehouden in m'n dagboek, zodat ik maar wat vlagen van mijn herinnering zal neerschrijven. De verzending zelf (met een schip van de "Shipping Corporation of India") lieten we in orde maken door een agent. We hebben heel wat uren doorgebracht in het enorme douanegebouw, waar de bolle, grijnzende Mukerji het presteerde om 2 dingen met volle aandacht tegelijk te doen: onze formulieren invullen en een telefoongesprek voeren met een collega. We worstelen met de motor van het ene kantoor naar het andere. Maar we zijn nu wel gewend aan het Indiase verkeer en situaties die wat wanorde-lijkheid betreft het Amsterdamse verkeer verre te boven gaan nemen we met een glimlach (en zo af en toe een stevige Hollandse vloek!)

Langs de Ganges in Oost-India

Later komt een mannetje van de Shipping Corporation onze motoren opmeten. Aan de hand van de maten worden de prijzen van de overtocht berekend. Bij het opmeten werd hij uitgebreid door ons bijgestaan: een van ons houdt het achtereind van het meetlint vast. Elke keer als de man met het meetlint naar voren gaat schuiven wij het achtereind voorzichtig van spatbord naar de achterwielnaaf. Hij krijgt een beetje argwaan maar bij de vierde keer opmeten slagen we in onze misdadige bedoelingen. Helaas.

In de havenloods meten ze de motoren nog een keer op en toen was er niemand van ons aanwezig om “assistentie” te verlenen.

— Op een zonnige middag rij ik van de stad terug naar de camping. Ik zie Jan bij de tent zitten, maar naast hem zit nog iemand anders. Ik kijk nog eens goed, want ik kan mijn ogen eerst nog niet geloven. Maar nee, het kan niemand anders zijn dan Frans Jacobs, compleet met baard en lachend gezicht! Die had ik echt oneindig ver van hier gewaand. De eerste tijd kan ik echt geen woord uitbrengen.

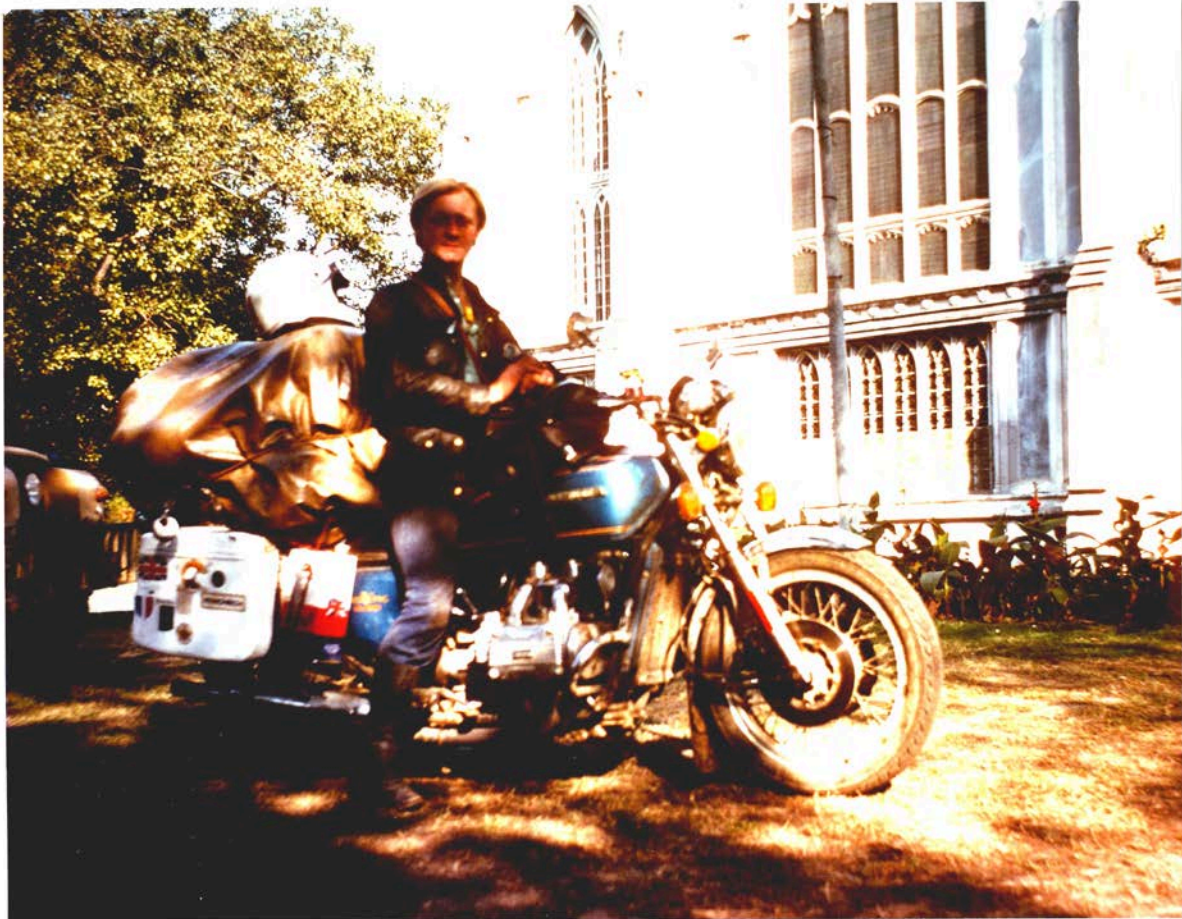
Frans was naar India gekomen om een fotoreportage te maken van de watersnoodramp in Zuidoost-India en omdat hij uit brieven had begrepen dat wij vrij lang in Calcutta zouden zijn, was hij direct van Delhi hierheen gekomen. En dan denk je, hoe vind je een paar Nederlanders in een stad van zo’n 9 miljoen inwoners?!

Wel, hij was eerst bij de haven wezen informeren, en zo via via was hij er achter gekomen dat er een paar moortoeristen bij St.Pauls Cathedral kampeerden. Nu zijn we natuurlijk niet helemaal onopvallend en dat heeft ook tot het succes van zijn zoektocht bijgedragen.

Gedrieën zijn we toen met het openbaar vervoer naar een park buiten Calcutta gegaan om wat ervaringen uit te wisselen. Nou, dat openbaar vervoer, daar zou je wel een slapstickfilm over kunnen maken!

Het verkeer in Calcutta is natuurlijk een chaos (voor onze begrippen dan) en tussen talloze taxi's ploegen zich bussen voort die in Nederland al lang op de schroothoop terechtgekomen zouden zijn. Scheefhangend, zwarte rook uitbrakend en voortdurend toeterend. Dat scheefhangen komt omdat een bus volgens Indiase begrippen pas vol is als er op de treeplanken ook nog een flinke tros mensen hangt. De chauffeur zit in een afgesloten cabine, want anders zouden de passagiers ook bij hem op schoot komen zitten... Mijn lengte (en daardoor grote ongemak) zorgt weer voor de nodige hilariteit; maar als er ergens een zitplaats vrijkomt verlies ik al mijn bescheidenheid en ga er als een stormram op af!

's Avonds drinken we nog een goed glas wijn op de hotelkamer van Frans in de YMCA. Hij is erg goed te spreken over de Indiërs omdat het zulke vriendelijke mensen zijn. Sociaal zijn ze in ieder geval bijzonder. Toen we op een dag vele uren in de havenloods moesten wachten, had ik een uitgebreid gesprek met een ambtenaar.

Sir Timothy John Chetwood Fryer in Calcutta

Hij kon er maar niet over uit dat ik alleen reisde, dat wil zeggen, niet samen met m'n hele familie! Ik zie me daar al gaan, zeg!

De volgende dag ging de baardaap Jacobs weer verder en wij rommelden nog wat verder op de camping. 's Avonds verwelkomde Tiina Tim met de originele groet: "There's our upper middle class pom!" Tim: "What what what??" helemaal beduusd door die scherpe tong.

's Nachts, toen we er niet bij waren, werden de motoren in de lussen bevestigd en aan boord van de "Vishva Vikas" gehesen; de Suzuki van Bruce ging naar Melbourne (zijn ouders wonen in Tasmania), de motoren van

Tim, Jan en mij naar Sydney.

Voor mij heeft het grapje in totaal zo'n 1300 Rupees gekost (vervoer per schip, kosten van de agent, verzekering). Het grootste deel van de bagage werd op de motor achtergelaten en met behulp van stalen banden stevig bevestigd (1 R per band). Uiteraard moest de douane eerst flink grasduinen in onze spullen. We zagen ook dat ze allemaal houten kisten, die in de loods op verzending stonden te wachten, stuk voor stuk openbraken en de inhoud over de vloer verspreidden!

Het versturen van een VW-bus kostte wel het 5 á 6-voudige van de vervoersprijs van de motor. Dus zoiets doe je niet te vaak!

Dinsdag 24 januari

Ergens ten zuiden van St.Pauls Cathedral zag ik langs een riviertje een enorme massa gieren. Ze waren blijkbaar een karkas aan het oppeuzelen; het was te ver weg om dat precies te kunnen zien. Tussen de gieren waren een paar Indiërs bezig; waarmee weet ik niet, maar af en toe zag ik ze wel iets naar de gieren gooien (met de bedoeling om ze flink te raken). Op een gegeven moment had een van hen een gier bij zijn vlerk beet en slingerde hem snel rond. Na zo'n halve minuut tuimelde de gier beduusd de helling van de waterkant af en fladderde onzeker verder. De Indiërs moeten wel weten dat gieren enorme lafaards zijn; anders zou zo'n overmacht niet zo gemakkelijk met zich laten sullen.

Woensdag 25 januari

Het is erg heet in de tent. Alleen de binnentent staat er nog. Jan en Tim slapen gewoon (in hun slaapzak) op het grasveld. Morgen gaan we India verlaten, vaarwel nieuwsgierige mensenmassa's; vaarwel ambtenarij! Ik ben er niet rouwig om Calcutta vaarwel te zeggen. Ik heb geloof ik nog nooit zo veel mensen bij elkaar gezien als hier in Calcutta. Als je 's avonds in de buurt van New Market loopt, dan is het een gistende mierenhoop tussen de talloze winkeltjes. Bij New Market hoef je er als westerling helemaal niet op te rekenen om op je gemak rond te kunnen kijken. Al op een paar honderd meter afstand van deze enorme overdekte markt, komen "market boys" je al om je nek hangen en ze proberen je mee te sleuren naar een van de winkeltjes. Ze krijgen natuurlijk provisie voor elke klant. En als ze niets krijgen: ik geloof niet dat er hier in Calcutta bijstand bestaat.....

BANGKOK — - — Thailand

Zaterdag 28 januari 8.00 uur

Ik zit in Hotel Hualampong aan de ontbijttafel. Het verkeer davert vlak langs het hotel. Onbeschrijflijke herrie dag en nacht.

Het is goed te merken dat we alsmaar dichterbij de zon komen! In het vliegtuig las ik in de "Nations", de krant van Thailand, dat de min. temperatuur 24 graden en de maximum temp. 33 zou worden. Nou ja, zet jezelf schrap en concentreer jezelf op de dingen die je doet, dan heeft de warmte veel minder invloed op je humeur, ook al zweet je constant.

We hebben een brief van Ollie gevonden. Hij was op 31 dec. nog in Singapore en moet nu wel zo ongeveer in Australië zijn. Hij schreef in zijn brief dat hij het reizen behoorlijk zat was en er veel voor voelde om zich ergens een tijdje te vestigen. We moeten er wel aan wennen dat Bangkok een stuk duurder is dan India; maar alles is hier ook wel veel verzorgder. Het hotel Reno, waar we gisteren zaten, kostte 220 Baht (ca F23) voor 3 personen. Maar die airconditioning ga je wel waarderen! Het schijnt dat het hier in Bangkok de gewoonte is dat (mannelijke) toeristen Thaise grietjes meenemen naar de hotelkamer! In hotel Reno zagen we tenminste verscheidene bordjes met het opschrift: "Please pay an additional 20 Bt for the overnight guest".

Ik weet eigenlijk niet zo goed wat ik in Bangkok moet doen. Het uithangen van de toerist begin ik al aardig zat te worden. Ik heb sterk het verlangen om meer doelgericht bezig te zijn. Dat geslenter door de steden begint me aardig de strot uit te hangen. De Floating Market lijkt me wel wat. Voor de rest zie ik het niet zo zitten. De verkeersdruk is verdorie in al die Aziatische steden overweldigend.

Floating Market Bangkok

Zondag 29 januari 13.90

Een koele kamer in het Malaysia hotel.

Ik geloof dat we gisteren een beetje de echte sfeer van Bangkok geproefd hebben. Na niet zo rijp beraad besloten we gisteravond om een massage te ondergaan. Hier in het hotel wisten ze al snel raad met deze wens!

Hup, in de taxi en naar het massage-instituut. We stapten uit bij een groot gebouw en gingen met een vreemd gevoel naar binnen. De verbazing, die me toen overviel! Ja, wat had je anders verwacht, kun je stellen! Wel, we kwamen binnen en rechts was een grote kamer, meer een kleine hal met glazen wanden. Die hal was propvol meisjes in witte jurken en ze droegen allemaal een schildje met daarop een nummer! Ze waren aan het TV kijken, maar wierpen af en toe steelse blikken op de gasten, die tegenover hen in luie stoelen en sofa's zaten.

We zaten nog verbaasd naar het tafereel te kijken, toen Mama San naar ons toe kwam, vertrouwelijk een hand op mijn knie legde en ons een en ander voorstelde.

100 Baht voor gewone massage, 200 voor "body massage", 600 Bt voor body massage plus een aansluitende "nice time".

Toen was het moment van kiezen aangebroken. Ik zie nog Tims verbijsterde gezicht, de grijnzende Jan; en ikzelf? Ik wist in het begin ook geen raad.

Even later was het zover: ieder kwam in een aparte kleine ruimte terecht, met tafel, bad en luchtbed. Ik had de body massage gekozen, maar voor we daaraan begonnen stelde ze me lief lachend en met veelbetekenende gebaren de extra behandeling voor. Ik bezweek dus en Mama San werd er per telefoon bij geroepen. Terwijl ik verdorie al in adamskostuum zat kwam ze binnen met een fijne glimlach; ik betaalde haar de 300 Bt extra en later nog 100 Bt aan Ampa, mijn toeverlaat voor die avond.

Nou, de bodymassage, ik had niet gedacht dat het zo "grijs" zou zijn! De details daarvan en die van de daaropvolgende nice time, laat ik verder aan de fantasie over! (commentaar van Van Kruysbergen: "Een goed verstaander heeft maar een half woord nodig!").

Later, in de bar, hebben we nog wat nagevrijd, gedronken en gekletst. De dames van Tim en Jan probeerden hen over te halen tot de extra behandeling (met veel gegiechel en grove taal) maar deze twee respectabele heren bezweken natuurlijk niet.

Toch wel een leuke ervaring, iets om op terug te kijken, zoals Tim het zo juist zei. Alles was zeer schoon en eerlijk opgezet, helemaal geen geheimzinnig gedoe. Dit is gewoon een normaal aspect van Bangkok!

Hier in het Malaysia hotel zie ik regelmatig westerse toeristen met een Thais grietje op sleeptouw. Dat zou me niks lijken, constant met zo iemand opgescheept te zitten. De hele dag hand in hand lopen met een meisje dat je in feite gekocht hebt, nou nee!

22.00 In de bar van het hotel.

We zitten er net over te praten, dat we er eigenlijk eens bij stil moeten staan wat we aan het doen zijn!

Zaterdagmorgen in het AUS-kantoor: we wilden informatie over vluchten Singapore- Sydney, omdat we er eigenlijk wel voor voelden om met de bus naar Singapore te gaan en daar te gaan winkelen. We hebben alle drie een horloge nodig en Jan en Tim nog wat andere dingen. Ollie heeft daar trouwens een Olympus OM—1 camera plus zoomlens voor slechts 300 dollar gekocht.

Nou, die vluchten kwamen slecht uit en toen die Australische griet hoorde dat we naar Singapore wilden om boodschappen te doen stelde ze voor: waarom gaan jullie niet naar Hong Kong en pakken van daar een vlucht naar Melbourne!?

Alsof we voor een akkefietje niet in Utrecht terechtkonden en in plaats daarvan naar Amsterdam moeten!

Gewoon te gek, we leggen de ene kolossale afstand na de andere af; we zijn al echte globetrotters!

Morgen gaan we de vlucht naar Hong Kong - Melbourne kopen. Gelukkig zijn we net voor het Chinese nieuwjaar in Hong Kong, want anders zouden we de plank misslaan wat betreft onze plannen om te gaan winkelen. Bovendien is vuurwerk nu uit den boze in Hong Kong, zodat er voor mij dan toch geen lol aan zou zijn.

— Vanmorgen hebben we de modale toerist gespeeld: een boottocht over de rivier en enige zijsloten; de beroemde "Floating Market" waar broer Jan een film van gemaakt heeft. Heerlijk gevoel om weer op deinende golven te zijn. Herinneringen aan de kanotochten op de door de storm opgezweepte Nieuwkoopse Plassen. Zo in de vroege morgen (7 uur), als de zon net opkomt, is het werkelijk een prachtige tijd om op het water te zijn. Langssuizende "taxi's", met enorme 4-cilinder motoren met propellor-shaft, huizenhoge golven, hoog opspat-

tend boegwater dat, als de kapitein van die taxi z'n schroef niet uit het water lichtte, de lading toeristen in onze boot een koude douche bezorgde. Veel kano's met fruit, houten huizen op palen langs de oever; groene palmbossen, veel mensen die zich in de rivier wasten, enorme ijzeren boten. Kortom, de rivier werd veel meer "beleefd" en bewoond dan de Rijn in Holland.

We stopten een paar keer bij tempels; alleen de Cambodja-stijl tempel Wat Arun (tempel van de dageraad) maakte indruk op me; een prachtige constructie, geglazuurd porcelein in cement. Het deed sterk denken aan de geheimzinnige Angkor Wat. Even voor het einde van de trip zei de reisleader dat we getraakteerd zouden worden op een "soft drink". Ik dacht daarbij ook aan wat voedsel, omdat ons "free breakfast" alleen maar uit 2 bananen bestaan had.

Nou, het kot waar we stopten was een ordinaire, regelrechte, vervloekte toeristenval! Dure edelstenen, charmante hostesses, 1 cola, prullaria, K van de B!! Snake Farm???

HONG KONG

2 februari 1978

Op mijn Liquid Crystal horloge (merk Seiko) zie ik dat het 6.21 .36 pm is . Na 2 dagen rondlopen en afdingen in Kow Loon en Hong Kong Island heb ik dit horloge gekocht voor U\$ 95.

Voor het kopen van een horloge, camera, telelens of verrekijker moet je hier een bepaalde tactiek volgen. Het aanbod is zo overweldigend, dat je eerst een keuze moet maken. Daarna ga je alle zaken af en biedt een prijs die pakweg op 30—40 % van de vraagprijs ligt. Je merkt dan vanzelf wel hoever ze zakken.

Hier heb ik ook mijn Zeiss 8x30 verrekijker (met rubber bekleed) gekocht. Die is nu mijn onafscheidelijke metgezel op allerlei tochten.

Onbeschrijflijk: het aantal winkels. En praktisch allemaal met zeer dure apparatuur. Ik heb hier veel Schmidt-Cassegrain telelensen gezien 1000 mm f/11 en 1000 mm f/6.3 ; "gewone" telelensen van 1000 mm; vele soorten zoomlensen: zelfs een van 200 tot 600 mm!

Hong Kong, een en al wolkenkrabbers, praktisch geen armoede gezien. Er is een uitstekende veerdienst tussen Kow Loon en Hong Kong Island.

Vanmiddag om 5 uur, diep beneden ons op de straat (we zitten op de 10^e verdieping van het Chung King House; in het International Guest House) werd er opeens op een pan geslagen (zoals de slager dat vroeger op de Singel in Woerden deed, als hij vlees kwam brengen); voetgangers werden tegengehouden en na een halve minuut klonk een serie harde, dreunende knallen; rook kwam uit een schuin in de grond gestoken pijp omhoogkringelen. Ik zag later dat een groot deel van de straat uitgehold en met metalen platen overdekt was.

7 uur 's avonds; ik zit naar de kleurenbak te kijken in de "eetzaal" van het hotel.

Een moeilijke film over grote persoonlijke problemen; veel gepraat.

Ik kijk alleen maar omdat ik aan het eten ben in de eetzaal; ik vraag de Chinese ober om sterke koffie in plaats van het theeachtige bocht dat we normaal krijgen. En zowaar, hij is een pietsie sterker.

AUSTRALIË

Zaterdag 4 februari Melbourne

22.45

Het is dan eindelijk zover! De hamvraag: slaan we hier financieel onze slag?

Bij de douane waren het grote lastposten: we moesten alles uitpakken, ik kreeg zelfs een body-check, ik was namelijk Hollander (een verdachte nationaliteit) en ik was in een aantal "hete" landen in Azië geweest. Maar geen problemen over het ontbreken van een doorreis- of retourticket. Hij vroeg gewoon of ik zo'n ticket had. Nou, het antwoord was nee en daar liet hij het verder bij. Evenmin vroegen ze naar m'n geld. Nu had ik op het douaneformulier familiebezoek als reisdoel opgegeven en dat heeft natuurlijk geholpen!

En daar staan we dan, zaterdagavond op een regenachtig vliegveld. Gelukkig was er een toeristenburo aanwezig, zodat we al snel het adres van een hotel (natuurlijk het goedkoopste) te weten kwamen. Het goedkoopste,

jaja; toch nog A\$ 12 per nacht voor een tweepersoonskamer.

De taxichauffeur die ons de 15 km naar Melbourne City bracht (onder een sombere hemel met hevige regenval), was precies zoals ik me een Australiër had voorgesteld: geen blad voor de mond en met een onverstaanbaar dialect (voor mijn gevoel althans!) pratend. Maar ho eens even! We begrepen het wel toen hij beloofde informatie in te winnen over een baan voor ons. Ik heb de conversatie niet helemaal kunnen volgen, maar er vielen uitdrukkingen als "oil rigs, grapes picking". Morgen neemt hij weer contact met ons op.

Het Miami Hotel in Hawke street is sober en schoon en we hadden een vriendelijke ontvangst. Later op de avond ga ik naar een "all-night" - cafetaria bij een Shellstation. Er is dezelfde sfeer, op deze avond, als toen ik in juli '76 in Canada aankwam. Maar ik voel me minder gelukkig en dat komt niet alleen door het rottige weer. Het is een zekere spanning; het duiken in het onbekende. Als toerist leef je een veilig en afgezonderd leven. Nu je gaat werken, moet je helemaal in het Australische leven opgaan.

De vrouw die in het cafetaria bedient hoort het een en ander van mij aan en vindt: "You should settle down". Ach...

23.45 Ik kijk uit het raam; de hemel is opgeklaard. Orion staat aan de hemel, schuin rechts daaronder Jupiter, en weer daar rechtsonder Mars.

?????

De sterrenhemel staat hier op zijn kop!

En ja hoor; Sirius staat hoog aan de hemel!

Binnenkort de Magellaanse Wolken.

Zondag 5 februari

Een uitgestorven stad; af en toe is er een auto op de weg. Er is geen milk bar open, alleen de snack bar bij het Shellstation.

Ik zie kans om een "Saturday Age" (de krant met advertenties) te krijgen, nog wel bij het hoofdkantoor zelf. Praktisch de hele dag is het somber snertweer, regelmatig plent de regen neer op een sombere, grijze stad. Ik merk dat ik vandaag zo'n 8 dollar aan eten en drinken heb uitgegeven. Veel te veel natuurlijk, dit komt om dat de hele dag lang lezen nou niet m'n volle aandacht kan hebben. Daardoor ga ik dat soort bevredigingen zoeken.

Het bestuderen van optica vind ik wel belangrijk, maar ik kan beter een paar uur geconcentreerd studeren dan de hele dag met dat boek in m'n handen zitten en wachten tot het etenstijd is! En af en toe met m'n handen bezig kunnen zijn is ook veel fijner.

Dinsdag 7 februari 18.15

Cobram — de boomgaarden van Pullar&Co.

Heel voorzichtig, maar dan ook buitengewoon voorzichtig, begint er nu geld naar ons toe te komen. Dat is de laatste zes maanden (behalve die ene keer in Kabul dan, waar we geld kregen voor een bloedtransfusie) anders geweest. We zijn aan het werk in de boomgaarden van Pullar & Go in Cobram, een dorp 250 km ten Noorden van Melbourne.

Het is eigenlijk bijzonder snel gegaan. Zondag lazen we de advertentie "Fruitpickers wanted" van Pullar in de "Saturday Age". Maandagmorgen belden we op; 's middags om half zes stapten we op de trein en kwamen om 10 uur in Cobram aan.

20.55 Intermezzo

Zojuist hebben we een wandeling gemaakt door de boomgaarden en over de zandpaden naar Cobram. O, die rust hier en die fantastische zonsondergang. Met de 8x30 verrekijker hebben we de westelijke horizon waargenomen: zwarte boomsilhouetten tegen een feloranje lucht, waar af en toe zwermen zwarte vogels langsvlogen, schijnbaar oneindig ver weg.

Een grote vrede doordringt me op zo'n avond, een blijdschap om te leven en de geheimen van de natuur te

doorgronden. Jan en ik hebben gediscussieerd over het ontstaan van de hemelkleuren; we hebben de verkleuringen van de wolken gezien, we hebben Jupiter en Mars zien verschijnen, een majestueus gezicht in de geweldige donkerblauwe hemelkoepel boven de boomgaarden. Op die momenten voel ik een geweldige blijdschap dat ik me kan verwonderen in de sterrenhemel.

Ergens vind ik het wel fijn om het waarnemen samen met anderen te doen. Misschien ben ik toch niet zo solitair als ik dacht. En dan overvalt me het verlangen om voor die gevallen (zoals nu) een kleine reisttelescoop bij de hand te hebben.

Woensdag 8 februari

19.30 Ik ben net koffie aan het zetten op mijn brandertje. Jan is met de vloekende bolle (genaamd Eddy) mee. Het is nog steeds behoorlijk warm, armen voelen verbrand.

Zonnebaden is voor mij helemaal niks, zeker niet met een zon als hier in Australië! Vandaag hebben we zo'n 5 kisten met peren geplukt, ieder zo'n 2 1/2. Dat betekent 17 ½ dollar de man, oftewel 105 dollar bruto in de week. Dat valt erg tegen; er gaan nog 30 dollar leeftocht en ook nog belasting vanaf.

O ja, ik heet nu Frank Sanders, wonende in Auckland, New Zealand, getrouwd met Alice Brown! Dit om er niet in te tuinen wat het zwartwerken betreft en om zo min mogelijk belasting te hoeven betalen.

20.00

Ik zit in het boek van Sidgwick (over kijkers) te lezen. Overdag kijk ik daar erg naar uit.

Het werk doe ik alleen voor het geld en misschien om mezelf in te prenten dat geld door de meesten met bloed, zweet en tranen verdiend moet worden. Als je het op die manier moet verdienen, nou dan laat je het wel om het gemakkelijk uit te geven! Werk doen, waar je je met hart en ziel aan kan wijden, dat is verreweg het beste. Als je jezelf zo min mogelijk afhankelijk maakt van geld, dan kun je ook met een kortere werktijd volstaan.

Als ik zo aan het perenplukken ben en het zweet gutst over mijn kop onder een brandende zon en de vliegen zitten me voortdurend te narren, dan prefereer ik werk in het onderwijs of chemisch onderzoek in hoge mate!

Zaterdag 11 februari Toolamba

We zijn in Toolamba aangeland, een gehucht zo'n 60 km ten ZW van Cobram

14.30 Ik zit hier aan het meer achter het "woonhok" op het terrein van Ross Pogue, onze nieuwe werkgever. Dit keer wordt het tomatenplukken.

Na 1 uur tekenen ben ik weggevlucht voor de vliegen. Als die kregen er niet waren dan zou het prachtig geweest zijn. De wind in de bomen, uitgestrekte velden, waar zich hier en daar een zandweg doorheenslingert, ik kom er helemaal tot rust. Het tekenen beviel me weer uitstekend, zoals elke bezigheid waar ik met hart en ziel aan werk.

19.20 O ja! De baan in Cobram hebben we eraan gegeven toen we over moesten gaan op perziken plukken. Die moesten we op kleur uitzoeken (de zogenaamde "color pick"); dwz. we moesten onderscheid maken tussen geel en groenachtig geel. Dat werd een enorm fiasco, vooral onder de omstandigheden, waarbij het sterk wisselende licht tussen de boombladeren je erg parten speelde. Massaal werd er ontslag genomen door de gelegheidsplukkers. 'n Hele ochtend werken voor een halve kist (4 dollar), nou nee!

Voorafgaand zei Eddy nog: "If you have to do color pick, have a fucking strike!"

We namen afscheid van Bert, onze voorman, kregen ons geld bij het buro en vertrokken per trein naar Shepparton. Het Arbeidsburo aldaar hielp ons aan die tomatenbaan. We delen het huis met Darryl en Mitch, twee lotgenoten onder de brandende zon. Gisteravond was er een enorme ruzie in ons huis tussen een paar Aussies, die met Darryl en Mitch naar de kroeg waren geweest. Mitch kwam straalbezopen thuis. Hij waggelde door de deur naar binnen en flikkerde direct op de grond neer.

Vanavond heb ik helaas het meer weer moeten ontvluchten, die vliegen maken me hels. Het weidse landschap is schitterend, wat ik aan vogels zie: de "magpies" zwart-witte kraaiachtige vogels, grote witte papegaaien,

patrijzen, die net voor je voeten opvliegen uit het hoge gras. En in het meer pelikanen (met hun enorme keelzak) en een paar aalscholvers.

Het doornemen van het boek van Sidgwick gaat nu erg moeizaam. Dat komt omdat ik me er nu nauwelijks bij betrokken voel. Die hele kijkertechniek zal ik veel beter onder de knie krijgen als ik zelf kijkers ga bouwen. Het is nu, hier in Australië, gewoon veel te ver weg. Het is geloof ik beter om me nu intensiever bezig te houden met de zaken, waar ik nu alle aandacht aan kan geven, zoals converseren in het Engels en tekenen.

Maandag 13 februari

16.45 Heet. Dorst. Cola zuipen.

Vanochtend werden we het na 2 bins tomaten spuugzat. We waren toch al van plan om vanmiddag naar Toolamba te gaan en boodschappen te doen.

Onder een zinderende zon over de spoorlijn naar Toolamba. 1317 stappen heb ik ononderbroken op de rails gelopen. In de kroeg heb ik het tot 2 pilsjes beperkt. Tot stomme verbazing van de kroegbaas nam ik toen een cola. Daarna, tot zijn nog grotere verbazing, kochten we (behalve 5 flessen bier) ook nog 5 flessen cola.

Een enorme lading boodschappen bij de kruidenierswinkel. De hemel zij dank, Mitch kwam net langsrijden en gaf ons een lift. Want het is 3 km naar huis.

We hebben drinkwater uit een enorme tank op poten, die naast het huis staat. Als je je kopje aan de kraan vult, moet je voortdurend op muggelarven letten. Vanmorgen, het tomatenplukken. Een langdurig dieptepunt in de stemming. Het enige romantische (?) eraan (voor onwetenden) is het feit dat we aan het tomatenplukken zijn in Australië!!

17.15

Het is nog steeds ontzettend warm... M'n rug is gedeeltelijk verbrand. Zonnebaden is bij mij nog nooit een succes geweest.

Waarom is het tomatenplukken zo'n rot baan? Er zijn 'n aantal oorzaken te noemen: de irritante vliegen, de hitte, de modderige paden, waar ik met mijn sandalen nauwelijks uit de voeten kan en het voortdurende gebukt staan waardoor m'n rug nou ja, meer hoeft ik niet te zeggen.

De enige zalf op de wonde is het loon; verdomd laag, dat wel!

We komen niet verder dan 2 bins per dag, oftewel 21 dollar per dag. Als ik 3 keer zoveel verdiende dan zou ik waarschijnlijk minder balen. Dan denk je steeds: ik krijg hier geld voor en daar kan ik veel mee doen! 'n Andere motivatie is er hier verdorie niet! Wat was die baan op het OCL in Utrecht een heerlijk werk! Als ik zo aan het tomatenplukken ben, dan begrijp ik niet waarom ik die baan van wetenschappelijk medewerker zo vervelend vond! Nu, terwijl het grote fysieke ongemak voorbij is (ik leg in m'n kamer op bed!) begrijp ik het geloof ik wel: het was de verveling, het niet echt betrokken zijn bij het werk, dat voor de slechte stemming zorgde. Waar verveling en fysiek ongemak samengaan, zoals bij het tomatenplukken onder deze omstandigheden, daar krijgt de stemming het zwaar te verduren.

Maar het heeft ook z'n zonnige kanten om hier nog tot eind februari te blijven; we wonen voor niks, we eten vrij goedkoop en we krijgen nog geld (al is het niet veel).

Woensdag 15 februari

Onder een brandende zon zijn de gemoederen dan toch zover verhit geraakt dat we herrie met de familie gekregen hebben. Die familie (allen plukkers) was ergens anders uitgetrapt en had zich in ons huis gevestigd. Op een gegeven moment hoorde ik "What are you doing in my fucking path!?" Met een zwetende, verwilderde kop kwam ik overeind uit mijn gebukte houding, liet de tomaten de tomaten en liet mijn frustraties ook de vrije loop.

Wel, 's avonds werd er nog lange tijd nageprutteld in het huis. Er kwam ruzie tussen de familie en hun huisvriend over de vraag of de dochter backwards of mentally retarded was. De frustraties verplaatsten zich op een gegeven moment in mijn richting omdat ik even iets in het Nederlands zei tegen Jan. Nu was ik opeens Duitser en ik had de tweede wereldoorlog veroorzaakt! En ondertussen bleek dat een van de jonge plukkers

de bewuste dochter in de slaapkamer had gepakt! Toen brak echt de hel los!!!

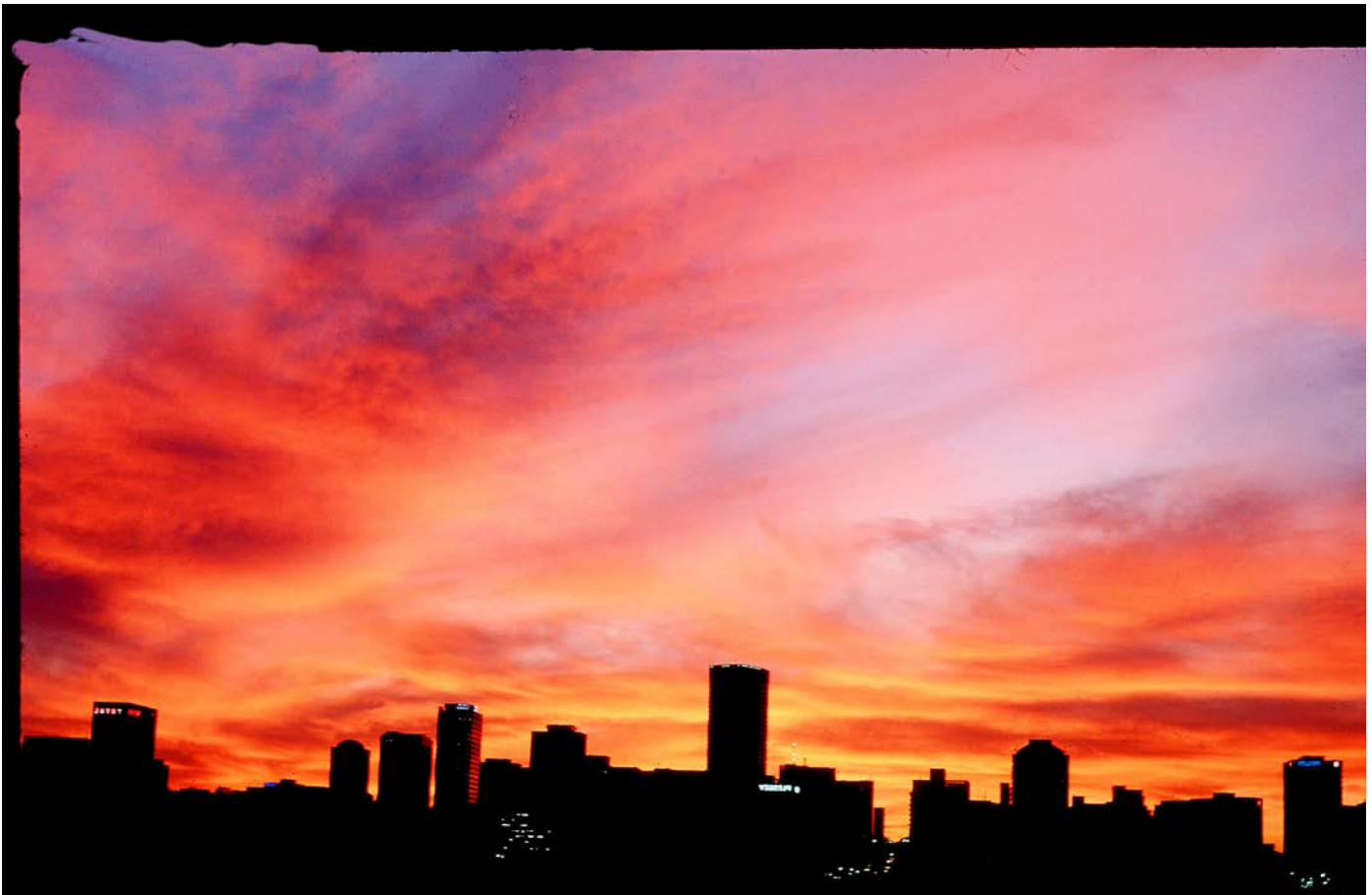
De volgende dag hebben we onze biezen gepakt en zijn met de "Spirit of Progress" (haha, wat een gammele boel!) uit Shepparton naar Sydney vertrokken.

We hebben een week gelogeed bij Joanne Aston en haar moeder, Joanne was de vriendin van Alistair Pearce. Eind februari hebben we een eigen kamer gezocht in een oud hotel in Noord-Sydney.

Maandag 27 februari 20.30

Geïnstalleerd in het Doondi Guest House aan de Kurraba Road. 'n sfeer van weemoed; een oud hotel op de helling die naar het water loopt.

Vanmiddag heb ik een tijd bij de pier van de veerpont staan staren. Een merkwaardig gezicht: in het water zie ik tientallen doorschijnende halve witte bollen, net paraplu's die zich ritmisch samenpersen en dan weer uitwaaiëren. Ja, zo beweegt een kwal zich voort. Ze zijn zo groot als een soepbord, de tentakels zijn zo doorschijnend dat ik ze van een hoogte van 2 meter maar net kan onderscheiden. Vreemde wezens.

Avond in Sydney

Op de straat voor Doondi Guest House in North -Sydney

Sydney — Adelaide (en terug)

Maandag 13 maart

16. 45

Gisteren ben ik uit Sydney vertrokken, op weg naar Sascha Kerkhoven in Adelaide. Na zo'n 600 km ben ik nu in het Mt.Kosciusko National Park aangeland. Op zo'n 5 km van de "ghost town" Kiandra, waar alleen nog een half in elkaar gezakt huis ("Yans Store") resteert van de gold rush uit de tachtiger jaren van de vorige eeuw, in de richting van Cabramurra, heb ik een mooi plekje naast een meertje gevonden. Eindelijk weer eens de (muffe!) tent opgezet. Het is koel (we zijn op 1400 meter hoogte) en er strekt zich een enorm wolkendek boven me uit.

Behalve het gekwetter van vogels: stilte. Ik ben alleen met m'n gedachten. Heb 2 tekeningen gemaakt, maar ze bevredigen me nauwelijks. Teveel haast om er iets goeds van te maken. Wanneer kan men een goede tekening maken? Ik geloof dat kalme en scherp observeren van primair belang zijn.

Bill Cumberland en Jan op het dak van Doondi Guest House.

Ze beginnen een dakgootschoonmaakbedrijf

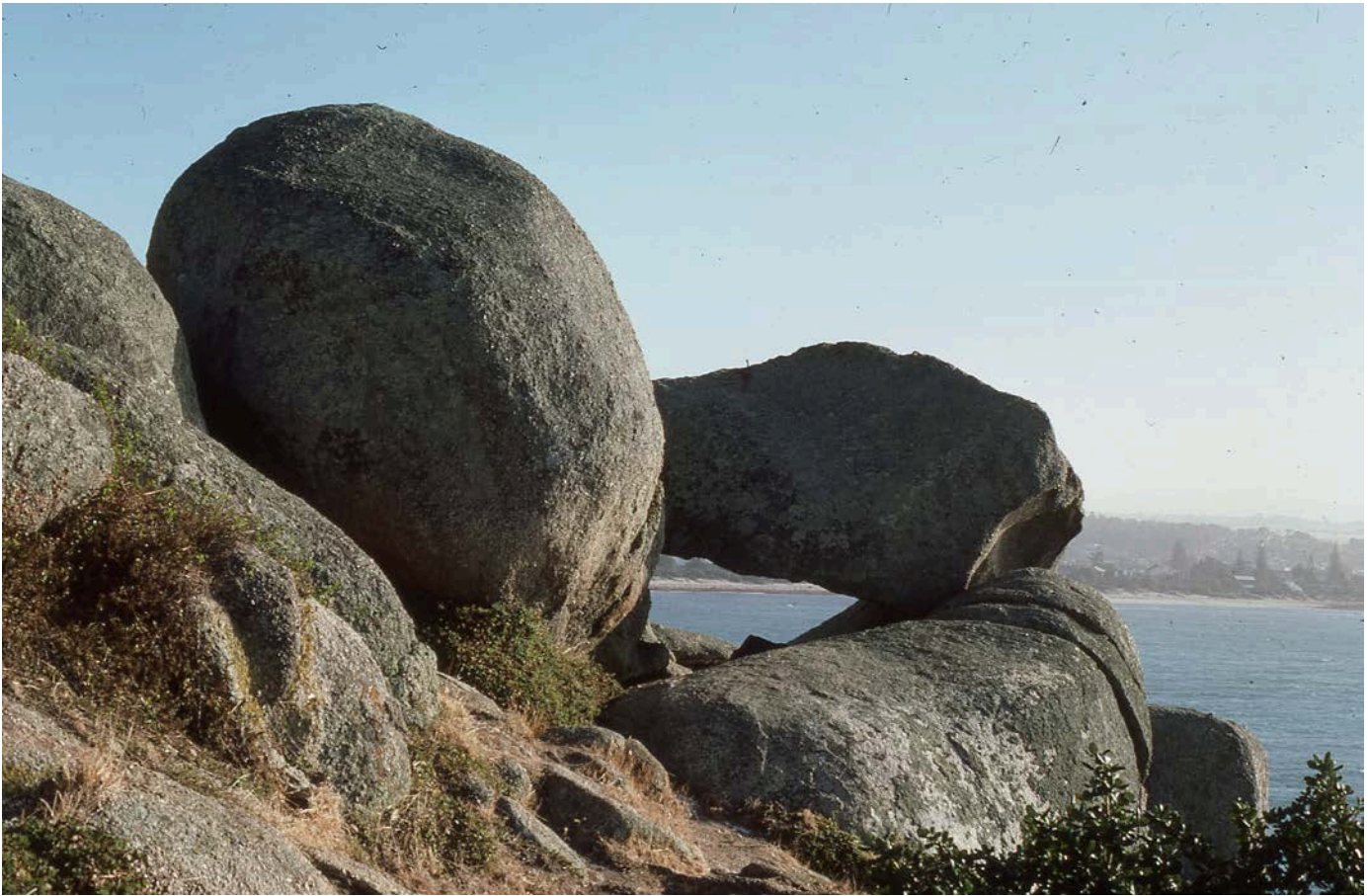
Avond in Sydney

17.00

Er is een geweldige regenbui losgebarsten en ik ben dus genoodzaakt om in m'n tent te blijven.

Toen ik hier aankwam, in de stille eenzaamheid, voelde ik mezelf ook lichtelijk eenzaam. Maar daar valt verder weinig over te zeggen. Je komt veel gemakkelijker tot activiteit en het is wel eens heilzaam.

Wat zal ik zeggen over het stuk Australië dat ik tot nu toe gehad heb? 100 km na Sydney werd de bebouwing aanzienlijk minder. Nu, de 2de dag na Gundagai, zie ik een eindeloos golvend heuvellandschap, begroeid met talloze "gum trees" (Eucalyptus). En de wegen zijn praktisch leeg. Het land ziet er gewoon oud uit, ik heb geen enkele scherpe rotsformatie gezien. Het moet er ook erg droog zijn (behalve dan nu bij het meer, het lijkt wel een wolkbreuk!), de talloze kreken bevatten maar hier en daar een beetje water.

Kust Zuid-Australië

De Park Ranger, die de rondleiding door de Yarrangobilly Caves verzorgde, zei dat de Gum Trees bedreigd werden door populieren en "elms". Inderdaad, zo te zien zaaien deze (geïmporteerde) bomen flink om zich heen. En het zijn juist de Gum Trees, die de plaatselijke fauna van voedsel voorzien.

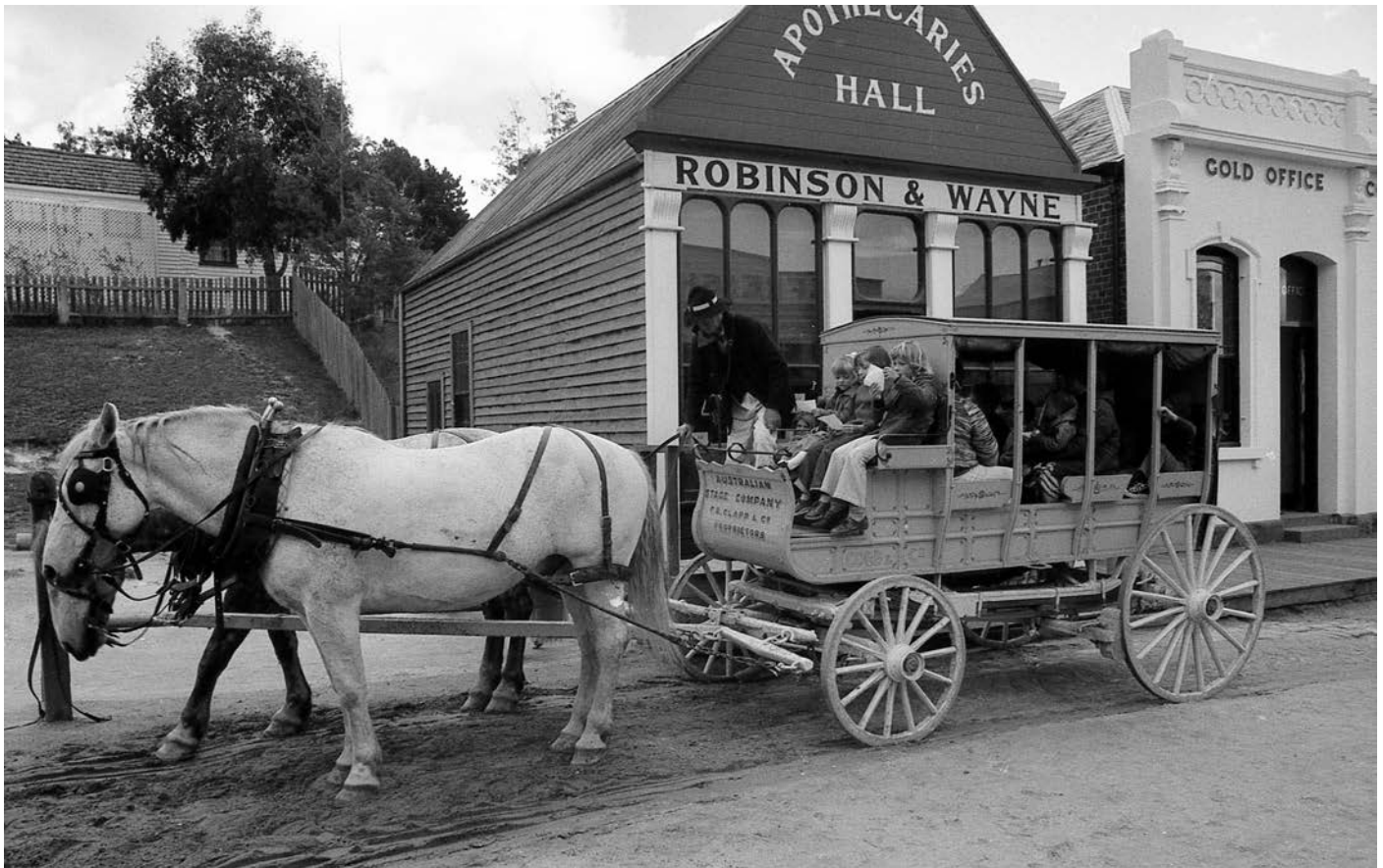
De genoemde grotten leken bij voorbaat een afgang te worden, vergeleken met de grotten in het Karstgebied. Maar ze hielden een verrassing in petto, in de vorm van een paar merkwaardige dingen. 100 meter na de ingang kwam ik oog in oog met de "cricket", een bruine krekkel met enorme sprieten, die na aanraking van het plafond tuimelde en zich daarna met enorme sprongen een weg baande tussen de verbaasde toeschouwers. Dieper in de grot: de "straw stalactites", holle stalactieten, die er uit zien als een rietje waardoor je limonade zuigt. En dan, als klap op de vuurpijl, die merkwaardige "helical stalactites"; stalactieten die gedeeltelijk in horizontale richting groeiden. De Park Hanger zei dat men 23 verschillende theorieën over het ontstaan van deze stalactieten had geopperd, maar dat geen van hen geheel bevredigend was.

Jonge Pinguïn op Granite Island

18.50

Het regent nog steeds, hoewel aanzienlijk minder dan eerst. De duisternis zakt langzaam over het landschap. De zon is tussen roodgrijze wolken ondergegaan, vreemde geluiden aan de oever van het meer. Misschien kikkers? Daar lijkt het tenminste op.

Woensdag 15 maart Murrayville — Victoria

19.00

Ik heb de zonsondergang gevolgd met de 8x30. Terwijl de gloeiend gele schijf snel zank, zag ik het laatste randje in rood veranderen. Maar een groene straal heb ik niet gezien!

Lange rit vandaag : Cobram — Murrayville, zo'n 520 km.

Dit was het echte Australië, zoals ik me dat vroeger voorgesteld had: eindeloos schijnt de weg me toe, eindeloos strekken de bruine en roodbruine velden zich links en rechts uit. Je ziet wat plukken gras, groepjes bomen, af en toe een "township" met een general store, een milk bar, een motel en een benzinepomp.

In Walpeup werd ik aangesproken door een schapenboer, genaamd Jack Williams. Hij begon eerst op de

droogte te kankeren (ze krijgen daar water van een kunstmatig meer dat elk jaar in mei gevuld wordt) en

no

Sovereign Hill in Ballarat

Enthousiast vertelde hij over de vele bomen die spontaan langs de stofwegen begonnen te groeien, “Australia is the best country in the world!”, verzekerde hij keer op keer

Maar je moet wel “educated” zijn om hier aan de gang te kunnen gaan. Na ‘n glas citroenlimonade in zijn huis, dat met de groene tuin ervoor, als een oase in de bruine vlakte lag, zette hij me weer in Walpeup af.

Sascha Kerkhoven met zijn gezin

Zaterdag 25 maart

Al een week op bezoek bij de familie Kerkhoven. Ik ken Sascha nog van de Raketclub in Nederland. Hij is met zijn gezin in 1971 geëmigreerd omdat hij verwachtte dat de Russen binnen afzienbare tijd Nederland zouden binnenvallen.

Tochtjes in de omgeving, Mt.Lofty Range en vooral Granite Island, een prachtig klein eiland voor de kust bij Victor Harbour. Vol granietblokken in vaak vreemde vormen, daartussen verscholen: kleine pinguïns! Australië en Antarctica hebben lang geleden aan elkaar vastgezeten en Australië heeft zich naar warmere streken verplaatst.

Er is iets merkwaardigs gebeurd. Toen ik op een avond voor een stoplicht in Adelaide stond keek ik opzij en zag me daar opeens Olivier Matthews!!

Bij Three Mile Dam - Goud zoeken in Ballarat

Hij was onderweg vanaf Perth, over de Nullarbor woestijnweg gereden en nu hier gearriveerd. Hij logeerde ergens en kwam ook op bezoek bij Sascha. Commentaar van Olivier na een avond praten: "This guy just knows everything!" Ik heb hem ons adres in Noord-Sydney gegeven en we zien elkaar daar weer.

Ergens in NSW

Goeddag!

Donderdag 30 maart Mt.Gambier (Queen Elizabeth camping)

18.45

Ik zit in m'n tent te schrijven. Buiten wordt het snel donker, het weer is guur en af en toe valt er regen. Vandaag ben ik over de Prince's Highway van Adelaide gekomen.

Het is hier veel kouder dan in Victoria; misschien komt dat doordat we steeds zuidelijker komen.

Het was een eindeloze, praktisch lege weg. De eerste honderden km veelal lege velden af en toe grote bossen van Eucalyptusbomen, deze keer met ruwe bast, grijze stammen en zeer donkere grijsgroene kruinen.

Ik heb tijdens de rit lange tijd na zitten denken over m'n verblijf bij de familie Kerkhoven. Voor veel mensen heeft het leven blijkbaar geen zin. Bij Sascha heb ik een paar boeken gelezen over de macht van de reclame en het onderwerp "status". Tijdens het lezen afwisselend gelachen en verbijsterd voor me uit zitten staren. "Give us bread but don't bother us with the problems of freedom". Aldus een mededeling van een mens aan de autoriteiten.

Vrijheid schijnt een zeer moeilijk hanteerbaar bezit te zijn; wat moet je er mee doen? Dat zie je aan het probleem van de vrije tijd en de werkloosheid. Veel mensen weten zich dan geen raad en gaan mentaal ten onder. Voor mij ligt een van de kernpunten van het probleem in het feit dat mensen in de regel liever een opdracht van een ander aannemen, dan dat ze zelf iets ondernemen. Voor dat laatste heb je zelfvertrouwen nodig, want in plaats van eventuele problemen op een ander te schuiven, moet je nu zelf de verantwoordelijkheid dragen. Misschien krijg je de neiging om te zeggen: het is slechts een onderneminkje van mezelf, geen opdracht in het algemeen belang, dus waarom zou ik me druk maken. Kijk, hier ligt nou de clou.

Ik weet heel goed wat nu belangrijk gaat worden. Het wordt nu tijd voor geestelijke zelfontplooiing: kunst, hobbies, studie enz. Er liggen enorme mogelijkheden op het gebied van het onderwijs.

Sascha met kangaroos

Twelve Apostles aan zuidkust

Woeste zee bij 12

S

Volgende blz: London Bridge (12 Apostles)

Zaterdag 1 april Ballarat — Victoria

19.45

Ik zit in m'n tent. Buiten is het guur weer; eigenlijk heb ik zin om niks te doen bij een warme kachel. 'n Zwart poesje heeft me 'n tijdje gezelschap gehouden. Heb hem wat melk en kaas gegeven, waarna hij zich knorrend op mijn slaapzak neervlijde.

Australië kan ook anders zijn dan heet en droog! Dit is al de tweede dag dat ik voornamelijk regen op mijn dak heb gekregen.

O ja, ik heb nog het beroemde "Blue Lake" van Mt. Gambier gezien. Het is inderdaad prachtig diepblauw, ook voordat de zon over de rand scheen.

En al die regen komt van de zuidelijke oceaan. In Colac aangekomen (via de Prince's Highway) bemerkte ik tot m'n schrik dat ik 'n mooi stuk Australië had laten liggen, namelijk het kustgebied bij Port Campbell. Fluks keerde ik om en reed over de Great Ocean Road naar Port Campbell.

De kust bestaat uit steile kliffen, het materiaal is een overwegend geel sediment gesteente, dat een makkelijke prooi voor de golven is. Nou, die golven waren inderdaad indrukwekkend. Er woei een harde wind, die ze met geweldig geraas en hoog opspattend schuim tegen de kliffen deed beuken. Hier en daar waren stukken rots geïsoleerd, zoals de "Twelve Apostles", 20 á 30 meter hoge geïsoleerd staande kliffen op enige tientallen meters voor de kust. Soms waren geweldige inhammen gemaakt, (Loch Ard Gorge, waar in 1878 een migrantenschip op de riffen voor de kust is gelopen) en zelfs waren hier en daar poorten gemaakt in de kliffen die een eindje in zee uitliepen (The Arch, London Bridge).

Het was een indrukwekkend gezicht: de beukende golven, de fantastische rotspartijen en de loodgrijze lucht met de laaghangende wolkenmassa's en de neerstriemende regen.

Kamperen in Snowy Mountains

En nu ben ik hier in de beroemde goudzoekersstad Ballarat. Er is hier een in stijl opgezet oud stadje (Sovereign Hill) met vele relikwieën uit de tijd van de gold rush.

Maandag 3 april

20.20

Meer dan 600 eindeloze kilometers, van Ballarat naar mijn oude stekje bij Three Mile Dam in de Snowy Mountains. Ik heb bij ondergaande zon door het Kosciusko Park gereden. Het hele landschap was in een fantastisch gouden licht gehuld. De Eucalyptusbomen zagen er zeer vreemd uit en ik waande me op een andere planeet. Nu is het volkomen duister en koud. Op deze volstrekt eenzame plek krijg ik soms toch de kriebels, wanneer ik behalve het kabbelende geluid van het meer iets anders meen te horen.

24 april 1978 --Sydney

De eerste poging om uit dit land weg te komen is mislukt. Het standby-ticket naar Amsterdam werkte niet omdat de eerste poot van die tocht vol zat. Nader informeren maakte duidelijk dat dat heel vaak het geval zou zijn.

Ik heb besloten voorlopig in Australië te blijven en ook weer werk te zoeken.

Vandaag ben ik begonnen aan de verwezenlijking van een nieuwe droom: een grote fietstocht met een telescoop.

Eigenlijk is dit niet nieuw: het is de herleving van het oorspronkelijke plan van 1973 en 1974. De motorreis is voorbij; het is boeiend geweest, maar nu ga ik het weer eens op eigen kracht proberen.

Vandaag heb ik een C90 telescoop besteld (een 90 mm Maksutov); dwz alleen de telefoto-lens plus een houten driepoot. Met een beetje goede wil kan hier een geschikte reistelescoop van gemaakt worden.

M'n toekomstplannen zijn nu als volgt:

Australië: - werken tot okt/nov 1978

- reisfiets kopen en uitrusten
- tochten maken met de C90
- veel oefenen in tekenen
- verslag motorreis maken
- tijdelijk lid worden van de ASNSW (Astronomical society of New South Wales)
- meedoen aan activiteiten Outdoor club
- reis uitstippelen

Fietstocht : Australië(?) - Java - Singapore - Bangkok - India en verder

Nederland: reizen uitwerken, werk zoeken in onderwijs, telescopen bouwen, NERO raketclub

Dinsdag 25 april "ANZAC Day"

11.25

Een vrije dag vandaag. De Australiërs en de Nieuwzeelanders herdenken hun activiteiten in de oorlogen.

Ik zit in mijn kamer aan de Kurraba road het boek over fietsen door te werken. Kan me moeilijk concentreren en ben vaak met iets anders bezig. Ik ga deze week eens een serieuze poging doen om het kwaliteitsidee uit het boek van Pirsig in de praktijk te brengen. Dit is hard nodig als ik mijn toekomstplannen mogelijk wil maken en het huidige leven wil verbeteren. De grote tegenstanders: haast, angst voor kritiek en luiheid ken ik nu wel, dus ik kan ze op tijd herkennen.

Avond in Sydney (foto Olivier Matthews)

Donderdag 27 april 1978

16 uur Net thuisgekomen van het werk: oude verf van een gebouw verwijderen met behulp van een krabbend tandwielenapparaat. Dit is de tweede dag bij de firma Monkel. De man heeft me aangenomen omdat ik ook Hollander ben. Ik ben geen beroepsschilder en moet hier dankbaar voor zijn.

Vandaag samengewerkt met een vloekende pom uit Liverpool. Om nou te zeggen dat hij van het werk houdt, nou, dat zou een leugen zijn. Om kwart voor drie hielden we al op (zijn idee!) en hingen wat in het gebouw rond.

Dat is nou ook geen leven!

De dollars worden op deze manier wel zuur verdiend; het zijn er echter niet weinig: 42 per dag! Bij de Whale Car wash stond ik in de rij voor 3 dollar per uur.

Heb niet het idee dat ik zinvol werk doe. Dat is het pijnlijke van het hele gedoe. Graag had ik werk gedaan dat aan mijn toekomst zou bijdragen, dus in de chemie.

Je kunt het evenwel ook anders bekijken en zeggen dat je op deze manier meer dingen leert.

Dat is waar, maar tijdens het werk voelt het anders. Ook het ondergeschikt zijn staat me niet aan. Verder: warm, stoffig, brandende zon. Echt iets voor mij...

Als ik zo met het werk bezig ben dan lijkt me een baan in het onderwijs (waar ik echt de zin van inzie) of de activiteiten in de NERO hemels. Laat ik dat eens goed bedenken!

28 april 1978 19.30

Nog aan het bijkomen van het werk. Vanochtend heeft de wekker op wrede wijze een eind gemaakt aan een

fijne droom. Ik was ergens in het struikgewas en keek naar dia's van de Meije (!!??) en een meisje kwam steeds dichterbij me. Ik voelde een onwezenlijke sfeer van betovering.

Ringgg!!

Wel, de zonsopgang boven The Spit, terwijl ik op weg was naar mijn werk, was ook fantastisch. De hele omgeving stond in een felgouden gloed.

Vandaag weer hetzelfde hondenwerk als gisteren. Tijdens het werk, in de hitte van het middaguur, kreeg ik dezelfde gedachten als tijdens de klim naar Gorakpani in Nepal. Ik moest weer aan Pieter Meesters denken. De wonderen van de sterrenhemel komen me hemels voor tijdens het werk. Pieter Meesters was grondwerker en moest ook grote afstanden lopen naar zijn werk. Het is waarschijnlijk het contrast tussen de "laag bij de grondheid" van het normale werk en de sterrenhemel, dat de amateurastronomie zo aantrekkelijk voor hem heeft gemaakt. Zo voel ik het ook. De interesse is bij hem echt geweest. Niet voor het brood, maar uit enthousiasme!

Waarom werk ik bij Monkel? Om te oefenen in kwaliteitswerk?

Dat hoopte ik in het begin, maar de gewenste haast en de aard van het karwei maken dat voorlopig een lachertje.

Voor het geld? Enigszins wel, want wil ik tot november blijven, dan heb ik toch wel wat meer geld nodig.

Om wat te doen te hebben? Het lijkt er wel op, want ik kan me er niet toe brengen om de geplande activiteiten uit te voeren, namelijk schrijven en tekenen.

Tijdens het werk heb ik het gevoel dat m'n leven daar zit te verknoeien en voel ik de pijn dat ik geen werk heb waar ik echt achter sta. De behoefte om dan in mijn vrije tijd creatief te zijn wordt alsmaar groter.

21.30

Ik ben aan het lezen in Herman Hesse's boek: *If the war goes on*.

Wat me invalt: in oorlogstijd zijn de mensen eendrachtig en werken hard voor een zinvol ideaal. Het schijnt dat in vreedstijd het ideaal onzichtbaar is, de verveling slaat toe en men verlangt naar een nieuw gevecht voor een duidelijk ideaal.

-waarom die zelfingenomenheid onder de wetenschappen? Zijn ze bang dat hun beschermde wereldje binnengedrongen wordt?

-Toen ik op het lab werkte was het leven makkelijk en, wat me erg aansprak, je werd als volwassene behandeld. Als nutekrab bij een schildersbedrijf is dat wel even wat anders!

30 april 1978 22 uur

Een kalme zondag, die wat spannender afliep. We hebben wat rondgerommeld in ons nieuwe huis in Paddington. Heerlijk, een eigen kamer.

Vanmorgen ben ik naar Kings Cross gelopen. Het zag er op zondagmorgen knus uit: veel souvenirwinkels, koffiehuisen (met verhoogde prijzen), enkele sexshops.

In de avond: een fel tafelvoetbalgevecht met de poms en daarna een starparty met Olivier en Alastair.

Zowaar heb ik Saturnus met ring gezien in de 20x80 verrekijker. Verder waren alleen de verlichte ramen van de flats interessant voor de anderen (...)

Olivier is met het idee gekomen om een weekend bergen te gaan beklimmen. Daar heb ik weer best zin in. Volgende week wat info over de omliggende bergen verzamelen.

1 mei 1978 18 uur

Vanavond zei Al: "Life gets boring, we need a TV"

Geen commentaar.

En nu ga ik weer overal aanbellen om meubels te bemachtigen.

7 mei 1978 11.20

Zonlicht valt door het raam naar binnen en maakt van de vorige avond een ver verwijderde nachtmerrie. Een gevoel van diepe eenzaamheid overviel me toen de anderen waren uitgegaan en ik zocht mijn troost bij het bier. Later op de avond kwam het stel uit Newtown op bezoek en ik heb me niet bepaald als de ideale gastheer gedragen. Soms maak ik me zorgen over mijn toenemende asocialiteit. Op zo'n avond als gisteren lijken de krachten die mijn normale interesses me geven gewoon nietig: de eenzaamheid lijkt een overweldigende kracht die de rest opslokt.

Ik verlang dan sterk naar een vriendin, maar ik voel me zo ver afgedwaald van het normale menselijke interesepatroun dat ik geen enkel zelfvertrouwen in dat soort zaken heb. Misschien is het beter voor me om me minder uit te sluiten en me, met mijn interesses, in het menselijke gebeuren te plaatsen.

Nu op deze stralende zondagmorgen, voel ik de levenskrachten weer terugkomen.

Waarom kan ik me niet beter uiten in mijn liefde voor de schoonheid van de natuur en de sterrenhemel? Bang om emoties te laten blijken? En bang om mijn imago van onverschillige buitenstaander geweld aan te doen? Datzelfde imago houd ik op in mijn reactie tov vrouwen.

14.15

Net teruggekeerd uit de boekhandel waar ik even geneusd heb in astronomieboeken en kaarten van NSW. Dat eigen waarnemingsboek met foto's van spiraalnevels en de tocht naar eenzame berghoogten zie ik wel even zitten!

Deze week eens wat actie ondernemen, heb de volgende dingen gepland:

1. Foto-afdrukapparatuur, bij voorkeur voor het maken van prints van dia's
2. Aanschaf diaprojektor
3. Brieven schrijven naar vrienden in Nederland
4. Info over tocht naar Blue Mountains

8 mei 1978 18 uur

Vandaag ben ik op het werk eindelijk eens iemand tegengekomen die echt Engels spreekt : Trevor, de Kiwi; weer eens totaal iemand anders dan de Liverpool-pom Tommy.

Trevor was hier om apupunctuur te studeren, 5 avonden per week. En passant vertelde hij dat hij uit bepaalde lijnen in mijn gezicht zag dat ik een maagzweer kon verwachten. Hij schermde daarbij met aura, yin en yang en 5000 jaar ervaring van de Chinezen. (naschrift 2014: de zweer is er nog niet!).

Van het werk, het schoonmaken van een muur en verwarmingsbuizen van de ANZ-bank in George street was ik niet zo kapot. Voorman Bert en Trevor drukten me op het hart om het vooral ruwweg te doen. Daar ga je met je kwaliteit...

Haast speelt een beslissende rol. Logisch, vond Trevor, voor de ondernemers gaat het om het geld; de "job-satisfaction" van de arbeiders doet niet ter zake.

Jack Monkel, de zoon van de ondernemer, is geloof ik meer geïnteresseerd in status en bezit dan in het bedrijf. Hij is jonger dan ik maar gedraagt zich nogal geaffecteerd; een netgeklede robot die wanhopig smacht naar de peperdure Mercedes die hier niet minder dan 35.000 dollar kost.

Sky and telescope magazine was weer gearriveerd bij Swains boekhandel. Op de voorplaat prijkt een door amateurs gemaakte 11 inch refractor. M'n petje af voor het karwei, maar persoonlijk zie ik meer in de Maksutov of de Schmidt-Cassegrain, de telescopen die de toekomst hebben in de toenemende lichtvervuiling van grote steden plus een groeiend netwerk van suburbs. Ze zijn veel makkelijker vervoerbaar! (Naschrift 2014: niet gedacht aan demontabele Dobsons, de telescopen die een geweldige uitkomst zijn!)

Donderdag 11 mei 1978 17 uur

De dag begon belazerd om 7 uur, toen ik op het werk de nieuwe pot paint-remover naar beneden liet donderen, waardoor de blauwe smeer overal in het rond kletterde. En er ging meer naar beneden van de hoogste

steiger in de loop van de ochtend. Maar ik kon m'n ergernis binnenboord houden en ik heb nog redelijk veel plezier in dit werk achter de ANZ-bank in George street.

Tijdens het werk heb ik weer veel zitten nadenken over wat ik in Australië wil gaan doen. Voor mijn geestelijke rust moet ik weer eens plannen gaan maken anders voel ik me alleen maar gehaast en doe niets.

Vrijdag 12 mei 1978 16.50

Eigenlijk ben ik vandaag gezakt voor mijn "examen" als schilder: te langzaam.

Ik ben benieuwd hoe lang ik nog bij Monkell zal werken. Dit voorval heeft me weer met een schok tot de werkelijkheid teruggebracht. Hoe zou het zijn als ik geen geld had? Wat zou ik dan bedenken. Dan wordt het doel veel duidelijker, zoals bij Jan, voor wie het geheel kristalhelder is: eerst werken om schulden af te betalen, levensvreugde krijgen door contacten met andere mensen en de hobbies voor de toekomst bewaren.

Wat zou ik doen als ik helemaal geen geld meer had?

1. werken om in mijn levensonderhoud te voorzien, bij voorkeur het soort werk waar ik de zin van inzie
2. goedkope creatieve hobbies uitzoeken die vreugde geven zoals tekenen en schilderen of zelf een telescoop bouwen.
3. In het algemeen: zeer spaarzaam zijn met uitgaven en mijn levensvreugde uit goedkope of eenvoudige dingen putten.

Zaterdag 13 mei 15.40

Ik zit op deze mooie zaterdagmiddag uit het raam te staren. Lusteloos, etend en drinkend. Het wordt tijd voor wat actie, dat voel ik.

Vanmorgen is de fietstocht weer een stap dichterbij gekomen. Ik heb de toerfiets besteld bij de "Cyclory" in Clarence street. 405 dollar, of je een emmer leeggooit.

Waar bestaat hij uit?

Om te beginnen, een tweedehands Reynolds 531 frame (het neusje van de zalm, maar tweedehands, om de kosten te drukken)

Headset:		A\$ 5,70
Wheels : alloy		
Olympic hubs		
40 spokes g14	samen	A\$ 60
Shimano 600 side-pull brakes		A\$ 30
Chainwheels 50-38		
Cotterless cranks		
Bottom bracket	samen	A\$ 75
Freewheel shimano 14-17-21-26-32		A\$ 8
Handlebars stem Cinelli		A\$ 28
Pedals (alloy)		A\$ 7,45
Shimano levers		A\$ 6
Sedis chain		A\$ 4,25
Luggage rack		A\$ 10
Brooks leather saddle		A\$ 19,50

Morgen wil ik met de motor eens een verkennende tocht in de Blue Mountains maken.

We zijn van plan daar een rugzaktocht te maken, iets in de stijl van de beklimming van de Erciyes Dagi

Maar dat kan het natuurlijk niet worden, dus we voegen wat extra elementen in: sterrenkijken met de 20x80 verrekijker en de C90. verder veel foto's maken.

17.20

Tim brengt me een kranteartikel over de fietser Heinz Stucke, die al 16 jaar de wereld rondreist op zijn fiets. Daar heb ik niet van terug!

Hij komt aan de kost door het vertonen van duizenden dia's over zijn reizen en het verkopen van folders die zijn reizen beschrijven. Zo aan de foto's te zien heeft hij al die dia's en de projektor ook bij zich!

Bepaald geen lichtgewicht fiets waarmee je bergen beklimt!

Zou ik ook zo iets willen?

Nee, dat zou me toch te gortig zijn. Ik zie mijn hoofdactiviteiten wel in Nederland, met af en toe een flinke reis.

Aan het eind van het artikel stonden een paar conclusies:

- hij is bang om thuis te komen en thuis te blijven
- vrouwelijk gezelschap had hij het meest gemist
- hij had geleerd : "the World is a complicated place, frequently disturbing and frequently beautiful"

Zijn boodschap zag hij in het presenteren van zichzelf als een kleine arme Europeaan, die alleen gekomen is om te zien en te begrijpen; hij wilde een beetje compensatie geven voor het massatoerisme.

Zelf hoop ik ook eens een boodschap aan de wereld of in ieder geval mijn omgeving te kunnen brengen:

1. Creativiteit, in de vorm van tekenen, schilderen en een zelfgebouwde kijker.
2. De waardering voor de schoonheid van de Natuur (via foto's, dia's, tekeningen en voordrachten).

Ik geloof dat Sasha kerkhoven iets in die geest kan doen. Maar het gaat er ook om hoe je het brengt. Enthousiasme is erg belangrijk!

18.20

Kommer en geweeklaag in de kranteartikelen. Moeilijke tijden, met armoede en de ondergang van de democratie, worden door historici voorspeld.

Wat blijft er voor een mens over in moeilijke tijden en wanneer er niet een hele reeks externe impulsen is?

Er moet een basiskracht zijn: het zit hem misschien in het observatievermogen: de volledige waarneming van de omgeving en de daaraan verbonden gedachtenprocessen.

De tocht in de Blue Mountains: we kunnen een kampvuur maken en marshmallows braden!

Zondag 14 mei 20 uur

Ik heb ze gezien, de Blue Mountains!

Nou, daar kunnen we best onze tanden op stukbijten. Van de tocht heb ik een verslagje gemaakt, dat ik hieronder zal weergeven:

10.45 Start in Paddington, met de motor.

11.55 Emu Plains (+68 km). Zeer druk verkeer tot Parramatta, daarna freeway door bruingroene velden met groepjes bomen

12.05 Glenbrook

Rijdend door eucalyptuswouden; dit gebied is druk bewoond.

2 km naar ingang van Blue Mountains national Park; dit is gesloten van zonsondergang tot 7.30 AM. Dit berggebied is vrij laag: ca 200 meter.

12.35 (+ 97 km) : Tussen Faulconbridge en Linden; hoogte 447-526 m. Veel minder bewoond. Ten noorden van de weg (de Great Western Highway) is een rotsachtige vallei met veel bomen die slechts een smalle kruin hebben. De hoogteverschillen zijn in de orde van 50-200 meter. De vallei slingert zich naar de verte in het Noorden.

Dit lijkt me een geschikt gebied voor tochten. Met behulp van de verre kijker is te zien dat dit gebied zich vele km (zeker 10) naar het Noorden uitstrekt. Er is praktisch geen huis te zien.

+117 km : Na Wentworth Falls worden links de steile kliffen zichtbaar die de Jamieson -valley omzomen.

Wentworth Falls Lookout: diepe vallei, soort Grand Canyon, met steile kliffen van een geel gesteente. Zeer dicht bebost met eucalyptusbomen. In dit verlaten gebied zie ik geen huizen. Bomen maken het wandelen moeilijk.

In de verte zijn verscheidene bergen zichtbaar. Recht vooruit: The Peaks, 2 kegelvormige bergen in het midden van de vallei. Ver weg, achter de kliffen, Mt. Golong. Het is een vrij hoge Tafelberg, duidelijk hoger dan de rest van de bergen in de omgeving.

Katoomba (+132 km)

Cliff Drive camping. Van hieruit: wandeling naar Giant Stairway en Echo Point, ca 2 ¼ uur; naar Leura forest falls: 4,5 uur.

Jamiesom valley bij de 3 Sisters

Vallei met dichte Eucalyptuswouden. Misschien leuk gebied om te trekken, maar ik heb de indruk dat de kliffen te steil zijn.

15.50 u (+142 km))

Blach Heath Govett's Leap lookout.

Eindpunt.

NB: gebied links van West highway tussen Katoomba en Blackheath niet zo interessant.

Bij Govett's leap:

Diepe vallei, soort Grand Canyon, die zich naar het noordoosten kronkelt. Steile kliffen.

Ook hier weer dichte Eucalyptuswouden die het lopen door de vallei sterk bemoeilijken (?). Op de kliffen zijn de bossen minder dicht. Een trektocht bovenop de kliffen lijkt me wel aantrekkelijk. Hier en daar zijn beklimbare pieken. Het uitzicht is zonder meer geweldig! Het is hier wel koud, zo om 4 uur 's middags op zo'n 1050 meter hoogte. De zon staat nu erg laag boven de horizon.

Aan de oostzijde van de canyon, hemelsbreed zo'n 5 km van dit punt, is een interessante berg om te beklimmen. Hij is duidelijk de hoogste top binnen een straal van 1 á 2 km.

Slotopmerking: voor de tocht moeten we rekening houden met een paar belangrijke punten:

1. bescherming tegen de kou
2. bescherming tegen slangen.

Dinsdag 16 mei 1978 19.10

Vanochtend nam Trevor me terzijde en vertelde dat dit m'n laatste dag bij Monkel was.

Dawk!

Ik was na enig nadenken snel over mijn depressie heen. De gedachte kwam op dat ik nu echt iets zinnigs kon gaan doen. Geld heb ik redelijk voldoende. Die sterrenkundevoordrachten, daar wil ik nu eens serieus aan gaan werken. Morgen ga ik eens op papier zetten hoe dat aan te pakken. En dan is het een kwestie van DURVEN. Die vervloekte inertie maakt mijn kansen kapot.

Over dat laatste heb ik vanmorgen uitgebreid zitten prakkizeren. Ben op mijn werk de hele morgen met een stuk schuurpapier bezig geweest: op mijn knieën de houten spanten boven de vloeren schurend, terwijl ik de netgeklede dikbuikige heren van de bank langs heb zien komen. Vernederend was het.

Ik vind het opvallend dat ik regelmatig (zo eens in de 2 weken) een plan opzet voor de activiteiten in Australië en in mijn verdere leven. Ik schrijf het vol goede moed neer, zie de zin er op dat moment volledig van in, maar na een emotionele neergang ga ik weer twijfelen en begin aan een nieuwe planning. Deze lijkt weer heel sterk op de vorige (of is gewoon hetzelfde).

Maar tot actie kom ik nauwelijks...met weinig zelfvertrouwen als resultaat.

Het is vooral de ontdekking dat anderen emotionele relaties hebben of er sterk naar verlangen, die me sterk aan mezelf doet twijfelen en me doet denken dat mijn bezigheden koud en zinloos zijn. Ik heb sterk de indruk

dat dat allemaal ontstaat door een gebrek aan levensvreugde en ook relativiteitszin. Wat ik moet doen, denk ik, is eerst een paar dingen duidelijk stellen en dan al mijn aandacht besteden aan zinvolle activiteiten.

1. het gebrek aan een meer intieme relatie: daar kan (of beter gezegd wil) ik in Australië weinig aan veranderen. Ik blijf hier te kort. Laat dat tot Nederland wachten. Wanneer dit gebrek me deprimeert, laat ik de tijd dan gebruiken om iets aan anderen te geven, bijv. een brief schrijven.
2. Ik wil niet in mijn levensonderhoud voorzien dmv allerlei ongeschoolde baantjes; behalve dan noodzakelijkerwijs hier in Australië. M'n beroep zie ik in het onderwijs in de scheikunde en de natuurkunde. Het lijkt me erg verstandig om mijn kennis op het gebied van pedagogiek en de genoemde vakken op peil te houden.
3. Toekomstplannen: naast het onderwijs heb ik bepaalde ideeën die ik graag wil uitvoeren:
 - sterrekijkers maken
 - meedoen aan de raketclub NERO
 - astrofotografie + waarnemingsboek.
4. Activiteiten in Australië: ik heb er voldoende in gedachten om mijn oude haastgevoel weer te laten opduiken:
 - a. studie: - Engels verbeteren + boeken Minnaert + pedagogiek + astronomievoordrachten
 - b. Vrije tijd: tekeningen + schilderijen reis en foto's afdrukken + fietstochten met natuurstudie + brieven schrijven + sterrenkijken in Blue Mtns + voorbereiding grote fietstocht.

Vrijdag 19 mei 10.30

Ik ben weer op gang gekomen met schilderen. Die opleving in activiteit bracht me ook meteen tot het schrijven van een brief van 8 kantjes aan Maarten Tromp. Ik ga globale kopieën maken en ze opsturen aan mensen die ik al een tijd niet geschreven heb.

Ik wil m'n vrije tijd gebruiken om eens wat aan die astronomievoordrachten te doen.

Ten eerste: wat denk ik zelf nodig te hebben om het te kunnen doen?

1. Voldoende kennis van zaken om in een hogere klas van de High School over de sterrenhemel te kunnen praten.
2. Grotere kennis van de zuidelijke sterrenhemel
3. Moet in staat zijn om alle astronomische termen goed in het Engels te kunnen uitspreken
4. Voldoende interessant materiaal hebben
5. Voordracht duidelijk houden, enthousiast brengen, met een hint naar de mogelijkheid voor eigen activiteit.

Nu heb ik niet zoveel ervaring met deze voordrachten en ik geloof dat ik eens met de ASNSW moet praten over het opzetten van zo'n voordracht. Tenslotte hebben zij het al vrij veel gedaan.

Ten tweede:

Van de andere kant bekeken: ik stap naar het schoolhoofd en doe hem/haar mijn aanbod. Hoe zal die het zien?

- hoe ziet de persoon er uit? Netjes of slordig?
- Is de geboden stof interessant (en nuttig) voor de leerlingen?
- Kan het in mijn lesuren?
- Moet hij er geld voor hebben?

14.50 De C90, mijn nieuwe reistelescoop, is gearriveerd!

Zaterdag 20 mei 14 uur

Gisteravond de algemene vergadering van de ASNSW bezocht. Halverwege splitsten we op in groepen: Lunar and Planetary studies, the Sun, Photography en variable Stars. Respectievelijk onder voorzitterschap van Grant Searle, Ken Wallace, David Crump en Ted Lumley.

Om de een of andere reden voelde ik weer geen enthousiasme. Zitten in een schoollokaal en praten over astronomie, daar zit voor mij geen spirit in. De opwinding ontbreekt.

Ik geloof dat ik die hier ook niet moet zoeken. Bij de NERO was dat enthousiasme wel aanwezig. Maar ja, daar ging het ook over de raket, de draak die op een staart van vuur naar de hemel rijdt.

Ik zie astronomie geloof ik meer als een solitaire bezigheid, alleen in de nacht, maar met de geest in de oneindige ruimte.

Ik wil het sterrenkijken met avontuur verbinden. Op de Erciyas Dagi had dat gekund.

Maar laat ik geen voorbarige conclusies trekken. Ik ga meedoen aan de activiteiten van de ASNSW, dwz echt waarnemen en de waarnemingen publiceren.

Ik kan een vergelijking trekken tussen de ASNSW en Span. De eerste is uitsluitend een geestelijke bezigheid (dat dragen ze uit), zonder een element van avontuur. Bij Span betreft het uitsluitend een fysiek avontuur, zonder intellectueel doel. Een combinatie van de twee zou wat voor mij zijn.

Maandag 22 mei 14.15

De middag op Bowen Mountain, samen met de ASNSW, heeft me aangespoord om ook zelf waarnemingen te doen. Ben net naar Angus&Robertson books geweest, omdat ik van plan was het boek "The amateur astronomer" van Patrick Moore te kopen.

Ik bladerde het boek door en een gevoel van verveling overviel me. Want ik dacht: alweer!? Ik moet nu echt eens activiteit gaan ontplooiën ipv steeds een boek van een ander te lezen.

Daarbij overviel me de gedachte: hoe zou ik zelf zo'n boek schrijven?

1. Een verslag over hoe je kijkers kan maken, met de nadruk op de kijker die ik zelf gemaakt heb
2. Veel foto's
3. Beschrijving van eigen waarnemingen + tekeningen

Een boek dat aanspoort tot zelfwerkzaamheid!

Donderdag 25 mei 14 uur

Wie bang is, komt nergens!

Gisteren heb ik op een advertentie gebeld, waarin om een bijlesleraar gevraagd werd.

Ja zei ze, je kunt voor een interview langskomen, maar neem papieren mee.

En laten die nou net op de boot zitten, op weg naar Holland!

Maar ik heb mijn "nette pak" aangetrokken en ben op weg gegaan naar het hoofdkantoor van Power Coaching College op Ernest Street 13, Crows Nest (een van de wijken van Sydney). De trap op en in het ontvangstkantoor zat een aardig grietje dat me een vragenformulier voorlegde: welke graad, naam, adres, welke vakken.

Na 10 minuten kreeg ik een interview met een ander aardig meisje, genaamd Valerie. Ze legde in snel tempo de aard van het werk uit. Dinsdag en donderdagavond van 17.30 tot 19.30 en zaterdagmorgen van 9 tot 11 is er "Group tuition", waarbij een leraar een groep van ca 6 leerlingen begeleidt. Deze leerlingen werken een dictaat door, dat bestaat uit een aantal hoofdstukken met achter elk hoofdstuk een aantal vragen. Daarnaast is er ook nog "private tuition", bij de leerlingen thuis. Verdiensten A\$ 4 per uur voor groepsles en A\$ 4,50 voor privéles. Ze vroeg wel om papieren maar toen ik zei dat die in Holland waren, maakte ze er geen moeilijkheden om. En nu maar op een telefoontje wachten!

Maar ik moet me wel een beetje voorbereiden. Heb namelijk opgegeven dat ik in staat ben scheikunde tot het 12e jaar (hoogste klas high school) en natuurkunde tot het 10^e jaar te onderwijzen. Ik ga in de boekhandel eens kijken naar boeken over het onderwijs in Australië en boeken over scheikunde en natuurkunde op de high school.

Vrijdag 26 mei 1978 14.50

Ik ben in een natuurkundeboek aan het studeren. Vaak zit ik te gapen en uit het raam te staren. Me concentreren is erg moeilijk. De stof is gewoon te abstract. Ik ben aan het studeren in verband met de mogelijkheid dat ik de stof misschien nodig heb. Dat klopt, want een algemene kennis van natuurkunde is echt wel nodig als ik daarin wil lesgeven!

Maar de afstand tussen studie en toepassing is gewoon te groot, dit werkt vervreemding in de hand.

Ik geloof dat dit verschijnsel een zeer belangrijk gegeven is voor de opzet van onderwijs. Wat mezelf betreft: toen ik een zink-zwavelraketmotor wilde ontwerpen, toen wierp ik me volledig geconcentreerd op de benodigde natuurkunde.

Nu zie ik ook direkt de zin van projektonderwijs in. Stel een projekt op dat erg aanspreekt (de leerlingen of jezelf), dan is de motivatie om de onderliggende theorie aan te pakken zeer veel groter.

Maandag 29 mei 1978 12.15

Gisteravond: mijn eerste starparty op Bowen Mountain met de C90. De aanblik van Omega Centauri heeft wel de meeste indruk op me gemaakt. Het beeld in mijn C90 bij 55x en 140x was duidelijk beter dan het beeld in de 200 mm Celestron bij de starparty in de wijk Rhodes!

Een donkere hemel is buitengewoon belangrijk. Het beeld in Paddington is ook knudde-kwadraat.

Donderdag 1 juni 1978 15.30

Het regent al 2 dagen als een gek.

Mijn fiets is klaar; alleen heb ik nog geen zin gehad om hem in de regen te gaan halen..

Een adapter van de C90 naar de Nikon camera kostte A\$28. Dat doet je even schrikken! Ik voel steeds meer dat ik snel een baan moet vinden. Vanmiddag Valerie van het Power Coaching College gebeld. Ze houdt me leuk aan het lijntje, geloof ik. Niente again!

Stromende regen, gisteravond, toen Ollie en ik naar Penshurst gingen om de Durst M301 met kleurkop te bekijken. We willen kleurendia's afdrucken.

Vanmiddag heb ik staan peinzen over de angst als oorzaak van een "gebrekkelig leven".

Een van de belangrijkste angsten is wel de angst voor krenking van het ego: de angst voor het ondernemen van iets waar je mogelijk een nederlaag zult kunnen lijden.

Hoe beschouw je die nederlaag?

Als een ramp? Of zeg je, jammer dan, maar het was leuk om te proberen, het leven is nu eenmaal een avontuur. Die angst voor een eventuele nederlaag in een nieuwe situatie, voor een krenking van het ego, die zorgt er wel voor dat er weinig hoogtepunten in je leven zijn, dat er weinig spanning is.

Vrijdag 2 juni 1978

En daar was ie dan, mijn reisfiets!

Nou, die eerst rit zal me lang heugen. Van de Cyclory in Clarence street de hoek om naar Kent str.; dwz in razende vaart omlaag en diep voorover gebogen ivm het racestuur.

Later, in York street richting William str.: ik met grote snelheid rechtuit, een vervloekte taxi draait doodleuk voor me naar links. Alleen door in razende vaart ook naar links te gaan red ik het vege lijf.

Vloekend en tierend de Gosbell street gehaald.

Kookaburra

20.45 Even nadenken over de uitrusting van de fietstocht.

Wat wil ik onderweg doen:

- fietsen
- fotograferen
- sterrenkijken
- tekenen

So far, so good

Moet er ook een rugzak mee? Een grote rugzak, nodig voor tochten in Nepal, die kan ik huren.

Waar zou ik verder een rugzak voor nodig hebben? Om de kostbare papieren bij me te houden en vooral de fotospullen en de films tijdens korte tochten zonder fiets, bijvoorbeeld in de steden.

Vrijdag 9 juni 1978 10.20

Morgen heb ik mijn eerste diavoordracht op Ingleburn High School.

Bij starparties voel ik me vaak onprettig. Op de een of andere manier zie ik het niet zitten om enthousiast over de wonderen van het heelal te praten. Ik voel dat je dat alleen moet doen. Een zwijgzame communicatie tussen geest en universum. Menselijke communicatie werkt storend.

Zaterdag 10 juni 1978 23.25

Vanavond heb ik eindelijk gedaan wat ik me in Nederland ook voorgenomen had; wat ik tijdens de reis niet zo zag zitten en dat ik nu eigenlijk niet durfde: een diavoordracht over de sterrenhemel. Het ging bepaald niet

geweldig (gebruikte teveel krachttermen bij het vastlopen van de projektor) maar ik vond het toch een zeer geslaagde avond.

Ingleburn: het zag er in de middag redelijk uit; een beetje landelijk; ver van Sydney, hoewel niet zo ver als Bowen Mountain.

In de school aangekomen: drukke activiteit! In een lokaal: veel aangeplakte foto's en een model van het zonnestelsel dat de relatieve snelheden van de planeten aangaf.

Een klein planetarium, ca 4 meter in doorsnede: dit bestond uit een kleine projektor (made in Japan) en een grote grijze paraplu, opgehangen in een frame.

Een kamer was gereserveerd voor de films en na een NASA-film kon ik aan de gang om 19 uur.

Die film heb ik maar niet gezien, anders zou ik van te voren al een negatieve impuls gekregen hebben. Derrick Williamson, de voorzitter van de ASNSW, heeft me erg vriendelijk terzijde gestaan.

De diavoordracht zelf: ik had een publiek van ca 15 volwassenen (kinderen waren buiten); de inleiding ging redelijk, maar de voordracht zelf was zeer matig; het had heel goed kunnen gaan, als ik maar de taal beheerst had! Nu kwam alles er hakkend en moeizaam uit. Een ding is zeker: ik moet dat Engels beter leren beheersen! Vragen uit het publiek? Alleen het zoontje van Derrick.

Buiten: Ted Lumley met zijn Questar; dit instrument zit toch wel beter in elkaar dan mijn C90, maar daar betaal je dan ook voor!

Over het beeld kan ik weinig zeggen: de seeing was waardeloos; de Cassinischeiding heb ik niet gezien in de ringen van Saturnus; wel zag ik gamma Leonis gescheiden (4 boogsec?).

We richtten de C8 van Ken Wallace op Omega Centauri. Nou, het was om te huilen! Ik kon met de grootste moeite zien dat de lucht daar iets helderder was dan er om heen! Zo zie je maar: een heldere donkere lucht is onvervangbaar.

Er was ook een kolossale 10 inch Newton aanwezig, maar die kon ook niets zinnigs van de hemel maken.

Later op de avond: de film. Schitterend: de animatie van de gebeurtenissen op de zon; een gefingeerde reis door de Melkweg; de exploderende sterren. De combinatie van bewegend beeld en geluid maakt een fantastische indruk. De ASNSW huurt die films van de "State council". Dit is toch wel een goed idee; dat moet ik in Nederland ook eens doen.

Zondag 25 juni 1978 16.30

Op de Blauwe Schicht naar Inner South Head geweest.

Zo kan ik m'n fiets wel noemen! Zovend van de heuvels af heb ik het gevoel dat ik aan het vliegen ben. Dat maakt geloof ik het fietsen zo aantrekkelijk: het gevoel van direkt met je omgeving verbonden te zijn. Tegen een berg op en tegen de harde wind in, ja, dat zijn de minder prettige dingen. Maar het contrast verdrievoudigt de vreugde waardevol. Anders wordt het vervelend.

Ik zie nog dat wandkleedje dat in onze keuken vroeger in Woerden hing en dat mijn moeder gehaakt had: "Alles auf Erde hat seine Zeit: Frühling und Winter, Freude und Leid"

Over de afgelopen twee weken: Het is toch gelukt! Ik geef nu bijles in scheikunde en natuurkunde aan een 6^e klas High School leerling; Mark Cadman in Beverley Hills.

Het kost me 's avonds heel wat extra uren teneinde de stof over kogelbaan en cirkelbaan onder de knie te krijgen, maar het geeft veel bevrediging. Ik probeer zoveel mogelijk de "echte wereld" bij de stof te betrekken, want een te grote "abstractheid" maakt het vervelend.

Donderdag 29 juni 1978 17.45

Na 2 weken werken in de zeepfabriek in Alexandria: ik heb precies dezelfde gevoelens als na een paar dagen bij Monkel. Aan de bodem van het bestaan hier in Australië.

Natuurlijk is dit niet waar: ik ben gezond en niet straatarm. Ik trek het te ver door naar het negatieve. Maar in ieder geval wil ik een baan als deze, vol verveling en ondergeschiktheid, niet mijn hele leven doen.

In de zeepfabriek ga ik met grote zakken soda een ijzeren trap op en kieper de soda in een grote pan (3 m doorsnede) met gesmolten vet + water. Af en toe moet er ook zand bij. En parfum. Het roerwerk is bezig en als het tegen zit schuimt de ontstane zeepzooi over de rand en bedekt de fabriek met een laag zeep. Ik glij uit en stoot mijn hoofd tegen de ijzeren kranen en leidingen. Soms heeft de nachtploeg een geweldige zooi van zeep op de fabrieksvloer achtergelaten en die kan ik dan opruimen.

Ik heb eigenlijk steeds het gevoel dat ik niet opschiet met mijn leven. Vanwaar die drang?

Het afdrukken van prints gaat best, mijn Engels kan beter worden als ik niet zo gehaast praat; ik geef zelfs bijles. Maar met het tekenen schiet ik geen fluit op. En dat voelt als een constant gemis.

Ik doe er eenvoudigweg niets aan!

Al een paar dagen loop ik met het verlangen rond om Nieuw-Zeeland te bezoeken. Zo'n kans krijg ik gewoon nooit meer; de natuur moet daar schitterend zijn. Ik ga eerst dat Lonely Planet boekje van Tony Wheeler kopen en dan zal ik een en ander afwegen.

Vrijdag 30 juni 1978 18.50

"This place gives me the shits!"

Mijn Italiaanse fabrieksgenoot Angelo was weer op het werk in de zeep, na 2 dagen treinstaking.

Ik moest met Angelo vaak mbv een ijzerdraad zeep in blokken snijden. Hij vond het leuk als het mislukte.

Hij baalde continu, maar als ik zei dat hij beter kon proberen geschoold werk te leren (ik wees dan op de lasser van de fabriek) dan was het antwoord: That's hard! Blijkbaar verwachtte hij, een knappe Italiaanse jongen, dat hij als prins behandeld zou worden. Ik was het volledig met hem eens en na een dag vernederend, stom en smerig werk nam ik ontslag, per donderdag as.

Dan nog liever armoe! Hoe kan ik in dit werk in godsnaam levensvreugde vinden!

Gisteravond: een bijles. Toen Mark voor de zoveelste keer zei: "Just go over it", toen kreeg ik de shits. Ik stopte ermee en zei: zorg dat je de volgende keer gerichte vragen hebt!

Z'n vader gaf de moed niet op en gaf me toch 15 dollar, waarbij hij het bureau liet zitten. Het bureau kreeg nl. 50 % van mijn gage!

Zaterdag 1 juli 1978

De zon schittert op de bedauwde bladeren van de boom voor mijn raam. Een heerlijke ochtend die ik compleet gemaakt heb met een fietstocht naar Angus & Robertson bookshop voor het NZ-boekje.

13 uur

Ik moet de bijles van maandag voorbereiden en heb geen zin. Maar denkend aan de zeepfabriek krijg ik onmiddellijk zin!

Welwillendheid tov anderen ipv vervreemding en continue afzijdigheid, die zorgen voor een rustiger geest, vrij van wrok.

Het behoud van individualiteit en de daaruit voortvloeiende mogelijkheden tot ontplooiing; het niet voortdurend opgaan in een groep; dit combineren met een regelmatig sociaal leven. Dat zie ik als ideaal.

Te ver naar de ene kant geeft te sterke gevoelens van eenzaamheid; te ver naar de andere kant geeft een leeg gevoel, het gevoel dat ik niets persoonlijks bereik (dwz geen tekeningen, geen sterrenkijken, geen fietstochten).

23.20

Cibachrome dia's afdrukken. Een paar stomme fouten door slordigheid. Dat geeft me echt de shits!

Vanmiddag weer wat getekend... het was toch niet zo bevredigend. Ik moet meer eigen creaties maken! Mezelf uitdrukken in de tekening, ipv alleen maar blindelings proberen na te tekenen.

Dinsdag 4 juli 1978 17.30

Weer een zinloze dag in de fabriek.

Arme Angelo, hij zinkt weg in de onverschilligheid; hij heeft geen zin om zijn hersens te gebruiken.

Dit werk leidt tot verpaupering van de geest. Als ik het altijd zou moeten doen, dan zou ik 's avonds studeren tot ik er bij neerviel, desnoods armoe lijden, als ik maar verlost kon worden van dit afschuwelijke werk.

Gavin, de lasser, die ook reiziger is, vond dat ik het eens op Sydney university moest proberen: assisteren of bijles.

Verdraaid, dat is waar! Ik ben bang dat ik het niet kan, maar dat is onzin. Studeren moet ik en het werk is een stuk zinvoller. Ik geloof dat dat het ergste is van het werk in de fabriek: de zinloosheid en de eentonigheid.

Vandaar het grote ziekteverzuim. Geld kan de leegte niet goedmaken.

19.50

Vraag je mij: wil je al je tijd aan het beroep besteden?

Dan zeg ik nu: zelfs al was mijn beroep leraar of iets in de ruimtevaart, ik wil mezelf ook kunnen ontplooiën in een andere richting: gewoon meer aspecten van het leven leren kennen. In de prestatie maatschappij, die, als ik Erich Fromm moet geloven, zijn oorzaak vindt in het kronkelige denken van Calvijn, is dit een minder succesvolle houding.

Juist ja!

Donderdag 6 juli 1978 16.45

De heer zij geloofd en geprezen!

Ik ben verlost van de zeepfabriek; met een extraatje van 40 dollar kon ik gaan. Het gebeuren van vandaag deed voor de zoveelste maal de deur dicht: ik kon weer de rotzooi van de nachtploeg opruimen.

Maar zelf had ik het ook verprutst.

Op een dag vroeg de voorman of ik de vorkheftruck wilde besturen, niet wetend dat ik niet eens kon autorijden. Mijn gestuntel met de koppeling (de eerste keer in mijn leven!) leidde er toe dat ik schoksgewijs rondging en op een gegeven moment de lasser met al zijn spullen op de vork nam!

Ik geloof dat ik toch eens serieus moet nadenken over de mogelijkheden om dergelijke laag bij de grondse banen te vermijden.

Vrijdag 7 juli 1978 13.30

Ik heb net mijn eerste experimenten met acrylverf achter de rug. Het lijkt in de verwerking veel op olieverf; alleen droogt het zeer veel sneller. Penselen met stevige haren zijn zonder meer nodig. Het snelle drogen van de verf is mi alleen hinderlijk als je hem dun op het palet uitgesmeerd hebt en als je kleine streken wilt aanbrengen mbv een fijn penseel.

Zondag 9 juli 1978 8.45

Wat een schitterende ochtend!

Wel even anders dan het drama op Bowen Mountain gisteravond. Anderhalf uur heb ik daar in mijn eentje doorgebracht, starend naar een dik wolkendek; met de Eucalyptusbomen als bewegingloze silhouetten tegen een donkergrijze hemel.

Maandag 10 juli 1978

17 uur

Wat wil ik met tekenen en schilderen bereiken?

1. Weergeven van gedachtenbeelden; uitdrukken van gevoelens in kleur of toon (fantasie)
2. Weergeven van iets wat ik echt zie (werkelijkheid)- eventueel op bepaalde punten geaccentueerd teneinde er een persoonlijke tint aan te geven.

De onderwerpen die me het meest boeien zijn mensen, dieren en landschappen. En hierin moet ik eerst vaardigheid zien te krijgen, dwz in het natuurgetrouw weergeven van mensen, dieren, bomen, bergen, wouden, de indruk van perspectief.

Naschrift 2014: van mensen en dieren kwam niets terecht. Mijn ding toch niet.

17.35

Een fantastisch gezicht!

Venus en Saturnus dicht bij elkaar in het 140x beeldveld van de C90. De schitterende felwitte Venus vormt een opvallend contrast met de bleek bruingele Saturnus.

Venus lijkt vlammen uit te waaiëren.

Zondag 16 juli 1978 19 uur

Een fantastische halo rond de maan (even voorbij EK).

De hemel is helder, dwz er zijn geen ondoorzichtige wolken zichtbaar. Maar er is duidelijk een zeer dunne hogere bewolking aanwezig. Ik heb geen kleuren kunnen onderscheiden en de diameter van de halo was zodanig dat hij slechts gedeeltelijk in het beeldveld van de 28 mm lens van de camera zichtbaar was.

Zaterdag 22 juli 1978 15 uur

De bijlessen zijn voorbij. Het is over het algemeen genomen erg leuk geweest. Alleen wilde ik dat ik af en toe meer van het onderwerp had afgeweten. Een goede basiskennis plus een interessante manier van brengen is toch wel waar het op neer komt. En een goede interactie!

Deze week heb ik erg fijn gevonden: het werken aan het grote schilderij heeft me de creatieve bevrediging gegeven waar ik naar gezocht heb.

Gisteravond was er een ASNSW meeting. Ik zag naast de vele mannen ook 2 vrouwen zitten.

Met een van hen, Beryl, raakte ik na afloop buiten aan de praat. Ze was enthousiast toen ze hoorde dat ik overland had gereisd.

Woensdag 26 juli 1978 17.45

Weemoedig zit ik op het Centraal Station van Sydney, wachtend op het vertrek van de Brisbane Limited Express. De volgeladen fiets (35 kg zonder stuurtafel!) staat bij de bagagewagen.

Elk afscheid doet een beetje pijn, hoezeer ik ook verlang naar een paar weken in een andere omgeving. Ik voel dat het daar in Paddington nog zo slecht niet was, maar het was voor mij de hoogste tijd om de zaken weer eens op en rijtje te zetten... Eerst dacht ik aan Canberra, maar ik bedacht op tijd dat ik familie in Brisbane heb.

Joanne en Alastair voor Gosbell str 26

Om 18.30 vertrekt de trein en hij moet om 9.50 morgenochtend op station South Brisbane aankomen. Kosten A\$ 25 en nog A\$ 5,60 voor de fiets. Niet veel, vind ik.

De fiets baart me een beetje zorgen. Er zit alweer een lichte slag in het achterwiel (hij was gericht door de cyclery in Clarence street). Ik ga in Queensland een paar tochten maken om te zien hoe hij zich houdt. Heb de telescoop er niet bij; mogelijk kunnen er zaken van de paklijst weggelaten worden. Nu heb ik Jan's zware tent bij me.

Vrijdag 28 juli 1978 6.15

In het hotel People's Place in Brisbane.

Ik heb vanaf gistermiddag 3 uur doorgeslapen! Wat wil je ook, zo'n nacht in de trein breekt je. Ik heb geen oog dichtgedaan in dat ding.

Het is maar goed dat ik zo'n goed boek als Catch-22 bij me had, anders was ik van narigheid uit de trein gesprongen. Misschien hebben verschillende mensen dat ook gedaan, want de deur stond regelmatig open en dat droeg ook bij aan de lage temperatuur. Het is hier in Queensland trouwens helemaal niet warm, tenminste 's nachts en 's morgens vroeg niet.

Die trein was wel zo'n verschrikkelijke hobbeltwagen dat het een wonder mag heten dat ik niet zeeziek ben geworden. Vooral in de restauratiewagen gaf het gehobbel aanleiding tot komische (vooral natte!) situaties! Ik heb gistermiddag (op mijn laatste benen) onmiddellijk werk gemaakt van de verlenging van mijn visum. Een ernstig uitzienende man in het Immigration Office bekeek het vliegbiljet van de AUS, het bankboekje en toen ik het overdreef door mijn cheques en Amerikaanse dollars te willen gaan uitspreiden op tafel, zei hij : jaja, laat dat maar binnen, het is goed zo. Nu wil hij eerst contact opnemen met Sydney (m'n paspoort heb ik nog) en zal later bericht naar de familie Vandermaat sturen. Die zal ik voor 9 uur bellen.

Frans, Emmy + Gerard in Brisbane

Zaterdag 29 juli 1978 13.40

Ik zit op de droge grasberm langs de "dirtroad" tussen Samford en Everton Hills. Het golvende landschap is zonovergoten.

Ik heb de fiets van Samford tot hier afwisselend tegen de heuvels opgezwoegd en hem met razende vaart er weer af laten suizen. Weinig auto's godzijdank.

De zon brandt op mijn zwetende hoofd. Ik heb mijn jasje en bloesje uitgedaan; de bengelende verrekijker op mijn borst was een bezoeking. Nu heb ik hem weer in de zijtas gedaan. Daar is hij niet direct bereikbaar. Balen! De tekening die ik net van het landschap heb proberen te maken is knudde. Er zit geen leven in. Potlood alleen vind ik maar niks. Inkt of verf is beter. De bovenboog van de rechtertoeclip is nu al gebroken.

Woensdag 2 augustus 1978 17.30

In huis bij de gastvrije familie Van der Maat.

Vanmiddag naar het Thomas Brisbane Planetarium geweest. Oude gevoelens van verlangen naar de sterrenhemel komen weer boven.

Emmy van der Maat met Gerard en dochter in Brisbane

Misschien is een van de oorzaken van mijn toenemende gezapigheid het gevoel dat ik alles (?) al zo'n beetje gezien heb. Vroeger brachten de verhalen over ruimtevaarder Rik Robberts en Testbemanning me buiten mezelf van verrukking. Nu lees ik ze met een milde glimlach. Hun aantrekkingskracht lag ook in het geweldelent. Nu walg ik daarvan.

Maar de bewondering voor raket en ruimtevaart is gebleven. Alleen is nu een nieuwe fase in mijn leven ingegaan. Realistisch zijn en het grote doorzettingsvermogen opbrengen om een echte bijdrage te leveren aan het avontuur waar ik vroeger buiten stond en alleen van droomde.

De Australische maatschappij maakt een mens suf. Gelijkmatic

Vrijdag 4 augustus 1978 11 uur

In Samford zit ik buiten op de stoep voor de milkbar een reep chocola en een pak melk te nuttigen. De eerste 20 km van de fietstocht ten noorden van Brisbane zit er op. Ik heb moeite met schrijven, de wind waait de bladzijden om en ik heb een sterk gespannen gevoel in mijn hand.

Ik heb afscheid genomen van Emmy van der Maat, haar man en de 2 kinderen. De 17-jarige zoon had een 5 liter 8-cylinder Holden gekocht voor een hele lage aanbetaling.

Dat gedoe met auto's staat in schril contrast met de problemen en kosten in Nederland!

Met Gerard heb ik nog een potje golf gespeeld bij zijn pub. Hier is golf geen kaksport.

Tot zover was het fietsen leuk. De heuvels, daar ben ik niet bang voor; alleen die slag in mijn achterwiel baart me zorgen.

Er is een "powerstrike" aan de gang. Daar stond ik dus met mijn benzinefles voor de kampeerbrander bij de pomp!

Uiteindelijk hebben we geprobeerd om de benzine uit een auto over te hevelen. Nadat de pompbediende en ik ieder uitgebreid benzine hebben geproefd lukte het eindelijk.

Nu ga ik naar North Pine Dam, het grote meer. Misschien is er daar een kampeerplaatsje.

11.50 Bij Closeburn

Zacht ruist de wind door de loofbomen die het heuvelachtige landschap sieren. Ik hoor verder alleen vogelgefluit.

Cumuluswolken drijven statig door een blauwe lucht. De zon schijnt fel, maar het is niet overdreven warm.

Ik zit in het gras te schrijven.

De heuvels heb ik met enorme snelheid afgezoefd. De wind suist langs mijn oren. Ik leef echt!

Geen gevoel van eenzaamheid.

Ik kijk naar de vogels; ik zie magpies, een soort ekster, schitterend gekleurde papegaaien; andere vogels die ik niet ken. Mooie hemelsblauwe aarbloemen versieren het grijsgroene struikgewas. Een insect roept met een rollende toon.

15.30

Het achterwiel zit los. Ik kan er niets aan doen; de sleutel die ze mij in Sydney verkocht hebben past niet.....

Dat betekent dat ik deze fietstocht moet opgeven. Misschien zijn die laatste 10 km, met al die slechte "boneshakerroads" fataal geweest.

Ik heb een vreselijke dorst. De tweede bak koffie gaat erin als koek. En de hele veldfles met water.

Mijn tent staat bij een stroompje vol rotsblokken. Ik heb me daar heerlijk gewassen; dit als compensatie voor de rotstemming die ik kreeg toen mijn fietsvaardigheid, uithoudingsvermogen en de stabiliteit van de bagage op de proef werden gesteld.

Stil is het hier, op het ruisen van de wind in de bomen na. Af en toe lacht een kookaburra.

De tent van Jan, daar maak ik helemaal niks van. Hij staat hopeloos en ik heb 3 (vermolmde) lijnen gebroken.

De omgeving is heerlijk om tot rust te komen, hoewel de muggen me dwarszitten en ik geen muggenolie bij me heb.

Dat gedonder met de slag in het achterwiel doet het ergste vrezen. Hoe moet dat als de kijker meegaat? Maar eerlijk gezegd wil ik die niet missen. Er kan nog heel wat gewicht van de andere spullen af. Laat ik eens recapituleren wat deze ervaring me geleerd heeft.

Tussen haakjes: Ik heb de verlenging van mijn visum in orde gekregen. Wel met het uitdrukkelijke verzoek om op 15 november of daarvoor op te rotten uit Australië!

1. Water : hoe meer hoe beter! Hier kan ik niets van missen. Als ik niet op een camping sta, moet ik die lurk met 3 liter water vullen.
2. Kleren: ik moet een bloes of een jack direct bij de hand hebben als ik na een lange rit stop. Dit om verkoudheid te voorkomen.
3. Eten: meer plastic zakken voor brood, jam. Koffie en suiker in plastic potten; 's morgens boterhammen voor de middagpauze klaarmaken, anders ga ik steeds dure chocola kopen. Zout!
4. Gereedschap: meer vodden; gereedschap om een los lager vast te zetten; info over reparatie fiets (fotocopieën uit Fietsboek)
5. Tent: plastic vel voor de tent, om op te kruipen en om op te kunnen zitten bij het eten.
6. Muggenolie!
7. Bagagespinnen: deze kunnen lichter.
8. Regen: ik moet afdekhoezen maken voor de tassen (van hetzelfde type als tijdens de fietstocht van 1974)

Hier in de "bush", waar slechts hier en daar boerderijen staan, barst het van de waakhonden die mij als een

welkome afwisseling beschouwen. Ik kan altijd op tijd ontsnappen.

19.30

Lange tijd een kampvuur aangehad. Stralende sterrennacht! Ik zoek de hemel af met de 8x30 die ik in Hong Kong heb gekocht. Daardoor raak ik weer enigszins uit mijn lethargie.

's Avonds zou ik toch graag wat gezelschap hebben...

5 augustus 1978 8.15

Lange tijd naar de rivier zitten staren. Ik ben aan het eerste waterverf-kleurpotloodwerkje begonnen. Het waterverfgedeelte vind ik maar matig; ik wil weer opgeven.

Hier zit hem natuurlijk weer de kneep! Ik geef het te makkelijk op. Waterverf is moeilijk, maar het kan ontzettend mooie sfeerschilderijen opleveren. En dat vind ik nou juist belangrijk bij schilderijen: de sfeer. Het moet geen armzalige foto worden. Het fijne werk kan met kleurpotlood.

Ik voel dat dit de ideale combinatie voor de reis is: waterverf (in blokjes) plus kleurpotlood..

Alleen met zwart potlood tekenen vind ik niet interessant genoeg.

6 augustus 1978 9 uur.

Tijd om weer te gaan.

Vanmiddag weer die ellendige treinrit, nu terug naar Sydney. Een goed boek kan enigszins helpen.

Prakkizeer steeds hoe ik een landschap moet schilderen. Hoe moet ik in vredesnaam die bepaalde tint groen bereiken?

Maandag 7 augustus 1978 6.50

In de Brisbane Limited Express, vlakbij Hornsby.

Ik zie de zonsopkomst: de zon schijnt door mistige boomgroepen; tunnels van geelgrijs licht schijnen op me af te komen. Zelden heb ik zo iets opvallends gezien.

Thuis in Paddington 22.10

Op de TV hebben we een documentaire over Mt. Ararat en de ark van Noe gezien.

Over de kwaliteit van het betoog wil ik het niet hebben, er werden nogal makkelijk conclusies getrokken.

Maar de berg is inderdaad formidabel. Ik had ook aspiraties om hem te beklimmen, maar door de aanwezigheid van gletsjers en het lawinegevaar is dat niet zo makkelijk als bij de Erciyes Dagi.

Woensdag 9 augustus 1978 14.40

De hele dag ben ik al aan het oefenen met waterverf. Het bevredigt me niet helemaal, ik heb het gevoel dat ik zomaar wat aan het modderen ben. Misschien is het beter om een strikt programma met duidelijk waarneembare doelen vast te stellen.

Waar ik naar streef is het goed weergeven van landschappen en figuren tijdens de reis. Met waterverf en eventueel kleurpotlood. Ik neem me steeds voor om te oefenen maar doe het nauwelijks, en dan nog met ongeduld!

Vrijdag 11 augustus 1978 8.30

Eerlijkheid breekt wel eens op. Deze week ben ik 5x voor een baan afgewezen omdat ik zei dat ik op een "working holiday" was. Volgende week maar met een glashard gezicht gaan liegen; er zit niets anders op.

18.30

Ik heb net een bergtekening met pastels geprobeerd. Ik geloof dat dit materiaal me wel ligt. Je kunt e echt kracht mee in een tekening leggen!

20.15

Net ben ik zo'n 1,5 uur met een tekening van een paar maankraters bezig geweest.

Ergens vind ik dit erg leuk werk. Het verveelt totaal niet.

Het zou erg jammer zijn als ik de sterrenkijker niet kan meenemen.

Zaterdag 12 augustus 1978

De grote hoeveelheid wijn gisteravond is me opgebroken. Na wat boodschappen gedaan te hebben voor de kaasfondue begon ik aan de motor (ontsteking en kleppen). De hoofdpijn en de misselijkheid dreven me daarna snel naar bed.

Vanavond op TV: Zulu, de zoveelste geweldfilm. Het boeit de aandacht wel, vanwege de spanning, maar tegelijk krulden mijn tenen van afkeer bij het zien van die geweldscenes.

Motortochtje Gosbell street bewoners naar binnenland

Wat doe ik nog in Australië?!

Af en toe (vrij regelmatig zelfs) komt een gevoel van nutteloosheid opzetten. Ik mis de NERO en ik mis het gezelschap van een vriendin.

Dat laatste wordt een probleem wanneer ik ook mijn vrijheid wil bewaren: de nodige tijd voor mezelf om aan mijn grote plannen te werken.

Een probleem, jaja, maar daar zal ik in Nederland wel eens over denken, dwz zo ongeveer over een jaar.

Nu, in Australië, wil ik werken aan een paar andere plannen: de grote fietstocht en het meester worden van de teken- en schilderkunst.

Deze week heb ik vrij intensief geschilderd. M'n bedoeling daarbij is om iets te maken dat me een gelukkig gevoel geeft: het gevoel dat ik echt iets goeds gemaakt heb.

Maar wat wil nu het geval?! Bij het schilderen wordt ik door dezelfde vijand dwarsgezet als bij het sleutelen aan fiets en motor, namelijk de haast. Die zorgt voor twijfel aan de zinvolheid van de bezigheid en het verlan-

gen om iets anders te doen. Maar het punt is dat het brein altijd wel iets vindt om de huidige bezigheid minder belangrijk te vinden en voort te gaan naar iets anders.

En door deze mentaliteit blijf ik middelmatig of slecht in alle dingen, gewoon doordat ik er mijn hart niet in leg, dwz geen kwaliteit wil leveren: of het nu sleutelen, tekenen, schilderen, onderwijzen, lezen, converseren, motorrijden, een brief schrijven, enz enz. is.

Op het eind blijft er alleen het frustrerende gevoel van ontoereikendheid over.

Af en toe, door een gelukkige streek van het penseel, komt er iets leuks uit bij het schilderen.

Maar een groot deel van m'n plannen: de NERO, het maken van een sterrenkijker, het maken van mooie tekeningen en schilderijen en het maken van goede relaties: dat kan alleen bereikt worden wanneer ik hart in de zaak steek, dwz kwaliteit wil leveren.

Ik vind het zo ontzettend belangrijk omdat geslaagde ondernemingen, hoe klein ook in de ogen van de wereld (om over het heelal maar niet te spreken) leiden tot een gevoel van zinvolheid en een einde maken aan het frustrerende gevoel van spanning.

Zaterdag 19 augustus 1978 11.40

Troosteloos weer buiten. Maar gisteravond was het leuk bij de meeting van de ASNSW. Mijn maantekening werd op prijs gesteld. Ze zijn erg blij met eigen werk.

Zondag 20 augustus 1978 13.45

Ik voel me erg onrustig. Heb weer zin in een avontuur. Zelf de lucht, het water en de bergen ondergaan in plaats van in deze betonnen stad te zitten lezen over andermans avonturen. Nog 2 maanden geduld.

15.20

Het is dit huis dat me regelmatig depressief maakt. De vele mensen, de nadruk op het gemeenschapsleven, het ontbreken van een avontuur in de natuur. In de weekenden moet ik ergens anders heen.

19.45

Net een interessant gesprek met Tim gehad over de landstreken van Engeland. We hebben wel een en ander gemeen in onze persoonlijkheid, een zekere neiging tot beschouwen.

Woensdag 23 augustus 1978 13 uur

Elke dag dat werk zoeken en afgepoeierd worden, dat werkt enorm deprimerend.

Gelukkig kan ik weer 22 uur bijles doen. Met een beetje geluk kan ik het financieel redden. Alleen moet ik wat zuiniger leven en niet zoveel boeken kopen!

Wino en Diny zijn ook op weg. Ik zal een brief naar Istanbul sturen. Ik zou ze graag ontmoeten, ergens in Azië.

Globaal plan:

- 22 november in Kuala Lumpur
- 20 dec aankomst in Madras (India)
- Daarna regelrecht naar Nepal fietsen

Heeft het zin om naar Singapore te gaan? Alleen als ik een bezoek aan Indonesië breng. En dat zal ook waarschijnlijk ten koste gaan van de beschikbare tijd in Nepal en Kashmir.

14.30

Weer iets anders: de mensen hebben in veel gevallen een autoriteit voor ogen die in feite hun gedrag bepaalt.

Die autoriteit kan zijn:

- religie; die verliest langzamerhand zijn belangrijke plaats
- nationalisme: een belangrijke factor in oorlogstijd en bij internationale sportwedstrijden
- het (voorgeschreven) gedrag van een "peer group", een sociale eenheid waar ze zich bij betrokken voelen en die het gevoel van isolement uitschakelt. In ruil hiervoor worden vaak de eigen

diepere wensen opgegeven. Bij carrièremaken als ideaal speelt dit een belangrijke rol. Men gedraagt zich zoals dat van de persoon verwacht wordt.

Zelf herinner ik me nog de vervreemding van mijn familie in Nederland, toen ik niet tegemoet kwam aan het verwachtingspatroon en geen carrière ging maken. De NERO was voor mij min of meer de groep waarbij ik me het meest betrokken voelde. Tenminste voor zover het hun interesse voor raket en ruimtevaart betrof.

Nu ben ik vrijwel geïsoleerd en deel weinig of geen idealen met de huisgenoten. Nu val ik praktisch op mijn eigen reserves terug.

Het werk zoeken elke dag opnieuw is erg frustrerend. Voor de Australische maatschappij ben ik als "labourer" gewoon overbodig. Mijn uitdaging moet ik zien in het onderwijs, de natuurwetenschappen en het creatief bezig zijn. Ik moet het kunnen opbrengen om de reizen goed te verslaan, in schrift, tekening en foto. Iets waar ik m'n hele leven met plezier op terug kijk.

18.20

Vanmiddag zat ik in een "Penthouse" te kijken en naar het nummer "Fool's Overture" van Supertramp te luisteren. De vreemde etherische achtergrondmuziek bracht me in een stemming die me walgend naar de foto's deed kijken. Ik werd opgenomen in de ruimte, een blauwe ruimte met witte vormen, waarin de zilverkleurige raket zijn reis naar de oneindige verte voortzette.

Donderdag 24 augustus 1978 10 uur

Had vandaag geen zin om op baantjes te jagen. Bovendien wil ik me goed voorbereiden op de bijlessen vanavond.

Ik lees in Erich Fromm's "Escape from freedom"; in Freedom and Democracy staat "The loss of identity then makes it still more imperative to conform; it means that one can be sure of oneself only if one lives up to the expectations of others. If we do not live up to this picture we not only risk disapproval and increased isolation, but we risk losing the identity of our personality, which means jeopardizing sanity.

By conforming with the expectations of others by not being different, these doubts about one's own identity are silenced and a certain security is gained. However, the price paid is high. Giving up spontaneity and individuality results in a thwarting of life. Psychologically the automaton, while being alive biologically, is dead emotionally and mentally".

14.50

Vandaag had ik geen duidelijk programma. Dat wreekt zich in gehaaste activiteiten, oppervlakkig studeren en vooral veel eten, teneinde toch wat bevrediging te krijgen.

Ik kan het gewoon niet opbrengen om me te concentreren.

- Wat is wilskracht eigenlijk?

Is dat evenredig met de hoeveelheid ongemak die je bereid bent te doorstaan, teneinde bepaalde doelen te bereiken?

Het zou niet zo moeilijk zijn (?) om een bepaald doel te bereiken als je het nut ervan constant en duidelijk inzag. Maar er zijn tegenwerkende factoren:

-depressieve buien, te grote tegenwerking waardoor de te verwerken hoeveelheid frustratie te groot wordt geacht; de angst om alleen te staan.

Je kunt een lage dunk van je eigen wilskracht hebben; maar ik geloof dat vooral de onverschilligheid tov de eventuele resultaten de wilskracht ondermijnt. In de geest stelt men zich het doel voor, bereikt het na ontzettend veel moeite en zegt: En wat dan nog? Men vindt het te bereiken doel bij voorbaat al zinloos en zoekt naar makkelijker bereikbare doelen. Die helaas veel minder bevrediging geven.

Zaterdag 26 augustus 1978 12 uur

Ik wil de motor verkopen, maar hij heeft me op de valreep nog een loer gedraaid.

Eerst draaide ik een aftapplug dol; de helicoil in de achterwielaandrijving kostte me A\$ 19,40. Toen zag ik ook dat de tanden van een van de tandwielen van de achterwielaandrijving bijna geheel afgesleten waren. Nieuwe onderdelen A\$ 250 zeiden ze bij Tom Byrne workshop.

En verder de hele morgen aan de motor gewerkt. Slechte stemming, veel geknoei met olie.

De zoveelste keer, z ou ik zeggen. Haast.....

Er is een discrepantie tussen mijn verlangen naar avontuur en de baalstemming en angst die me overvallen als het avontuur, met zijn onverwachte tegenslagen ook werkelijk komt!

Jan aan kust NSW

Dinsdag 29 augustus 1978 10 uur

Gisteren ben ik bij Beryl op bezoek geweest!

Ik kreeg een hartelijk welkom van haar ouders in Dundas. Haar vader is ook een Hollander (hier in 1946 gekomen) en hij bleek een gemoedelijke prater.

Hoe groot was mijn vreugde toen bleek dat Beryl ook een overlandreis had gemaakt van Delhi naar Londen (per bus) en dat schilderen ook een van haar hobbies was.

Na het eten (rijst met gehakt ballen en zoetzuur) gingen we naar buiten om een blik op de sterrenhemel te werpen. Ze heeft een 20 cm f6 Newton waarvan de afbeeldingsscherpte me enorm is meegevallen. De hemel in Dundas was ook een beetje te licht, maar we hebben toch een paar uurtjes buiten doorgebracht.

Eigenlijk vind ik het jammer dat ik het land zo vlug moet verlaten. Ik wil haar graag nog een aantal keren ontmoeten voor mijn definitieve vertrek.

Voel me opeens een stuk beter in het leven staan; ik voel dat ik een bondgenoot in dit vreemde land heb. De gespannen houding tov de huisgenoten verdwijnt en ik voel een soort welwillende genegenheid. Nu ik weer een relatie met een vrouw wil aangaan (hoe kort ook misschien) wil ik ook de onverschilligheid weer uitbannen.

15 uur

This day spells magic!

Er is een onwezenlijk gevoel in de lucht, waar de zon eenzaam in het blauw staat. Precies zoals een zomerdag uit de zorgeloze jeugd jaren! Op zo'n moment is het goddelijk om te leven en alle triviale probleempjes verdwijnen in het niet.

Woensdag 30 augustus 1978 11.05

Deze week al weer een paar keer vergeefs op een baan uitgeweest. Ik moet zo langzamerhand met de mogelijkheid rekening houden dat ik geen werk meer vind...

Als ik zuinig leef en een goed bedrag voor de motor krijg, dan kan ik het best redden; en ipv elke dag die deprimerende frustratie ondergaan kan ik beter dingen gaan doen, waar ik wat aan heb en die later ook belangrijk zijn:

- goed Engels leren
- natuurkunde + scheikunde bijhouden
- tekenen en schilderen

Dat is het dan!

Van nu af aan alleen nog uitkijken naar wat oddjobs en verder:

- motor in orde maken voor de verkoop
- fietstocht voorbereiden
- natuurkunde en scheikunde bestuderen voor de bijlessen
- veel aandacht besteden aan mijn Engelse uitspraak
- tekenen en schilderen

Elke dag zoveel mogelijk een afwisselend programma want de hele dag achter het bureau zitten maakt me stapeldol.

Bowen Mountain sterrenkijkplek

Donderdag 31 augustus 1978

Het is 7 voor half twee; ik ben de hele dag al aan het studeren en heb zin in mijn 4^e bak koffie. Als ik hem opdrink is het een afgang, want ik had me voorgenomen om het koffiegebruik te beperken. Het feit dat ik zin heb in koffie wijst waarschijnlijk op geringe betrokkenheid bij mijn huidige bezigheid.

O, hoe graag zou ik iets doen, een experiment, of een synthese, teneinde die studie meer gericht te maken.

13. 45

Ik zit er over te denken hoe ik zaterdagavond op Bowen Mountain een goede waarnemingsavond kan hebben. Afgelopen zaterdag heb ik daar wat rondgedoeld en kou geleden. Deze keer wil ik de mogelijkheden van het instrument eens goed nagaan en mijn ogen/handen oefenen in waarnemen/weergeven van nevelachtige objecten.

19 uur

Dit is een van die middagen geweest, waarop de leegte me overviel. Wat rondlummelen door het huis, twijfel aan mijn doelen. Kijken in "penthouse" naar beelden van "he-men" in sigarettenreclames, waarvan het uiterlijk misschien het enige pluspunt is maar die desondanks een groot zelfvertrouwen uitstralen.

Gezwam!!

Zondag 3 september 1978 02.30

Bowen Mountain. Weer voorbij...

De dauw heeft ons dit keer genadeloos dwarsgezeten, zodanig, dat we heel wat vroeger dan vorige week opkrasten. Toen was ik om 6.30 thuis.

Om half vijf in de middag waren Ken Wallace, Michael Jessip en Andrew James al present.

Andrew, een jongen van 20, was Venus aan het bestuderen met een 20 cm Schmidt-Cassegrain en had al duidelijk donkere vlekken op de Venusschijf gezien. Dat bleek tenminste uit de tekeningen die hij gemaakt had. Wel goed verzorgd, maar ik heb toch mijn twijfels hierover! Ik zag ze zelf niet, ook niet met het roodfilter. De schijf was bijna half; met veel moeite vermoedde ik iets in het centrum waar te nemen.

Somber keken we naar de zware bewolking, maar het bleef gelukkig bij maar een paar druppels en later, in het begin van de avond, trokken de wolken weg.

Voor die tijd hadden we een gum tree geveld die aan de rand van het plateautje stond.

"One for Andromeda!" zei Ken, doelend op het feit dat deze boom in de weg stond van een goede tijdopname van de Andromedanevel. Deze staat hier laag boven de horizon.

Later arriveerden Terry en Rodney en ook Joe, iemand uit Seven Hills die ik nog niet eerder gezien had.

Koffie, boterhammen, cheezels en het donsjack zorgden voor comfort. Ik heb een paar dubbelsterren waargenomen. Het is ongelooflijk hoe lang ik de lantaarn nodig heb om in de sterrengids uit te puzzelen waar nou bijv. gamma Ceti staat (om dan tot de ontdekking te komen dat die onder de horizon stond).

De zware regenwolken die voorbijgetrokken waren, hadden duidelijk hun sporen nagelaten. Ontzettende dauw! Regelmatig zetten we de kijkers bij de gasbrander van Ken, maar na 10 minuten was het alweer feest.

Ik heb bij Ken en Leslie thuis een keer een diner gehad. Het waren heel aardige mensen.

ASNSW-leden op Bowen Mountain

Maandag 4 september 1978 01.15

Terug van een bezoek aan Beryl in Dundas. De hele avond gepraat, een diner gehad en een hartelijk afscheid. Gelukkig voel ik me nu, zoals in het koele ochtendwoud bij Postojna, nu weer zo lang geleden; minder ethe-
risch, maar warmer! Ik moet dit juweel in stand houden!

Dinsdag 5 september 1978 8.30

Ik begin sterk te geloven dat creativiteit (de vrije gedachtesprongen, het pionieren in het onbekende) de
"vonk van het leven" is. Ze is een verademing in de eentonigheid.

"They will not like it. For the average mind never takes kindly to an idea that may cast doubt on the cherished
established dogma's. Have courage and the return from your creative leap will pay you boundlessly in self-
esteem and self-confidence as a person".

(E. Fromm).

"The pursuit of material acquisition gives comfort but does not satisfy the spirit or soul".

Woensdag 6 september 1978 19 uur.

Aan de natuurkundestudie.

Oh, hoe graag zou ik willen slapen! Maar ik moet die bijles voorbereiden. De hele dag heb ik de motor schoon-
gemaakt en bijgeverfd. Vrijdag komt de advertentie in de Sydney Morning Herald.

En ik blijf aan Beryl denken. Hoe moet dat nu? Waar ben ik nou in verzeild geraakt?

Vrijdag 8 september

De regen heeft me weer flink dwarsgezeten. Net op tijd een paar polyester-glasvezelmatten op de kuip van de motor aangebracht. Voordat ik kon gaan verven begon het al te regenen...

Ongemerkt brengt ze m'n hoofd op hol. Ik kan me niet op de natuurkunde concentreren..

Het telefoontje, dat ik eigenlijk niet durfde, bracht verlichting. Morgenavond ga ik weer naar Beryl.

Ze bleek gisteravond al gebeld te hebben (toen ik naar de bijles in Blakehurst was). Ik had haar een foto gestuurd van drie van ons op de Erciyes Dagi. Drie figuurtjes op de enorme helling, met in de mistige verten de blauwige bergen. Op de achterkant een poëtische tekst (althans, dat probeerde ik).

Zondag 10 september 1978

De "El Dorado" goudtentoonstelling van Columbia zei me weinig. Wel de grote foto's van de Andes-bergen. Ik ben al een geaccepteerde gast bij de familie van Hest. De motor heb ik op tijd kunnen opkalfateren om gisteravond een bezoek aan Beryl te kunnen brengen.

Ze had haar best gedaan op een "pie" van kaas en eieren. Haar ouders waren er niet kapot van maar ik kon het best waarderen. Vader van Hest vertelde enthousiast over de bowling sport: de sport die ze in een net wit pak op een glad geschoren "graslaken" bedrijven met een eigenaardige bal.

Terwijl ik dit schrijf overvalt die vervloekte haast me. Ik wil een tekening voor Beryl maken. Maar in het schrift kan ik de droom ook vastleggen!

Ik voel me weer vervreemd van de huisgenoten. Speciaal de continu teutende Jo Anne werkt op mijn zenuwen. Dat heeft ze zelf ook door, want als ze alleen met mij samen is weet ze niet goed raad met zichzelf. Maar ik weet me sinds kort in te houden en bovendien, ieder heeft het recht zichzelf te zijn.

Beryls ouders vertrokken om half acht. De lange avond daarna: ergens was het moeilijk. Beryl en ik wisten nog niet wat we aan elkaar hadden. Ze is verlegen (ik ook) en we waren ieder bang om iets kapot te maken door al te veel genegenheid te tonen.

We gingen naar buiten om de maan te bekijken. Geen succes, niet alleen door de dunne bewolking. Ik ben er van overtuigd dat de sterrenhemel niet overkomt in een stad. Ver weg in de duisternis, de zilveren maan die boven een bergkam rijst in een stil woud. Daar zouden we het ware gevoel kunnen ondergaan.

Binnen: mijn reisfoto's bekijken; onhandig probeerde ik enthousiast te zijn. Ze blijft aan de andere kant van de kamer zitten.

22 uur: zal ik weggaan? Het is zo stil. Muziek? Ja! Er is een pick-up die ik gewoon over het hoofd had gezien. Ze houdt van Neil Diamond, ze zegt: dan kun je merken hou oud ik ben. Ik weet niet hoe oud ze is en vraag het ook niet.

En boven een glas wijn komen we aan tafel tot een enthousiaste conversatie. De biologie heeft haar grote interesse, geloof ik nu.

Wat kan ik er van zeggen? De herinnering heb ik nog: aan een levendige conversatie zonder vlakke gemeenplaatsen.

1 uur: Ik ga weg. Bij de motor omhels ik haar. Ze beantwoordt mijn gevoelens. Misschien het heerlijkste kwartier tot nu toe in Australië staande in haar tuin onder de sterrenhemel.

Ik heb "The little prince" (van Antoine de Saint-Exupery) van Beryl geleend. De haast kinderlijke logica erin spreekt me aan; ook het schijnbaar onwezenlijke einde van de schrijver.

Maandag 11 september 1978 23.45

Ik heb het niet kunnen laten en heb de muzikale versie van "War of the Worlds" van Jeff Wayne gekocht. We hebben er in de huiskamer gezamenlijk naar geluisterd.

Het geweldige epos brengt me helemaal tot vurig enthousiasme. Er zit iets in ruimteverhalen dat een brandend vuur van leven in me wakker maakt, iets dat onbekende krachten losmaakt.

Ergens zijn zulke verhalen (ik bedoel War of the worlds van Wells, Sprong in het heelal van Chilton en ook verhalen van Jules Verne) ERG BELANGRIJK. Ze brengen een droom en anderen brengen die droom tot leven.

Dinsdag 12 september 1978 9.20

Opnieuw brengt de muziek van "War of the worlds" me tot vervoering. Vroeger was het ook zo met "Sprong in het heelal".

Op vrijdagavond in mijn huisje in Noorden bracht dat hoorspel me tot vervoering.

Wat is het cruciale element?

Het grote avontuur: iets wat ik als essentie voor de mensheid zie.

Alleen kan ik zulke dingen niet ondernemen: is het een onbewust verlangen om op te gaan in een groot groepsstreven? De beklimming van de Erciyes Dagi bracht me ook tot verrukking. Voor de wereld betekent het niets, maar het gaat om het persoonlijke aspect en hoe je het weet te brengen.

16 uur

Ik heb weer een boek van Erich Fromm gekocht: "Man for himself", eigenlijk een vervolg op "Escape from freedom". Toen Olivier dat boek vond zei hij: That can only belong to one person in this house. Hij bedoelde uiteraard mij, een persoon die hij volledig wezensvreemd aan hemzelf vond..

Ik las een mooie uitspraak van Spinoza in dat boek:

"Happiness is not the reward of virtue, but is virtue itself; nor do we delight in happiness because we restrain our lusts; but, on the contrary, because we delight in it, therefore we are able to restrain them.

Van mijn voornemen om problemen met kwaliteitsgevoel en als uitdaging voor de creativiteit aan te pakken is nog niets terechtgekomen. Als een klein kind sta ik vloekend en scheldend en knerpend aan probleempjes met de motor te schutten, totaal onder invloed van het haastgevoel en een verkeerd waardebegrip.

Woensdag 13 september 1978 14.30

Is het mijn innerlijke leegte die, nu mijn relatie met Beryl erg wankel is, mijn zelfvertrouwen en levensvreugde ondermijnt? Ik moet oppassen dat ik niet teveel ga aandringen en bezitterig ga worden. Als ik de liefde en waardering van een ander ga verliezen, dan val ik terug tot de kern van mijn bestaan. Is daar leegte en wanhoop of is daar iets dat blijft bestaan, de kern van mijn persoonlijkheid?

Vrijdag 15 september 1978 14.30

De hele dag zo'n beetje ongeconcentreerd in het natuurkundeboek zitten staren. Die bezigheid, daar word ik hoorndol van. Nu ga ik eens wat meer gerichte activiteit ondernemen.

Zondag 17 september 1978 07.15

Is het de stralende rustige zondagochtend die de rit naar huis zo schitterend maakte?

Het grijze silhouet van Sydney vanaf de Gladesvillebrug, badend in een koel licht, brengt me tot verrukking.

Maansverduistering 17 sep 1978

Beryl achter haar telescoop

Rijdend over de Pymontbrug zie ik geweldige lichtbanen tussen de hoog oprijzende wolkenkrabbers over me heen wijzen. De zon heeft zijn entree gemaakt. Afscheid van Beryl, met wie ik de maansverduistering heb waargenomen.

Wat een nacht! Afwisselend hebben we buiten in de kou naar de eclips gekeken en binnen op het tapijt liggen rollen.

Mijn vrees dat ze een voortijdig einde aan onze vriendschap wilde maken bleek ongegrond; ze weet waarschijnlijk niet hoe ze zich tegenover mij moet gedragen.

En ik begon me tegen de morgen godzijdank eindelijk vrij te voelen en in staat tot spontane uitingen.

Een onvergetelijke nacht!

Misschien zijn de dia's van de eclips wel wat geworden. De 20 cm f6 Newton van Beryl is anders een uitstekende telescoop! Ik heb de Orionnevel nog nooit zo ver zien uitwaaiëren. En toen Jupiter om 5 uur in het oosten net boven het dak kwam gluren was het beeld zeer redelijk.

21.20

Ik weet haast zeker dat deze jaren van reizen en werken en leven in andere landen me heel wat meer levenservaring zullen geven dan een corresponderende tijd op bijv. het Organisch Lab in Utrecht, waar alles praktisch voorspelbaar was.

Het enige voordeel(?) daar was: respect van de anderen, omdat je aan hun verwachtingspatroon voldaan hebt en een gevoel van zekerheid.

Maandag 18 september 1978 10.30

Ik heb het boek "Has Man a future?" van Bertrand Russell gekocht. Buitengewoon boeiend vind ik het.

In het laatste hoofdstuk geeft hij verveling en onmogelijkheid tot ontplooiing aan als oorzaak van de "love of war". Hij stelt dat in vreedestijd die drang naar avontuur bevredigd kan worden door min of meer riskante ondernemingen.

20.45

Luisterend naar "War of the worlds" ben ik aan het brieven schrijven naar Nederland. Vandaag heb ik eindelijk eens flinke weerstand kunnen bieden aan het verlangen naar eten en koffiedrinken.

Dinsdag 19 september 1978 20.40

Ik moet Ron en Lidy in Canada de treurige brief schrijven dat ik niet kom. Later in mijn leven, waarschijnlijk pas over zo'n vijf jaar.

Vanmiddag ben ik op het immigratiebureau geweest, om een re-entry permit en een visumverlenging van 1 week te krijgen. Een jonge dikke taart met een uitgestreken gezicht gaf een formulier: "fill in completely and then I will consider it".

Poeh..

Vijf minuten later komt er een knaap naar me toe en vraagt me hoe het mogelijk is dat ik in augustus nog 3 maanden verlenging heb gekregen. Ik ben zo verbaasd dat ik uit mijn (beleefde) rol val. Maar ik weet me nog redelijk te beheersen. Ze hebben mijn paspoorten en nu moet ik ook weer mijn geld en mijn vliegbiljet naar Kuala Lumpur laten zien.

Een bezoek aan een tentenzaak in Kent Street: er staan een paar leuke Engelse tenten. Ik raak in gesprek met de jongeman die de klanten bedient. Hij geeft me daar een stel "blasts" aan het adres van de Australiërs weg, zoals ik ze nog maar zelden gehoord heb. De rugzakken hier zijn 20 jaar ouderwets en peperduur; de tenten zijn knudde en peperduur. Bestellingen in Engeland duren 12 maanden; de weefkosten in Australië spannen de kroon tov die in de rest van de wereld.

Woensdag 20 september 1978 9.20

Afwisselend regent het als een bezetene en dan weer vlamt de zon op de wolken.

Er valt me een opvallende gedachte naar binnen. Het eigenaardige verschijnsel doet zich voor dat ik op die avond in juni er alles voor over had om Beryl te versieren. Al mijn interesses en plannen zou ik willen opgeven op dat moment. Ze leken me koud en zinloos in vergelijking met de genegenheid van een vrouw.

Nu, 3 maanden later, nu ik haar ook echt versierd heb, denk ik daar heel anders over, zeker op een stralende morgen als deze. Ik waardeer haar, maar ben niet van plan mijn eigen identiteit op te geven, niet de fietstocht, niet de sterrenhemel. Ik hoop echt dat ze zelf ook onafhankelijk is. Dat is mijn idee van een ideale relatie: 2 mensen die ieder hun eigen interesses hebben en niet volledig afhankelijk zijn van de ander.

13 uur

Zo meteen bijles in Oatley. Is het de taak van de leraar nieuwsgierigheid op te wekken of om die te bevredigen?

Ik zou zeggen: het eerste! Zorg dat je gedachten opwekt, zo van: hoe kan dat nou? Wat zou dat betekenen?

Donderdag 21 september 1978 11.15

Ik ben weer bezig met het noteren van gegevens uit de boeken van Minnaert (Natuurkunde van het vrije veld). Ik kan er mijn gedachten nauwelijks bijhouden. Dit gedoe is zo steriel in vergelijking met het echte werk, het zelf waarnemen. Maar het is ook waarschijnlijk de bedoeling van het boek: het aanzetten tot zelf waarnemen!

Vrijdag 22 september 1978 11.40

Ik heb informatie ingewonnen over inentingen in het vaccinatiecentrum op Chifley square.

Hoef alleen cholera en hepatitis inentingen te halen net voor mijn vertrek.

Woensdag 27 september 1978

Lees over de Italiaanse krijgsgevangenen in een POW-kamp in Oost-Afrika.

De schrijver vertelt hoe de gevangenen door het ondernemen van een studie verhinderden dat hun "mind got stale and warped".

Donderdag 4 oktober 1978

10.30 Buiten valt de regen. Zelf ben ik ook niet in zo'n beste stemming.

Vanavond 2 bijlessen en ik ben me nu aan het voorbereiden. Mijn hart is er niet bij en ik wil zo snel mogelijk klaar zijn. Daardoor blijft m'n eigen kennis ook maar matig: door de geringe betrokkenheid. Maar ik vind het gedoe zo steriel en ik ben opnieuw tot de conclusie gekomen dat ik projektonderwijs (in ieder geval experimenten doen) ideaal zou vinden.

Mijn leven gaat hier voorbij: alsmaar starend in de boeken, zonder zelf deel te nemen en informatie uit de eerste hand te verkrijgen.

Zondag 8 oktober 1978 11 uur

In mijn kamer in Paddington.

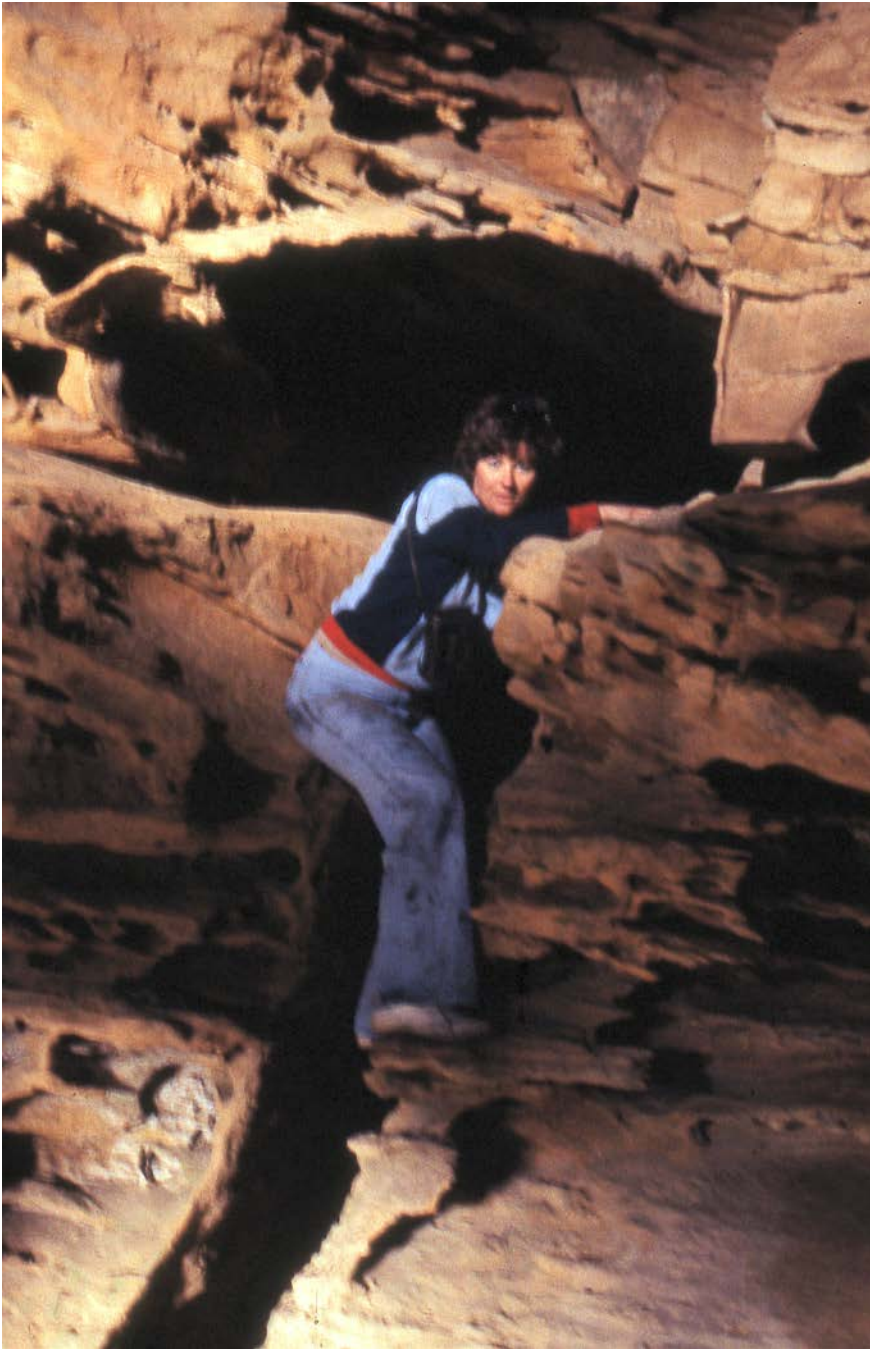
Na de dag en avond met Beryl kreeg ik een vreemde mengeling van gevoelens: de overtuiging dat echtheid van primair belang is, het verlangen om weer alleen te zijn na een samenzijn waarvan mijn gevoel me constant zegt dat het gespannen is.

Ze is aardig, maar gaat niet diep. Ik heb wat pogingen gedaan om een dieper gesprek aan te knopen maar het klonk door mijn gespannenheid en gebrekkige Engels waarschijnlijk erg houterig. Hoe anders klonk ze tijdens het telefoongesprek met haar zuster, enthousiast en zonder remmingen. Ze verzweg het feit dat ik in huis was en pretendeerde aan een biologieproject te werken.

Waarom kon ik bijv. zo goed opschieten met iemand als Lidy Kok, de vrouw van Ron? De spanning was niet aanwezig omdat we geen van beiden pretenties hadden. Wat is zo iets heerlijk en wat maakt die gespannen maskerade het leven moeilijk!

Maar ik zal met plezier terugdenken aan de bushwalks die Beryl en ik ondernomen hebben. Gisteren naar een verscholen vallei in het regenwoud bij Mt. Wilson ("Happy Valley"), maar vooral de beklimming van de rotswand en de klauterpartij in de grot bij Springwood.

In zulke ondernemingen voel ik de ware zin van het samenzijn.

Beryl in de grot

Tweede oefenfietstocht, nu in New South Wales

Donderdag 11 oktober 1978

Paddington 10.05

Wij moeten gaan, o mijn stalen ros!

Na deze woorden keek ik zuchtend naar mijn overbeladen fiets.

Weer dat gevoel: hoe moet dit in vredesnaam lukken? Waar ben ik nu toch weer aan begonnen?

Toch ben ik blij dat Jan me een beetje geprest heeft om het achterwiel in orde te brengen. Ik kon vorige week vrijdag het lager niet goed afgesteld krijgen en bij verder onderzoek bleek dat de lagermoeren een groef vertoonden en ook dat de achteras krom was.

Bij de Cyclery in Clarence Street gaven ze me snel een nieuwe set, met verontschuldiging voor het gebeurde. Ik weet nu niet of dit een fabrieksfout was of dat die kromme as ontstaan is door die rotwegen in Queensland, waar ik zo'n 40 km met een los achterwiel rondgereden heb.

Nu, om 12.30, na een enerverende rit over de Prince's Highway (voornamelijk vanweg het drukke verkeer) zit ik in het Royal National Park te schrijven. Een groot stuk aangebrand hout dient als stoel.

De dorst is langzaam toegenomen, maar ik moet de wilskracht opbrengen om de veldfles niet in een keer leeg te drinken.

Het is hier praktisch stil; af en toe een auto; verder het gezoem van een vlieg, het sjirpen van een krekel. Even zag ik een zwarte kraai. Het Eucalyptusbos om me heen vertoont duidelijk de sporen van een brand, overal zie ik zwarte stammen.

Donderende geluiden in de verte. In alle richtingen? Onweer? Boven me zie ik wat cirrusveegjes, maar in het zuiden is een grote wolkenbank.

De stuurtas is propvol geladen, dat is erg lastig

Vrijdag 12 oktober 1978 7.40

Om 5.30 opgestaan.

Gisteravond had ik een diner bij kaarslicht en maanlicht met Jeff en Mandy, een stel dat ik op Garie Beach ontmoette. Ze gaven me een lift in hun VW-bus tegen de berg op. Daar had ik op dat moment bijna geen conditie meer voor. Het is een erg leuke avond geworden. Maaltijd met veel groenten in een watjang, rijst, een kampvuur en verhalen over angst in een bos. Het maanlicht gaf een feeërieke sfeer.

Gisteravond, in een boom naast het grasveld waar we aten, riep een vogel. Ik hield hem voor een koekoek, maar volgens Jeff was het een morepork, en soort uil. Toen ik naar de boom liep zag ik zijn silhouet over me heen vliegen.

8.55

Eerste stop op weg naar Scarborough.

Tekenen? Als ik zin krijg om die grote tas uit te pakken. Alles is zo lastig bereikbaar, dat het gewoon frustrerend is. Die tekenspullen, het windjack en de schrijfwaren moet ik direct bij de hand hebben.

11 uur

Net voor Wollongong. Geweldige dorst.

So far, so good. Zoals met alles: ook met het fietsen zijn er ups en downs.

De ups: - de rust na een vermoeiende rit

- van een heuvel afgieren
- tekenen en schilderen
- sterrenkijken
- kamperen in het woud

De downs: - inpakken en je wanhopig afvragen waar je alles moet laten

- tegen de heuvels optornen
- de voortdurende angst voor breakdown als gevolg van overladen fiets
- het autoverkeer

15.10

In de kroeg in Windang, op het haf net voor Shell Harbour.

O, deze dorst, deze onophoudelijke dorst! Hoe moet ik daar overheen komen?

Weer heb ik tijdens de meest ongunstige tijd van de dag zitten fietsen, tussen 10 en 2 uur. Heet, heet! Bar!

15.50

Terugkruipend uit mijn met rotsooi beladen tent stap ik midden in de boterhammen met jam en promite die ik net had gesmeerd.

KvandeB!

Dit is een typische baaldag. De overgang van het luxeleven in Sydney naar het ongemak en de kleine tegenslagen van het kamperen.

De wind blaast mijn tweede boterham in het zand. KvandeB-kwadraat.

Mijn stemming is dicht bij het nulpunt.

Tot nu toe weinig plezier van de kijker.

Zal ik het bij de veldkijker houden en het kleine Observershandbook van Patrick Moore?

Het resultaat is misschien dat ik na terugkomst in Nederland voldoende zin heb om de kijkerbouw serieus aan te pakken (na al die tijd onthouding, of beter gezegd: warmmakerij met de veldkijker). Toen in 1974 had ik na de fietstocht in Duitsland ineens voldoende energie om de sterrenwacht te bouwen.

Het kopen van de C5 was misschien een grote fout. Zelf bouwen had veel meer plezier gegeven.

Willoos heb ik me overgegeven aan het verlangen om te eten en te drinken.

Zaterdag 14 oktober 1978

8uur

Weg van die afschuwelijke Prince's Highway. Op een zijweg in de stilte. Weiden met koeien; stekende vliegen. Kijkend over zee zie ik in de 8x30 de horizon, sterk golvend. Zijn dat golven of is het een hitte-effect?

16 uur

Op een camping in Kangaroo valley.

Het is nu de derde dag. De berg net voor de vallei heeft me genadeloos afgekenepen. Het hele eind heb ik moeten lopen. Moe, bezweet, vloekend. En met het gevoel dat deze uitdaging nutteloos is. Dat ik beter thuis had kunnen zitten. Maar, wat had ik daar moeten doen? Natuurlijk aan een andere uitdaging werken, die, als ik mezelf goed voor ogen heb bij eventuele tegenslagen ook weer de wanhoopsrectie teweeg zou brengen. Geen verschil dus.

Die berg. Er kwam geen eind aan. Na elke bocht kwam er weer een nieuw stijgend stuk. De afdaling naar Kangaroo Valley: monsterachtig! Bijna continu de remmen aangehad en ik voelde de angst voor een rembreuk. En wat had ik dan moeten doen?!

De zeer bochtige weg slingerde zich afwisselend door bossen en langs een diepe afgrond aan de rand waarvan ik een prachtig uitzicht op de vallei had.

Na de diepe depressie op de berg had ik weer een ervaring in de vallei (welk een tegenspraak!). Om 3 uur aangekomen bij een camping, alwaar een mummelende oude baas me te woord staat. Van mijn naam maakt hij eerst Vangtse en geeft het daarna meteen wanhopig op.

Zondag 15 oktober 1978

5.30-7 uur.

Fijn getekend. Haastgevoel werkt kwaliteit tegen.

Een grote tekening of een goed schilderij, daar moet ik echt de tijd voor nemen, dus zo tussendoor kan ik beter alleen schetsen maken, bijv. studieschetsen voor grotere tekeningen.

9.20

Ik ben al een aardig eind tegen de berg op geworsteld (in de richting van Moss Vale).

Het is koel en de hemel zwaar bewolkt. De stemming is nu veel beter en ik neem vogels en planten waar. Ongelooflijk, zoveel indrukken dat je opdoet!

Ja, het is ochtend en koel weer: de voorwaarden voor een goed humeur (wat mij betreft).

10.20

Als een oase kwam het wegcafeetje in Fitzroy Falls, boven op de berg.

En de regen is losgebrand!

Eerst trachtte ik bescherming te zoeken achter een boom. Mocht niet baten; ben duidelijk erg slecht voorbereid op de regen.

14.30

In een caravan in Mittagong. Ben bezweken voor de verleiding om hierin te gaan en geen tent op te zetten in de regen.

Zoals ik gisteren zat te zweten zo zit ik nu te rillen!

De aanhoudende regen heeft me duidelijk gemaakt dat ik de trip toch niet slordig kan voorbereiden.

Maandag 16 oktober 1978

6 uur Stralend weer: en ik voel me in zo'n uitstekende stemming!

Schitterende weg van net boven Mittagong naar The Oaks; de weg gaat door een golvend landschap met farms en hier en daar gum tree wouden. Bijna geen auto's.

17 uur

Moe kom ik weer in Paddington aan. De laatste 2 uur, door het drukke verkeer vanaf Liverpool, waren een ramp.

NIEUW—ZEELAND

Donderdag 19 oktober 1978

18.00

Op een bovenkamer in de YMCA in Auckland. Slecht weer, troosteloos uitzicht op een dak.

Tijdens de vlucht probeerde de piloot toch iets positiefs te zeggen: in Auckland was het bewolkt en regende het zo nu en dan, maar boven de wolken scheen de zon ten minste (!?).

Vanmiddag heb ik wat in Auckland rondgelopen, dwz. alleen in Queen Street en Beach Road. Het lijkt erg op een Australische stad. Veel Maori's. Een en ander is hier wel goedkoper, geloof ik

Vanavond moet ik over de activiteiten in NZ beslissen. Ik denk aan een bezoek aan de "Glowworm Cave" in Waitomo en daarna een trektocht door het vulkaangebied. Auckland trekt me niet.

Vrijdag 20 oktober Auckland

11.25 Boven op Mt. Eden.

Schitterende atmosfeer. Verlaten plek; duistere, ruwe bomen; huilende wind en jagende wolken. Ik heb een tekening gemaakt van een boom, een werkelijk monsterachtige boom, die zo uit het woud Fangorn van "The Lord of the Rings" zou kunnen zijn gestapt. Ik vergat mezelf helemaal in deze tekening. Ongelooflijk, dat deze plek bestaat in Auckland!

Tussen haakjes, de bussen en treinen naar Rotorua waren stampvol, de grotten van Waitomo zijn ondergelopen. Morgen heb ik een plaatsje op de bus naar Rotorua. NZ\$7.60!

19.20

Nog wat na te mijmeren op mijn kamer. Opnieuw huilt de wind buiten om het hotel. De regen stroomt naar. Maar het is een leuke dag geweest.

22.50

Ik ga naar bed.

Heb een uur beneden gezeten, tussen de vaste gasten van het hotel. Een dronken meid, grof in de mond, lurkte uit een met papier gemaskeerde drankfles. Verder wat lui die snooker spelen.

Aan de balie zat een charmant meisje dat me een nieuwe koffie gaf, nadat ik de eerste in de lift tot een kunstwerk op de vloer had omgezet...

Zaterdag 21 oktober In het YWCA in Rotorua.

Tijdens de busrit vanaf Auckland is me opgevallen dat NZ bijzonder rijk aan groen is. Middelhoog heuvelland, eindeloze groene weiden, met talloze schapen als witte dotten erop verspreid.

Ik heb nog geen enkele Eucalyptusboom gezien, alleen maar de groene loof- en naaldbomen van de gematigde zone. In de dorpen zijn voornamelijk houten huizen. Niet ver voor Rotorua begint een typisch landschap: uit de

groene weiden steken rotsformaties omhoog (tot zo'n 50 m) die me sterk aan lavapielen doen denken. En in Rotorua zelf is de zwavelgeur wel buitengewoon duidelijk!

In de YWCA heeft een kordate, maar vriendelijke dame me een hele hal ter beschikking gesteld, voor \$2.50 per nacht. Ik kan hier eventueel blijven tot dinsdag, dan komen de meisjes hier weer spelen ("This is a Young Wo-
mans Christian Association, Sir!").

June, een kettingrokende, depressief uitzierende vrouw met een uiterst schorre stem, laat zien hoe de wasma-
chine werkt. Ze leidt me daarna naar de douche met het verzoek om de deur op slot te doen (...)

Zondag 22 oktober Rotorua

21.20

Terwijl ik dit nu zit te schrijven, zitten de lieftallige meisjes Laurie en Nancy naast me de gek met me te steken. Sue ligt in de slaapzak te lezen.

Gisteravond om tien uur, terwijl ik in m'n eentje zat te lezen, kwamen ze alle drie opeens binnen! Wat een verrassing! 3 Canadeesjes op reis, net een week in NZ. De praatgrage en levenslustige Laurie, de kalme Nancy, die zo van muziek houdt en op de piano die in deze kamer staat steeds een paar accoorden van Beethoven probeert; de stille Sue met het ruige haar. Ze komen uit Edmonton en zijn op weg voor een grote reis met de rugzak.

Laurie, Nancy en Sue

Vandaag hebben we samen een echt leuke dag gehad. Een bezoek aan het meer met de zwarte zwanen, waar Nancy haar liefde voor de bergen uitsprak; wandelen door de rietoevers, met geelachtig sediment, dode grijze struiken, ontsnappende stoom en die overduidelijke zwavelgeur.

Vanmiddag zijn we lopend naar Whakarewarewa geweest. De energie die die jonge meiden hebben! Dansend, rennend, kwebbelend, het gaat alsmaar door.

Whaka zelf: overal stoom; grijsgeel gesteente; heet water, zelfs een blubberende modderpoel.

Een heerlijk diner. O ja ,vooraf: een gesprek met een artieste in haar studio, die talloze schilderijen van landschappen had gemaakt. Ze was heel voorkomend en antwoordde uitgebreid op de talloze vragen van Laurie. En nu zitten we in ons dagboek te schrijven. Ik voelde me echt top bij deze grieten. Die onverholven levenslust doet je wel iets!

Sue, Nancy en Laurie in Rotorua

Woensdag 25 oktober Rotorua

9uur

Ik zit in een coffeelounge bij het busstation op de bus naar Tongariro National Park te wachten.

Een beetje weemoed; vanmorgen heb ik hartelijk afscheid genomen van Laurie, Nancy en Sue met wie ik 3 leuke dagen heb doorgebracht. Nu mis ik ze een beetje, maar gisteren kreeg ik af en toe het heen en weer van hun drukdoenerigheid. Wel, zo is het leven; een paar dagen is leuk. Nu roepen de vulkanen en ik wil de uitdaging aannemen.

Gisteren hebben we een bezoek gebracht aan Walter Bonbeeck, een ex-Hollander, wonend in een huis vol antiek (stoelen en tafels uit de 17e eeuw). Hij had 9 prachtige honden (hoewel, geen takshonden!) en een aantal ponies. Naast en achter zijn huis was een prachtig stukje land; groen gras, dicht struikgewas en een

snelstromende beek,waarin de forellen met schichtige bewegingen tegen de stroom in vooruitschoten.

Sue

Bij Walter Bonbeek

Gisteravond heb ik nog een tekenles aan Laurie gegeven. Dit als dank voor de nekmassage die ze me gegeven had, nadat ik bij een gymnastiekoefening een pijnlijke nek had opgelopen. Ze is echt wel geïnteresseerd en ik

heb beloofd een tekeninstructieboek poste restante naar Christchurch te sturen.

16.50 Chateau Tongariro (de camping)

Tijdens de busrit heb ik ze al een tijdje gezien het 3-tal Tongariro, Ngauruhoe en Ruapehu. Ngauruhoe ziet er schitterend uit, een symmetrische kegel met een kleine rookpluim, het klassieke beeld van de vulkaan. Ruapehu is een vormloze grote massa. Alle 3 de vulkanen bestaan uit andesiet, een donkergrijs tot zwart gesteente met witte spikkels erin.

Nu zit ik in een cabin in het Motorcamp. Stilte. Verlatenheid. Alleen het geruis van een beek een eindje achter de groene struiken achter mijn raam. Ik mis de 3 snoezen al.

Een bezoek aan het Park Headquarters maakte duidelijk dat ik Ngauruhoe niet zonder crampons en ijsbijl kan nemen. Ik zal morgen eerst bij Tongariro kijken.

18.50

De stilte blijft. Eigenlijk stel ik hem niet op prijs; er blijft dat knagende gevoel van leegte. Raar is dat, maar vooral zo'n meisje als Laurie heeft diepe indruk bij me achter gelaten. Soms werd ik knetter van haar gekwebbel, maar die prachtige levenslust, die blijheid in dat gewone, maar toch zeer knappe gezicht. Ondanks haar gebreken die schitterende levenslust maakt alles goed. Ze maakt gewoon van het leven een kunst.

Ik zou hen dolgraag later weer eens willen zien.

De stilte maakt me depressief. Ik verdiep me weer eens een tijdje in "The Sword of Shannara" een Tolkienachtig avonturenverhaal. Later ga ik mijn uitrusting voor de tocht van morgen in orde maken.

Donderdag 26 oktober De trektocht naar Tongariro

6.00 Opgestaan. Koud. Geen wanten.

Er is vrij veel bewolking die er streperig uitziet.

7.30 Start

7.15 Voorbij het Chateau. Voor me uit loopt het pad naar de dennewouden aan de voet van een bruine heuvelkam. (nog ca 2km).

Daarachter rijzen Ngauruhoe en Tongariro op. Ng. heeft een kleine rookpluim.

Lichte wind; temp. ca 15 °C.

Ik hoor vogels fluiten (het lijken me leeuweriken).

Onderweg heb ik regelmatig ijsvlokken op de beschaduwde bosgrond gezien.

8.40 Ik ben net het bos uitgekomen en ga nu over een langzaam oplopende helling met laag, stekelig struikgewas en hoog bruin gras (geïsoleerd in pollen). Ng. loert over de kam voor me. Dit moet de heuvelrug zijn die ik om 8 uur zag.

Op weg naar het vulkanenpark

Mt .Ngaurohoe

Op de paaltjes die het pad markeren, heeft zich een bleekgroene parasiet genesteld. Wanneer ik 'n plantje wegtrek komt er een stukje hout mee.

8.55 Op de top van de heuvelrug. Ik kijk uit over de vlakte voor me.

De vlakte eindigt aan de voet van de vulkanen.

Op de vlakte ligt een grijs wollen mostapijt. Veel bruine graspollen (het voor dit gebied beroemde "red tussock") en af en toe grijs struikgewas met roodbruine naalden. De takken zijn weer bezet met die bleekgroene parasiet.

VOLCANIC ACTIVITY
DURING ERUPTIVE PERIODS
KEEP OFF SLOPES OF
Mt. NGAURUHOE AS GAS,
ASH OR ROCKS MAY BE
A DANGER

Licht ruist de wind over de vlakte. Een vogel twinkelt in de lucht. Lichte bewolking. Goede stemming. De rugzak weegt (nog) niet zwaar.

9.25 Het lage struikgewas wordt dichter. Als het pad er niet geweest was, dan zou de tocht zeker 2x zo lang duren. Ik daal af naar een riviertje, daarna weer omhoog.

10.00 Na nog een paar beekjes gepasseerd te zijn ben ik in een diepere vallei aangeland. Rechts begint de glooiende helling die naar de bergen loopt. Even pauze. Honger, zweten, dorst.

10.25 In de richting van Tongariro. Ik ben nu op de hoogvlakte voor de vulkanen. Links van me, op ca 2 km afstand, rijst een dode krater op (Pukenaikē); ik schat dat die zo'n 150 meter boven de vlakte uitrijst.

11.00 Ik ontmoet een Schot van 64 bij de Mangatepopohut.

Rechts van me zie ik een vreemd gevormde massa, ca 100 meter hoog, met verticale wanden van donker gesteente, in langwerpige zuilen gekristalliseerd. Het is nog 7 mijl (5 uur) naar de Ketetahi hut. Ik loop nu over een andesietveld (diameter stenen 1 á 20 cm) naar de lavamuur. Deze is het uiteinde van de lavastroom die Ngauruhoe in 1974 (?) uit zijn krater gestuurd heeft. Ik pak een ronde andesietsteen voor mijn verzameling.

11.25 Ben van het pad afgeraakt omdat ik naar de lavamuur wilde. Nu ga ik in de richting van de kam die Ngauruhoe en Tongariro verbindt. Het terrein wordt ruiger, de vegetatie zeldzamer.

In de buurt van de kam lijkt het omhooggaan erg moeilijk; aan de kant van Ng. lijkt het makkelijker.

11.40 Ik worstel me over en tussen talloze bruingrijze brokken (in allerlei wanstaltige vormen) donkergrijs gesteente. Het is enigszins poreus en aan de onderkant heeft het vele stenige puntjes, het lijken net smeluitlopers.

Het brokkenveld, dat er werkelijk fantastisch uitziet, is zeker 1 km² groot.

Af en toe zie ik ook open plekken met zachte donkere stof en kleine puimstenen

Een paar bruingrijze brokken zijn kapot. Dat bruingrijze is alleen een oppervlaktelaag van enige mm dik. Binnen is de steen zwart met witte stukjes van 1 á 2 mm. Het is poreus.

12.00 Ik ga toch maar over het brokkenveld naar het pad aan de kant van Tongariro. Door de verre kijker zie ik namelijk op Ngauruhoe grote lagen stof!

12.03 Weer een stofveld. Over ca 200 meter bevindt zich het pad. Ik maak een zijtoer naar rechts waar ik een recente lavatong zie die over het stofveld is komen kruipen. De lavatong is droog en gevormd uit talloze brokken. Grijsgroen met zwarte en roodbruine brokken. Het is geen massief ding (voorzover ik het kan bekijken), meer een geweldig conglomeraat van brokken en stof.

12.15 Pauze aan een beekje naast het pad. Sokken en schoenen uit. Ahhh!

Het weer ziet er dreigend uit. Ng. en Tong. zijn in de wolken verdwenen. In de verte zie ik de paaltjes van het "track" omhoog kruipen naar de kam. Hier is geen lava meer. Toch was er tussen de lavabrokken nog vegetatie, droog ruw, maar mooi roodbruin.

M'n ouwe trouwe schoenen hadden het zwaar te verduren op het scherpstenige lavaveld.

12.40 Op weg naar de kam! Ik begin nu al van de kou te rillen.

13.20 Daar ben ik dan, boven op de kam.

Onderweg ben ik 2 groepen trekkers tegengekomen; eerst 3 jongens, later een stel, Brad en Debbie (uit Canada). Naar het Westen heb ik een geweldig uitzicht op de vlakte; mistig blauw en groen en roodbruin, dat alles onder een geweldig wolkendek.

Het is zeer stil.

Overal liggen plakken sneeuw; het is ook vrij koel.

Links rijst de Ngauruhoe op, maar hij is verdwenen in de wolken. Het pad gaat naar rechts naar de complexe piek van Tongariro. De dichtstbijzijnde top bestaat uit zuilvormige blokken. Het hagelt een beetje.

— Hier op de kam zijn weer de wanstaltige lavabrokken.

Ik hoor geen vogel!

Een bord met de hoogte 5430 voet; hier begint ook het pad naar de top van de Ngauruhoe.

13.35 Alle hens aan dek! De hagel brandt los en ik heb geen beschutting!

14.00 Over een vlakte gekomen. Omhoog over een richel. Langs Oturere krater. Omhoog naar de hoofdkrater. Fantastisch landschap.

Regen en wind.

Wit – bruin - zwart, dat zijn de kleuren van het landschap.

Mijn regenjas is erg dun, maar ik heb het toch niet koud. Het lopen door de sneeuw is niet gemakkelijk. -

14.15 Voor me gaapt een verschrikkelijke afgrond: de Red Crater. Uit zijn donkere diepte rijst stoom omhoog. Ik ga op de rand van de afgrond staan en de stoom omhult en verwarmt me.

16.15 Een half uur geleden ben ik in de Ketetahi hut aangekomen. De Heer zij geprezen! De slaapzak is nat (wanneer pak ik die nu eens goed in?!). Beide sokken nat.

De laatste kilometers door de sneeuw waren bar. Vaak zakte ik kniediep weg!! En het bleef maar regenen! De kraters en vooral de Red Crater waren fenomenaal. Het Emerald Lake is een blauwgroene parel. De rotswand rijst steil op vanuit het Emerald Lake, ik zag er zwavelkorsten en ontsnappende stoom.

Een half uur voor de hut houdt de sneeuw op. Door de V-vormige kloof loop ik verder, zo halverwege de helling.

In de hut 3 Zwitsers; ik kan geen touw vastknopen aan hun taal (Duits-Zwitsers). De overnachting kost maar 50 dollarcent!

19.00 Binnen is het gezellig samen met de Zwitsers. Buiten blijft het maar regenen. Het is nog steeds koud. Ik ga af en toe naar buiten in mijn T-shirt. De uitputting maakt me extra gevoelig voor de kou. De ple, een piepklein huisje, heeft geen dak, dus toen ik daar zat en terwijl het dus regende, toen . . . (geen commentaar).

Buiten is het dus miserabel en guur.

Vrijdag 27 oktober

Het is 6 uur 's ochtends. Buiten huilt de wind. Jagende wolken, maar hier en daar een stukje blauw. De Ketetahi Hot Springs roken achter een heuvelkam. Ik zie daar zwavelgeel.

7.30 Afscheid van Fritz, Ursula en Reto, op weg naar de bronnen.

7.45 Ketetahi Hot Springs

Een V-vormige geul in de bergwand, aan een kant lang bruin gras, de andere kant: kaal, wit, met lichtgele korsten. Hierin zijn openingen waar de stoom met grote kracht uitspuut. En die zwavelgeur!

8.05 Ik ben omhoog geklommen over het bed van de geul. Hier en daar een stoombron, af en toe een modderpoel. De grond veert zelfs hier en daar! Waarschijnlijk is de oppervlakte hier en daar erg dun. Dat waarschuwbord ("Stay on the Track") staat er niet voor niets.

Ik neem 2 stukken zwavel mee. Ik denk dat het zwaveldamp is wat ik ruik, en geen H₂S.

8.15 Ik ga over de kam en zie parallel aan de eerste geul een veel grotere geul, honderden meters lang en ca 100 meter breed, met talloze sissende stoombronnen. Ik ga deze geul nu afdalen. Zie veel rode, poreuze steenbrokken, enige dm in diameter. Aan een kant is het gesteente in de geul vertikaal in brokken gespleten.

8.20 Ik ben nu onderin de geul aangeland. Stoom jaagt om me heen; het geraas is angstaanjagend. Je hebt het gevoel dat de hele vallei los zou kunnen branden in oorverdovend gebrul. In zuidelijke richting is het zicht erg slecht. In het noorden verlicht de zon de jagende stoomwolken.

8.30 Ik ben via een graspollenveld over de kam gegaan, weer omhoog naar de rugzak. Het pollenveld loopt niet gemakkelijk; er zijn rotsblokken (Verdraaid! Ik zou hier weken kunnen blijven!) verborgen, waar je steeds over valt.

Uitzicht over een andere geul. Rotsblokken zijn met rood korstmos begroeid.

9.30 De afdaling van de Tongariro gaat al een tijdje door regenwoud. Overal is er groen mos op de bomen. De varens zijn kleiner dan degene die ik in de Blue Mountains in NSW gezien heb.

10.15 Uit het regenwoud, nu in veel drogere vegetatie. Onderweg kwam ik 2 enorme kwekkende groepen

mensen tegen.

13.30 En ik ben sinds 11.00 al op en neer naar National Park geweest om daar crampons te huren (NZ\$2 per dag; dankuwel alstublieft!)

5x een lift gehad in korte tijd; dat gaat toch best hier!

Zondag 29 oktober De Mangatepopovallei

Na een straffe mars hebben Tim Ford (een Australiër die ik in de cabin ontmoette) en ik de Mangatepopohut om 12.30 bereikt. Van hieruit (ca 1200 meter hoogte) is de enorme kegel van Mt. Egmont duidelijk zichtbaar. Hemelsbreed is de berg 130 km verwijderd! Nu in de late middag is de kegel vager en steekt nauwelijks tegen de hemel af.

19.00 De zon is ca 15° boven de horizon. Ik kijk in de richting van Mt.Egmont; de zon staat daar net boven. In de richting van de vulkaan zie ik achter elkaar 4 verschillende boslagen. De 1e op ca 10 km, die daarna komen op vele km afstand. Het is zeer duidelijk dat de tint van de bossen die op zulke afstanden egaal is per laag, duidelijk van donkergrijsblauw steeds lichter wordt, naarmate ze verder verwijderd zijn. Mt.Egmont zelf (na de 4 boslagen op grote afstand) is het lichtst van tint. De sneeuwtop ziet er niet wit uit maar lichtgrijs.

De rook van Mt. Ngauruhoe gaat loodrecht omhoog. Het is daar windstil.

19.55 De zon is net onder. Direct na zonsondergang zie ik iets wat ik nog nooit eerder heb waargenomen: de dunne wolkenlaag, net boven de zon, is op die plaats groen! Dat duurt enige tientallen seconden. Dan gaat de kleur langzaam (binnen 10 sec) over in geel.

Maandag 30 oktober De beklimming van Mt. Ngauruhoe

8.00 Het is zover: Tim Ford en ik gaan het samen proberen. Stralend weer; lichte wolkenvegen achter Tongariro en Ngauruhoe

9.00 Rust op de kam 5420 voet. De krater is zeer rustig.

10.00 We zijn op ca 2000 meter hoogte; tussen een paar klompen gestolde lava. We hebben ca 3 kwartier in zwart gruis getobt; af en toe klompen lava (op de "ridge" die de populaire route naar de top vormt). Soms kun je op de harde sneeuw aardig vooruit komen als je je voeten er zijwaarts in plant.

Af en toe rolt een steen naar beneden, langs de schijnbaar eindeloze helling. Het is erg stil; je hoort alleen het lichte ruisen van de wind.

11.30 Aan de rand van een rokende afgrond: de hoofdkrater van Mt. Ngauruhoe. Ca 200 meter in doorsnede en 100 meter diep. Puin, gele brokken; rood en grijs op de rotswanden; op vele plaatsen komt stoom vrij.

12.30 Godzijdank! Eindelijk frisse lucht!

Ik kon het natuurlijk weer niet laten en waagde een afdaling in de krater: klauteren over fantastisch gevormde lichtgrijze brokken lava tot het punt waar het praktisch steil naar beneden ging. Links was een scoriahelling, waar regelmatig stenen naar beneden rolden. De zon brandt in de krater en veroorzaakt continu steenval.

Beneden een wirwar van gele brokken; geweldige wolken rijzen op.

De lucht was af en toe onverdraaglijk! M'n kop eraf als er geen SO₂ bij zit! Met een stuk rode scoria als trofee ben ik haastig teruggekeerd.

Ook in de krater is op veel plaatsen sneeuw en ijs aanwezig; de vele ijspieken die van de steile bovenkant van de krater afhangen vormen een fantastisch schouwspel.

Terwijl ik rond de krater loop zie ik aan de overkant van de geul tussen de hoofdkrater en de oostelijke wal Tim naar beneden suizen over de sneeuw. Ik smijt mijn rugzak en mijn crampons neer, pak de vuilniszak en stort me onvervaard in de diepte.

Dit "bumsliding", een onvergetelijke ervaring, herhalen we nog vele malen!

13.30 Tim gaat weer naar beneden, terug naar de hut. Zelf ga ik een wandeling rond de krater maken. De crampons komen op de steile sneeuwelling goed van pas. Aan de noordkant kom ik plotseling in een wolk terecht; ook blijkt deze kant de lijzijde van de krater te zijn! Het zicht wordt erg slecht en de uitlaatgassen van de krater maken me het leven zuur. Ik voel me niet zo op m'n gemak; niet in de laatste plaats doordat ik vrees dat ik de helling zal afglijden bij een misstap. Maar na een korte afdaling wordt het zicht beter. Zie nu ook het cramponspoor van Tim dat na 100 meter plotseling tot m'n grote verbazing in een "bumslidetrail" overgaat! Het blijkt dat hij de hele zo'n 500 meter hoge (maar 2x zo lange!) helling afgegleden is!

Ikzelf ga gewoon langzaam naar beneden; onderweg kom ik een paar kinderen tegen die waarschijnlijk ook aan de lokroep van de krater gehoor gaan geven. Om 10 voor 4 kom ik vermoeid maar voldaan bij de Mangatepopohut aan. Een heerlijk bad beneden in de beek; daarna achtereenvolgens eten, koffiedrinken, lezen in "The sword of Shanarra", eten, koffiedrinken, lezen enz.

We zijn nu met zijn zessen in de hut: 4 Aussies, 1 Kiwi en ik.

Dinsdag 31 oktober

10.15 Op de top van Pukekaikiore, de grote molshoop (1700 meter) naast Ngauruhoe. Hij is bezaaid met grote blokken grijs gesteente. Op de lagere hellingen bevinden zich ook zwarte lavabrokken en lavagruis.

Voor me Ngauruhoe, stil, reusachtig; wolkenlierten drijven langs zijn door de zon beschenen besneeuwde flanken. Ik ga die richting uit om te zien of ik daar weer kan af dalen naar de Mangatepopovallei.

10.25 Ben bij de kam aangeland die Pukekaikiore en Ngauruhoe verbindt. Aan de zuidzijde zie ik een grote zwarte lavatong afkomstig van Ng.

10.40 Aan de noordkant van de kam. Voor me een ca 400 meter diepe afdaling, vrij steil, met op veel plaatsen uitstekende brokken bruingrijs gesteente. Er is weinig gruis dus ik denk dat ik het erop kan wagen.

10.50 Op een plaats moet ik het opgeven, er zijn teveel losse stenen. Ik veroorzaak een lawine die honderden meters lager pas tot stilstand komt. Het frame van de rugzak is erg hinderlijk bij het klauteren.

15.15 Uitgeput aangekomen in het cafetaria in de buurt van het Chateau. De laatste tocht, van de hut tot deze plek, die ging wel erg moeilijk. Topzware rugzak, warm weer, m'n humeur ging snel achteruit. Sterk negatieve gedachten wellen af en toe op tijdens zo'n tocht. Nu is alles weer OK. Weldadige rust.

Woensdag 1 november

7.45 Ik loop door een vreemd mistlandschap op zoek naar m'n donsjack dat ik gisteren verloren ben.

Sfeervol, alles wazig, maar de vogels leven. Dat gesprek met de Nieuwzeelander Trevor Randall gisteren, waarin we tot de conclusie kwamen dat al die bezittingen lastig zijn omdat je ze niet allemaal kunt bijhouden daar geloof ik wel in. Vaardigheden, die vormen een kostbaarder bezit.

O, die eeuwige blijde roep van de leeuwerik, boven de heidevelden, ook nu, in de dichte mist.

8.45 En opeens was het daar; m'n donsjack, midden op het pad, na 1 uur en 45 min. lopen, niet ver van de Mangatepopohut. De mist houdt aan; overal bedauwde spinnewebben. Lichte wind. De vogels kwetteren.

Donderdag 2 november

11.30 Na 3 uur sukkelen ben ik bij de Tama Lakes aangeland.

Ik zit achter een rotsblok boven het Lower Tama Lake. Het is erg guur weer, aan de overkant van het meer zie ik geweldige hopen gruis met groen struikgewas overdekt. Bij het Upper Tama Lake zijn de gruishopen kaal. De meren zijn ontstaan door een explosieve uitbarsting.

Ik voel me hier verlaten, ik heb een heel pak fruitbiscuit opgegeten. De lucht is zwaar bewolkt.

Vrijdag 3 november

Ben met Trevor meegereden naar Bulls. Hij gaat weer naar New Plymouth aan de voet van Mt. Egmont. Ons plan om Ruapehu te beklimmen is door het slechte weer in het water gevallen.

Snel een lift naar Wellington en daar overnacht in de YMCA.

De volgende morgen de lange wandeling naar de haven waar ik de ferry van 10 uur over Cook Strait naar het Zuid eiland neem.

Zaterdag 4 november

In het hotel in Nelson ontmoet ik Brita, een meisje uit San Francisco. Later op de avond kom ik haar weer tegen in de verlaten straten van Nelson. We wandelen een tijdje en besluiten om naar de film te gaan.

Zondag 5 november

16.30 De hele familie plus vrienden (die het hotel runnen) zit voor de TV. Pa en een paar vrienden lurken uit grote bierflessen en zijn al flink aangeschoten (net als gisteravond trouwens). Wat een leven, de drank om je leegte te vergeten. De verschijning van premier Muldoon tussen de officials bij de roeikampioenschappen wordt met brallend hoongelach en kreten van "There's Piggy Muldoon!" begroet.

Brita is enthousiast voor tekenen maar geeft toe dat ongeduld haar verhindert om een kunst te leren.

Maandag 6 november

7.45 Zittend op een zonovergoten plein in Nelson wachtend op de bus naar Greymouth. Weer melancholie, maar ook een gevoel van geluk. Een leuk gesprek met Brita gisteravond. Hartelijk afscheid ja, en die weemoed! Dit reizen, alsmaar afscheid. En ik mocht haar wel, kon honderduit met haar praten over allerlei onderwerpen. Ze was weg van de film 2001 en was voortdurend in het boek aan het lezen.

8.20 Een fijne wandeling door de ochtendkoelte in het park bij de kerk waar ik voor het eerst met Brita wandelde.

0 ja! Die grap met die kranten tijdens de busrit van Picton naar Nelson zal me nog lang heugen. Het toppunt van slordig werk en het overduidelijke product van een haastmaatschappij: de rijder smet gewoon de opgerolde kranten tijdens het rijden uit het raam!

Maandag 6 november Greymouth

20.30 In een hotelletje in Smith street.

Na aankomst met de bus heb ik 2 uur rondgelopen op zoek naar een plaats om te overnachten. Bij het Youth Hostel werd ik niet toegelaten omdat ik geen kaart bij me had. Ik zweet me rot en krijg een beroerde stemming. Na een douche gaat het weer veel beter.

Dinsdag 7 november Greymouth

10.00 Wachtend op de bus naar Franz Josef. Loodgrijze lucht. Koffie in een melkbar. Dit is alweer de derde bak.

Woensdag 8 november Franz Josef

8.45 Tussen een snelstromende gletsjerrivier en het dichte regenwoud loop ik naar de Franz Josef gletsjer. Een km voor me zie ik het diepe gletsjerdal de bocht omgaan. Aan de rechterkant rijzen zeer hoge, steile rotswanden op (ik schat zo'n 500 meter), verder weg beginnen de hoge besneeuwde pieken van de Nieuw-Zeelandse Alpen. De "foothills" zijn hier al geweldig steil en zeer dicht bebost.

Naast het pad in het bos zie ik kleine vogels met een witte waaiersstaart, ze zijn zo groot als een mus. Verder een grote groene, luid schreeuwende papegaai (de beruchte kea).

9.20 Ik krijg een lift van een ranger naar het begin van het "walking track". Ongeveer 1 km voor me zie ik de gletsjer, een steil afdalende, onbeschrijflijk ruwe ijsstong. Het oppervlak bestaat uit een woeste massa sneeuwblokken en is veel ruwer dan dat van de Robson gletsjer in Canada.

Maar het dal hier: ongelooflijk, de aardlagen zijn als door een reuzenhand gewoon op hun kant gezet. De wanden met de verticaal lopende steenlagen rijzen honderden meters steil omhoog.

Geweldige brokken sedimentgesteente, afgeslepen door de gletsjer, liggen voor me. De indrukwekkendheid

ervan is gewoon niet in een foto te vangen. Watervallen tuimelen van een oneindige hoogte naar de diepte. In de rechterwand zie ik draaikolken in de rots de zgn. "glaciersmills".

Dit is het gebied van de "Alpine Fault", waar de aardkorst op zijn kant is gezet. Overal glinsteren de dunne kwartsaders als potloodlijnen over een grijs bord. Dit gebied imponeert en maakt me geweldig enthousiast voor de natuurstudie.

Op de houten hangbrug boven de razende gletsjerrivier: aan de linker rotswand zie ik nu de micalagen met kwarts er tussen als pannekoeken op elkaar geperst. Soms zitten er dikkere ongelijkmatige lagen kwarts tussendoor.

10.10 Aan de voet van de gletsjer. Een onbeschrijflijk vieze troep! Enorme blokken ijs met donkergrijs stof en gravel. Ik moet alsmaar omhoogklauteren over de rotsblokken. Ik ga nu aan de linkerkant omhoog over de zijmorene.

10.25 Terwijl ik moeizaam de gruishelling opklauter (nu ben ik op ca 100 meter hoogte) strijkt een kea neer op een rotsblok zo'n 10 meter van me vandaan. Hij zegt niets.

Hij komt nog dichterbij zitten, hij volgt me. En staart me continu aan. Wij, de twee enige levende wezens in deze woestijn van ijs en steen!

In de diepte bij de voet van de gletsjer zie ik een groep mensen. Maar hier zijn wij, op eenzame hoogte, de kea en ik! Hij slaat me nauwlettend gade.

10.50 Ik ben omhoog gegaan en Pipo (de kea) is achtergebleven.

Nu strijkt een piepklein groenachtig geel vogeltje voor me neer. Hij hipt wat rond en sjilpt.

Door m'n kijker zie ik de groep beneden rondscharrelen met ieder een stok in de hand, luisterend naar het gekwaak van de gids. Ik zie ook m'n 2 slapies van de cabin in Franz Josef.

Beste mensen! Hierboven is de ware geest van de berg, in de koele eenzaamheid! Met mijn wijde blik overzie ik alles als een arend zwevend boven de bergen. O gelukkige eenzaamheid, zonder dat voze gepraat! Daar beneden is het voor de muizen. Sjur je wrakke lichaam omhoog en zie wat ik zie!

Op zulke momenten verheerlijk ik mijn alleen zijn, het bloed brandt in mijn aderen!

(Naschrift van 32 jaar later: tja, dat is de arrogantie van de jeugd... Nu voel ik dat vaak heel anders aan. Hoewel, ik heb jaren plezier gehad in eenzame tochten in de woeste gebieden van Schotland).

Het vogeltje sjilpt door. Af en toe klinken dreunende geluiden in het ijs.

11.15 Ik word door een geweldige schuine muur kwartsdooraderd grijs gesteente tegengehouden. Ik daal weer af naar de gletsjer. Die ziet er hopeloos uit. Geweldige scheuren lopen er in de lengterichting doorheen.

11.20 Ik ben bij de gletsjer. Dat afdalen is verdorie wel gevaarlijk zeg! Voortdurend die schuivende stenen. Ik probeer nu tussen de gletsjer en de linker rotswand over de bodem van de geul omhoog te komen. Onder de gletsjer hoor ik water ruisen, voortdurend vallen er stenen vanaf.

12.00 10 meter hoge blauwig-witte ijszuilen rijzen voor me op als ik opzij kijk. Ja, het is een woud van ijszuilen en ijsmuren. Door de ongelijke helling is de gletsjer in vele stukken gebroken. Op het ijs zelf kun je zonder crampons nauwelijks lopen.

Het voortbewegen gaat niet gemakkelijk. Het is continu klauteren geblazen. Nu zie ik de gletsjer breder worden en naar rechts buigen.

12.20 Aan de linkerkant ben ik zo'n 150 m tegen een helling opgeklommen die toch wel behoorlijk steil en gevaarlijk is. Los spul, ik hou me vast aan de verticale steenlagen die hier en daar los blijken te zitten.

Ik voel me niet op mijn gemak en nu moet ik terug. Ik kan trouwens ook niet verder want de helling wordt te steil. Het wordt dus echt gevaarlijk.

12.45 Weer terug aan de voet van de gletsjer. Dat was hem even knijpen! Ik breng heel wat kleine steenlawines op gang. Als je dit met meerderen doet dan is het voor de onderste bepaald niet leuk!

De bewolking is met de westenwind aan komen drijven en bedekt nu de hemel. Hij "hangt" tegen de steile rotswand aan de overkant. Af en toe snort een vliegtuig over. Ik ga weer terug, geen lunch gehad, maar dat mis ik nu niet.

12.50 Ik meen stemmen te horen. Met de kijker speur ik de gletsjer af. En ja hoor! Op enige honderden meters afstand waar de gletsjer steiler omhoog gaat zie ik 2 figuurtjes met rugzak en ijsbijl. Dat zijn de mannen die mij 'n lift hebben gegeven. Ze scharrelen rond tussen de ijsblokken.

13.05 Ik kijk hier in een zeer diepe gletsjerspleet; ik schat dat hij minstens 50 m diep is.

13.25 Ruwe rotsen, ijsblokken, gruis, mijn schoenen hebben het zwaar te verduren. Mijn trouwe stappers, wat moet ik zonder jullie beginnen in Nepal!?

14.50 Op het egale pad in de gletsjervallei op weg naar het motorcamp. Er komt een bus voorbij Sentinel Rock. Ze waren even op de parkeerplaats bij de gletsjer. Vele oude mensen. Even een kijkje dat is alles. Wanhoop, al hun geld geeft hun de levenskracht niet terug.

19.15 Een wandeling in de koele avond door het regenwoud. Langs de weg zie ik talloze boterbloemen.

Donderdag 9 november

15.30 Een rot dag vandaag. De godsganselijke dag in de bus op weg naar Christchurch.

Hier wacht het vliegtuig naar Sydney.

Afgelopen.

Maar ja, je moet het gewoon accepteren met een blij gemoed. Gisteren had ik tenslotte een prachtige dag.

Zaterdag 18 november 1978

8.45 Met weemoed denk ik terug aan de laatste meeting van de ASNSW gisteravond in Belmore. Eerst was ik een beetje met tegenzin gegaan (ik vind afscheid nemen gewoon moeilijk), maar het werd een interessante avond, buiten in de warme lente-avond met hun nieuwe 12,5 inch cassegrain. Dat is het instrument dat op Bowen mountain gebruikt gaat worden.

Langdurige gesprekken met Terry Clarke (die mijn C90 wil kopen: ik neem hem toch niet mee op reis...) en Grant Searle en de wederzijdse belofte om contact te houden.

Grant en Andrew James (duidelijk een zeer enthousiast iemand) willen de totale zonsverduistering in feb 1980 in India waarnemen en daarna naar Engeland en Nederland komen. Misschien zie ik ze daar...

Ik ga nog een laatste keer naar Beryl.

"This is it" zeg ik en we omarmen elkaar langdurig en beloven schriftelijk contact te houden.

Naschrift 2014: we doen dat enige jaren. In 1981 verlang ik vaak naar haar en doe zelfs een voorstel om naar Australië te komen. Ze slaat het af na lang beraad en de relatie dooft uit...

Drip in de ochtendzon

Zondag 19 november 1978

15.30 Regen...

Vanavond de afscheidsmaaltijd in Gosbell street Paddington.

Ik zal de kat Drip ook missen... Drip die voortanden miste en ons op het achterplaatsje van Gosbell street opwachtte de eerste dag dat we daar kwamen.

Hij accepteerde ons onmiddellijk als bedienden en krom bij iedereen op schoot om geaaid te worden. De missende voortanden uitten zich als heftig gekwijn op je broek als hij door het geaai begon te zwijmelen..

Vervolg : zie Zuid-Oost Azië 1978